

2019.
ZAGREB

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

GODIŠNJE
IZVJEŠĆE O STANJU
POLJOPRIVREDE U 2018.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

O STANJU POLJOPRIVREDE U 2018. GODINI

Izdavač: Ministarstvo poljoprivrede, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
Uprava za poljoprivrednu politiku, EU i međunarodnu suradnju

Publisher: Ministry of agriculture, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
Directorate for Agricultural Policy, EU and International Cooperation

Telefon / Phone: 01 - 6106 111

Telefaks / Fax: 01 - 6109 201

Elektronička pošta / E-mail: office@mps.hr

Internetske stranice / Web site: <http://www.mps.hr>

Za izdavača / For publisher: mr. sc. Marija Vučković, ministrica

Glavni urednik / Editor-in-Chief: Nikša Tkalec, pomoćnik ministrice

Suradnici / Associates: Marin Fak, Jasna Putar, Krešimir Jakuš, Marko Vazdar, Mihael Rebić, Mihaela Bajkovac Ćurić, Sanja Krnić Bastać, Goran Lipavić, Renata Brlek Greco, Mato Čačić, Sanja Kolarić Kravar, Ana Željezić Ramqaj, Gezim Ramqaj, Ivan Ščepanović, Karmen Balaško, Đuka Marić, Juraj Orenda, Damir Matejčić, Snježana Kraml, Danijel Mulc, Dubravka Živoder, Zdenka Berak, Marko Car, Nevija Čirko, Vlatka Erman, Elinor Nikolić, Marko Mraović, Andrea Zadravec Vrabc, Marijana Kojić Jurinić, Anita Sever-Koren

Prilikom korištenja podataka iz ove publikacije molimo da navedete izvor.

When using the data from this publication, we kindly request to state the source.

Zagreb, prosinac 2019. godine

Zagreb, December 2019

Publikacija će biti objavljena u elektroničkom obliku na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede

Poštovani čitatelji,

pred Vama je Godišnje izvješće o stanju poljoprivrede u 2018. godini (Zeleno izvješće 2018). U izradi ovog dokumenta bili smo usmjereni na prikaz statističkih poljoprivrednih podataka o strukturi poljoprivrednika, poljoprivrednoj proizvodnji, tržištu i potrošnji poljoprivrednih proizvoda, provedbi mjera poljoprivredne politike i doprinosu poljoprivredne djelatnosti nacionalnom gospodarstvu u 2018. godini.

Danas poljoprivreda nije više „samo“ djelatnost koja proizvodi hranu nego treba uzeti u obzir i doprinositi širim interesima zajednice u smislu očuvanja ruralnih prostora, zaštite potrošača, dobrobiti životinja, zaštite prirode i prirodnih resursa, proizvodnje energije. Svi ovi zahtjevi predstavljali su ozbiljno iskušenje i za naše proizvođače i za administraciju.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku poljoprivredna djelatnost je u 2018. godini ostvarila vrijednost proizvodnje od 17,3 milijarde kuna. U odnosu na 2017. godinu, vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti povećana za 5,2%.

U ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti Republike Hrvatske najveći udio čini vrijednost biljne proizvodnje. Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, rast vrijednosti proizvodnje ostvaren je u biljnoj proizvodnji, za 11,2 %, sekundarnim djelatnostima, za 2,5 %, i poljoprivrednim uslugama, za 1,2 %, dok je stočarstvo ostvarilo pad vrijednosti proizvodnje za 3,5 %.

U cilju stvaranja povoljnijih uvjeta za stočarsku proizvodnju, u 2018. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je programe potpore proizvođačima za razdoblje od 2018. do 2020. godine radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva te za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi. U sektoru mliječnog govedarstva očekuje se pozitivan utjecaj na obnovu proizvodnog potencijala te vraćanja proizvodnje i uzgoja na razinu prije nastupa negativnih okolnosti (preventivno cijepljenje protiv bolesti kvrgave kože), a koje su uzrokovale pad broja krava i smanjenu proizvodnju rasplodnog podmlatka za remont stada tijekom 2016. i 2017. godine.

Mjere poljoprivredne politike usmjerene su na povećanje ekonomske učinkovitosti i unaprjeđenje konkurentnosti proizvodnje i prerade poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, okolišno prihvatljivu i energetski učinkovitu poljoprivrednu djelatnost prilagodljivu klimatskim promjenama, poboljšanje kvalitete života, očuvanje naseljenosti i unaprjeđenje gospodarskih djelatnosti u ruralnim područjima poštujući načela očuvanja i unaprjeđenja okoliša, krajobraza i bioraznolikosti.

Jedna od ključnih mjera u stvaranju konkurentnog poljoprivrednog sektora odnosi se na zemljišnu politiku. Hrvatski sabor donio je Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine, br. 20/18 i 115/18) koji je stupio na snagu 9. ožujka 2018. Jedan od glavnih ciljeva donošenja ovoga zakona je učinkovitost u području raspolaganja i korištenja poljoprivrednog zemljišta.

Tijekom 2018. godine nastavljena je primjena dijela mjera koje su trajne naravi kao što su posebni programi potpora za pojedine sektore, odnosno mjere potpora za nacionalni pčelarski program, potpore za Školsku shemu, te nacionalni program pomoći sektoru vina. Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske sadrži 18 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i

radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće. U okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske do kraja 2018. godine korisnicima je odobreno 589.313.142 eura što čini 42% ukupno odobrenih sredstava, a isplaćeno je 270.401.936 eura što čini 29% ukupno isplaćenih sredstava od početka provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske.

Od 2015. godine primjenjuje se novi model izravnih plaćanja u Republici Hrvatskoj u programsko-financijskom razdoblju 2015. - 2020. Maksimalna nacionalna omotnica za Program izravnih plaćanja za 2018. godinu iznosila je 432,4 milijuna eura ili 3,25 milijarda kuna, od čega 2,07 milijarda kuna dolazi iz fondova Europske unije.

Republika Hrvatska iz godine u godinu bilježi značajan rast ekološke proizvodnje pa je tako u razdoblju od 2012. do 2018. godine zabilježila rast udjela površina pod ekološkom proizvodnjom u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama, a u 2018. godini iznosi 103.166 ha što čini 6,94% u odnosu na ukupnu poljoprivrednu površinu. U 2018. godini evidentirano je ukupno 4.742 subjekata u ekološkoj poljoprivredi.

Sve više pozornosti se pridaje prepoznavanju i zaštiti autohtonih proizvoda, čime takovi proizvodi postaju gospodarski sve važniji, doprinose ekonomskom, društvenom i održivom razvoju zajednice što je važno za povećanje proizvodnje, konkurentnost, dohodovnost i prepoznatljivost na tržištu.

Osim nabrojanih mjera, programa i ostalih aktivnosti u poboljšanju uvjeta poslovanja poljoprivrednih proizvođača, prioritet Ministarstva poljoprivrede u 2018. godini, nakon što je sredinom godine Europska komisija objavila prijedlog proračuna EU i prijedlog reformirane zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje od 2021. do 2027. godine, bio je definirati i obrazložiti svoja stajališta o odredbama reformirane zajedničke poljoprivredne politike, uključujući i ona o budućem financiranju.

Hrvatska na zajedničkom tržištu Europske unije vidi svoju priliku prije svega u području kvalitetnih i prepoznatljivih poljoprivrednih proizvoda i preradevina, u ekološkoj poljoprivredi te u jačem povezivanju poljoprivrede s povezanim djelatnostima kao što je turizam. Pri tome posebno naglašavamo važnost malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava, koja prevladavaju u proizvodnoj strukturi i dokazala su svoju sposobnost prilagodbe i opstanka u turbulentnim godinama koje su iza nas. Ministarstvo poljoprivrede bilo je i bit će partner proizvođačima i potencijalnim ulagačima u razvoju modernog, dinamičnog, tehnološki inovativnog, konkurentnog i prilagodljivog poljoprivredno-prehrambenog sektora.

MINISTRICA POLJOPRIVREDE

mr. sc. Marija Vučković

Sadržaj

Sažetak.....	5
1. POLJOPRIVREDA U NACIONALNOM GOSPODARSTVU.....	13
1.1. BRUTO DOMAĆI PROIZVOD I MAKROEKONOMSKA KRETANJA U GOSPODARSTVU REPUBLIKE HRVATSKE	13
1.2. EKONOMSKI RAČUNI U POLJOPRIVREDI	14
1.3. ZAPOSLENOST	17
1.4. PLAĆE	18
1.5. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA	18
1.6. VANJSKOTRGOVINSKA BILANCA RAZMJENE REPUBLIKE HRVATSKE	19
2. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE	21
2.1. PROGRAM IZRAVNE POTPORE	21
2.2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	26
2.3. MJERE I PRAVILA VEZANA UZ ZAJEDNIČKU ORGANIZACIJU TRŽIŠTA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA.....	38
2.4. MJERE ZEMLJIŠNE POLITIKE	48
2.5. DRUGE MJERE KOJIMA SE OSTVARUJU CILJEVI POLJOPRIVREDNE POLITIKE	49
3. HRVATSKA POLJOPRIVREDA	56
3.1. STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA, POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE I EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA.....	56
3.2. PROIZVODNJA, TRŽIŠTE I POTROŠNJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA.....	61
3.3. REGISTRACIJA I ZAŠTITA NAZIVA HRVATSKIH AUTOHTONIH PROIZVODA	108
3.4. SUSTAV POLJOPRIVREDNIH KNJIGOVODSTVENIH PODATAKA	110
4. INSPEKCIJE NADLEŽNE ZA PODRUČJE POLJOPRIVREDE	114
4.1. SEKTOR INSPEKCIJA U POLJOPRIVREDI	114
4.2. VETERINARSKA INSPEKCIJA	130
4.3. FITOSANITARNA INSPEKCIJA	132
5. EUROPSKA UNIJA I MEĐUNARODNA SURADNJA.....	134
5.1. REPUBLIKA HRVATSKA I ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA	134
5.2. REPUBLIKA HRVATSKA I ZAJEDNIČKA TRGOVINSKA POLITIKA U POLJOPRIVREDI	134
5.3. BILATERALNA SURADNJA.....	136
5.4. MULTILATERALNA I REGIONALNA SURADNJA	136
6. PLAN MJERA POLJOPRIVREDNE POLITIKE	138
6.1. IZRAVNA POTPORA.....	138
6.2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	139
TABLIČNI DIO.....	141

Sažetak

Ekonomski pokazatelji hrvatske poljoprivrede

U 2018. godini na godišnjoj razini bruto domaći proizvod (u daljnjem tekstu: BDP) bilježi rast od 2,6%.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (u daljnjem tekstu: DZS) poljoprivredna je djelatnost u 2018. godini ostvarila vrijednost proizvodnje u iznosu od 17,3 milijarde kuna. Promatrano u odnosu na 2017. godinu vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti povećana je za 5,2%. Vrijednost međufazne potrošnje u 2018. godini iznosi 9,3 milijarde kuna, što je promatrano u odnosu na 2017. godinu veća vrijednost međufazne potrošnje za 1,1%. Bruto dodana vrijednost poljoprivredne djelatnosti iznosi 8 milijardi kuna i promatrano u odnosu na 2017. godinu bilježi rast za 10,4%.

Ukupan broj zaposlenih u 2018. procjenjuje se na 1.426.933 osobe. Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu broj zaposlenih osoba je povećan za 1,4%. U djelatnosti poljoprivrede bilo je zaposleno 36.651 osoba, i u ukupnom broju zaposlenih u Republici Hrvatskoj čine udio od 2,6%. U odnosu na 2017. godinu broj zaposlenih osoba u poljoprivredi smanjen je za 0,03%.

Ukupna robna razmjena dobara i usluga Republike Hrvatske u 2018. godini iznosila je 38,3 milijarda kuna i bilježi rast. Izvoz dobara i usluga ostvario je vrijednost od 14,5 milijarda eura te promatrano u odnosu na prethodnu godinu bilježi rast vrijednosti od 3,8%, dok smo u 2017. bilježili rast vrijednosti izvoza od 13,8%. Uvoz dobara i usluga ostvario je vrijednost od 23,8 milijarda eura te promatrano u odnosu na prethodnu godinu bilježi rast vrijednosti od 8,5%, a u 2017. bilježili smo rast vrijednosti uvoza od 11,1%.

U ukupnoj vrijednosti vanjskotrgovinske razmjene u 2018. godini poljoprivredno-prehrambeni proizvodi čine udio od 13,5%. U 2018. godini izvozom poljoprivredno-prehrambenih proizvoda ostvarena je vrijednost od 2,1 milijarda eura, dok je uvozom poljoprivredno-prehrambenih proizvoda ostvarena vrijednost od 3,1 milijarda eura. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda bilježi rast od 8,6%, dok uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda bilježi rast od 4,4%. U 2017. godini izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda rastao je po stopi od 7,5% dok je uvoz rastao po stopi od 11,5%.

U razmjeni poljoprivredno-prehrambenih proizvoda najvažniji hrvatski partneri su države članice Europske unije i države članice CEFTA-e (Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini, engl. Central European Free Trade Agreement) (u daljnjem tekstu: CEFTA).

Poljoprivredna proizvodnja

Prema podacima DZS-a, fizički obujam poljoprivredne bruto proizvodnje u 2018. godini, u odnosu na prethodnu godinu, bilježi rast od 5,0%. Dok fizički obujam biljne proizvodnje bilježi rast od 14,8% stočna proizvodnja bilježi pad fizičkog obujma proizvodnje za 6,5%. U

ukupnoj bruto proizvodnji u 2018. godini biljna proizvodnja sudjeluje s 59,1%, a stočna proizvodnja s 40,9%.

Vrijednost otkupa i prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2018. godini iznosila je 7,4 milijarda kuna, od čega je vrijednost prodaje iz vlastite proizvodnje poslovnih subjekata iznosila 4,6 milijarda kuna, a vrijednost otkupa od obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava 2,8 milijarda kuna. Vrijednost otkupa i prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2018. godini, promatrano u odnosu na 2017., smanjena je za 0,3%, pri čemu je vrijednost otkupa povećana za 4,6%, a vrijednost prodaje je smanjena za 3,1%. U strukturi vrijednosti otkupa i prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2018. godini žitarice su sudjelovale s 19,1%, sirovo kravlje mlijeko s 14,5%, živa goveda s 12,7%, žive svinje s 11,7%, uljano sjemenje i plodovi s 11,2%, vino sa 6,6%, živa perad sa 6,5%, kokošja jaja s 4,1%, svježe povrće, dinje i lubenice s 3,0%, šećerna repa i sjemenje šećerne repe s 1,9%, krumpir s 1,7%, voće, orasi i slično koštuničavo voće s 1,5%, neprerađeni duhan s 1,3% te grožđe s 1,1%. Ostali proizvodi čine 3,2% ukupne vrijednosti otkupa i prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2018. godini.

Prema podacima DZS-a u 2018. godini cijene poljoprivrednih proizvoda, promatrano u odnosu na 2017. godinu te promatrano na razini prosječnih proizvođačkih cijena, smanjene su za 0,6%, dok su cijene dobara i usluga za tekuću uporabu (input I) u 2018. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, povećane za 2,4%.

Biljna proizvodnja

U 2018. godini korištena poljoprivredna površina iznosila je 1.485.645 ha. Prema načinu korištenja najzastupljenije su oranice i vrtovi, koji čine 54,1% te trajni travnjaci (livade i pašnjaci), koji čine 40,9% korištenog poljoprivrednog zemljišta, dok voćnjaci čine 2,2%, vinogradi 1,4% i maslinici 1,3% korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Promatrano u odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2017. godine u 2018. godini žetvene površine pod žitaricama smanjene su za 10,2% dok je proizvodnja povećana za 6,4%, žetvene površine pod šećernom repom smanjene su za 22,8%, dok je proizvodnja šećerne repe manja za 31,5%. Rast žetvenih površina bilježimo kod industrijskog bilja gdje su žetvene površine povećane za 23,8%, a proizvodnja za 56,4% te u proizvodnji krmnog bilja čija se proizvodnja odvijala na površini većoj za 15,9% uz rast proizvodnje od 0,2%. Promatrano u istom razdoblju površine pod voćarskim kulturama povećane su za 6,7%, a ukupna proizvodnja voća povećana je za 3,4% dok su površine za proizvodnju povrća povećane za 13,8% uz rast proizvodnje od 1,7%.

Stočarstvo

U 2018. godini došlo je do blagog pada udjela stočarstva u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje uz intenzitet stočarske proizvodnje od 0,51 UG/ha. Na dan 31. prosinca 2018. godine u Registru stočarskih farmi bilo je registrirano 135.026 aktivnih gospodarstava na kojima se nalazi 147.283 posjednika stoke.

Govedarstvo

Ukupan broj goveda u 2018. godini manji je u odnosu na 2017. godinu za 8,1%, odnosno u usporedbi s prosjekom petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2017. godine manji je za 7,1%. U ukupnom broju goveda u Europskoj uniji, broj goveda u Republici Hrvatskoj čini udio od 0,5%. Sa stajališta pasminskog sastava i dalje najveći udio ima simentalaska pasmina, a ista je ujedno najzastupljenija u matičnim stadima hrvatskih mliječnih farmi. U 2018. godini, u odnosu na godinu ranije, dolazi do pada količine isporučenog mlijeka otkupljivačima za 5,1%, ali raste prosječna količina isporučenog mlijeka po isporučitelju. Tijekom 2018. godine mlijeko je otkupljivano od strane 34 mljekare i 10 registriranih malih obiteljskih sirana. Podaci klaonica govore da je u 2018. godini ukupno zaklano i razvrstano 182.552 goveda, ukupne mase 43.707 tona. Broj zaklanih i razvrstanih goveda pokazuje približno jednak broj u odnosu na broj razvrstanih govedih trupova u godini ranije. Vrijednost uvoza goveda povećala se u 2018. godini za 1,3%, dok je vrijednost izvoza porasla za 30,6%.

Svinjogojstvo

Ukupan broj svinja u 2018. godini manji je za 6,4% u odnosu na 2017. godinu. U odnosu na petogodišnje razdoblje od 2013. do 2017. godine manji je za 8,3%, a naše svinjogojstvo čini udio od 0,7% grla u ukupnom broju svinja Europske unije. Broj rasplodnih svinja smanjio se za 3,3%, odnosno krmača za 4,7%. Prema pasminskoj strukturi prevladavaju krmače hibridnih programa PIC s udjelom od 51% i Topigs od 30%. Razmjenom živih životinja u 2018. godini ostvaren je suficit, uvezeno je svinja u vrijednosti 23 milijuna eura, dok ih je izvezeno u vrijednosti 40,9 milijuna eura. U 2018. godini zaklano je i u hrvatskim klaonicama razvrstano 711.497 svinjskih trupova T1 kategorije, a broj razvrstanih trupova svinja svih kategorija veći je za 3,29%. Razmjenom svinjskog mesa ostvaren je deficit, uvezno je svinjskog mesa u vrijednosti od 180 milijuna eura, dok je izvezeno u ukupnoj vrijednosti od 20,1 milijuna eura. Vrijednost izvoza povećana je za 6,3%, a uvoza smanjena za 9% u odnosu na 2017. godinu.

Ovčarstvo i kozarstvo

Broj ovaca u 2018. godini u odnosu na godinu ranije, smanjio se za 0,1%, dok se broj koza povećao za 4,3%. U odnosu na petogodišnje razdoblje, od 2013. do 2017. godine, broj ovaca povećao se za 3,0%, a broj koza za 16,4%. Broj ovaca u Republici Hrvatskoj u ukupnom broj ovca na prostoru Europske unije čini 0,7% dok broj koza u Republici Hrvatskoj čini 0,6% u ukupnom broj koza na prostoru Europske unije. Razmjenom živih ovaca ostvaren je deficit, uvezeno je ovaca u vrijednosti od 6 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti 1,3 milijuna eura. Sa stajališta pasminske strukture, 80% ovaca u Republici Hrvatskoj pripadaju skupini izvornih pasmina. Tijekom 2018. godine ovčje mlijeko predavalo je u otkup 397 proizvođača, a mlijeko ovaca otkupljivalo je 11 mljekara i sedam obiteljskih sirana. Tijekom 2018. godine isporučeno je 2.737.711 kg mlijeka što je 3,1% manje u odnosu na 2017. godinu. Kozjeg mlijeka isporučeno je 4.255.775 kg od strane 156 isporučitelja u šest mljekara i šest registriranih obiteljskih sirana. Broj zaklanih i razvrstanih ovaca na liniji klanja u 2018. godini iznosi 117.937 trupova, što je promatrano u odnosu na 2017. godinu, rast od 6,4%. Razmjenom ovčjeg mesa ostvaren je deficit, uvezeno je svježeg i smrznutog ovčjeg mesa u vrijednosti od 9 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti 597.500 eura.

Peradarstvo

Ukupan broj peradi u 2018. godini, promatrano u odnosu na 2017., povećan je za 9,8%, a u odnosu na petogodišnje razdoblje od 2013. do 2017. godine broj peradi je povećan za 14 %. U ukupnom broju peradi i dalje prevladavaju tovljeni pilići (brojleri) i kokoši nesilice. U 2018. godini uvezeno je kljunova u vrijednosti od 5,4 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti od 6,7 milijuna eura. Vrijednost uvoza je u odnosu na godinu ranije smanjena za 5,2%, a vrijednost izvoza za 8,2%. U 2018. godini procijenjena proizvodnja kokošjih jaja manja je za 9,9% u odnosu na 2017. godinu, uvezeno je svježih jaja u vrijednosti od 5,6 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti od 2,1 milijun eura. Uvoz svježih jaja smanjio se za 2,4%, dok se izvoz povećao za 63%. U 2018. godini uvezeno je svježeg ili rashlađenog peradskog mesa u vrijednosti od 24,9 milijuna eura i smrznutog peradskog mesa u vrijednosti od 31 milijun eura dok je izvezeno je svježeg ili rashlađenog peradskog mesa u vrijednosti od 10,8 milijuna eura i smrznutog peradskog mesa u vrijednosti od 8,4 milijuna eura.

Konjogojstvo

U 2018. godini povećan je broj kopitara za 3,3%. U ukupnom broju kopitara konji čine 86,4%, a ostali kopitari (magarci, mule i mazge) 13,6%. Broj konja u 2018. godini porastao je za 1,9%, a magaraca za 13,3%. U ukupnom broju konja prevladavaju hrvatske izvorne i zaštićene pasmine hrvatski hladnokrvnjak (29,8%), hrvatski posavac (21,5%) i lipicanac (8,9%). Sveukupan broj kopitara u Republici Hrvatskoj čini 90 pasminskih registara i uzgojnih tipova te križanaca.

Pčelarstvo

U 2018. godini bilo je registriranih aktivnih 7.283 pčelara i 372.002 košnice. Nakon niza godina pozitivnog trenda, u 2018. godini zabilježen je blagi pad broja pčelara i pčelinjih zajednica u nacionalnim evidencijama, što se pojašnjava nepogodnim vremenskim uvjetima i terminom godišnjeg registriranja broja košnica koji značajno varira tijekom godine. U ukupnom broju pčelara „mali“ pčelari koji drže do 30 košnica čine udio od 41,5%, a njihove pčelinje zajednice čine 14% ukupnog broja pčelinjih zajednica u Republici Hrvatskoj. Udio u ukupnom broju pčelara od 54,8% čine pčelari koji drže od 31 do 150 pčelinjih zajednica, dok preko 150 pčelinjih zajednica posjeduje 3,7% pčelara. Tijekom 2018. godine uvezeno je meda u vrijednosti 4 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti 1,9 milijuna eura. Uvoz meda povećao se za 24,1%. Količine izvezenog meda su se smanjile za 3,5%, dok se vrijednost izvezenog meda povećala za 1,9%.

Struktura gospodarstava

Prema Upisniku poljoprivrednih gospodarstava Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: Agencija za plaćanja), na dan 31. prosinca 2018. godine, u Republici Hrvatskoj djeluje 167.676 poljoprivrednih gospodarstava.

Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava su mala gospodarstva. Od ukupnog broja gospodarstava njih 6,1% nema poljoprivrednog zemljišta u korištenju, dok 71,2% poljoprivrednih gospodarstava koristi do 4,99 ha poljoprivrednog zemljišta. Od ukupnog broja

poljoprivrednih gospodarstava samo 5,5% gospodarstava koristi više od 20 ha poljoprivrednog zemljišta.

Uređenje tržišta poljoprivrednih proizvoda

Zakonom o poljoprivredi (Narodne novine, broj 118/18) (u daljnjem tekstu: Zakon o poljoprivredi) osigurava se primjena mjera uređenja tržišta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1308/2013). Uredbom (EU) br. 1308/2013 i pripadajućim provedbenim i delegiranim uredbama Vijeća i Komisije uređuje se široki spektar mjera i pravila kojima se uspostavlja organizacija europskog tržišta poljoprivrednih proizvoda i to ponajprije okvirom:

a) mjera uređenja unutarnjeg tržišta kroz sustave:

1. tržišnih intervencija, koje uključuju javne intervencije i potpore privatnom skladištenju te posebne programe potpora za određene sektore (voća i povrća, vina, pčelarstva) i program poboljšanja dostupnosti hrane
2. pravila vezana uz proizvodnju i stavljanje proizvoda na tržište i pravila o organiziranju proizvođača

b) mjera i pravila trgovine s trećim zemljama

c) pravila vezanih uz tržišno natjecanje

d) sustava izvanrednih mjera.

Od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji sve mjere i pravila uređenja tržišta u primjeni su izravnom primjenom uredbi i posredno nacionalnim propisima. Time su u redovitoj primjeni sva pravila vezana uz proizvodnju i stavljanje proizvoda na tržište, program potpora za sektore vina, voća i povrća, konjogojstva, pčelarstva, programi poboljšanja dostupnosti hrane (Sheme školskog voća i povrća, Program mlijeka u školama) kao i pravila i mjere trgovine s trećim zemljama i tržišnog natjecanja. U skladu s razvojem tržišnih prilika i odlukama Europske komisije o pokretanju određenih mjera, Republika Hrvatska sudjeluje u mjerama tržišnih intervencija i izvanrednim mjerama.

Tijekom 2018. godine, zbog posljedica poremećaja na tržištu uzrokovanih zabranom izvoza poljoprivrednih proizvoda iz Europske unije u Rusku Federaciju od strane Europske komisije, nastavljena je provedba privremenih izvanrednih mjera potpore proizvođačima voća sukladno Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/1165 od 20. travnja 2017. o utvrđivanju privremenih izvanrednih mjera potpore proizvođačima određenog voća (SL L 170, 1.7.2017.) (u daljnjem tekstu: Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/1165).

S 2017. godinom započelo je novo programsko razdoblje vezano za provedbu Programa u školama i Nacionalnog pčelarskog programa. Shema školskog voća i povrća i Program mlijeka u školama su objedinjeni. S tim u vezi donesena je Nacionalna strategija za provedbu

Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2017./2018. do 2022./2023. Također je donesen Nacionalni pčelarski program za razdoblje od 2017. do 2019. godine. U skladu s člankom 55. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 1308/2013, predmetnim programom su obuhvaćene i dvije preostale mjere: praćenje tržišta i poboljšanje kvalitete.

Izravna plaćanja

Od 2015. godine primjenjuje se novi model izravnih plaćanja u Republici Hrvatskoj u programsko-financijskom razdoblju 2015. - 2020. Maksimalna nacionalna omotnica za Program izravnih plaćanja za 2018. godinu iznosi 432,4 milijuna eura ili 3,25 milijarda kuna, od čega 2,07 milijarda kuna dolazi iz fondova Europske unije. Odluke o načinu primjene nove europske poljoprivredne politike od 2015. godine utjecale su na preraspodjelu strukture sredstava izravne potpore poljoprivredi. Smjer te preraspodjele zadan je okvirima europskog poljoprivrednog zakonodavstva, koje je uz obveznost većeg dijela odredbi omogućilo državama članicama i određenu fleksibilnost u izboru pojedinih vrsta potpora, kao i načina njihove provedbe. Zakonom o poljoprivredi zadani su osnovni okviri nacionalnih odredbi specifični za Republiku Hrvatsku.

Strukturu hrvatskog modela izravnih plaćanja i struktura omotnice od 2015. godine čine:

- osnovno plaćanje (43%)
- zeleno plaćanje (30%)
- preraspodijeljeno plaćanje (10%; do 20 ha)
- potpora za mlade poljoprivrednike (2%; do 50 ha) te
- proizvodno vezane potpore (15%; krave u proizvodnji mlijeka, krave dojilje, tov junadi, ovce i koze, šećerna repa, voće, povrće i proteinski usjevi).

Za proizvodnu 2018. godinu bilo je osigurano u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2018. i za 2019. godinu ukupno 2.712.965.026 kuna za financiranje Programa izravnih plaćanja. Predujam za proizvodnu 2018. godinu isplaćen je u studenom 2018. godine u iznosu od 1,09 milijardi kuna. Ostatak iznosa isplatiti će se u 2019. godini. Dodatno je još za proizvodnu 2018. godinu isplaćeno 121,3 milijuna kuna za iznimno osjetljive sektore (mliječne krave, rasplodne krmače, maslinovo ulje i duhan).

Ruralni razvoj

U 2018. godini nastavljena je provedba mjera ruralnog razvoja u sklopu Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (u daljnjem tekstu: Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske). Prihvatljiva ulaganja unutar mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske sufinancirana su većim dijelom sredstvima Europske unije putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: EPFRR) dok je ostatak sufinanciran sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Program je službeno odobrila Europska komisija 26. svibnja 2015. godine, a do kraja 2018. godine izmijenjen je četiri puta. Program sadrži 18 mjera koje imaju za cilj povećanje

konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće.

Ukupno dostupna sredstva Europske unije za Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske iznose 2.026.222.500 eura, dok ukupna javna sredstva (EPFRR i nacionalna sredstva) iznose 2.383.294.500 eura. Do kraja 2018. godine korisnicima je odobreno 1.402.685.783 eura javnih sredstava (59% od ukupno dostupnih javnih sredstava) od čega je u 2018. godini odobreno 589.313.142 eura (42% ukupno odobrenih sredstava). Do kraja 2018. godine isplaćeno je 701.746.773 eura, od čega je u 2018. godini isplaćeno 270.401.936 eura (29% ukupno isplaćenih sredstava od početka provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske).

Inspekcije u poljoprivredi

Aktivnosti inspekcija u području poljoprivrede tijekom 2018. godine bile su sustavne i sveobuhvatne. Izvršeno je 17.915 inspekcijskih nadzora i sastavljeno 19.344 inspekcijskih zapisnika o očevidu. Uzeto je ukupno 1.211 uzoraka.

Sektor inspekcija u poljoprivredi je provodio nadzore i po zaprimljenim prijavama. Ukupno je u sjedištu bilo zaprimljeno 364 prijava.

U slučajevima utvrđenih nepravilnosti inspektori su donosili rješenja kojima su naređivali otklanjanje nedostataka, povrat ostvarenih potpora te su poduzimali mjere odgovornosti.

Doneseno je 1.799 prvostupajskih rješenja kojima je naređeno otklanjanje raznih nepravilnosti.

Inspektori su podnijeli 817 optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima i donijeli 286 prekršajnih naloga.

Veterinarske inspekcije

Veterinarski inspektori tijekom 2018. godine izvršili su 15.530 nadzora te je zbog utvrđenih nepravilnosti u nadzorima izdano 4.468 rješenja o njihovu otklanjanju i podneseno je 665 optužnih prijedloga te 14 kaznenih prijave.

Granični veterinarski inspektori tijekom 2018. godine obavili su 396 službenih kontrola nad živim životinjama namijenjenim unosu na područje Europske unije, 6.297 službenih kontrola nad pošiljkama proizvoda životinjskog podrijetla i 5.443 službenih kontrola nad pošiljkama hrane za životinje neživotinjskog podrijetla. Također je obavljena 1.661 službena kontrola u svrhu provjere zaštite dobrobiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanim postupcima pri izlazu iz Europske unije. Odbijen je unos za 34 pošiljke proizvoda životinjskog podrijetla te osam pošiljaka živih životinja. U svrhu laboratorijskih ispitivanja službeno je uzorkovana 201 pošiljka proizvoda životinjskog podrijetla i 53 pošiljaka hrane za životinje neživotinjskog podrijetla.

Fitosanitarna inspekcija

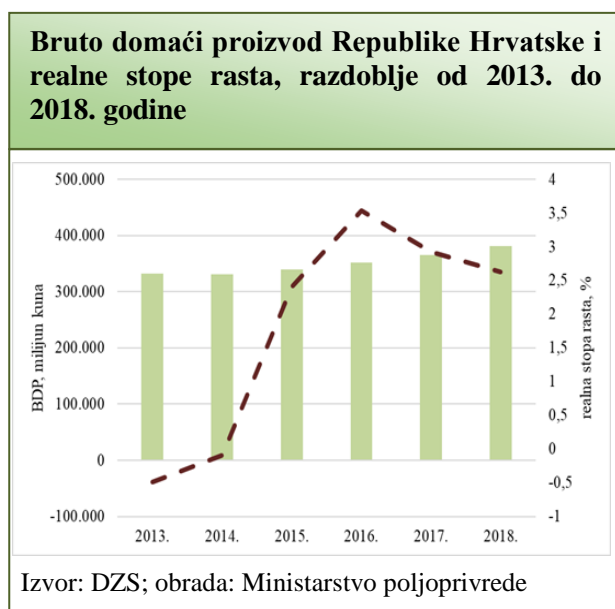
Fitosanitarni inspektori obavili su u 2018. godini ukupno 16.472 inspekcijskih i ostalih nadzora.

1. POLJOPRIVREDA U NACIONALNOM GOSPODARSTVU

1.1. Bruto domaći proizvod i makroekonomska kretanja u gospodarstvu Republike Hrvatske

Prema procjeni DZS-a, BDP u 2018. godini iznosi 381,8 milijarda kuna i u odnosu na prethodnu godinu realno je veći za 2,6%.

Usporavanje inozemne potražnje u 2018. godini usporilo je rast hrvatskog gospodarstva dok su rast bruto investicija i domaće potražnje pozitivno djelovali na kretanje BDP-a. U odnosu na prethodnu 2017. godinu bruto investicije realno su veće za 4,1%, individualna potrošnja za 3,4%, potrošnja kućanstava i neprofitnih ustanova koje služe kućanstvima za 3,5 % i potrošnja države za 2,9%. Izvoz dobara i usluga u 2018. godini bilježi realni rast od 2,8% dok uvoz dobara i usluga bilježi realni rast od 5,5%.

Promatrano s proizvodne strane, bruto dodana vrijednost (u daljnjem tekstu: BDV) prema procjeni DZS-a u 2018. godini iznosi 313,5 milijarda kuna i u odnosu na prethodnu godinu realno je veća za 2,1%.

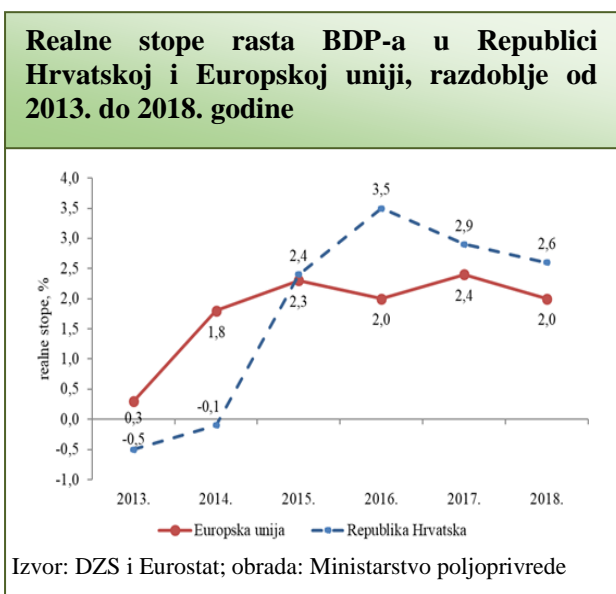
BDV primarnih djelatnosti, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, u 2018. godini u iznosu od 11,2 milijarde kuna čini 3,6% bruto dodane vrijednosti hrvatskog gospodarstva i promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu bilježi realni rast od 2,0%.

Pad BDV-a u 2018. godini bilježe djelatnosti rudarstva i vađenja, prerađivačke industrije, opskrbe električnom energijom, plinom, parom, klimatizacijom, opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom i sanacije okoliša, koje kumulativno bilježe pad BDV-a od 0,9%. Izdvojena zasebno, prerađivačka industrija u 2018. godini bilježi pad BDV-a od 0,8%.

Najveći rast BDV-a, u 2018., bilježi se u građevinarstvu, koje promatrano u odnosu na 2017. godinu, bilježi realni rast od 4,7%. Djelatnosti informacija i komunikacija bilježe realni rast

BDV-a od 4,6%, djelatnosti trgovine na veliko i na malo, prijevoza i skladištenja, smještaja, pripreme i usluživanja hrane bilježe realni rast BDV-a od 4,4%, stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti bilježe realni rast BDV-a od 3,2%, djelatnosti javne uprave i obrane, obrazovanja, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi bilježe realni rast BDV-a od 2,2%, djelatnosti poslovanja nekretninama bilježe realni rast BDV-a od 0,6% dok financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja bilježe realni rast BDV-a od 0,3%.

Sve države članice Europske unije u 2018. godini bilježe rast BDP-a. Gledano sveukupno na razini 28 država članica, Europska unija je u 2018. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, ostvarila rast BDP-a od 2,0%. Najveći rast BDP-a bilježi Irska od 8,2%, dok najmanji rast BDP-a bilježi Italija od 0,8%.

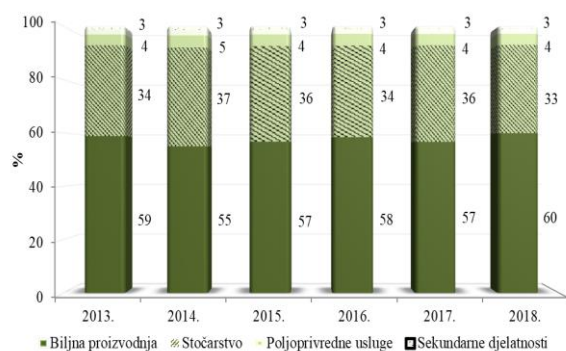

1.2. Ekonomski računi u poljoprivredi

Prema podacima DZS-a poljoprivredna djelatnost je u 2018. godini ostvarila vrijednost proizvodnje od 17,3 milijarde kuna. U odnosu na 2017. godinu, vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti povećana je za 858 milijuna kuna, odnosno iskazano relativnim pokazateljem, za 5,2%.

U ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti Republike Hrvatske najveći udio čini vrijednost biljne proizvodnje koja, iskazano baznim cijenama, čini udio od 59,9% dok stočarstvo čini udio od 33,1%, uslužne djelatnosti u poljoprivredi 4,1% i sekundarne djelatnosti 2,9%.

Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske po sektorima, razdoblje od 2013. do 2018. godine

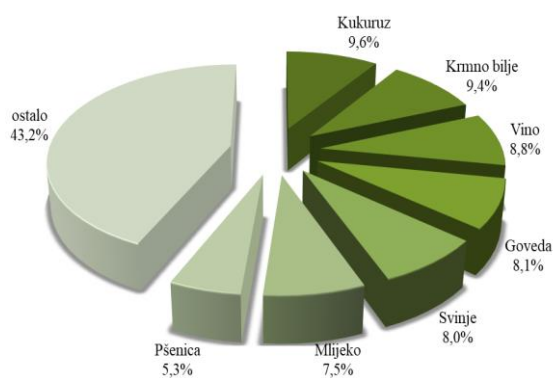

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, rast vrijednosti proizvodnje ostvaren je u biljnoj proizvodnji, za 11,2 %, sekundarnim djelatnostima, za 2,5 %, i poljoprivrednim uslugama, za 1,2 %, dok je stočarstvo ostvarilo pad vrijednosti proizvodnje za 3,5 %.

Promatrano po proizvodima najveći doprinos u vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske u 2018. godini daju: kukuruz, krmno bilje, vino, goveda, svinje, mlijeko i pšenica koji u ukupnoj vrijednosti čine 56,8%.

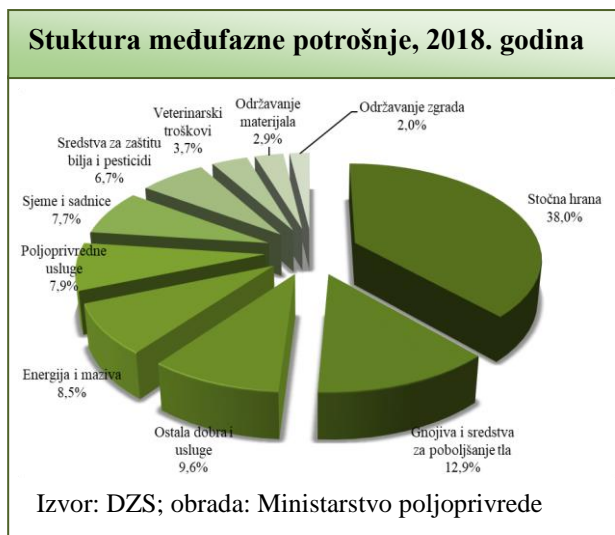
Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske po proizvodima, 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

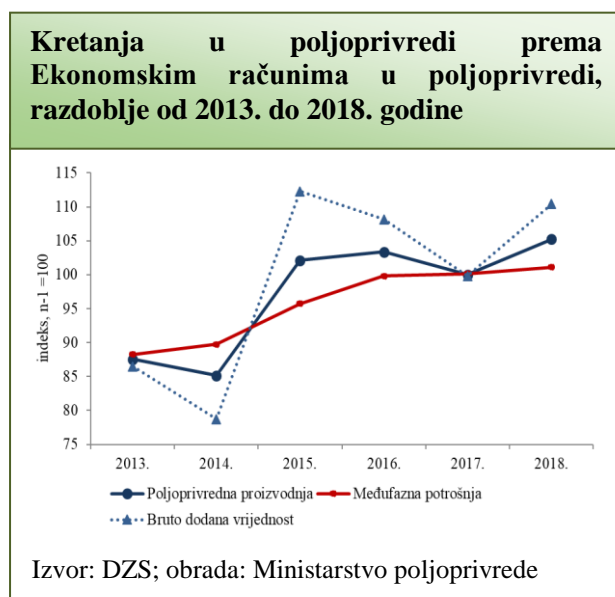
Vrijednost međufazne potrošnje (troškovi proizvodnje) u 2018. godini iznosi 9,3 milijarde kuna. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, troškovi proizvodnje u 2018. godini povećani su za 101 milijun kuna, odnosno iskazano relativnim pokazateljem, za 1,1%.

U strukturi troškova poljoprivredne proizvodnje u 2018. godini najznačajniji su troškovi stočne hrane, koji u ukupnim troškovima čine udio od 38%. Inputi specifični za biljnu proizvodnju, gnojiva i poboljšivači tla, sjeme i sadnice te zaštitna sredstva i pesticidi, u ukupnim troškovima čine udio od 27,4%.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju započinje provedba Zajedničke poljoprivredne politike koja isključuje potpore vezane uz proizvodnju te dolazi do značajnog smanjenja udjela potpora u ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti što se negativno odrazilo na bruto dodanu vrijednost koja bilježi značajan pad vrijednosti u 2013. i 2014. godini. Rast vrijednosti poljoprivredne proizvodnje u razdoblju od 2015. do 2018. godine pozitivno se odrazio na kretanje BDV-a.

U 2018. godini poljoprivredna djelatnost ostvarila je BDV u iznosu od 8 milijardi kuna, što je u odnosu na prethodnu godinu veća vrijednost BDV-a za 757 milijuna kuna ili iskazano relativnim pokazateljem za 10,4%. U 2018. godini BDV čini 46,4 % ukupne vrijednosti poljoprivredne proizvodnje.

Uloženi rad u poljoprivredi u 2018. godini iznosi 175 tisuće jedinica godišnjega rada i u odnosu na prethodnu 2017. godinu smanjen je za 0,4%.

Nositelji poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj su obiteljska poljoprivredna gospodarstva na kojima poslove obavljaju uglavnom članovi obitelji, odnosno neplaćena radna snaga, koja u strukturi uloženog rada u 2018. godini čini 91,4%.

Prema podacima druge procjene Eurostat-a, poljoprivredna djelatnost Europske unije u 2018. godini ostvarila je rast vrijednosti od 1,2% no izraženiji rast međufazne potrošnje od 4,4% negativno će utjecati na BDV-e koji bilježi pad od 3%.

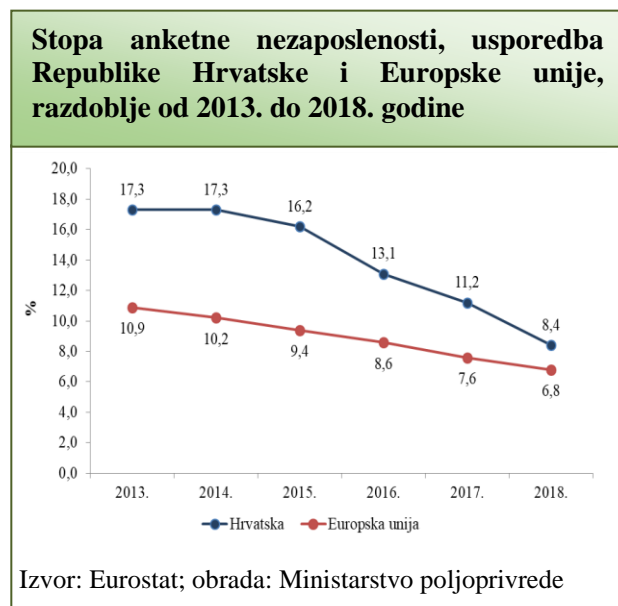
1.3. Zaposlenost

U 2018. godini bilježimo smanjenje stope nezaposlenosti. Prosječna stopa nezaposlenosti u 2018. godini iznosila je 9,7%, dok je anketna stopa nezaposlenosti iznosila 8,4%. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, prosječna stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj smanjena je za 2,4 postotna boda, dok je anketna stopa nezaposlenosti smanjena za 2,8 postotnih bodova.

Anketna stopa nezaposlenosti na tržištu rada Europske unije u 2018. godini iznosila je 6,8% i promatrano u odnosu na prethodnu godinu smanjena je za 0,8 postotnih bodova.

Najveću nezaposlenost na tržištu rada Europske unije zabilježile su Grčka (anketna stopa nezaposlenosti u 2018. godini iznosila je 19,3%), Španjolska (anketna stopa nezaposlenosti u 2018. godini iznosila je 15,3%) i Italija (anketna stopa nezaposlenosti u 2018. godini iznosila je 10,6%).

U 2018. godini u Republici Hrvatskoj bilo je zaposleno 1.426.933 osoba. U odnosu na prethodnu godinu broj zaposlenih povećan je za 19.735 osoba, odnosno za 1,4%.

U 2018. godini u Republici Hrvatskoj u djelatnosti poljoprivrede bilo je zaposleno 36.651 osoba, koje u ukupnom broju zaposlenih osoba čine udio od 2,6%. U 2018. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, broj zaposlenih u djelatnosti poljoprivrede neznatno je smanjen za 0,03%.

U proizvodnji hrane, pića i duhanskih proizvoda u 2018. godini bilo je zaposleno 48.503 osoba, koje u ukupnom broju zaposlenih čine udio od 3,4%.

Prehrambena industrija (industrija hrane i pića) u 2018. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, bilježi pad broja zaposlenih od 10,6%.

Broj zaposlenih u duhanskoj industriji u 2018. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, povećan je za 17,8%.

1.4. Plaće

Prema podacima DZS-a, prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u 2018. godini iznosila je 6.242 kune. U usporedbi s prosječnom neto isplaćenom plaćom po zaposlenome u 2017. godini, neto plaće u 2018. godini porasle su za 4,3%.

Prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u djelatnosti poljoprivrede (djelatnosti biljne i stočarske proizvodnje i lovstva) u 2018. godini iznosila je 5.056 kuna i manja je od prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj za 19%. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, prosječna neto plaća u poljoprivredi povećana je za 6,7%.

Prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u djelatnostima prerađivačke industrije u 2018. godini iznosila je 5.708 kuna i manja je od prosječne neto plaće Republike Hrvatske za 8,6%. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, prosječna neto plaća u prerađivačkoj industriji povećana je za 4,8%.

Prosječna isplaćena neto plaća po zaposlenome u djelatnostima proizvodnje prehrambenih proizvoda u 2018. godini iznosila je 5.334 kune. U odnosu na prosječnu neto plaću Republike Hrvatske, prosječna neto plaća u djelatnostima proizvodnje prehrambenih proizvoda manja je za 14,5%. U odnosu na prethodnu 2017. godinu, prosječna neto plaća u djelatnostima proizvodnje prehrambenih proizvoda povećana je za 5,8%.

U djelatnostima proizvodnje pića prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u 2018. godini iznosila je 7.358 kuna i u usporedbi s prosječnom neto plaćom Republike Hrvatske veća je za 17,9%. U odnosu na prethodnu godinu, prosječna neto plaća u djelatnostima proizvodnje pića povećana je za 5,2%.

Prosječna isplaćena neto plaća po zaposlenome u djelatnostima proizvodnje duhanskih proizvoda u 2018. godini iznosila je 7.861 kunu i u usporedbi s prosječnom neto plaćom Republike Hrvatske veća je za 25,9%. U odnosu na 2017. godinu, prosječna neto plaća po zaposlenome u djelatnostima proizvodnje duhanskih proizvoda smanjena je za 1,3%.

1.5. Indeksi potrošačkih cijena

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju na godišnjoj razini, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u 2018. godini u Republici Hrvatskoj povećane su za 1,5%.

U 2018. godini potrošačke cijene prehrambenih proizvoda i bezalkoholnih pića u Republici Hrvatskoj, promatrano u odnosu na cijene zabilježene prethodne godine, povećane su za 1%, dok su cijene alkoholnih pića porasle za 0,9%, a cijene duhana porasle su za 3,5%.

Kod prehrambenih proizvoda rast cijena bilježimo kod ulja i masti, za 3,7%, riba i plodova mora, za 1,6%, kruha i žitarica, mlijeka, sir i jaja te voća, za 1,3%, mesa za, 0,6%, povrća, za 0,5% te ostalih prehrambenih proizvoda drugdje ne spomenutih, za 1,9% dok pad cijena bilježimo kod šećera, džema, meda, čokolade i slatkiša, za 1,2%.

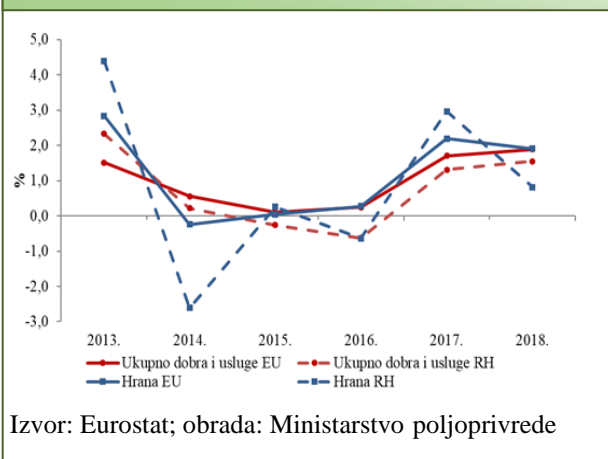
Na razini prosjeka Europske unije cijene dobara i usluga u 2018. godini porasle su za 1,9%.

Najveći rast cijena bilježi Rumunjska (promatrano u odnosu na prethodnu godinu cijene dobara i usluga povećane su za 4,1%).

Na razini prosjeka Europske unije i u odnosu na prethodnu godinu cijene hrane u 2018. godini porasle za 1,9%. U Europskoj uniji rast cijena prehrambenih proizvoda bilježe ulja i masti, za 4,0%, voće, za 3,8%, mlijeko, sir i jaja za 3,1%, ribe i plodovi mora, za 2,3%, povrće, za 1,6%, kruh i žitarice, za 1,5%, meso za 1,4% te prehrambeni proizvodi drugdje nespomenuti za 0,8% dok šećer, džem, med, čokolade i slatkiši bilježe pad cijena za 0,2%.

U Europskoj uniji najveći rast cijena hrane bilježi Mađarska, rast od 4,3% dok najveći pad cijena hrane bilježi Irska, od 2,2%.

Stope rasta potrošačkih cijena u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, razdoblje od 2013. do 2018. godine

1.6. Vanjskotrgovinska bilanca razmjene Republike Hrvatske

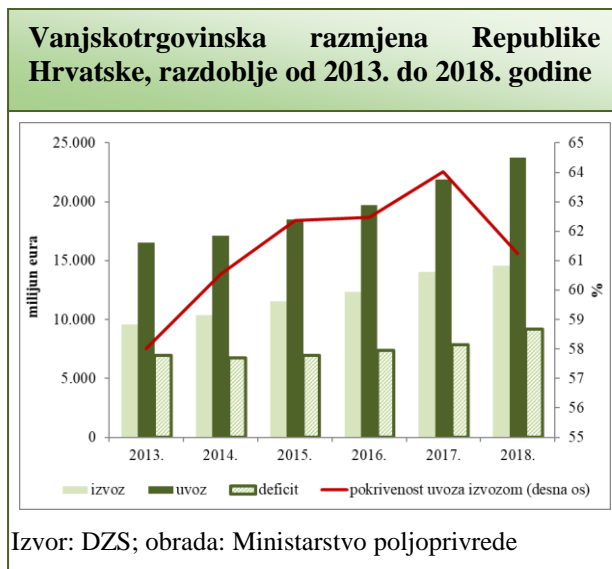
Prema podacima DZS-a u 2018. godini ukupna vrijednost vanjskotrgovinske razmjene dobara i usluga iznosila je 38,3 milijardi eura. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, ukupna vrijednost robne razmjene Republike Hrvatske povećana je za 6,6%. Vrijednost izvoza dobara i usluga u 2018. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, povećana je za 3,8% dok je vrijednost uvoza dobara i usluga povećana za 8,5%.

Iskazano apsolutnim pokazateljima u 2018. godini vrijednost izvoza ukupne robne razmjene iznosi 14,5 milijardi eura, dok vrijednost uvoza ukupne robne razmjene iznosi 23,7 milijarde eura što je rezultiralo deficitom od 9,2 milijardi eura.

Promatrano u odnosu na 2017. godinu, deficit ukupne robne razmjene u 2018. godini povećan je za 1,3 milijarde eura odnosno za 16,9%.

Pokrivenost uvoza izvozom ukupne robne razmjene u 2018. godini iznosila je 61,2% i u odnosu na prethodnu godinu razina pokrivenosti manja je za 2,8 postotna boda.

Vrijednost vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2018. godini čini 13,5% vrijednosti ukupne robne razmjene Republike Hrvatske, pri čemu vrijednost izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čini 14,3% vrijednosti izvoza ukupne robne razmjene, a vrijednost uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čini 13,0% vrijednosti uvoza ukupne robne razmjene.

2. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE

2.1. Program izravne potpore

U 2018. godini izravna potpora obuhvaća izravna plaćanja (hrvatski model) koja se provode u okviru Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije u programskom razdoblju 2015. – 2020. te plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima kao oblik postojeće državne potpore poljoprivredi.

2.1.1. Program izravnih plaćanja

Financijski okvir

Za izravna plaćanja predviđena je ukupna omotnica od 373 milijuna eura¹ godišnje, uz postupno povećanje udjela financiranja iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (u daljnjem tekstu: EFJP) kroz deset godina (35% sredstava za 2015. godinu isplaćeno je iz EFJP-a, 40% za 2016. godinu, sve do 100% izravnih plaćanja iz EFJP-a za 2022. godinu).

Osim toga, Republika Hrvatska raspolaže dodatnom omotnicom za razminirane poljoprivredne površine, koja iznosi maksimalno 9,6 milijuna eura godišnje (godišnji iznos omotnice ovisi o broju razminiranih hektara privedenih poljoprivrednoj svrsi), također s postupnim uvođenjem financiranja iz EFJP-a kroz deset godina (do 100% sredstava iz EFJP-a u 2022. g.).

Na sredstva EFJP-a Republika Hrvatska ima mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do 100% iznosa nacionalne omotnice izravnih plaćanja za pojedinu godinu u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1307/2013).

Temeljem mehanizma „fleksibilnosti između stupova Zajedničke poljoprivredne politike”, Republika Hrvatska koristi 15% godišnje alokacije sredstava EPFRR-a za financiranje izravnih plaćanja u razdoblju od 2015. do 2019. godine. Riječ je o dodatnoj alokaciji od 49,8 milijuna eura godišnje, čime se ukupna omotnica za izravna plaćanja povećava na 279.385.000 eura iz EFJP-a za 2018. godinu, uz mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do ukupnog maksimalnog iznosa od 432.425.000 eura za izravna plaćanja za 2018. (uključujući omotnicu za razminirane površine).

Provedba izravnih plaćanja uređena je Zakonom o poljoprivredi i Pravilnikom o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2018. godinu (Narodne novine, br. 19/18, 42/18 i 45/18), u skladu s Uredbom (EU) br. 1307/2013 i Uredbom (EU) br.

¹ U tekstu za financijski okvir koristi se novčana valuta **eur**, s obzirom na to da su financijske omotnice utvrđene u eurima u skladu s **Uredbom (EU) br. 1307/2013**. Tečaj koji se koristi za konverziju iznosa u kune je tečaj Europske središnje banke na posljednji dan prije 1. listopada svake godine za koju se isplaćuje potpora.

1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008 (SL L 347, 20.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1306/2013) te s njima povezanim provedbenim i delegiranim uredbama.

Program izravnih plaćanja obuhvaća sljedeće vrste potpora:

a) Proizvodno nevezana potpora ili potpora po površini

1. Program osnovnog plaćanja (prema pravima na plaćanja)

Osnovno plaćanje (43% ukupne omotnice) dodjeljuje se za površine prihvatljivog poljoprivrednog zemljišta upisanog u ARKOD. Uvjeti su upis u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, minimalno 1 ha poljoprivrednog zemljišta i podnesen godišnji zahtjev za potporu. Za prijavljene prihvatljive hektare u 2015. godini poljoprivrednicima su se dodjeljivala nova prava, a vrijednost dodijeljenih prava izračunala se za svakog poljoprivrednika temeljem vrijednosti isplaćenih izravnih plaćanja u 2014. godini, u okviru programa jedinstvenih plaćanja (regionalna prava na plaćanje, posebna prava, razlike premije za krave dojlje te premija i specifične potpore za ovce i koze). Nakon 2015. godine prava na plaćanja moguće je dobiti samo iz nacionalne rezerve i posebne nacionalne rezerve za razminirano zemljište. Prioritet za dodjelu prava iz nacionalne rezerve imaju:

- mladi poljoprivrednici
- novi poljoprivrednici koji započinju obavljati svoju poljoprivrednu aktivnost
- poljoprivrednici koji su stekli pravo korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske i poljoprivrednici koji obrađuju poljoprivredno zemljište razminirano tijekom 2015. godine ukoliko je posebna nacionalna omotnica za razminirano zemljište iskorištena
- poljoprivrednici čijih se najmanje 50% poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD nalazi na područjima posebne državne skrbi, otocima i poluotoku Pelješac, brdsko-planinskim područjima, kao i poljoprivrednici čijih se najmanje 50% poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD nalazi na područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima prema posebnom propisu za provedbu mjera Programa ruralnog razvoja
- poljoprivrednici kojima zbog više sile ili iznimnih okolnosti nisu mogla biti dodijeljena prava na plaćanja.

S obzirom na primijenjeni način izračuna vrijednosti osnovnih prava na plaćanja, u razdoblju od 2015. do 2019. primjenjuje se postupak konvergencije ili ujednačavanja vrijednosti prava. Ujednačavanje vrijednosti prava jedan je od temeljnih elemenata i cilj reforme izravnih plaćanja u okviru Zajedničke poljoprivredne politike. Do 2019. godine vrijednost osnovnih prava na plaćanja mora se u potpunosti ili djelomično izjednačiti. Pritom je jako teško uskladiti značajne individualne razlike u razini potpore po hektaru. Cilj je osigurati

pravedniju distribuciju izravnih plaćanja među poljoprivrednicima. Ovisno o tome je li „početna vrijednost“ prava manja ili veća od nacionalne prosječne vrijednosti, stvarna godišnja vrijednost prava smanjuje se ili povećava u razdoblju od 2015. do 2019. Na temelju podnesenih zahtjeva, u 2018. godini izračunana nacionalna prosječna vrijednost prava iznosi 169,9 eura. U 2018. godini ukupno je aktivirano 1.066.907 osnovnih prava na plaćanja.

2. Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš („zeleno plaćanje“, vezano uz osnovno plaćanje)

Zeleno plaćanje (30% ukupne omotnice) također je plaćanje po površini prihvatljivog poljoprivrednog zemljišta, izraženo u postotku (70%) vrijednosti osnovnog plaćanja. Podrazumijeva primjenu praksi korisnih za klimu i okoliš: raznolikost usjeva, očuvanje trajnih travnjaka i održavanje ekološki značajnih površina na oranicama kako bi se potaknuo održivi razvoj poljoprivrede.

3. Dodatno preraspodijeljeno plaćanje (za prvih 20 hektara)

Preraspodjela sredstava za prve hektare (10% ukupne omotnice) je dodatna potpora po površini koju može ostvariti svaki korisnik osnovnog plaćanja za prvih 20 prihvatljivih hektara. Za preraspodjelu je osigurano 10% ukupne nacionalne omotnice.

Za 2018. godinu preraspodijeljeno plaćanje odobreno je za 590.278 ha, uz jedinični iznos od 446,9 kuna/ha.

4. Dodatno plaćanje za mlade poljoprivrednike (za prvih 50 ha)

Potpora za nove mlade poljoprivrednike (2% ukupne omotnice) je dodatni iznos od 25% nacionalnog prosječnog plaćanja po hektaru za prvih 50 ha kroz najviše pet godina, a ostvaruju je fizičke osobe koje nisu starije od 40 godina u prvoj godini podnošenja zahtjeva ako su u razdoblju od pet godina prije prve godine podnošenja zahtjeva osnovale ili preuzele poljoprivredno gospodarstvo. Uvjet je srednjoškolsko obrazovanje poljoprivrednog, prehrambenog ili veterinarskog usmjerenja ili završen neki od stručnih poljoprivrednih programa.

U 2018. godini potporu za mlade poljoprivrednike iskoristilo je 10.645 poljoprivrednika za 120.121 hektara, uz jedinični iznos od 429,7 kuna/ha.

b) Proizvodno vezana potpora

Proizvodno vezana potpora (15% ukupne omotnice) vezana je uz sektore proizvodnje koje zbog utvrđenih problema pada proizvodnje i profitabilnosti treba dodatno zaštititi, a isplaćuje se po hektaru ili grlu. Dodjeljuje se za mliječne krave, tov junadi, krave dojilje, ovce i koze, šećernu repu, voće, povrće te krmne proteinske kulture.

Tablica 1. Struktura omotnice za proizvodno vezane potpore u 2018. godini

Proizvodno vezane potpore	Planirane poticane količine, ha, grla	% omotnice izravnih plaćanja
Krave u proizvodnji mlijeka	131.000	4,94
Tov goveda	130.000	3,13
Krave dojilje	50.000	1,60
Ovce i koze	500.000	1,18
Povrće	4.800	0,47
Voće	9.400	0,50
Šećerna repa	23.000	1,18
Proteinski usjevi	70.000	2,00
Ukupno		15,00

Izvor: APPRRR, Obrada Ministarstvo poljoprivrede

Proizvodno vezana plaćanja ne ovise o osnovnom plaćanju (pravima), tako da ih mogu ostvarivati i korisnici koji nemaju dodijeljena osnovna prava na plaćanja.

Jedinični iznos potpore računa se svake godine na način da se raspoloživi iznos za svaku pojedinu mjeru podijeli s prihvatljivim brojem hektara/grla.

S obzirom na osigurana proračunska sredstva za 2018. godinu i prijavljene prihvatljive količine za dodjelu potpore, odobreni jedinični iznosi za isplatu po mjerama iznose:

1. Mjere potpora stočarstvu

- proizvodno vezana potpora za krave u proizvodnji mlijeka: 1.980,7 kuna/grlu za 79.911 prihvatljivih grla
- proizvodno vezana potpora za krave dojilje: 1.037,6 kuna/grlu za 47.930 prihvatljivih grla
- proizvodno vezana potpora za tov junadi: 772,9 kuna/grlu za 129.318 prihvatljivih grla
- proizvodno vezana potpora za ovce i koze: 86,0 kuna/grlu za 440.213 prihvatljivih grla.

2. Mjere potpora biljnoj proizvodnji

- proizvodno vezana potpora za voće: 2.089,2 kuna/ha za 7.615 prihvatljivih ha
- proizvodno vezana potpora za povrće: 3.017,3 kuna/ha za 4.898 prihvatljivih ha
- proizvodno vezana potpora za šećernu repu: 2.695,9 kuna/ha za 14.040 prihvatljivih ha
- proizvodno vezana potpora za proteinske usjeve: 1.433,8 kuna/ha za 36.465 prihvatljivih ha.

c) Dobrovoljni program za male poljoprivrednike

U program potpore za male poljoprivrednike u 2015. godini automatski su bili uključeni svi poljoprivrednici čiji ukupni godišnji iznos izravnih plaćanja ne prelazi 5.000 kuna, pri čemu

su imali mogućnost odustati od programa do 15. listopada 2015. godine (i svake godine nakon toga). Na ovaj način omogućuje se ostvarivanje izravnih plaćanja bez potrebe zadovoljenja uvjeta za zelena plaćanja i uvjeta višestruke sukladnosti.

Tablica 2. Raspodjela financijske omotnice za Program izravnih plaćanja

	Maksimalna godišnja omotnica za Program izravnih plaćanja 2015.-2019. (eur)	Maksimalna omotnica za plaćanje iz EPFJ za 2018. godinu (eur)
Ukupna omotnica za financiranje Programa izravnih plaćanja	432.425.000	279.385.000
Osnovno plaćanje	185.935.230	120.134.000
Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za okoliš i klimu – „zeleno plaćanje“	129.727.500	83.816.000
Preraspodijeljeno plaćanje	43.242.500	27.939.000
Plaćanje za mlade poljoprivrednike	8.648.500	5.588.000
Proizvodno vezane potpore:	64.871.270	41.908.000
-krave u proizvodnji mlijeka	21.366.120	13.801.000
-tov goveda	13.530.578	8.745.000
-krave dojlje	6.918.800	4.470.000
-ovce i koze	5.102.614	3.297.000
-proizvodnja povrća	2.032.398	1.313.000
-proizvodnja voća	2.162.125	1.397.000
-šećerna repa	5.110.135	3.297.000
-proteinski usjevi	8.648.500	5.588.000
Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede		

U državnom proračunu za financiranje Programa izravnih plaćanja za proizvodnu 2018. godinu osigurano je 2.712.965.026 kuna ili 84,4% maksimalne omotnice izravnih plaćanja. Pritom se iz EFJP-a izdvaja 2.077.115.721 kuna, što čini 76,6% osiguranih proračunskih sredstava ili 64,6% maksimalne omotnice izravnih plaćanja. Nakon obrade zahtjeva, provedbe svih propisanih kontrola i izračuna pripadajućih potpora za isplatu je odobreno ukupno 2.702.846.526,93 kuna. Za proizvodnu 2018. godinu isplaćen je predujam u godini podnošenja zahtjeva i to u studenom 2018. u iznosu od 1,09 milijardi kuna. Ostatak iznosa će se isplatiti u 2019. godini.

2.1.2. Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima

Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima provodila su se do 2017. godine kao mjere postojeće državne potpore jer je Republika Hrvatska, u skladu s Ugovorom o pristupanju, dobila mogućnost iz državnog proračuna u razdoblju od tri godine nakon pristupanja isplaćivati navedene potpore u ukupnom godišnjem iznosu do 167.594.780 kuna.

Državna potpora za iznimno osjetljive sektore (mliječne krave, rasplodne krmače, duhan i maslinovo ulje) se od 2017. godine financira u skladu s pravilima uredbi Europske unije koje

uređuju potpore manje vrijednosti. Plaćanja za mliječne krave, krmače i duhan tipa Burley vrše se u skladu s odredbama poljoprivrednog de minimisa na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013), a plaćanja za maslinovo ulje i duhan tipa Viržinija u skladu s odredbama gospodarskog de minimisa na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (SL L 352, 24.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013).

U skladu s osiguranim proračunskim sredstvima, ove mjere potpore za 2018. godinu odobrene su u iznosu od 121,3 milijuna kuna.

Tablica 3. Pregled odobrenih izravnih potpora u iznimno osjetljivim sektorima po vrstama za 2018. godinu

Potpore	Odobrena količina, ha/grlo/kg/l	Odobreni iznos, kn
Mliječne krave	84.921	57.233.783
Duhan	7.120.665	37.601.119
Rasplodne krmače	56.544	18.068.890
Maslinovo ulje	1.046.467	8.363.562
UKUPNO – Iznimno osjetljivi sektori		121.267.354
Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede		

2.2. Mjere ruralnog razvoja

Temeljem Zakona o poljoprivredi na području Republike Hrvatske u 2018. godini dio mjera ruralnog razvoja financirao se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, a dio iz EPFRR-a. Potpora financirana iz EPFRR-a provodila se temeljem Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske. Nakon izmjena Programa ruralnog razvoja, odobrenih Odlukom Europske komisije C (2018) 1673 od 31. svibnja 2018. godine, Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske uključuje 82 tipa operacija iz 39 podmjera unutar 18 mjera. Tipovi operacija su programirani pod 15 žarišnih područja unutar šest prioriteta.

Ukupna predviđena sredstva Europske unije za Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske iznose 2.026.222.500 eura, dok ukupna javna sredstva potpore (sredstva Europske unije i nacionalna sredstva) iznose 2.383.294.500 eura. Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske odobreno je ukupno 1.402.685.783 eura, odnosno 59% dostupnih javnih sredstava, od čega je u 2018. godini odobreno 589.313.142 eura što čini čak 42% ukupno odobrenih sredstava. Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske isplaćeno je 701.746.773 eura što čini 29% od ukupno dostupnih javnih sredstava za započete operacije, od čega je u 2018. godini isplaćeno 270.401.936 eura odnosno 29% ukupno isplaćenih sredstava.

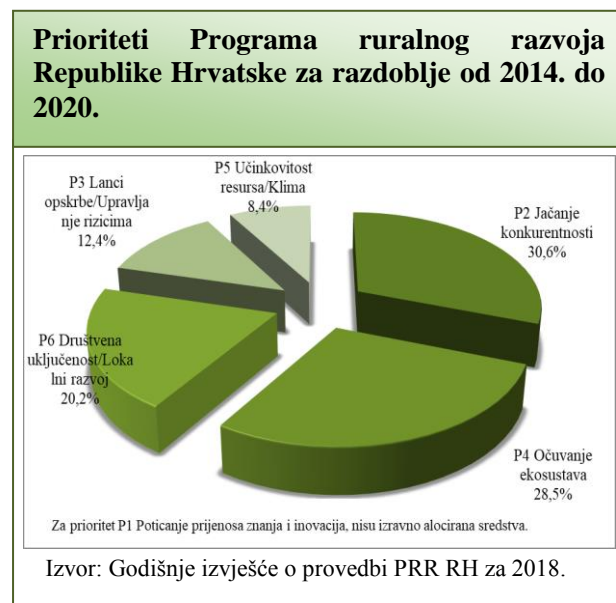
Ukupna javna sredstva u Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske su alocirana po mjerama i pripadajućim žarišnim područjima, odnosno prioritetima, kojima doprinose te za prioritet 4.

Ukupno alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske po prioritetima:

- Prioritet 2 alocirano ukupno 709.003.205 eura
- Prioritet 3 alocirano ukupno 286.956.380 eura
- Prioritet 4 alocirano ukupno 659.748.724 eura
- Prioritet 5 alocirano ukupno 194.597.894 eura
- Prioritet 6 alocirano ukupno 468.241.752 eura.

Za prioritet 1 nisu izravno alocirano sredstva već se doprinos računa provedbom mjera M1 Prenos znanja i aktivnosti informiranja, M2 Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i M16 Suradnja koje izravno doprinose drugim prioritetima.

Za mjeru M20 Tehnička pomoć koja izravno ne doprinosi niti jednom prioritetu alocirano je 64.746.544 eura.

Tablica 4: Ukupno alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske po mjerama te kumulativni iznosi ugovorenih sredstava na kraju 2017. i 2018. godine

Mjere	Naziv mjere	Alocirano (eur)	Ugovoreno 2017. (eur)	Ugovoreno 2018. (eur)
M02	Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	21.176.471	1.055.408	4.490.559
M03	Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode	7.058.824	39.197	77.151
M04	Ulaganja u fizičku imovinu	684.058.824	311.957.056	461.632.769
M05	Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	94.117.647	50.653.708	67.205.791
M06	Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	262.928.105	29.044.377	82.176.386
M07	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265.882.353	42.431.197	279.226.783
M08	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92.941.176	15.583.987	20.226.484
M09	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8.888.889	2.599.862	2.604.929
M10	Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138.830.280	6.177.252	12.150.643
M11	Ekološki uzgoj	128.309.624	50.533.880	78.816.354
M13	Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321.600.000	94.542.393	145.742.205
M14	Dobrobit životinja	20.000.000	0	0
M16	Suradnja	8.333.333	0	100.000
M17	Upravljanje rizicima	43.673.374	3.677.894	11.181.375
M18	Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	139.875.000	135.566.307	134.734.365
M19	LEADER (CLLD)	67.540.725	63.642.389	63.642.389
M20	Tehnička pomoć	64.746.544	5.519.514	37.057.098
UKUPNO:		2.383.294.500	813.372.641	1.401.065.281

Izvor: Godišnje izvješće o provedbi Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za 2017. i 2018. godinu

Tablica 5. Tipovi operacija i mjere koje su se provodile u 2018. godini

Mjera	Tip operacije	Žarišno područje	Naziv tipa operacije
M1	1.1.1.	P4	Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivrede, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj
	1.1.2.	2A	Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike
M2	2.1.1.	P4	Savjetovanje o višestrukoj sukladnosti, mjeri poljoprivrednika, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj
	2.1.2.	2A	Savjetovanje o modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
	2.1.3.	P4	Savjetovanje šumoposjednika
	2.1.4.	2B	Savjetovanje mladih poljoprivrednika
	2.3.1.	P4	Potpora za osposobljavanje savjetnika
M3	3.1.1.	3A	Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
M4	4.1.1.	2A	Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti PG
	4.1.2.	5D	Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnoja u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš
	4.1.3.	5C	Korištenje obnovljivih izvora energije
	4.2.1.	3A	Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima
	4.2.2.	5C	Korištenje obnovljivih izvora energije
	4.3.1.	2A	Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja
	4.3.3.	2C	Ulaganje u šumsku infrastrukturu
M5	5.2.1.	3B	Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala
	5.2.2.	3B	Razminiranje poljoprivrednog zemljišta
M6	6.1.1.	2B	Potpora mladim poljoprivrednicima
	6.2.1.	6A	Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području
	6.3.1.	2A	Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava
	6.4.1.	6A	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima
M7	7.1.1.	6B	Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave
	7.2.1.	6B	Ulaganje u građenje i/ili rekonstrukciju nerazvrstanih cesta
	7.2.2.	6B	Ulaganje u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda
	7.4.1.	6B	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu
M8	8.5.1.	P4	Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura
	8.5.2.	P4	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture
M8	8.6.1.	2C	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima
	8.6.2.	2C	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u preradi drva
	8.6.3.	6A	Marketing drvnih i nedravnih šumskih proizvoda
M9	9.1.1.	3A	Uspostavljanje proizvođačkih grupa i organizacija
M10	10.1.1.	P4	Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture
	10.1.2.	5D	Zatravnjivanje trajnih nasada
	10.1.3.	P4	Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti
	10.1.4.	P4	Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex)
	10.1.5.	P4	Pilot mjera za zaštitu leptira
	10.1.6.	P4	Uspostava poljskih traka
	10.1.7.	5E	Održavanje ekstenzivnih voćnjaka
	10.1.8.	P4	Održavanje ekstenzivnih maslinika
	10.1.9.	P4	Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja
	10.1.10.	P4	Održavanje suhozida
	10.1.11.	P4	Održavanje živica
	10.1.12.	P4	Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki
	10.1.13.	P4	Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima
	10.1.14.	5D	Poboljšano održavanje međurednog prostora u višegodišnjim nasadima
	10.1.15.	P4	Primjena ekoloških gnojiva u višegodišnjim nasadima
	10.1.16.	P4	Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada
M11	10.2.1.	P4	Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi
	11.1.1.	P4	Plaćanja za prijelaz na prakse i metode ekološkog uzgoja
M13	11.2.1.	P4	Plaćanja za održavanje praksi i metoda ekološkog uzgoja
	13.1.1.	P4	Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)
	13.2.1.	P4	Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO)
M14	13.3.1.	P4	Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO)
	14.1.1.	3A	Plaćanja za dobrobit životinja u govedarstvu
	14.1.2.	3A	Plaćanja za dobrobit životinja u svinjogojstvu
	14.1.3.	3A	Plaćanja za dobrobit životinja u peradarstvu
M16	16.1.1.	1B	Potpora za osnivanje operativnih skupina
M17	17.1.1.	3B	Osiguranje uroda, životinja i bilja
M18	18.1.1.	2A	Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja
M19	19.1.1.	6B	Pripremna potpora
	19.2.1.	6B	Potpora za provedbu operacija u okviru strategije lokalnog razvoja
	19.3.1.	6B	Tekući troškovi i animacija
M20	20		Tehnička pomoć

Izvor: Godišnje izvješće o provedbi Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za 2018. godinu

U sklopu Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske u 2018. godini raspisana su 34 natječajna, a za IAKS mjere ruralnog razvoja Zahtjevi za potporu podnosili su se na Jedinstvenom zahtjevu za potporu. Također, tijekom 2018. godine potpisani su Sporazumi o financiranju između Ministarstva poljoprivrede, Agencije za plaćanja i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (u daljnjem tekstu: HAMAG-BICRO), odnosno Hrvatske banke za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: HBOR) u svrhu provedbe financijskih instrumenata. Pregled provedbe dan je u nastavku teksta.

2.2.1. Provedba Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske po žarišnim područjima, s obzirom na specifičnosti programiranih tipova operacija iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske

Žarišno područje 1A „Poticanje inovacija, suradnje, i razvoja baze znanja u ruralnim područjima“

Mjere M1, M2 i M16 izravno doprinose horizontalnom žarišnom području 1A, iako su njihovi tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A, 2B, 3A i P4).

Do kraja 2018. godine provodile su se mjere M1 i M2 te je za M1 isplaćeno 971.057 eura, a za M2 je isplaćeno 2.432.381 eura. Ukupno je isplaćeno 3.403.438 eura javne potpore.

Žarišno područje 1B „Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, u svrhu boljeg upravljanja okolišem i ekološke učinkovitosti“

Mjera M16 izravno doprinosi horizontalnom žarišnom području 1B, iako su njezini tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A i 3A).

Provedba mjere M16 (tip operacije 16.1.1.) započela je početkom 2018. godine. Na natječaj za tip operacije 16.1.1. s ciljem uspostave operativnih skupina, koje će raditi na inovativnim projektima vezanim za poljoprivrednu proizvodnju prijavilo se 30 operativnih skupina, a bilo je odobreno 20 projektnih ideja u ukupnom iznosu potpore od 100.000 eura.

Žarišno područje 1C „Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva“

Mjera M1 izravno doprinosi horizontalnom žarišnom području 1C, iako su njezini tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A, 2B, 3A i P4).

Kroz tip operacije 1.1.1., provodilo se osam vrsta strukovnih osposobljavanja vezanih uz mjere M10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene i mjere M11 Ekološki uzgoj, na kojima je ukupno, do kraja 2018. godine, osposobljeno 28.300 polaznika. Kroz tip operacije 1.1.2. provodilo se 27 vrsta strukovnog osposobljavanja, na kojima je osposobljeno 8.970 polaznika.

Žarišno područje 2A „Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije“

U 2018. godini provodili su se sljedeći tipovi operacija: 1.1.2., 2.1.2., 4.1.1., 4.3.1., 6.3.1., 16.1.1. te mjera M18 Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku. Tipovi operacije 1.2.1., 4.3.2., i 16.1.2 se nisu provodili.

Do 31.12.2018. godine isplaćena su 383 započeta projekta od čega je 18 projekta podržano kroz financijske instrumente.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za žarišno područje 2A ugovoreno je 77% (uključujući M18), a isplaćeno na kraju 2018. godine 42%.

Tip operacije 1.1.2. i 2.1.2. je provodila Hrvatska poljoprivredno-šumarska savjetodavna služba (u daljnjem tekstu: Savjetodavna služba). Kroz provedbu tipa operacije 1.1.2. „Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike“ održano je 27 vrsta strukovnih osposobljavanja, a tip operacije 2.1.2. „Savjetovanje o modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava“ provodilo se kroz savjetničke pakete za 4.269 pojedinačna korisnika.

U 2008. godini za tip operacije 4.1.1. „Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava“ objavljeni su natječaji za sektore:

- biljne proizvodnje (šćerna repa); zaprimljena su 92 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 11.468.566 eura
- biljne proizvodnje (vinogradarstvo); zaprimljeno je 96 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 6.247.026,49 eura.
- biljne proizvodnje (ratarstvo te industrijsko, aromatično i začinsko bilje); zaprimljeno je 615 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 68.041.148 eura
- biljne proizvodnje (cvijeće i ukrasno bilje); zaprimljeno je 20 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 1.859.470 eura
- voća i povrća (poljoprivrednici ekonomske veličine od 6.000 do 250.000 eura); zaprimljen je 151 zahtjev s ukupnim traženim iznosom potpore 30.642.593 eura
- voća i povrća (poljoprivrednici ekonomske veličine preko 250.000 eura); zaprimljeno je 17 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 12.407.829 eura
- stočarstva i peradarstva (poljoprivrednici ekonomske veličine od 8.000 do 250.000 eura); zaprimljena su 142 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 28.334.435 eura
- stočarstva i peradarstva (poljoprivrednici ekonomske veličine od preko 250.000 eura); zaprimljena su 54 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 28.620.174 eura.

Žarišno područje 2B „Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove“

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 2B, a provodili su se do kraja 2018. godine jesu: 2.1.4. i 6.1.1. U 2018. godini nije se provodio tip operacije 1.1.3.

U odnosu na ukupno alocirana sredstava za ovo žarišno područje, odobreno je 60% te je isplaćeno 43%.

Tip operacije 2.1.4. „Savjetovanje mladih poljoprivrednika“ provodila je Savjetodavna služba kroz savjetničke pakete.

U 2018. godini objavljen je treći natječaj za tip operacije 6.1.1. „Potpora mladim poljoprivrednicima“ na kojem je zaprimljeno ukupno 967 zahtjeva, s ukupnim traženim iznosom potpore od 41.240.000,00 eura.

Žarišno područje 3A „Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac programima kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, promocijom na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, proizvođačkim grupama i organizacijama te međustrukovnim organizacijama“

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnom području 3A, a provodili su se do kraja 2018. godine su: 3.1.1., 4.2.1., 9.1.1. te mjera M14. U 2018. godini nije se provodio tip operacije 1.1.4., 3.2.1. i 16.4.1.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za žarišno područje 3A, do kraja 2018. godine ukupno je ugovoreno 53% dok je isplaćeno 20%.

Provedba tipa operacije 3.1.1. „Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode i u sustavu ekološke poljoprivredne proizvodnje“ obavljala se kroz objavu drugog natječaja od 20. srpnja 2018. godine, a zahtjevi za potporu mogu se podnositi do 30. rujna 2020. godine ili do iskorištenja raspoloživih sredstava. Do kraja 2018. godine zaprimljeno je 12 zahtjeva u ukupnom traženom iznosu potpore 11.050 eura.

U 2018. godini tip operacije 4.2.1. „Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima“ provodio se putem natječaja za mini mljekare i za uljare. Na natječaju za mini mljekare zaprimljeno je 14 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 2.756.209 eura, a na natječaju za uljare zaprimljeno je 38 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 7.149.081 eura.

U 2018. godini tip operacije 9.1.1. „Uspostava grupa i organizacija proizvođača u poljoprivrednom i šumarskom sektoru“ se provodio kroz dva natječaja. Za prvi natječaj zaprimljena su tri zahtjeva u ukupnom traženom iznosu potpore 682.892 eura, a za drugi natječaj je zaprimanje prijava nastavljeno i u 2019. godini.

Provedba mjere M14 započela je u 2018. godini podnošenjem Jedinstvenog zahtjeva za potporu i to kroz provedbu tipa operacije 14.1.1. „Plaćanja za dobrobit životinja u govedarstvu“ za koji je zaprimljeno 1.708 zahtjeva, provedbu 14.1.2. „Plaćanja za dobrobit životinja u svinjogojstvu“ za koji je zaprimljeno 600 zahtjeva i kroz provedbu tipa operacije 14.1.3. „Plaćanja za dobrobit životinja u peradarstvu“ za koji je zaprimljeno 93 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva je bila u tijeku.

Žarišno područje 3B „Poticanje sprječavanja i upravljanja rizikom na poljoprivrednim gospodarstvima“

Do kraja 2018. godine u žarišnom području 3B provodili su se tipovi operacija 5.2.1., 5.2.2. i 17.1.1.

U 2018. godini provedba tipa operacije 5.2.1. „Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala“ obavljala se obradom zahtjeva i isplatama korisnika po natječajima iz proteklih godina te objavom dva natječaja na koja su se prijavila 43 korisnika s ukupno traženim iznosom potpore 4.072.597 eura.

U 2018. godini provedba tipa operacije 5.2.2. „Razminiranje poljoprivrednog zemljišta“ obavljala se kroz treći natječaj na kojem su zaprimljena tri zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 13.946.564 eura.

Za tip operacije 17.1.1. „Osiguranje uroda, životinja i bilja“ zahtjevi su se mogli podnositi od 16. travnja do 31. prosinca 2018. godine. Zaprimljeno je preko 7.000 zahtjeva za potporu u ukupnom iznosu tražene potpore od 12.408.354 eura.

Prioritet 4 „Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom“

Tipovi operacija programirani pod ovim prioritetom direktno doprinose jednom od sljedećih žarišnih područja:

- 4A „Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000. i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivrede velike prirodne vrijednosti, kao i stanja europskih krajobraza“
- 4B „Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima“
- 4C „Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom“.

Tipovi operacija koji su programirani pod P4, a provodili su se do kraja 2018. godine su: 1.1.1., 2.1.1., 2.1.3., 2.3.1., 8.5.1., 8.5.2., 10.1.1., 10.1.3., 10.1.4., 10.1.5., 10.1.6., 10.1.8., 10.1.9., 10.1.10., 10.1.11., 10.1.12., 10.1.13., 10.1.15., 10.1.16., 10.2.1., 11.1.1., 11.2.1., 13.1.1., 13.2.1. i 13.3.1. Jedini tip operacije koji se nije provodio je bio 4.4.1.

U 2018. godini započelo je podnošenje zahtjeva za tipove operacija 10.1.12. „Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki“, 10.1.13. „Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima“, 10.1.15. „Primjena ekoloških gnojiva u višegodišnjim nasadima“, 10.1.16. „Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada“ i 10.2.1 „Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi“.

Žarišno područje 5C „Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva“

Za tip operacije 4.1.3. „Korištenje obnovljivih izvora energije“ u 2018. godini objavljen je jedan natječaj na kojem su zaprimljena 74 zahtjeva za potporu s ukupnim traženim iznosom potpore od 9.749.520 eura.

Provedba tipa operacije 4.2.2. „Korištenje obnovljivih izvora energije“ započela je u 2018. godini. Na prvom natječaju zaprimljen je 21 zahtjev za potporu s ukupnim traženim iznosom potpore od 28.985.909 eura.

Žarišno područje 5D „Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost“

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 5D, a provodili su se do kraja 2018. godine jesu: 4.1.2. i 10.1.2.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske za žarišno područje 5D ugovoreno je 94% i to prvenstveno putem mjere M4. U odnosu na ukupno alocirana sredstva za ovo žarišno područje, isplaćeno je 37%.

Tip operacije 4.1.2. „Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš“ u 2018. godini se provodio putem objave petog natječaja na kojem je zaprimljeno 146 zahtjeva s ukupnim traženim iznosom potpore 19.472.525 eura.

U 2018. godini nastavio se provoditi tip operacije 10.1.2. „Zatravnjivanje trajnih nasada“, a započela je provedba za tip operacije 10.1.14 „Poboljšano održavanje međurednog prostora u višegodišnjim nasadima“

Žarišno područje 5E „Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu“

Pod žarišnim područjem 5E programiran je samo tip operacije 10.1.7. „Održavanje ekstenzivnih voćnjaka“.

Žarišno područje 6A „Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća, kao i otvaranje radnih mjesta“

U 2018. godini objavljen je prvi natječaj za provedbu tipa operacije 6.2.1. „Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području“ na kojem je zaprimljeno 755 zahtjeva za potporu, s ukupnim traženim iznosom potpore od 28.985.909 eura.

U 2018. godini objavljen je prvi natječaj za provedbu tipa operacije 6.4.1. „Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima“ na kojem je zaprimljeno 148 zahtjeva za potporu, s ukupnim traženim iznosom potpore od 22.157.890 eura.

Do kraja 2018. godine, ovaj tip operacije se provodio i putem financijskih instrumenta te je odobreno 15.022.138 eura potpore.

Žarišno područje 6B „Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima“

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 6B, a započeli su s provedbom do kraja 2018. godine jesu: 7.1.1. „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave“, 7.2.1. „Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju,

pročišćavanje otpadnih voda“, 7.2.2. „Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta“, 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ (natječaji za sektor dječji vrtići, sektor zajedničkih vatrogasnih domova, sektor lokalne infrastrukture), 19.1.1. „Pripremna pomoć“ i 19.2.1. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“.

2.2.2. Ostale aktivnosti provedbe Programa ruralnog razvoja u 2018. godini

Aktivnosti vrednovanja Programa ruralnog razvoja

Tijekom 2018. godine nastavljene su aktivnosti prikupljanja podataka za potrebe izračuna Indeksa populacije čestih vrsta ptica na poljoprivrednim staništima za 2017. i 2018. godinu te je nastavljen rad Evaluacijske radne skupine. Osim navedenog, završila je s provedbom usluga vrednovanja mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za potrebe Godišnjeg izvješća o provedbi u 2017. godini kao i ex-ante procjena za uvođenje financijskih instrumenata. Započet je postupak nabave za uslugu Vrednovanje Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., vrednovanje sustava te pripreme analiza za izvještavanje prema Europskoj komisiji u 2019. godini. Obavljen je pregled i analiza zajedničkih pokazatelja učinka i revidiranje poglavlja 4.1.6. „Zajednički kontekst pokazatelji“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske.

Za potrebe praćenja i vrednovanja kontinuirano se prikupljaju podaci o ostvarenju pokazatelja ciljeva Programa ruralnog razvoja, a koji su detaljno prikazani u Tablici 34. Tabličnog dijela ovog izvješća.

Aktivnosti za učinkovitu provedbu Programa ruralnog razvoja

Pete izmjene Programa upućene Komisiji 28. prosinca 2018. godine odnosile su se na izmjene u devet mjera kako slijedi:

- mjere M1 i M2 – tehničke izmjene (prilagodba novom ustroju Ministarstva poljoprivrede);
- mjeru M3 – tehničke izmjene (dodatno usklađivanje s EU zakonodavstvom);
- mjeru M6 – tehničke izmjene (dodatno pojašnjenje obveza);
- mjere M4, M7, M10, M16 – olakšana provedba: uvođenje mogućnosti sufinanciranja ulaganja svih vrsta obnovljivih izvora energije, mogućnost provedbe ulaganja na širem području, izmjene u načelima utvrđivanja kriterija odabira, jasnije definiranje pojma potpore, nove kalkulacije i izmjene obveza u mjeri M10;
- M14 – obuhvat novih korisnika (uvođenje sektora kozarstvo i ovčarstvo).

Navedenim izmjenama se osigurala kvalitetnija i učinkovitija provedba Programa.

Izmjenama koje je donijela Omnibus Uredba (Uredba (EU) 2017/2393 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2017. o izmjeni uredaba (EU) br. 1305/2013 o potpori ruralnom

razvoju iz Europskoga poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (EU) br. 1306/2013 o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike, (EU) br. 1307/2013 o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike, (EU) br. 1308/2013 o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i (EU) br. 652/2014 o utvrđivanju odredaba za upravljanje rashodima koji se odnose na prehrambeni lanac, zdravlje i dobrobit životinja te na biljno zdravstvo i biljni reprodukcijski materijal (SL L 350/15, 29.12.2017.), a koje su stupile na snagu 1. siječnja 2018. godine, unesene se promjene u pojedinim mjerama a koje su osigurale pojednostavljena i poboljšanja same provedbe. Za niz mjera došlo je do izmjene pravnog okvira za provedbu, a u cilju pojednostavljenja, gdje je izmijenjeno da se natječaj više ne objavljuje u Narodnim novinama te da prilozima više nisu sastavni dio Pravilnika već su dio natječaja.

U 2018. godini pokrenuti su financijski instrumenti te je u ožujku završena ex ante procjena kojoj je cilj bio ispitati potencijalnu primjenu financijskih instrumenata u poljoprivredi. Odabrana su nacionalna tijela za provedbu financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske te su 4. travnja 2018. donesene Odluke o povjeravanju zadataka provedbe financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske HAMAG-BICRO-u za financijske instrumente Mikro zajmovi za ruralni razvoj, Mali zajmovi za ruralni razvoj i Pojedinačna jamstava za ruralni razvoj te HBOR-u za financijski instrument Investicijski krediti za ruralni razvoj usvojenih 4. travnja 2018. godine. Temeljem istih su 18. travnja 2018. godine potpisani Sporazumi o financiranju čime je započela operativna provedba financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske. Sporazumom su svakom korisniku (HAMAG-BICRO-u i HBOR-u) za provedbu financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske dodijeljeni iznosi od po 35.294.117,64 eura. U okviru provedbe financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske u 2018. godini HAMAG-BICRO je započeo 1. rujna 2018. godine sa zaprimanjem i obradom zahtjeva za zajmove od strane krajnjih primatelja za financijske instrumente Mikro i Mali zajmovi za ruralni razvoj. Do kraja 2018. godine isplaćeno je 18 Malih i jedan Mikro zajam za ruralni razvoj u ukupnom iznosu od 6.365.399 kuna.

Podnošenje zahtjeva za financijske instrumente Pojedinačna jamstva za ruralni razvoj i Investicijski krediti za ruralni razvoj započet će u 2019. godini.

Aktivnosti mreže za ruralni razvoj

Mrežna stranica Mreže za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: Mreža) je nadograđena i poboljšana u vezi vizualnog identiteta te sadržaja i kvalitete pruženih informacija. Izrađen je novi Pravilnik o Mreži te je održan sastanak članova Mreže i izabran novi Upravljački odbor Mreže. Tijekom 2018. godine je izmijenjen/dopunjen Akcijski plan Mreže za ruralni razvoj 2014. - 2020. te je objavljen Poziv za podnošenje prijedloga aktivnosti u provedbi Akcijskog plana Mreže za ruralni razvoj 2014. - 2020., godišnjeg provedbenog akcijskog plana Mreže za 2018. godinu koje će se sufinancirati sredstvima Mjere 20 „Tehnička pomoć“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske. Sve pristigle prijave su obrađene, a dio prijava je i isplaćen u 2018. godini.

Tajništvo Mreže je sudjelovalo u organizaciji događaja u vezi s informiranjem šire javnosti i potencijalnih korisnika o Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske i mogućnostima sufinanciranja projekata. Tajništvo Mreže sudjelovalo je na događajima u organizaciji Europske mreže za ruralni razvoj u vezi rada nacionalnih ruralnih mreža i provedbe CLLD (eng. Community Led Local Development) pristupa.

Aktivnosti promocije

Tijekom 2018. godine nastavljena je kontinuirana promidžba Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske i informiranje potencijalnih korisnika. Promidžbene aktivnosti intenzivirale su se pred raspisivanje pojedinih natječajeva i u početnim tjednima njihova trajanja. Djelatnici Uprave za ruralni razvoj nazočili su na ukupno 103 događanja. Na svim predavanjima evidentirano je ukupno 7.619 sudionika.

U 2018. godini informiranje šire javnosti bilo je zastupljeno i kroz 96 priopćenja za medije. Provedeni su razni projekti kao što je primjerice „Naše domaće, sada i ubuduće“, gdje je kroz interaktivne radionice na području 21 hrvatske županije predstavljen status provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske te postignuti rezultati, odnosno trenutne mogućnosti financiranja. Dodanu vrijednost projektu dali su proizvođači poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji su uz održane radionice predstavljali vlastite proizvode. Platforma manifestacije poslužila je za dodatno umrežavanje dionika, plasiranje proizvoda na tržištu, kao i poboljšanje vidljivosti samih proizvođača. Ministarstvo poljoprivrede je sudjelovalo u organizaciji 3. nacionalne poljoprivredne konferencije „Slavonika“ i konferencije Digitalna poljoprivreda, gdje su se predstavljale mogućnosti mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske, odnosno tehnoloških inovacija i digitalizacije u području poljoprivredne proizvodnje, u cilju njihovog približavanja krajnjim korisnicima.

Mrežna stranica www.ruralnirazvoj.hr bilježi iznimnu posjećenost s 1.247.512 posjeta do kraja 2018. godine. Analiza sadržaja ukazuje na 156.874 novih korisnika te 526.299 sesiju. Najveću posjećenost bilježe podstranice „Natječajevi“, „Mjere“ te „Pitanja i odgovori“. U 2018. godini je započela objava uspješnih priča korisnika Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske na portalu Agroklub.

U 2018. godini Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske je i dalje prisutan na društvenim mrežama: 7.666 osoba je kliknulo „svidi mi se“ sadržaj Facebook stranice, dok stranica bilježi 7.828 pratitelja. Osim Facebooka, aktivni su profili i na Twiteru, Instagramu, Google+, LinkedInu.

Tiskane su brošure i promotivni materijali za korisnike i letci za tipove operacija 8.5.1. i 8.6.2. i financijske instrumente. Oglašavanje je tijekom 2018. obavljeno u elektroničkim medijima, kroz video oglašavanje na web portalima te na vanjskim i unutrašnjim površinama.

Pozivni centar namijenjen informiranju potencijalnih korisnika o mogućnostima financiranja putem mjera ruralnog razvoja djeluje kontinuirano kroz cijelu godinu.

2.3. Mjere i pravila vezana uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda

Zakonom o poljoprivredi, a ranije Zakonom o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (Narodne novine, br. 82/13, 14/14 i 30/15), u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 osigurava se primjena širokog spektra mjera i pravila (posebno u sektorima žitarica, riže, šećera, sušene krme, sjemena, hmelja, konoplje i lana za vlakna, voća i povrća, proizvoda od prerađenog voća i povrća, banana, živog bilja i cvijeća, maslina i maslinovog ulja, vina, duhana, govedarstva, svinjogojstva, ovčarstva i kozarstva, peradarstva, mljekarstva, pčelarstva) kojima se uređuje unutarnje tržište poljoprivrednih proizvoda Europske unije, mjere i pravila vezana uz trgovinu s trećim zemljama, pravila tržišnog natjecanja te sustav izvanrednih mjera.

Najintenzivnija je provedba mjera u području tržnih intervencija koje uključuju sustave:

- javne intervencije i potpore privatnom skladištenju
- posebne programe potpore za pojedine sektore kroz :
 - programe za poboljšanje dostupnosti hrane s ciljem poboljšanja distribucije poljoprivrednih proizvoda i poboljšanja prehrambenih navika djece
 - programe potpore za sektore voća i povrća, vina i pčelarstva.

Uz sustav tržnih intervencija, kroz Uredbu (EU) br. 1308/2013 uspostavljen je i:

- sustav trgovine s trećim zemljama kroz primjenu sustava izvoznih i uvoznih dozvola, povlaštenih uvoznih tarifnih kvota, sustav izvoznih subvencija; kada ih provodi Europska komisija
- sustav izvanrednih mjera kojima se u okviru zajedničke organizacije tržišta uspostavljaju:
 - mjere protiv tržišnih poremećaja
 - mjere tržišne potpore koje se odnose na bolesti životinja i gubitak povjerenja potrošača zbog postojanja opasnosti za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka
 - mjere za rješavanje posebnih problema na tržištu.

Slijedom navedenoga, u području 21 sektora koje pokriva uređenje tržišta, u primjeni su različite mjere čiju provedbu nalaže Europska komisija. Pri tome je dio mjera trajne naravi, kao što su posebni programi potpora za pojedine sektore te se na temelju toga provode mjere potpora za Nacionalni pčelarski program, potpore za Shemu školskog voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, mjere potpora za Nacionalni vinarski program, potpore za proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća i stočarstva te njihove programe. Povremene aktivnosti ovisno o odlukama Europske komisije pokreću se za javne intervencije (interventne kupnje i prodaje roba, privatno skladištenje) i izvanredne tržišne mjere.

2.3.1. Tržišne intervencije

U skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 i Uredbom Vijeća (EU) br. 1370/2013 od 16. prosinca 2013. o utvrđivanju mjera za određivanje određenih potpora i subvencija vezanih uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda (SL L 346, 20.12.2013.), (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1370/2013), utvrđena su pravila za tržišne intervencije, a odnose se na javne intervencije i potpore za privatno skladištenje uz utvrđivanje referentnih pragova po sektorima koji podliježu tržišnim intervencijama.

S obzirom na kretanje cijena na tržištu Republike Hrvatske nije bilo provedbe sustava javnih intervencija, odnosno potpore za privatno skladištenje, jer su tržišne cijene bile iznad referentnih pragova cijena za pokretanje javne intervencije i privatnog skladištenja u sektorima žitarica, šećera i govedeg mesa.

2.3.2. Posebni programi potpora za pojedine sektore

a) Nacionalni program pomoći sektoru vina 2014. – 2018.

Nacionalni program pomoći sektoru vina omogućava državama članicama, pa tako i Republici Hrvatskoj, da u sklopu odobrenog proračuna mjere potpora prilagode svojoj konkretnoj situaciji, odnosno da odaberu mjere koje će najbolje doprinijeti razvoju vinogradarstva i vinarstva. Nacionalni program pomoći sektoru vina 2014. - 2018. donijela je Vlada Republike Hrvatske dana 26. lipnja 2013. godine.

Republika Hrvatska je kao najznačajnije mjere u petogodišnjem razdoblju odabrala:

1. Promidžba na tržištima trećih zemalja
2. Investicije u vinarije i marketing vina
3. Restrukturiranje i konverzija vinograda.

Vlada Republike Hrvatske je Zaključkom od 10. travnja 2018. donijela Izmjene Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2014. do 2018. godine sukladno izmjenama propisa Europske unije kojima se regulira ovo područje.

Uvedena je nova mjera Informiranje u državama članicama. Provedena je alokacija sredstva sa mjere Promidžba na tržištima trećih zemalja. Ukupna visina raspoloživih EU sredstava za navedenu mjeru iznosila je 90.000 eura u 2018. godini.

Nacionalna omotnica za sektor vina za Republiku Hrvatsku iznosila je:

- za 2014. godinu - 11,8 milijuna eura
- za 2015. godinu - 11,8 milijuna eura
- za 2016. godinu - 11,8 milijuna eura
- od 2017. nadalje 10,8 milijuna eura

Cilj ovoga petogodišnjeg programa bio je da temeljem dobrog plana omogući što bolju apsorpciju sredstava iz tzv. „vinarske omotnice“ u svrhu poticanja razvojnih mogućnosti domaćih vinara i povećanja prepoznatljivosti i konkurentnosti na međunarodnom tržištu.

Nacionalni program pomoći sektoru vina za razdoblje od 2014. do 2018. godine provodi Agencija za plaćanja.

Nastavno na izmjene Nacionalnog programa pomoći sektoru vina 2014. – 2018. Ministarstvo poljoprivrede je donijelo izmijenjene pravilnike za provedbu mjera: Informiranje u državama članicama, Promidžba na tržištima trećih zemalja, Restrukturiranje i konverzija vinograda te Investicija u vinarije i marketing vina. Pravilnici su objavljeni u Narodnim novinama broj 39/2018 od 27. travnja 2018. godine.

U navedenom programskom razdoblju ukupno je odobrena potpora za 317 projekata u ukupnom iznosu od 222.855.920,11 kuna te je isplaćena potpora u iznosu od 116.254.697,72 kuna (14.931.817,19 eura).

Za mjeru **Ulaganja** raspisano je ukupno osam natječajna na kojima je zaprimljeno 369 prijava ukupne vrijednosti projekata u iznosu od 881,5 milijuna kuna.

Do kraja 2018. u mjeri **Ulaganja** odobreno je 147 isplata u ukupnom iznosu od 82.137.426,79 kuna od čega se na isplatu predujma odnosi 7.042.352,58 kuna (13 korisnika) te 75.095.074,21 kuna na završne isplate potpore (134 korisnika).

U petogodišnjem razdoblju provedbe mjere isplaćena su sredstva u iznosu od 82.137.426,79 kuna (10.757.732,00 kuna).

Za mjeru **Restrukturiranje** u programskom razdoblju raspisano je ukupno sedam natječajna na kojima su zaprimljene 102 prijave ukupne vrijednosti projekata 161.883.296,73 kuna.

Odobrena je potpora za ukupno 47 projekata u iznosu od 49.889.344,22 kuna.

Na mjeri Restrukturiranje u petogodišnjem programskom razdoblju isplaćena su sredstva u iznosu 30.061.992,38 kuna (3.393.972,79 eura).

Za mjeru **Promidžba** na tržištima trećih zemalja u programskom razdoblju raspisano je ukupno 12 natječajna na kojima je zaprimljeno 108 prijava ukupne vrijednosti projekata 55.352.018,70 kuna.

Odobrena je potpora za ukupno 61 projekt u iznosu od 22.886.608,53 kuna, a isplaćena su sredstva u iznosu 8.428.827,05 kuna (1.104.695,55 eura) europskih i sredstava iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Mjera **Informiranje** u državama članicama počela se provoditi 2018. godine kada je i raspisan natječaj po kojem nije zaprimljena niti jedna prijava.

Ukupna visina sredstava iz Europske unije za mjeru Informiranje iznosila je 90.000 eura.

U listopadu 2018. započelo je novo programsko razdoblje za Nacionalni program pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023.

Putem Nacionalnog programa pomoći sektoru vina u predviđenom petogodišnjem programskom razdoblju iz EFJP-a i Državnog proračuna Republike Hrvatske osiguran je godišnji fond od 11.092.100,00 eura, odnosno u pet godina ukupno 55.460.000,00 eura za razvojne projekte iz sektora vinarstva i vinogradarstva.

b) Nacionalni pčelarski program za razdoblje od 2017. do 2019. godine

U ovom sektoru provode se tržišne mjere pomoći u skladu s Nacionalnim pčelarskim programom za razdoblje od 2017. do 2019. godine koji je odobren od Europske komisije te se sufinancira sredstvima Europske unije u visini do 50%. Kroz Nacionalni pčelarski program osigurano je 2.255.534 eura za svaku od godina, a cilj je provedbom mjera stvoriti uvjete za bolji položaj pčelarstva u Republici Hrvatskoj te stvoriti osnovu za povećanje konkurentnosti u pčelarskom sektoru.

Mjere koje se provode tijekom odvijanja Nacionalnog pčelarskog programa 2017. - 2019. su sljedeće:

1. Tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara
2. Suzbijanje štetnika i bolesti pčela, naročito varooze
3. Racionalizacija troškova selećeg pčelarenja
4. Mjere za potporu laboratorija za analizu pčelinjih proizvoda s ciljem potpore pčelarima da svoje proizvode plasiraju na tržište i povećaju njihovu vrijednost
5. Obnavljanje pčelinjeg fonda
6. Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programa primijenjenih istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda
7. Praćenje tržišta
8. Poboljšanje kvalitete proizvoda s ciljem iskorištavanja potencijala proizvoda na tržištu.

Tablica 6. Rashodi po pčelarskim godinama i mjerama - ukupno doprinos Europske unije i Republike Hrvatske

Mjere	Iznos sredstava po jednoj pčelarskoj godini		Realizacija sredstava (eur)		% iskorištenja omotnice		% razlike od planiranog	
	eur	%	2017.	2018.	2017.	2018.	2017. ^{a)}	2018. ^{b)}
1. tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara	831.804,00	36,9	998.564,24	1.121.698,31	44,3	49,7	7,4	12,9
2. suzbijanje štetnika i bolesti, naročito varoaze	626.396,70	27,8	403.793,42	500.025,31	17,9	22,2	-9,9	-5,6
3. racionalizacija troškova	298.443,20	13,2	167.379,35	298.443,08	7,4	13,2	-5,8	0,0
4. mjere za potporu laboratorija za analizu pčelinjih proizvoda s ciljem potpore pčelarima da svoje proizvode plasiraju na tržište i povećaju njihovu vrijednost	69.599,60	3,1	8.088,10	5.213,65	0,4	0,2	-2,7	-2,9
5. obnavljanje pčelinjeg fonda	306.238,40	13,6	306.708,77	306.238,37	13,6	13,6	0,0	0,0
6. suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programa primijenjenih istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda	48.719,75	2,2	10.115,78	23.914,06	0,5	1,1	-1,7	-1,1
7. praćenje tržišta	22.271,85	1,0	0	0	0,0	0,0	-1,0	-1,0
8. poboljšanje kvalitete proizvoda s ciljem iskorištavanja potencijala proizvoda na tržištu	52.060,50	2,3	0	0	0,0	0,0	-2,3	-2,3
UKUPNO (EU doprinos i nacionalna sufinancirana sredstva)	2.255.534,00	100	1.894.649,65	2.255.532,78	84	100		
a) u 2016./2017. godini dio neiskorištenih sredstava preraspodijeljen je s M2 na M1 te iz M7 na M5								
b) u 2017./2018. godini višak sredstava po pojedinim mjerama preraspodijeljen je na M1, odobreni iznosi za M1, M3 i M5 proporcionalno su smanjeni								
Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

c) Školska shema

Kako bi se učenicima omogućio dodatni obrok svježeg voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, u školskoj godini 2017./2018., sa ciljem poboljšanja provedbe programa te u skladu sa smjernicama Europske unije, Shema školskog voća i povrća te Nacionalna strategija za provedbu programa mlijeka u školama objedinjuju se pod nazivom Školska shema. U svrhu promoviranja kratkih lanaca opskrbe, obrazovne ustanove (škole) i osnivači škola postaju podnositelji zahtjeva za potporu i aktivno se uključuju u provedbu programa. Dodatni ciljevi nove organizacijske strukture Školske sheme su i bolje upoznavanje djece s proizvodima svog zavičaja, davanje prilike proizvođačima s lokalnog tržišta za uključivanje u Školsku shemu kroz isporuku vlastitih lokalno uzgojenih proizvoda školama čime se u potpunosti poštuju i provode smjernice Europske unije o kratkim opskrbnim lancima.

Program Školske sheme provodi se u skladu s Nacionalnom strategijom za provedbu Školske sheme Republike Hrvatske od školske godine 2017./2018. do 2022./2023., koja se provodi na

cijelom području Republike Hrvatske. Ciljana skupina su učenici osnovnih i srednjih škola u Shemi voća i povrća te učenici od prvog do četvrtog razreda za mlijeko i mliječne proizvode.

Tijela ključna za uspješnu provedbu programa:

- Ministarstvo poljoprivrede koje odobrava podnositelja zahtjeva za potporu za promociju i prateće obrazovne mjere;
- Agencija za plaćanja koja odobrava podnositelja zahtjeva za potporu za raspodjelu voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, objavljuje popis odobrenih školskih ustanova s popisom škola koje sudjeluju u Školskoj shemi, objavljuje popis dobavljača koji mogu isporučivati voće i povrće i/ili mlijeko i mliječne proizvode školama koje sudjeluju u programu, obavlja administrativnu kontrolu i kontrolu na terenu podnositelja zahtjeva za potporu u okviru programa, isplaćuje potporu);
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja koje dostavlja popis škola, odnosno broj učenika uključenih u program;
- Ministarstvo zdravstva koje odobrava Listu prihvatljivih proizvoda i odobrava tijelo nadležno za učinkovito praćenje i ocjenjivanje;
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo kao tijelo nadležno za učinkovito praćenje i ocjenjivanje.

U okviru Školske sheme obuhvaćene su sljedeće mjere:

1. Raspodjela voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda;
2. Mjere promocije te prateće obrazovne mjere.

Također, sastavni dio Školske sheme čine učinkovito praćenje i ocjenjivanje programa.

Mjera raspodjele voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda

Obradu i isplatu Zahtjeva za potporu provodi Agencija za plaćanja.

Podaci Agencije za plaćanja pokazuju kako je za Školsku shemu izvršena ukupna isplata za školsku godinu 2017./2018. u vrijednosti od 17.444.582,94 kuna, od čega je za isporuku voća i povrća školama isplaćeno ukupno 16.871.110,14 kuna, zatim Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo za praćenje i ocjenjivanje 117.745,00 kuna te Savjetodavnoj službi za promociju i prateće mjere 455.727,80 kuna.

U školskoj godini 2017./2018. u Školsku shemu je bilo uključeno ukupno:

- 346.874 učenika osnovnih i srednjih škola;
- 931 škola;
- 104 dobavljača.

Na godišnjoj razini, iznos potpore za voće i povrće po učeniku iznosio je 30,97 kuna bez PDV-a. U okviru Sheme školskog voća i povrća školama su isporučivane mandarine, jabuke, kruške, šljive, breskve, nektarine, trešnje, jagode, rajčica i mrkva.

U školskoj godini 2017./2018. u raspodjelu za mlijeko bilo je uključeno:

- 94.798 učenika osnovnih i srednjih škola;
- 517 škola;
- 21 dobavljača.

Na godišnjoj razini, iznos potpore za mlijeko i mliječne proizvode po učeniku iznosio je 44,21 kuna bez PDV-a. U školskoj godini 2017./2018. u okviru Školske sheme, iznos potpore za mlijeko u školama iznosio je 3.381.429,36 kuna. Ukupni troškovi za provedbu Školske sheme za 2017./2018., iznosili su 23,1 milijuna kuna s PDV-om.

Troškovi su isplaćeni u iznosu do:

- 100% iz EFJP-a i
- 25% PDV-a iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Iskorištenost financijskih sredstava iz Europske unije iznosila je 75,51%.

Mjere promocije i prateće obrazovne mjere

Mjere promocije i prateće obrazovne mjere izravno su povezane s ciljevima Školske sheme i njima se podupire distribucija voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, u školskoj godini 2017./2018. provedene su od strane Savjetodavne službe, a u navedene ubrajamo:

- satove kušanja voća i povrća i/ili mlijeka i mliječnih proizvoda;
- sjetvu, sadnju i održavanje školskih vrtova;
- posjete poljoprivrednim gospodarstvima i slične aktivnosti usmjerene na povezivanje djece s poljoprivredom;
- edukaciju djece o poljoprivredi, zdravstvenim navikama, lokalnim lancima hrane i ekološkoj proizvodnji, održivoj proizvodnji i sprečavanju rasipanja hrane.

Prema podacima Savjetodavne službe u školskoj godini 2017./2018. za provedbu svih aktivnosti ukupno je bilo prijavljeno 189 škola i učeničkih domova iz 20 županija, od čega ukupno 147 osnovnih škola, 34 srednje škole i osam učeničkih domova. Putem prateće obrazovne mjere održavanja **predavanja**, ukupno je održano 145 predavanja u 109 škola od početka siječnja 2018. do 15. lipnja 2018., čemu je prisustvovalo 10.250 učenika.

Satovi kušanja voća i povrća održani su u 99 osnovnih i ostalih obrazovnih ustanova, od toga najviše satova kušanja voća (jabuke, jagode i trešnje), dok je u deset škola održano kušanje mliječnih proizvoda (sirevi, vrhnje i jogurt). Prateća mjera **Sjetva, sadnja i održavanje školskih vrtova** provedena je u 41 osnovnoj školi i ostalim obrazovnim ustanovama. Za svaku školu nabavljen je vrtni alat, oprema za održavanje vrta, zemlja/supstrat i gnojivo te sjeme različitog povrća. Radionice na otvorenom bile su osmišljene na način da se učenici najprije upoznaju s voćnim vrstama koje će u njihovom vrtu saditi te upoznavanje s agrotehničkim mjerama vezanim za određene voćne/povrtno vrste. Mjera **Posjet PG-u koji se bavi proizvodnjom voća i povrća i/ili mlijeka ili mliječnih**

proizvoda provedena je u 32 škole. Većina edukacijskih posjeta bila je poljoprivrednim gospodarstvima koja se bave proizvodnjom voća i povrća kao i drugom poljoprivrednom proizvodnjom, zatim šest škola posjetilo je stočarsku farmu, a jedna škola posjetila je tržnicu voća i povrća. Temeljem Izvješća o provedenim pratećim mjerama, zaključak je da su one za školsku godinu 2017./2018., uz suradnju s odabranim školama i ostalim obrazovnim ustanovama, uspješno provedene tj. realizirane su u prosječnom postotku od 80,53%.

Praćenje i ocjenjivanje programa

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u sklopu Međunarodnog istraživanja o zdravstvenom ponašanju učenika (*Health behaviour in School-aged Children 2013/2014 – HBSC*), čiji su podaci predstavljeni 2016.godine, konzumacija voća najviša je u dobi od 11 godina (45% učenika i 46% učenica), dok je u dobi od 15 godina taj udio za trećinu manji, odnosno samo 25% učenika i 29% učenica voće konzumira redovito. Pokazalo se da 27% učenika školske dobi te 14% učenica ima prekomjernu tjelesnu masu. Uzimajući u obzir ove i druge podatke koji se odnose na prehrambene navike djece, u cilju prevencije i smanjenja debljine djece, Republika Hrvatska odlučila se za provedbu Školske sheme i povećanje unosa svježeg sezonskog voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda u svakodnevnoj prehrani djece.

U okviru praćenja i vrednovanja Školske sheme, provedbom upitnika u osnovnim i srednjim školama uključenim u projekt, ispituju se stavovi, mišljenja i znanja učenika, njihovih roditelja i odgovornih osoba (u okviru projekta) o prehrambenim navikama školske djece. Povezano s tim, od školske godine 2017./2018., uvedeno je elektroničko popunjavanje upitnika metodom nasumičnog odabira na uzorku od 75 škola u prvom krugu te 74 škole u drugom krugu u 20 županija Republike Hrvatske. Treba napomenuti kako su dobiveni rezultati odgovora anketiranih putem elektroničkih upitnika nešto lošiji u odnosu na školsku godinu 2016./2017., kada su anketni listići distribuirani zemaljskom poštom. Međutim, rezultati dobiveni na manjem reprezentativnom uzorku ne odstupaju značajno od rezultata prošlih godina. Podaci pokazuju kako gotovo 70% ispitanih voli jesti sve vrste voća (kumulativno u dva kruga) te gotovo 70% ispitanih voli jesti sve vrste povrća (kumulativno u dva kruga). Kao najdraže voće, učenici izdvajaju jagodu, dok jabuku najčešće konzumiraju. Kao najdraže povrće, učenici izdvajaju mrkvu, rajčicu i zelenu salatu, a najčešće konzumiraju zelenu salatu, mrkvu i krastavce. Najmanje vole konzumirati kelj, cvjetaču i blitvu. Većina učenika navodi kako uvijek pojede voće, povrće i mlijeko i/ili mliječne proizvode koje dobiju putem Školske sheme, a 75% učenika konzumira obrok u školskoj kuhinji. Roditelji koji su sudjelovali u reprezentativnom uzorku dali su srednju ocjenu projektu Školske sheme, 3.77 (od 1 do 5), a nisu bili zadovoljni izborom voća i povrća. 40% ispitanih smatra kako Školska shema ima pozitivan utjecaj na zdravlje djece i mijenjanju prehrambenih navika. Ispitane odgovorne osobe navode kako Školska shema ima pozitivan utjecaj na zdravlje djece, njih 40%, dok 26% ispitanika smatra kako su učenici kroz provedbu projekta stekli dodatna znanja o vrstama i utjecaju voća i povrća. U zaključku se navodi kako je program uspješan zbog suradnje škola i učenika sa Savjetodavnom službom, dobavljačima hrane i lokalnom

zajednicom, s ciljem usvajanja pravilnih prehrambenih navika i poboljšanja općeg zdravlja, a institucije će kroz daljnju suradnju nastaviti provedbu programa Školske sheme.

d) Proizvođačke organizacije

Važnost organiziranja proizvođača u proizvođačke organizacije prepoznata je u novom okviru Zajedničke poljoprivredne politike, Uredbom (EU) br. 1308/2013, Uredbom (EU) br. 1305/2013 te Uredbom Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 193, 1.7.2014.), (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 702/2014).

Proizvođačka organizacija, kao udruženje primarnih poljoprivrednih proizvođača, potiče razvoj tržišne orijentiranosti, pozicioniranja i konkurentnosti vlastitih članova proizvođača što uključuje planiranje proizvodnje, poboljšanje kvalitete proizvoda te podizanje komercijalne vrijednosti proizvoda proizvođačke organizacije, a samim time i primarnih proizvođača članova iste. Istodobno, članovi proizvođači obvezuju se poštivati načela dobre poljoprivredne i ekološke prakse. Koncentriranjem količina i kvalitete proizvoda koje stavljaju na tržište i koje su predmet trgovine s otkupljivačima, proizvođači članovi proizvođačke organizacije jačaju svoju pregovaračku i ukupnu poziciju na tržištu, posljedično osiguravajući održivost, ekonomičnost i kontinuitet proizvodnje.

Stupanj organiziranosti proizvođača u proizvođačke organizacije u 2018. godini pokazuje trend rasta. Priznate su četiri nove proizvođačke organizacije iz četiri različita sektora; sektor žitarice, mlijeko i mliječni proizvodi, svinjetina i vino. U 2018. godini ukupno je 16 priznatih proizvođačkih organizacija iz osam različitih sektora.

Tablica 7. Broj proizvođačkih organizacija po sektorima

Sektor	Broj proizvođačkih organizacija
Žitarice	2
Mlijeko i mliječni proizvodi	4
Voće i povrće	4
Svinjetina	2
Meso peradi	1
Govedina i teletina	1
Pčelarski proizvodi	1
Vino	1
Ukupno	16

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Priznatim proizvođačkim organizacijama može se dodijeliti potpora iz Državnog proračuna Republike Hrvatske u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 702/2014, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 1305/2013 ali

i iz Europskog poljoprivrednog fonda za jamstva u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 1308/2013 za priznate proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća.

U 2018. godini, 12 proizvođačkih organizacija koristilo je potporu za početak rada proizvođačkih organizacija. Tri proizvođačke organizacije korisnice su sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 702/2014, a ostalih devet proizvođačkih organizacija koriste sredstva EPFRR-a kroz Mjeru 9 u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 1305/2013 (Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija, Podmjera 9.1. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru).

U 2018. godini iz Državnog proračuna Republike Hrvatske isplaćena je financijska potpora za jednu proizvođačku organizaciju u sektoru voća i povrća u iznosu od 637.500,00 kuna te dvije proizvođačke organizacije u sektoru mlijeka u ukupnom iznosu od 1.297.308,23 kuna što u kumulativu iznosi 1.934.808,23 kuna. Navedene proizvođačke organizacije u četvrtoj su godini provedbe poslovnog plana.

U 2018. godini, isplaćeno je ukupno 2.370.807,71 kuna za prvu poslovnu godinu za šest proizvođačkih organizacija koje su ostvarile potporu na prvom natječaju Mjere 9 u siječnju 2017. godine.

U 2018. godini, tri proizvođačke organizacije su na drugom i trećem natječaju Mjere 9 zatražile potporu u kumulativnom iznosu od 4.302.795,08 kuna.

2.3.3. Izvanredne interventne mjere

Nakon uvođenja zabrane uvoza određenih proizvoda iz Europske unije u Rusku Federaciju 2014. godine, kojom je obuhvaćen velik broj poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, Europska komisija je u cilju ublažavanja stanja na tržištu izazvanog naglom promjenom trgovinskih odnosa s Ruskom Federacijom poduzela izvanredne mjere u sektorima stočarstva, voćarstva i povrćarstva za koje je ocijenjeno da su najizloženiji zabrani uvoza.

U 2018. godini nastavljena je provedba privremenih izvanrednih mjera potpore proizvođačima voća sukladno Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/1165. Privremene mjere potpore obuhvaćale su postupke povlačenja, neubiranja i zelene berbe određenih vrsta voća. Za provedbu ovih mjera Republici Hrvatskoj dodijeljena je količina od:

- 850 t za mandarinu,
- 510 t za jabuku i
- 2.000 t za jedan ili više proizvoda.

Količina od 2.000 t za jedan ili više proizvoda preraspodijeljena je na mandarine, 303 t, i jabuke, 1.697 t, te je dodana dodijeljenim količinama.

Ministarstvo poljoprivrede izradilo je Pravilnik o provedbi privremenih izvanrednih mjera potpore proizvođačima jabuka i mandarina za postupak povlačenja s tržišta za besplatnu distribuciju, Narodne novine, br. 77/17 i 93/17 temeljem kojeg su hrvatski proizvođači

povukli s tržišta 2.343 t voća od ukupno dodijeljenih 3.360 t i iskoristili potporu u iznosu od 1.004.915,64 eura. Za mandarinu iskorišteno je 734,5 t, a za jabuku 1.608 t.

Ova mjera imala je pozitivan učinak na rasterećenje tržišta jabuka i mandarina.

Europska komisija je nakon 30. lipnja 2018. godine odlučila ukinuti provedbu privremenih izvanrednih mjera potpore, koja je inače namijenjena proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća, a koja je uvedena zbog zabrane uvoza određenih proizvoda iz Europske unije u Rusku Federaciju.

2.4. Mjere zemljišne politike

Zemljište je zbog svog sociološkog, ekološkog i gospodarskog značaja Ustavom Republike Hrvatske proglašeno dobrom koje je od interesa za Republiku Hrvatsku i koje uživa osobitu zaštitu države.

Zbog uloge poljoprivrednog zemljišta koja mu je namijenjena u proizvodnji različitih poljoprivrednih proizvoda a posebice hrane, od osobitog je nacionalnog interesa sustavna provedba ciljeva strateški planirane politike raspolaganja tim zemljištem.

Značajne površine plodnog i još uvijek nezagađenog poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj predstavljaju veliki potencijal za unapređenje poljoprivredne proizvodnje i stoga je bitno sustavno provoditi odredbe Zakona o poljoprivrednom zemljištu koje se odnose na mjere zaštite i na raspolaganje tim zemljištem.

U ožujku 2018. godine stupio je na snagu novi Zakon o poljoprivrednom zemljištu, Narodne novine, broj 20/18, (u daljnjem tekstu: Zakon o poljoprivrednom zemljištu). Izmjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu iz prosinca 2018., sa stupanjem na snagu 1. siječnja 2019., bile su vezane uz osnivanje Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu te ukidanje Hrvatskog centra za razminiranje.

Prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu, Narodne novine, br. 39/13 i 48/15, koji je bio na snazi do donošenja novog Zakona, raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem provodila je Agencija za poljoprivredno zemljište. Novim Zakonom Agencija za poljoprivredno zemljište je ukinuta, a njezine poslove preuzeli su Ministarstvo poljoprivrede i Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo odnosno od 1. siječnja 2019. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, dok je raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem prenijeto na jedinice lokalne samouprave.

Jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove vezane za raspolaganje na temelju Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, kojeg donose uz prethodno mišljenje županije i suglasnost Ministarstva poljoprivrede. U 2018. godini u Ministarstvu poljoprivrede je zaprimljeno 348 programa, od kojih je 68 dobilo suglasnost u istoj godini. Zaključak o nedonošenju programa raspolaganja dostavilo je šest općina iz Krapinsko-zagorske i jedna iz Koprivničko-križevačke županije jer nemaju državnog poljoprivrednog zemljišta na svom području. Kako su u 2018. godini jedinice lokalne samouprave radile na donošenju programa raspolaganja, državnim poljoprivrednim zemljištem se nije raspolagalo

na temelju novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu, nego su se završavali postupci započeti prema starom zakonu.

Tablica 8: Programi raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države dostavljeni na suglasnost Ministarstvu poljoprivrede u 2018. godini

Županija	Broj programa	Broj suglasnosti
Bjelovarsko-bilogorska	20	0
Brodsko-posavska	23	0
Dubrovačko-neretvanska	9	0
Grad Zagreb	1	0
Karlovačka	17	4
Koprivničko-križevačka	18	12
Istarska	33	5
Krapinsko-zagorska	24	6
Ličko-senjska	9	2
Međimurska	16	6
Osječko-baranjska	36	16
Požeško-slavonska	10	2
Primorsko-goranska	10	0
Sisačko-moslavačka	19	3
Splitsko-dalmatinska	26	5
Šibensko-kninska	2	0
Varaždinska	8	0
Virovitičko-podravska	15	1
Vukovarsko-srijemska	26	5
Zadarska	8	0
Zagrebačka	18	1
Ukupno RH	348	68

Oblici raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države propisani Zakonom o poljoprivrednom zemljištu su: zakup i zakup ribnjaka, zakup zajedničkih pašnjaka, privremeno korištenje, zamjena, prodaja, prodaja izravnom pogodbom, davanje na korištenje izravnom pogodbom, razvrgnuće suvlasničke zajednice, osnivanje prava građenja i osnivanje prava služnosti.

2.5. Druge mjere kojima se ostvaruju ciljevi poljoprivredne politike

2.5.1. Plavi dizel

Posebna potpora sektoru poljoprivrede omogućena je korištenjem plinskog ulja obojanog plavom bojom (tzv. plavi dizel) koje je oslobođeno plaćanja trošarina. U 2018. godini iznos trošarine na plavi dizel uvećan za iznos poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) predstavlja trošarinsko oslobođenje za korisnika, iznosio je 3,825 kuna/l.

Oslobađanje od plaćanja trošarine koju korisnici ostvaruju pri kupovini plavog dizela za namjensko korištenje u poljoprivredi, odnosno pogon poljoprivrednih strojeva i registriranih vozila za prijevoz pčela, predstavlja značajnu neizravnu potporu poljoprivrednom sektoru, koja je u 2018. godini iznosila gotovo 551,6 milijuna kuna za 144,2 milijuna litara plavog dizela.

Korisnici prava na potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi jesu korisnici izravnih plaćanja. Pravo na potrošnju (tzv. kvota) se obračunava po površini i za stoku za koje je korisnik u prethodnoj godini podnio zahtjev za izravna plaćanja. Sustav je do 2018. godine bio postavljen tako da je dodjela prava na potrošnju plavog dizela bila vezana isključivo uz podnošenje jedinstvenog zahtjeva za izravnu potporu.

Na inicijativu Ministarstva poljoprivrede, od 2018. godine uvrštena su četiri nova sektora u sustav dodjele kvote za potrošnju plavog dizela poljoprivrednicima za koje se ne podnosi jedinstveni zahtjev za izravnu potporu. Radi se o sektorima: tovnog svinjogojstva, peradarstva, pčelarstva i uzgoja kopitara (konja i magaraca). Također, kako bi se osiguralo jednako postupanje prema svim kategorijama stoke koje su obuhvaćene sustavom dodjele kvota za plavi dizel, uvrštene su u sustav dodjele i izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja.

Tablica 9. Evidencija potrošnje plavog dizela u 2018. godini

Sektor	2018.	
	Isporučene količine (l)	Trošarinsko oslobođenje (kn)
Poljoprivreda	144.214.484	551.620.401,00
Izvor: FINA, APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede		

Tablica 10. Pokazatelji prava na godišnju potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi

10a. Prema podnesenom jedinstvenom zahtjevu		
Opis	Jedinica	Količina
Voćnjaci, vinogradi, duhan i povrće u programu izravnih potpora	litara po ha	300
Livade i pašnjaci u programu izravnih potpora	litara po ha	50
Ostale poljoprivredne površine u programu izravnih potpora	litara po ha	150
Tov goveda u programu izravnih plaćanja	litara po grlu	20
Rasplodne krmače u sustavu plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima	litara po grlu	40
Mliječne krave u sustavu plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima	litara po grlu	130
Krave dojilje u programu izravnih plaćanja	litara po grlu	90
Koze i ovce u programu izravnih plaćanja	litara po grlu	8
Izorne i zaštićene pasmine		
-koze i ovce	litara po grlu	8
-goveda	litara po grlu	20
-svinje	litara po grlu	20
-perad	litara po uvjetnom grlu 1UG = 33 kljuna	4
-konji	litara po grlu	90
-magarci	litara po grlu	20
10b. Novi sektori za koje se ne podnosi jedinstveni zahtjev		
Opis	Jedinica	Količina
Tovljenici	litara po grlu	1
Pčelarstvo	litara po selečkoj jedinici	450
Kopitari		
-konji	litara po grlu	90
-magarci	litara po grlu	20
Peradarstvo		
-brojleri	litara po uvjetnom grlu (1 UG = 400 kljunova)	3
-kokoši nesilice	litara po uvjetnom grlu (1 UG = 250 kljunova)	4
Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede		

2018. godini pravni temelj za ovu vrstu potpore u poljoprivredi bili su Zakon o trošarinama, Narodne novine, br. 22/13, 32/13, 81/13, 100/15, 120/15 i 115/16, te Pravilnik o primjeni Zakona o trošarinama što se odnosi na plinsko ulje obojano plavom bojom za namjene u poljoprivredi, ribolovu, ribogojstvu, akvakulturi te na povrat plaćene trošarine na bezolovni motorni benzin za namjene u ribolovu, Narodne novine, broj 29/18.

2.5.2. Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine

U 2018. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine.

Proizvođači mlijeka su zbog posljedica preventivnog cijepljenja svojih stada protiv bolesti kvrgave kože imali značajne gubitke, kako ekonomske tako i uzgojne naravi. Stoga su Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo poljoprivrede donijeli novi Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva, kojim se nastoje ublažiti posljedice cijepljenja protiv bolesti kvrgave kože tijekom prethodne tri godine. Navedenim programom omogućuje se privremena financijska pomoć za razdoblje od 2018. do 2020. godine. Cilj programa je obnoviti narušeni proizvodni potencijal, omogućavanjem uzgajivačima goveda korištenja potpore za kupovinu steonih junica i potpore za gubitak prihoda u uzgoju rasplodnih junica zbog teškoća koje se odnose na obnavljanje životinjskog blaga, zabrane ili ograničavanja kretanja životinja zbog bolesti kvrgave kože. Program će se provoditi putem dvije mjere. Jedna mjera je potpora za kupovinu steonih junica kombiniranih i/ili mliječnih pasmina goveda, a druga mjera je potpora za gubitak prihoda u uzgoju rasplodnih junica kombiniranih i/ili mliječnih pasmina goveda i teškoća koje se odnose na obnavljanje životinjskog blaga. Provedbom ovih dviju mjera očekuje se pozitivan utjecaj na obnovu proizvodnog potencijala te vraćanja proizvodnje i uzgoja na razinu prije nastupa opisanih okolnosti, a koje su uzrokovale pad broja krava i smanjenu proizvodnju rasplodnog podmlatka za remont stada tijekom 2016. i 2017. godine. Za potporu za gubitak prihoda u uzgoju rasplodnih junica i teškoća koje se odnose na obnavljanje životinjskog blaga u trogodišnjem razdoblju predviđen je iznos od 135 milijuna kuna, odnosno 45 milijuna kuna raspoloživih sredstava za svaku godinu tijekom trajanja programa. Za potporu za kupovinu steonih junica predviđen je iznos od 60 milijuna kuna, odnosno 20 milijuna kuna raspoloživih sredstava za svaku godinu tijekom trajanja Programa.

2.5.3. Program potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine

U 2018. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je Program potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenju uzgoja ovaca i koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine.

Program se sastoji od tri mjere:

Mjera 1 – Potpora za uzgoj goveda u sustavu krava-tele

Uzgajivači goveda u sustavu krava-tele u Republici Hrvatskoj u posljednje tri godine značajno su oštećeni pojavom zaraznih bolesti, koje su uvelike narušile proizvodni potencijal na njihovim poljoprivrednim gospodarstvima, zbog čega je smanjen broj rasplodnog podmlatka namijenjenog obnovi stada na vlastitom gospodarstvu. Posljedica ovih okolnosti bilo je izlučivanje većeg broja krava, zbog čega je znatno narušen proizvodni potencijal u stadima uzgajivača te im je to prouzročilo značajne ekonomske gubitke. Potpora za uzgoj goveda u sustavu krava-tele dodjeljuje se za sufinanciranje uzgoja ženskih grla mesnih pasmina i/ili križanaca s mesnim pasminama koja su rođena i uzgojena u Republici Hrvatskoj, upisana u Jedinstvenom registru domaćih životinja (u daljnjem tekstu: JRDŽ), imale evidentirano prvo teljenje u programskoj godini, mlađa su od 36 mjeseci te su prisutna na

gospodarstvu na dan podnošenja zahtjeva za potporu. Za potporu je predviđen iznos od 9 milijuna kuna kroz tri programske godine, odnosno 3 milijuna kuna za svaku godinu tijekom trajanja Programa, a najviše 2.500 kuna po prihvatljivom grlu.

Mjera 2 – Potpora za uzgoj uzgojno valjanih ovaca i koza

Uzgoj ovaca i koza u Republici Hrvatskoj ima dugu tradiciju no provedba uzgojno selekcijskog rada i stvaranje novih generacija životinja visoko vrijednih osobina još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini. Danas se u Republici Hrvatskoj uzgaja oko 650 tisuća ovaca i oko 65 tisuća koza od čega je svega 40.794 uzgojno valjanih ovaca i 6.838 uzgojno valjanih koza. Broj uzgojno valjanih ovaca i koza se smanjuje u posljednjih desetak godina i ima daljnju tendenciju smanjivanja. Uvođenjem potpore za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza može se očekivati veći interes za bavljenje uzgojem uzgojno valjanih ovaca i koza što podrazumijeva plansko vođenje uzgoja, povećanje proizvodnje uz smanjenje troškova, izbjegavanje uzgoja u srodstvu i pojave genetskih anomalija, odnosno stvaranje genetskog potencijala veće proizvodne učinkovitosti u proizvodnji mesa i mlijeka. Potpora za uzgoj uzgojno valjanih ovaca i koza dodjeljuje se za sufinanciranje uzgoja uzgojno valjanih ženskih rasplodnih grla koja su starija od 12 mjeseci ili imaju evidentirano janjenje/jarenje, koja su upisana u matične knjige (Središnji popis matičnih grla) i prisutna na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika na dan 1. studenoga 2018. Potpora se također dodjeljuje i za sufinanciranje uzgoja uzgojno valjanih rasplodnih muških grla koja su upisana u Središnji popis matičnih grla. Za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza na raspolaganju je 13,5 milijuna kuna, odnosno 4,5 milijuna kuna za svaku godinu tijekom trajanja Programa, a najviše 130 kuna po prihvatljivom grlu uzgojno valjanih ovaca ili koza.

Mjera 3 – Potpora za uzgoj izvornih pasmina peradi

Uzgoj izvornih pasmina peradi od kojih su u Republici Hrvatskoj priznate zagorski puran i kokoš pasmine hrvatica od iznimne je važnosti za razvoj ruralnog područja, ali i za osiguranje dohotka stanovništva te njihov ostanak na tim područjima. Zajedničko je ovim pasminama da su dio tradicijske kulture određenog podneblja, kasnozrele su i dugovječne, dobre plodnosti, skromnih hranidbenih zahtjeva, izdržljive i otporne na bolesti, te vrlo prilagodljive različitim životnim uvjetima, a osobito uvjetima područja na kojima se uzgajaju.

Posljednjih godina bilježimo pad broj kljunova kokoši pasmine hrvatica i današnja veličina ove populacije je 5.392 kljuna. S aspekta očuvanja animalnih genetskih resursa ovaj podatak predstavlja ozbiljnu prijetnju da će ova izvorna pasmina peradi, s obzirom na okolnosti, jednoga dana nestati s ovih područja. U smanjivanju je i populacija zagorskog purana, koja danas broji 1.761 kljun za razliku od 1.856 kljunova u 2016. godini. Potpora za uzgoj u matičnim jatima ove dvije pasmine peradi, omogućit će veći interes uzgajivača za njihovim uzgojem, a što je naročito značajno budući da ove pasmine imaju poseban značaj u očuvanju biološke raznolikosti te kao takve predstavljaju nacionalno genetsko naslijeđe.

Potpore za uzgoj izvornih pasmina peradi dodjeljuje se za sufinanciranje uzgoja matičnih jata kokoši pasmine hrvatica te pasmine pura zagorski puran koja su upisana u matične knjige (Središnjih popis matičnih jata) i prisutna na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika na dan

1. studenoga 2018. za uzgoj izvornih pasmina peradi 1,5 milijuna kuna, odnosno pet tisuća kuna za svaku godinu tijekom trajanja Programa, a najviše 110 kuna po kljunu zagorskog purana iz matičnog jata, te 40 kuna po kljunu kokoši hrvatice iz matičnog jata.

2.5.4. Nacionalni program poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine

Tijekom 2015. godine započela je primjena Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za programsko razdoblje od 2015. do 2020. godine. Navedenim programom propisano je niz mjera kojima se potiče povećanje broja oždrebljene ždrebadi pojedinih toplokrvnih pasmina i uzgojnih tipova konja, organizacija i provedba uzgojno-seleksijskih mjera od ovlaštenih uzgojnih udruženja, kao i organizacija konjičkih sportskih natjecanja u dresurnom, preponskom i daljinskom jahanju, vožnji zaprega, galopskim i kasačkim utrkama. Mjere se provode sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu provedbe mjera Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine, Narodne novine, broj 6/18, (u daljnjem tekstu: Nacionalni program). Sukladno Nacionalnom programu, za 2018. godinu predviđeno je financiranje u iznosu od 901.910 kuna.

Mjere u provedbi Nacionalnog programa su:

- Poboljšanje učinkovitosti provedbe uzgojnog programa
- podmjera Potpora ocjeni vanjštine i procjene radne sposobnosti
- podmjera Potpora organizaciji konjičkih sportskih natjecanja
- Potpora uzgoju Programom predviđenih pasmina i uzgojnih tipova konja
- podmjera Potpora uzgoju rasplodnih kobila
- podmjera Potpora uzgoju rasplodnih pastuha.

2.5.5 Državne potpore

Ministarstvo poljoprivrede nadležno je tijelo za državne potpore u području poljoprivrede, na temelju članka 67. Zakona o poljoprivredi, Narodne novine, broj 118/18.

Državna potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju dodjeljuje se u skladu s pravilima Europske unije o pružanju državne potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju:

- Uredbom Komisije (EU) br. 1408/2013
- Smjernicama Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te ruralnim područjima za razdoblje 2014. - 2020.
- Uredbom Komisije (EU) br. 702/2014.

Državne potpore u sektoru poljoprivrede uz primarnu poljoprivrednu proizvodnju uključuju i preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda. Međutim, državne potpore za

preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda, osim navedenom legislativom, regulirane su i općim pravilima o državnim potporama koje su u nadležnosti Ministarstva financija.

U 2018. godini potpore su dodjeljivane temeljem 196 programa potpora male vrijednosti i 15 programa državne potpore čiji davatelji su Ministarstvo poljoprivrede, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ministarstvo branitelja, HBOR, HAMAG-BICRO.

U 2018. godini po svim programima, potpore male vrijednosti i državne potpore, za sektor poljoprivrede ukupno je dodijeljeno 264 milijuna kuna.

3. HRVATSKA POLJOPRIVREDA

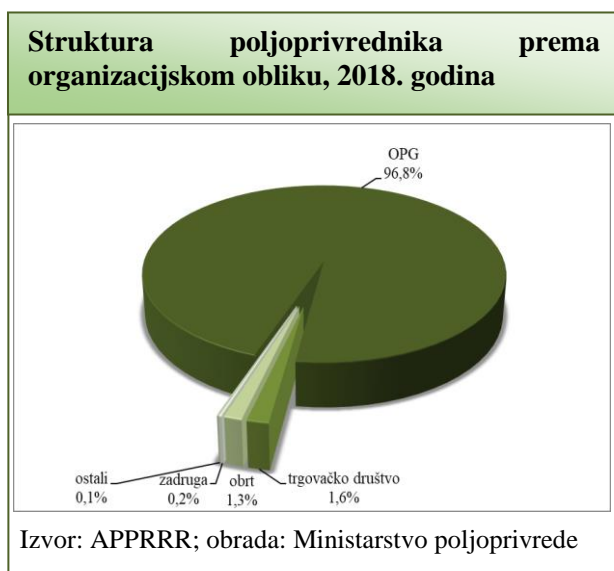
3.1. Struktura poljoprivrednih gospodarstava, poljoprivredno zemljište i ekološka poljoprivreda

3.1.1. Poljoprivredna gospodarstva prema Upisniku poljoprivrednih gospodarstava

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednih gospodarstava, kojeg vodi Agencija za plaćanja (u daljnjem tekstu: Upisnik) na dan 31. prosinca 2018. godine u Upisniku je bilo upisano 167.676 poljoprivrednika od kojih je najviše obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu: OPG), njih 162.248 i koji čine 96,8% ukupnog broja poljoprivrednika. Osim OPG-a, poljoprivrednu djelatnost je obavljalo 2.187 obrta, 2.690 trgovačkih društava, 355 zadruga i 196 subjekata iz kategorije ostali organizacijski oblici.

U odnosu na broj poljoprivrednika upisanih u Upisnik na dan 31. prosinca 2017., broj poljoprivrednika upisanih na dan 31. prosinca 2018. povećan je za 3.217 poljoprivrednika ili iskazano postotno 2%. Kod svih organizacijskih oblika bilježimo povećanje broja i to:

- broj OPG-a povećan je za njih 3.056, iskazano postotno 1,9%
- broj trgovačkih društava je povećan za njih 136, iskazano postotno 5,3%
- broj obrta je povećan za njih 13, iskazano postotno 0,6%
- broj zadruga povećan je za njih 8, iskazano postotno 2,3% i
- broj ostalih poljoprivrednika je povećan za njih 4, iskazano postotno 2,1%.

Najveći broj poljoprivrednika nalazi se u Zagrebačkoj županiji, njih 14.295 i u ukupnom broju poljoprivrednika Republike Hrvatske čine 8,5%.

Promatrano u odnosu na broj poljoprivrednika na dan 31. prosinca 2017. godine, povećanje broja bilježe sve županije. Najveće povećanje broja novih poljoprivrednika iskazano apsolutnim pokazateljima bilježe Karlovačka (za 336 poljoprivrednika), Splitsko-dalmatinska (za 320 poljoprivrednika), Krapinsko-zagorska (za 276 poljoprivrednika) i Ličko-senjska (za

258 poljoprivrednika) županija, dok je najmanji broj novih poljoprivrednika bio u Međimurskoj županiji (29 poljoprivrednika) i Požeško-slavonskoj županiji (38 poljoprivrednika).

Na dan 31. prosinca 2018. godine hrvatski poljoprivrednici su ukupno koristili 1.133.851,8 ha poljoprivrednog zemljišta. Promatrano u odnosu na ukupnu površinu korištenog poljoprivrednog zemljišta evidentiranu na dan 31. prosinca 2017. godine, površina korištenog zemljišta je povećana za 10.022,5 ha ili 0,9%.

Promatrano prema organizacijskom obliku najveći udio u ukupnoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta imaju OPG-ovi koji koriste 862.302,9 ha ili iskazano postotno 76,1% ukupne površine korištenog poljoprivrednog zemljišta. Trgovačka društva koriste 179.403,2 ha ukupnog poljoprivrednog zemljišta (udio od 15,8%), obrti koriste 73.985 ha ukupnog poljoprivrednog zemljišta (udio od 6,5%), zadruge koriste 14.250,3 ha ukupnog poljoprivrednog zemljišta (udio od 1,3%) i ostali organizacijski oblici 3.910,4 ha (udio od 0,3%).

Na dan 31. prosinca 2018. godine, 10.243 poljoprivrednika nije koristilo poljoprivredno zemljište (u ukupnom broju poljoprivrednika čine 6,1%). U odnosu na podatak na dan 31. prosinca 2017. kada ih je bilo 9.582, primjećuje se povećanje od 661 poljoprivrednika, iskazano postotno 6,9%.

Najveći broj poljoprivrednika, njih 119.430 koristi površine do 4,99 ha (u ukupnom broju poljoprivrednika čine 71,2%), ali promatrano u odnosu na dan 31. prosinca 2017. broj ovih malih poljoprivrednika je povećan i to za 4,9%, iskazano apsolutnim pokazateljima za 2.209.

Na dan 31. prosinca 2018. godine u prosjeku jedan poljoprivrednik koristi 6,8 ha poljoprivrednog zemljišta. Promatrano prema organizacijskom obliku najveća gospodarstva su trgovačka društva koja u prosjeku koriste 66,7 ha poljoprivrednog zemljišta, slijede:

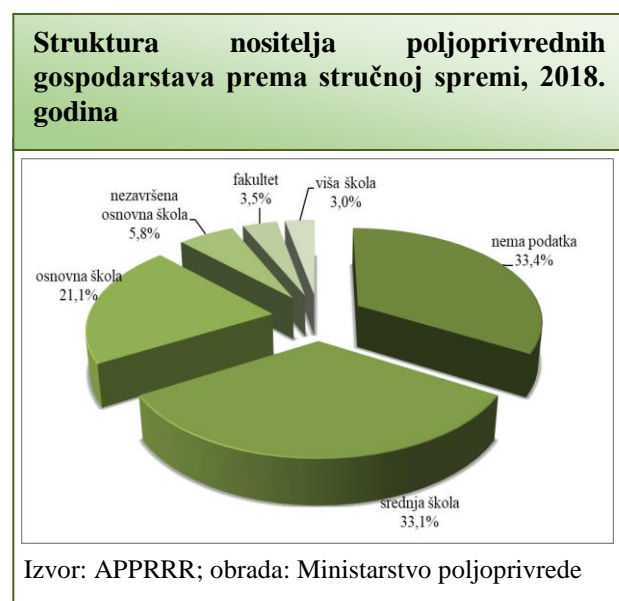
- zadruge, koje u prosjeku koriste 40,1 ha poljoprivrednog zemljišta po zadruzi
- obrti, koji u prosjeku koriste 33,8 ha poljoprivrednog zemljišta po obrtu
- ostali organizacijski oblici PG-a u prosjeku koriste 20 ha poljoprivrednog zemljišta po PG-u i
- OPG-i, koji u prosjeku koriste 5,3 ha poljoprivrednog zemljišta po OPG-u.

Najveći dio korištenog poljoprivrednog zemljišta, 564.370 ha, nalazi se u vlasništvu poljoprivrednika koji ga koristi (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čine 54%). U zakupu se nalazi 234.106 ha poljoprivrednog zemljišta (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini 22,4%), u zakupu državnog zemljišta nalazi se 89.746 ha poljoprivrednog zemljišta (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini 8,6%), a najmanje je zemljišta korišteno uz potvrdu jedinica lokalne i regionalne samouprave 1.638 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini 0,2%).

Nositelji hrvatskih poljoprivrednih gospodarstva su starije životne dobi. Čak 63.208 poljoprivrednika ima nositelje starije od 65 godina (u ukupnom broju poljoprivrednika čine 37,7%), dok samo 19.301 poljoprivrednika ima nositelje mlađe od 40 godina (u ukupnom broju PG-a čine 11,5%).

Promatrano u odnosu na isto razdoblje prethodne godine broj nositelja u kategoriji mlađih od 40 godina, iskazano postotno povećanje je za 5%.

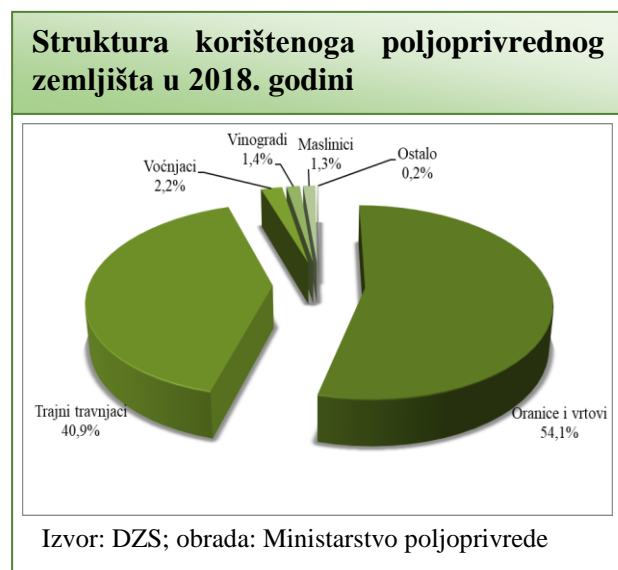
Prema podacima iz Upisnika, ako izuzmemo kategoriju "nema podataka" koja iznosi 56.014, najveći broj nositelja ima srednju stručnu spremu. Na dan 31. prosinca 2018. broj nositelja sa završenom srednjom školom iznosio je 55.578 te je udio broja nositelja ove skupine u odnosu na ukupni broj poljoprivrednika iskazan relativnim pokazateljem iznosio 33,1%. Udio nositelja sa završenim fakultetom i višom školom u ukupnom broju nositelja još uvijek je mali i iznosi 6,5%. Promatrano u odnosu na dan 31. prosinca 2017. najveću pozitivnu stopu promjene bilježi kategorija PG-a čiji nositelji posjeduju fakultetsko obrazovanje (11,3%). Povećava se broj PG-a kategorije s završenom višom školom i to za 278, iskazano postotno 5,8%. Iako skupina nositelja PG-a koji imaju nezavršenu osnovnu školu pokazuje trend pada broja i to za 438 PG ili postotno 4,3%, i dalje ta skupina ima visok udio broja nositelja u odnosu na ukupni broj PG-a i to na dan 31. prosinca 2018. iznosi 9.682 ili postotno 5,8%. Skupina PG-a čiji nositelji imaju završenu osnovnu školu i dalje ima visok udio broja nositelja u odnosu na ukupni broj PG-a i to na dan 31. prosinca 2018. iznosi 35.336 ili postotno 21,1%.

3.1.2. Poljoprivredno zemljište

Prema podacima DZS-a, u 2018. godini u Republici Hrvatskoj je korišteno 1.485.645 ha poljoprivrednog zemljišta. Prema načinu korištenja, najzastupljenije su oranice i vrtovi s 803.902 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini udio od 54,1%), slijede trajni travnjaci s 607.555 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini udio od 40,9%). Voćnjaka je bilo 32.436 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini udio od 2,2%), vinograda 20.512 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini udio od 1,4%), a maslinika 18.697 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini udio od 1,3%). Najmanje su zastupljeni povrtnjaci, 1.848 ha (u ukupno korištenom

poljoprivrednom zemljištu čini udio od 0,1%), te rasadnici, 357 ha, i površine pod košaračkom vrbom, 338 ha.

U odnosu na prosjek prethodnog petogodišnjeg razdoblja, od 2013. do 2017. godine, površina korištenog poljoprivrednog zemljišta smanjena je za 45.970,4 ha. Površina pod oranicama i vrtovima manja je za 39.217,6 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 4,7%, trajnih travnjaka za 4.798,0 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 0,8%, a vinograda za 4.118,2 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 16,7%. Povrtnjaka je manje za 208,6 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 10,1%, maslinika za 30,8 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 0,2%, a površina pod košaračkom vrbom za 29,2 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 8,0%.

U odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje, povećane su jedino površine pod voćnjacima, za 2.368,4 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 7,9%, i rasadnicima, za 63,6 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 21,7%.

3.1.3. Ekološka poljoprivreda

Republika Hrvatska iz godine u godinu bilježi značajan rast ekološke proizvodnje pa je tako u razdoblju od 2013. do 2018. godine zabilježila rast površina pod ekološkom proizvodnjom za 62.518 hektara.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, godišnja vrijednost hrvatskog tržišta ekoloških proizvoda iznosi oko 100 milijuna eura odnosno prosječno oko 23 eura po stanovniku, a učešće potrošnje ekoloških proizvoda u ukupnoj potrošnji iznosi 2,2%.

Prema službenim podacima DZS-a, u Republici Hrvatskoj u 2018. godini evidentirano je ukupno 4.742 subjekata u ekološkoj poljoprivredi od čega je 4.374 ekoloških poljoprivrednih proizvođača i 368 poljoprivrednih prerađivača.

Tablica 11. Broj subjekata u ekološkoj poljoprivredi, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Godina	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Broj ekoloških subjekata	1.608	2.043	3.061	3.673	4.380	4.742

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

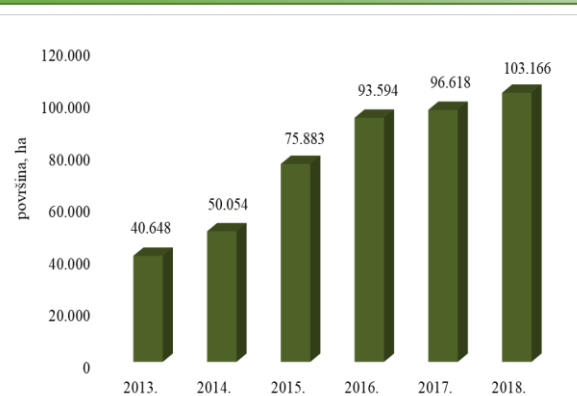
Ukupan broj proizvođača upisanih u Upisnik u ekološkoj proizvodnji, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

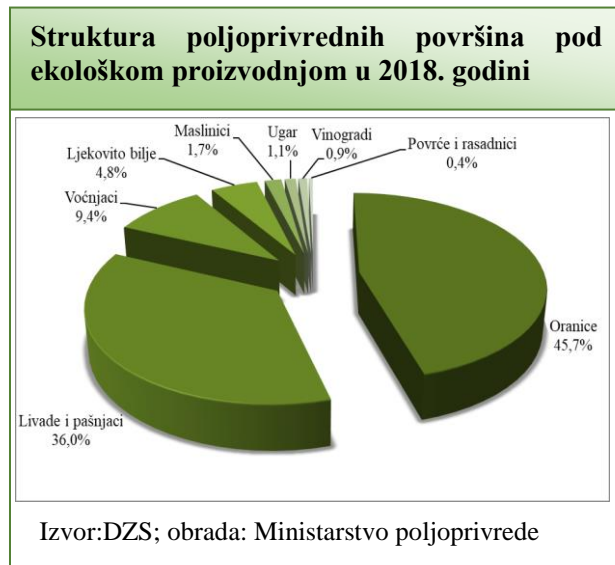
Ukupna evidentirana površina pod ekološkom proizvodnjom u 2018. godini, iznosi 103.166 ha što čini 6,9% u odnosu na ukupno korištenu poljoprivrednu površinu. Zadnjih desetak godina izrazit je trend rasta udjela površina pod ekološkom proizvodnjom u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama. U 2007. godini površine pod ekološkom proizvodnjom činile su udio od svega 0,6%.

Korištene poljoprivredne površine pod ekološkom proizvodnjom, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prema strukturi biljne proizvodnje, i dalje su najzastupljenije oranice s 50.281 ha koje u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom čine udio od 48,7%, zatim slijede livade i pašnjaci s površinom od 39.575 ha, u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom čine udio od 38,4% te voćnjaci s 10.390 ha, u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom čine udio od 10,1%. Važno je spomenuti i aromatično i ljekovito bilje na 5.274 ha, u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom čine udio od 5,1%, maslinike s 1.872 ha, u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom čine udio od 1,8% i vinograde s 1.002 ha ukupne površine, u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom čine udio od 1%.

3.2. Proizvodnja, tržište i potrošnja poljoprivrednih proizvoda

3.2.1. Proizvodnja

3.2.1.1. Biljna proizvodnja

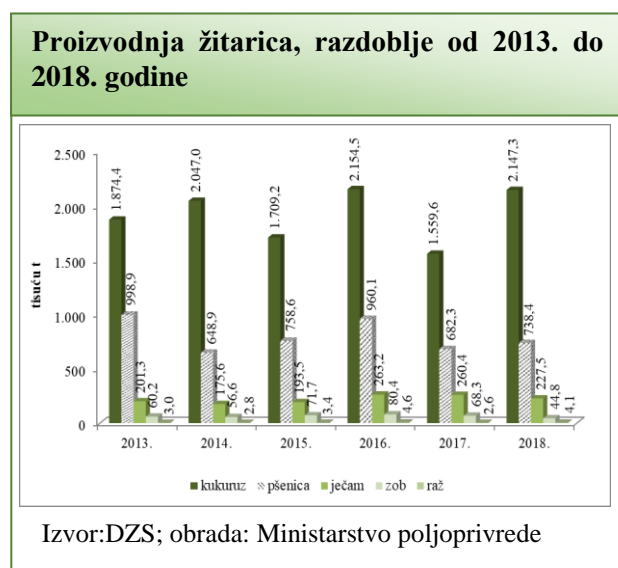
Žitarice

U strukturi proizvodnje žitarica dominantno mjesto ima kukuruz. U promatranom petogodišnjem razdoblju od 2013. do 2017. godine u ukupnoj proizvodnji žitarica, iskazano količinski, kukuruz čini udio od 61,6%, slijede pšenica s udjelom od 26,7%, ječam sa 7,2%, zob s 2,2%, pšenoraž s 2,1% te raž s 0,1% i ostale žitarice s 0,2%.

Republika Hrvatska samodostatna je proizvodnjom žitarica, posebno obične pšenice, kukuruza, ječma, zobi i pšenoraži, osim u godinama s izrazito nepovoljnim klimatskim uvjetima, međutim, proizvodnjom durum pšenice te raži i suražice ne možemo podmiriti vlastite potrebe. U 2017. godini samodostatnost u proizvodnji žitarica iznosi 117,8%.

U 2018. godini na žetvenoj površini od 459.703 ha, proizvedeno je ukupno 3.230.925 t žitarica s prosječnim prinosom po hektaru od 7 t.

Vanjskotrgovinskom razmjenom žitarica ostvaren je suficit. U 2018. godini izvezeno je žitarica u vrijednosti od 190,5 milijuna eura, dok ih je uvezeno u vrijednosti od 71,1 milijuna eura, što je rezultiralo suficitom od 119,4 milijuna eura.

Proizvodnja pšenice

U Republici Hrvatskoj je u 2018. godini požnjeveno 135.708 ha na kojima je proizvedeno 738.363 t pšenice, a prinos po hektaru bio je 5,4 t. Ostvarena proizvodnja pšenice u 2018. godini veća je u odnosu na 2017. godinu za 8,2%, što je rezultat povećanja žetvenih površina. Prinos pšenice po hektaru u 2018. godini smanjen je za 8,5% u odnosu na prinos u 2017. godini.

U proteklom petogodišnjem razdoblju, razdoblje od 2013. do 2017. godine, prosječno je na godišnjoj razini proizvedeno 809.780 t pšenice te je time proizvodnja u 2018. godini manja za 8,8% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U promatranom razdoblju od 2013. do 2017. godine, prosječno se pšenica proizvodila na površini od 157.162 ha, te su površine u 2018. godini manje za 13,7% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2018. godini povećan je za 4,8%.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine konstantno se održava razina proizvodnje, čime se stvaraju raspoložive količine pšenice za izvoz. Taj trend nastavljen je i u 2018. godini, kada je izvezeno 506.074 t pšenice u vrijednosti od 89,7 milijuna eura, dok je uvezeno 163.254 t pšenice u vrijednosti od 28,5 milijuna eura, čime je ostvaren suficit u robnoj razmjeni u vrijednosti od 61,2 milijuna eura.

Proizvodnja kukuruza

U 2018. godini proizvedeno je 2.147.275 t kukuruza na 235.352 ha, a prinos po hektaru bio je 9,1 t. Ostvarena proizvodnja kukuruza u 2018. godini veća je za 37,7% u odnosu na 2017.

godinu. Prinos kukuruza po hektaru u 2018. godini povećan je za čak 44,4% u odnosu na prinos u 2017. godini.

U proteklom petogodišnjem razdoblju od 2013. do 2017. godine, prosječno je na godišnjoj razini proizvedeno 1.868.920 t kukuruza te je time proizvodnja u 2018. godini veća za 14,9% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine kukuruz se prosječno na godišnjoj razini proizvodio na površini od 260.819 ha te su površine u 2018. godini manje za 9,8% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2018. godini povećan za 27%.

U promatranom petogodišnjem razdoblju Republika Hrvatska proizvela je više kukuruza nego što joj je potrebno za vlastite potrebe, što se pozitivno odrazilo na izvoz koji je bio puno veći nego uvoz tih godina. U 2018. godini izvezeno je 516.694 t kukuruza u vrijednosti od 91,1 milijuna eura, dok je uvezeno 41.309 t kukuruza u vrijednosti od 26,1 milijuna eura te je ostvaren suficit od 65 milijuna eura.

Proizvodnja ječma

U Republici Hrvatskoj je u 2018. godini požnjeveno 50.988 ha na kojima je proizvedeno 227.520 t ječma, a prinos po hektaru bio je 4,5 t. Zbog smanjene žetvene površine, proizvodnja ječma u 2018. godini u odnosu na prethodnu 2017. godinu smanjena je za 12,6%.

U proteklom petogodišnjem razdoblju, od 2013. do 2017. godine, prosječno je proizvedeno 218.795 t ječma te je time proizvodnja u 2018. godini veća za 4% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine prosječno se ječam proizvodio na površini od 50.818 ha te su površine u 2018. godini veće za 0,3% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prosječan prinos po hektaru u 2018. godini povećan za 4,5% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine, tek u 2017. godini razmjenom ječma ostvarujemo suficit, odnosno uvoz ječma manji je od izvoza. U 2018. godini izvezeno je 43.667 t ječma u vrijednosti od 7,7 milijuna eura, dok je uvezeno 29.023 t ječma u vrijednosti od 6,9 milijuna eura, čime je ostvaren suficit od 871.368 eura.

Uljarice

U razdoblju od 2013. do 2017. godine u ukupnoj proizvodnji uljarica, iskazano količinski, dominantno mjesto ima soja (u promatranom razdoblju soja čini 47,4% ukupne proizvodnje uljarica), a zatim slijede suncokret (u promatranom razdoblju suncokret čini 29,3% ukupne proizvodnje uljarica), uljana repica (u promatranom razdoblju uljana repica čini 22,6% ukupne proizvodnje uljarica) i ostale uljarice (u promatranom razdoblju ostale uljarice čine 0,7% ukupne proizvodnje uljarica).

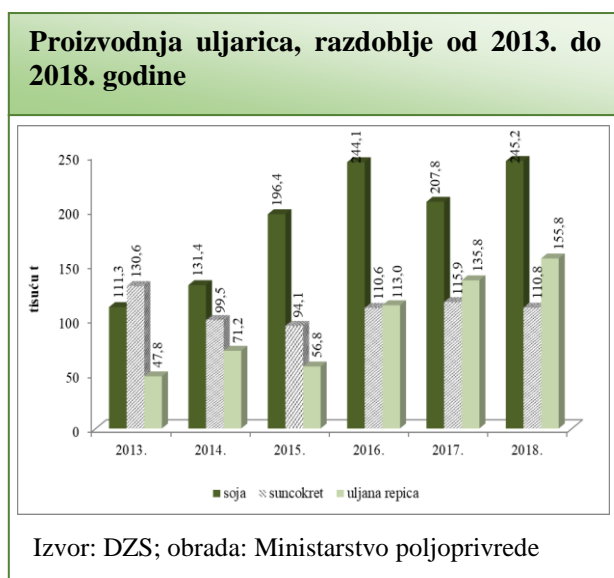
U razdoblju od 2013. godine do 2017. godine uljarice su se u Republici Hrvatskoj prosječno, na godišnjoj razini, proizvodile na oko 140.688 ha s prosječnom proizvodnjom od 375.951 t.

U proteklom razdoblju promjene u proizvodnji uglavnom su odraz potreba tržišta za ovim proizvodima, a manjim dijelom klimatskih uvjeta te cijena samih uljarica.

Republika Hrvatska samodostatna je proizvodnjom uljarica, posebno suncokreta, soje i uljane repice. U 2017. godini samodostatnost u proizvodnji uljarica iznosila je 276,5%.

U 2018. godini na žetvenoj površini od 173.966 ha, proizvedeno je ukupno 516.470 t uljarica s prosječnim prinosom po hektaru od 3 t.

Vanjskotrgovinskom razmjenom uljarica ostvarujemo suficit. U 2018. godini izvezli smo uljarica u vrijednosti od 113,1 milijuna eura, dok smo uvezli uljarica u vrijednosti od 21,5 milijuna eura, što je rezultiralo suficitom od 91,6 milijuna eura.

Proizvodnja uljane repice

Žetvena površina za uljanu repicu u 2018. godini bila je 55.032 ha, prinos po hektaru 2,8 t, dok je ukupna proizvodnja iznosila 155.842 t. Prinos uljane repice po hektaru u 2018. godini na istoj je razini prinosa ostvarenog u 2017. godini. Povećanje žetvenih površina rezultirao je i povećanjem proizvodnje uljane repice u 2018. godini. Žetvene površine uljane repice u 2018. godini povećane su za 13,2% u odnosu na 2017. godinu, a ukupna proizvodnja uljane repice u 2018. godini povećana je za 14,8%.

U proteklom petogodišnjem razdoblju, od 2013. do 2017. godine, prosječno je proizvedeno 84.928 t uljane repice te je time proizvodnja u 2018. godini veća za 83,5% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine prosječno se uljana repica proizvodila na površini od 29.693 ha te su površine u 2018. godini veće za 85,3% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2018. godini manji je za 2,1%.

Osim značaja u ishrani stoke i proizvodnji ulja, uljana repica važna je i za proizvodnju biodizela.

U promatranom petogodišnjem razdoblju vanjskotrgovinskom razmjenom uljane repice ostvaren je suficit. U 2018. godini izvezeno je 109.910 t uljane repice u vrijednosti od 39 milijuna eura, dok je uvezeno 6.829 t uljane repice u vrijednosti od 4,8 milijuna eura te je ostvaren suficit od 34,2 milijuna eura.

Proizvodnja suncokreta

U 2018. godini požnjeveno je 37.128 ha suncokreta na kojima je proizvedeno 110.790 t suncokreta u znu s prosječnim prinosom po hektaru od 3 t.

Prinos suncokreta po hektaru u 2018. godini smanjen je za 3,2% u odnosu na prinos u 2017. godini. Žetvene površine suncokreta u 2018. godini smanjene su za 0,1% u odnosu na 2017. godinu, a ukupna proizvodnja suncokreta u 2018. godini smanjena je za 4,4%.

U proteklom petogodišnjem razdoblju, od 2013. do 2017. godine, prosječno je na godišnjoj razini proizvedeno 110.117 t suncokreta te je time proizvodnja u 2018. godini veća za 0,6% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine prosječno se na godišnjoj razini suncokret proizvodio na površini od 37.515 ha te su površine u 2018. godini manje za 1% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2018. godini veći je za 2,2%.

Osim za proizvodnju jestivog ulja, nusproizvod prerade suncokreta (suncokretova pogača) koristi se kao kvalitetna stočna hrana za tov junadi.

U petogodišnjem razdoblju od 2013. do 2017. godine ne bilježi se značajniji uvoz suncokreta te je razmjenom ostvaren suficit. U 2018. godini izvezeno je 63.218 t suncokreta u vrijednosti od 21,2 milijuna eura, dok je uvezeno 3.402 t suncokreta u vrijednosti od 5,2 milijuna eura te je ostvaren suficit od 16 milijuna eura.

Proizvodnja soje

Žetvena površina za soju u 2018. godini iznosila je 77.087 ha, prinos po hektaru iznosio je 3,2 t, a ukupna je proizvodnja bila 245.188 t. Prinos po hektaru u 2018. godini povećan je za 33,3% u odnosu na 2017. godinu. Ukupna proizvodnja soje u 2018. godini povećana je za 18% u odnosu na ukupnu proizvodnju u 2017. godini.

U proteklom petogodišnjem razdoblju, od 2013. do 2017. godine, prosječno je na godišnjoj razini proizvedeno 178.202 t soje te je time proizvodnja u 2018. godini veća za 37,6% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine prosječno se na godišnjoj razini soja proizvodila na površini od 69.375 ha te su površine u 2018. godini veće za 11,1% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2018. godini veći je za 24,6%.

Značaj soje kao zrnate mahunarke ponajprije je u proizvodnji sačme, a potom ulja.

Vanjskotrgovinskom razmjenom soje ostvarujemo suficit. U 2018. godini izvezeno je 141.094 t soje u vrijednosti od 49,8 milijuna eura, dok je uvezeno 5.862 t soje u vrijednosti od 2,9 milijuna eura. Većim izvozom od uvoza ostvaren je suficit u vrijednosti od 46,9 milijuna eura.

Povrće

Proizvodnja povrća, zahvaljujući klimatskim, pedološkim i hidrološkim potencijalima, moguća je tijekom cijele godine, ali unatoč ovoj činjenici zastupljenost povrća u ukupnoj vrijednosti outputa biljne proizvodnje nedovoljna je u odnosu na potrebe stanovništva, turizma, prehrambene industrije, izvoza i mogućnosti zapošljavanja.

U proizvodnji povrća² veći dio proizvodnje (na otvorenom, u staklenicima i plastenicima) zauzima intenzivna proizvodnja, koja je u 2018. godini iznosila 152.899 t dok se manji dio proizvodnje odnosi na povrtnjake na kojima je u 2018. godini proizvedeno 32.512 t povrća.

U 2017. godini samodostatnost u proizvodnji povrća iznosila je svega 61,9% svih potreba domaćeg tržišta (niti jedna vrsta povrća nije dostatna za podmirenje ukupnih potreba domaćeg tržišta).

U razdoblju od 2013. do 2017. godine površine koje se koriste za intenzivnu proizvodnju povrća variraju, pa su tako najmanje površine pod proizvodnjom povrća u promatranom razdoblju bile 2014. godine, a iznosile su svega 5.242 ha dok se od 2015. godine površine konstantno povećavaju. U 2018. godini površine koje se koriste za intenzivnu proizvodnju povrća iznose 8.584 ha i povećane su za 13,8% u odnosu na petogodišnji prosjek razdoblja od 2013. do 2017. godine.

Najzastupljenije povrtnje vrste koje su se proizvodile u Republici Hrvatskoj tijekom 2018. godine bile su kupus, rajčica, luk i češnjak i paprika.

Pokazatelj slabe razvijenosti ovoga sektora je i podatak da su u 2018. godini znatno veće količine povrća uvezene nego što je izvezeno iz Republike Hrvatske, čime je ostvarena negativna vanjskotrgovinska bilanca.

U 2018. godini uvezeno je povrća u vrijednosti od 117,4 milijuna eura, dok je izvezeno u vrijednosti od 26,1 milijuna eura te je ostvaren deficit u vrijednosti od 91,2 milijuna eura.

U odnosu na 2017. godinu, u 2018. godini izvoz povrća bilježi blagi pad. Iskazano vrijednosno, izvoz povrća je neznatno smanjen i to za 70.383 eura ili iskazano relativnim pokazateljem za 0,3 %, dok je iskazano količinski smanjen za 3.051 t povrća, ili iskazano relativnim pokazateljem za 10,4%.

Uvoz povrća u 2018. godini bilježi rast. U 2018. godini uvezeno je 134.528 tona povrća što je za 7.739 tona više u odnosu na 2017. godinu. Iskazano vrijednosno, u 2018. godini uvoz povrća iznosio je 117,4 milijuna eura te je u odnosu na 2017. godinu, veći za 11,1 milijuna eura, ili iskazano relativnim pokazateljima za 10,4 %.

² Prilikom obrade podataka za proizvodnju povrća izuzeti su podaci o proizvodnji dinja i lubenica.

Proizvodnja povrća važan je temelj daljnjeg razvoja ne samo prerađivačke industrije već i turizma, a time i zapošljavanja većeg broja ljudi u poljoprivredi, industriji i turizmu, što u konačnici ima utjecaj na rast BDP-a te smanjenje deficita i negativne vanjskotrgovinske bilance.

Zajedničkim nastupom proizvođača na tržištu pridonijelo bi se organiziranju proizvođača i tehnološkom podizanju proizvodnje na viši stupanj te smanjenju nepovjerenja proizvođača prema udruživanju, a u isto vrijeme pridonijelo bi se smanjenju neravnoteže u stupnju organiziranosti u odnosu na druge države članice Europske unije.

Voće

U Republici Hrvatskoj moguća je raznolika proizvodnja voća zahvaljujući klimatskim, pedološkim i hidrološkim potencijalima, ali to ne znači da je ona i značajno zastupljena u ukupnoj vrijednosti outputa biljne proizvodnje. Proizvodnja voća nedovoljna je u odnosu na potrebe stanovništva, turizma, prehrambene industrije, izvoza i mogućnosti zapošljavanja.

U proizvodnji voća³ u 2018. godini veći dio proizvodnje zauzima intenzivna proizvodnja koja je iznosila 213.910 t na površini od 33.444 ha, dok znatno manji dio proizvodnje čini ekstenzivna proizvodnja na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima na kojima je proizvedeno 7.674 t voća.

U 2017. godini samodostatnost u proizvodnji voća iznosila je svega 40,2% svih potreba domaćeg tržišta (jedino je proizvodnja trešanja i višanja s 233,8% dostatna za potrebe domaćeg tržišta). U prethodnim godinama proizvodnja mandarina bila je samodostatna za domaće tržište, ali u 2017. godini zbog jako smanjene proizvodnje uslijed dugotrajne hladnoće, samodostatnost mandarina iznosila je 95,7%.

³ Prilikom obrade podataka za proizvodnju voća uključeni su podaci o proizvodnji dinja i lubenica.

Površine koje su korištene u 2018. godini za intenzivnu proizvodnju voća povećane su u odnosu na petogodišnji prosjek, u razdoblju od 2013. do 2017. godine, za 2.106 ha ili iskazano relativnim pokazateljima za 6,7%. Iskazano količinski, intenzivna proizvodnja voća u 2018. godini iznosila je 213.910 t, a u odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju u petogodišnjem razdoblju od 2013. do 2017. godine uvećana je za 12.804 t ili iskazano relativnim pokazateljima uvećana je za 9,4%.

Stupanj organiziranosti proizvođača u sektoru voća nizak je zbog usitnjenih parcela i niske razine tehnologije proizvodnje. Uz navedeno, Republika Hrvatska ne raspolaže dovoljnim skladišnim kapacitetima i hladnjačama te kapacitetima za preradu, a trenutno u sektoru voća i povrća ima četiri priznate proizvođačke organizacije.

Iako u razdoblju od 2013. do 2017. godine uvoz voća raste te je u 2018. godini uvezeno nešto više od 204.000 t, treba imati na umu da u ukupnom uvozu voća dominantnu ulogu ipak imaju voćne vrste koje se ne proizvode u Republici Hrvatskoj, prije svega banane i agrumi (naranča, limun, grejp). Osim toga, uvoze se i jabuke, kruške i lubenice. Trend rasta uvoza jabuka je u 2018. godini zaustavljen te je u odnosu na 2017. godinu smanjen za čak 18%.

Tijekom 2018. godine uvezeno je voća u vrijednosti od 187,9 milijuna eura, dok je izvezeno u vrijednosti od 40,1 milijuna eura, čime je ostvarena negativna vanjskotrgovinska bilanca, odnosno deficit koji iznosi 147,8 milijuna eura.

U odnosu na 2017. godinu izvoz voća u 2018. godini bilježi vrijednosni i količinski rast. Iskazano vrijednosno izvoz je uvećan za 5,4 milijuna eura ili iskazano relativnim pokazateljima, za 15,7%, odnosno iskazano količinski, izvoz voća uvećan je za 16.983 t ili iskazano relativnim pokazateljima za 29,9%.

Najzastupljenije voćne vrste koje su se proizvodile u Republici Hrvatskoj tijekom 2018. godine bile su jabuke, mandarine, lubenice, šljive i višnje.

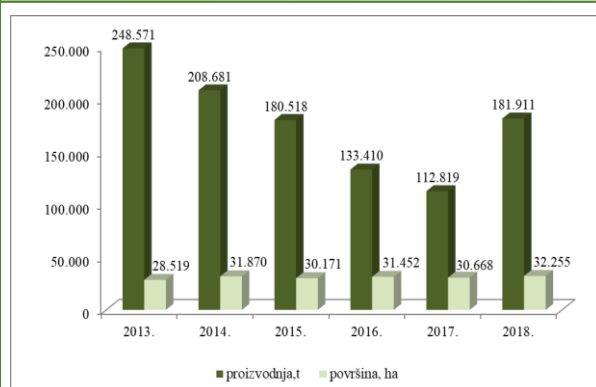
Tijekom 2018. godine intenzivna proizvodnja jabuka odvijala se na površini od 4.728 ha, a iznosila je 90.254 t, što u odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju prethodnog petogodišnjeg razdoblja, koja prosječno iznosi 82.918 t predstavlja povećanje od 32,9%. U odnosu na prosječan prinos promatranog petogodišnjeg razdoblja, prinos jabuka u 2018. godini povećao se s prosječnih 14,9 t/ha na 19,1 t/ha, odnosno za 28,2%.

Intenzivna proizvodnja mandarina u 2018. godini odvijala se na ukupno 1.910 ha, što je za 194 ha manje u odnosu na godišnji prosjek u petogodišnjem razdoblju od 2013. do 2017. godine koji iznosi 2.104 ha.

U 2018. godini ukupno je proizvedeno 47.676 t mandarina od čega u intenzivnoj proizvodnji 47.440 t, što je, u odnosu na prosječnu godišnju intenzivnu proizvodnju promatranog petogodišnjeg razdoblja, koja iznosi 42.221 t, povećanje za 12,4%.

U odnosu na prosječan godišnji prinos ostvaren u navedenom petogodišnjem razdoblju prinos mandarina u 2018. godini povećan je s prosječnih 19,9 t/ha na 24,8 t/ha, odnosno za 24,4%.

Intenzivna proizvodnja voća, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Masline i maslinovo ulje

Prema podacima DZS-a, pod maslinama je u 2018. godini bilo 18.697 ha. Ukupna proizvodnja ploda maslina iznosila je 28.418 t, a u istoj godini je proizvedeno 36.573 hl maslinovog ulja.

U odnosu na prethodnu 2017. godinu, kada je proizvedeno 28.947 t maslina i 37.463 hl maslinovog ulja, zabilježen je pad proizvodnje od 1,8%, ali i pad proizvedene količine ulja za 2,4%.

Prerada ploda, odnosno proizvodnja maslinovog ulja postupno se povećava, a hrvatsko maslinovo ulje sve više postaje gospodarski važan potencijal u poljoprivrednoj proizvodnji mediteranske Hrvatske i to znatno poboljšane kakvoće.

Unatoč tome, Republika Hrvatska ne proizvodi dovoljne količine maslinovog ulja za domaću potrošnju te se znatne količine uvoze. U 2018. godini prema podacima DZS-a uvezeno je 4.101 t maslinovog ulja u vrijednosti 15,3 milijuna eura, dok je izvoz maslinovog ulja u istom razdoblju iznosio 289 t u vrijednosti 2,6 milijuna eura slijedom čega deficit vanjskotrgovinske razmjene iznosi 12,7 milijuna eura. U odnosu na 2017. godinu vrijednosni deficit vanjskotrgovinske razmjene uvećan je za 1,9 milijuna eura, a količinski za 854 t.

Vinogradarstvo i vinarstvo

Proizvodnja grožđa

Agroekološki uvjeti u Republici Hrvatskoj povoljni su za uzgoj vinove loze i proizvodnju grožđa od kojeg se proizvode vina različite kakvoće, a najzastupljenija su vina sa zaštićenom oznakom izvornosti.

Pod vinogradima je u 2018. godini bilo 20.512 ha poljoprivrednog zemljišta. Proizvodnja grožđa u 2018. godini iznosila je 146.242 t uz prosječan prinos od 7,1 tonu. Time je

proizvodnja grožđa u 2018. godini zbog povoljnih agroekoloških uvjeta porasla za 30% u odnosu na prijašnju 2017. godinu.

Proizvodnja vina

Prema podacima DZS-a, proizvodnja vina u 2018. godini iznosila je 952.000 hl vina, što u odnosu na 2017. predstavlja povećanje za 31,1%.

Prema podacima DZS-a, u 2018. godini uvezeno je vina u vrijednosti od 30,5 milijuna eura, što predstavlja rast za 6,2% u odnosu na 2017. godinu. Količinski uvoz je iznosio 24.087 t te bilježi pad u odnosu na 2017. godinu za 10,3%.

Izvoz vina u 2018. godini iznosio je 16,1 milijuna eura, što predstavlja povećanje za 23,1% u odnosu na 2017. godinu. Količinski je izvoz iznosio 5,672 t te bilježi povećanje u odnosu na 2017. godinu za 10,4%.

U 2018. godini u segmentu vina ostvarena je negativna vanjskotrgovinska bilanca, odnosno deficit od 14,3 milijuna eura.

Republika Hrvatska najviše vina uvozi, promatrano vrijednosno, iz država članica Europske unije 54,1%, dok iz država članica CEFTA-e uvoz iznosi 44,8%. Promatrano po državama najviše vina uvozimo iz Makedonije, čiji udio, vrijednosno gledano, u ukupnom uvozu u 2018. godini iznosi 31,9%.

Najznačajnija izvozna destinacija u 2018. godini je Bosna i Hercegovina čiji je udio, promatrano vrijednosno, u ukupnom izvozu 28,9%. U odnosu na prethodnu godinu, izvoz u Bosnu i Hercegovinu povećao se za 33,0%. U ukupnom promatranju strukture izvoza po zemljama, proizlazi da je Republika Hrvatska najviše vina izvezla, promatrano vrijednosno, na tržište Europske unije 56,2%, dok je u članice CEFTA-e izvoz iznosio 38,1%.

Duhan

U 2018. godini proizvedeno je 7.561 t duhana na površini od 3.834 ha, čime je ostvaren prinos od 2 t/ha. U odnosu na prethodnu 2017. godinu zabilježen je pad proizvodnje duhana od 19,7%. U 2017. godini proizvedeno je 9.413 t duhana na površini od 4.563 ha uz prinos od 2,1 t/ha.

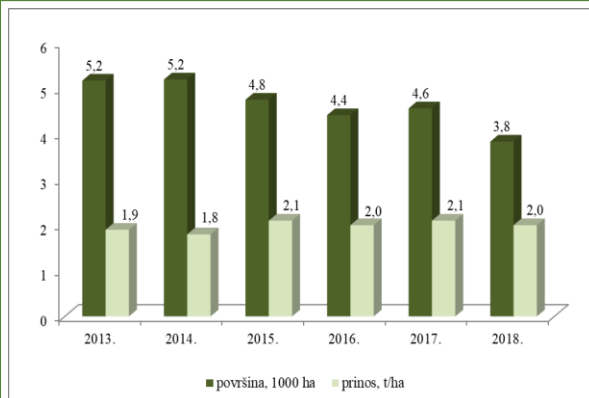
Iako je prinos duhana u 2018. godini niži te iznosi 2 t/ha i dalje se kreće u granicama višegodišnjeg prosjeka od 1,8 do 2,1 t/ha.

Uspoređujući proizvodnju duhana u razdoblju od 2013. do 2018. godine, najveća proizvodnja zabilježena je 2015. godine od 10.132 t, a najniža proizvodnja je upravo u 2018. godini. U odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju ostvarenu tijekom razdoblja od 2013. do 2017. godine, od 9.504 t, proizvodnja duhana u 2018. godini se smanjila za 20,4%.

U proizvodnji, najzastupljenija sorta duhana je Virginia s oko 90% zastupljenosti, a u manjim količinama je zastupljen Burley.

Bilanca vanjskotrgovinske razmjene neprerađenog duhana za 2018. godinu, promatrano vrijednosno i količinski, je negativna. U 2018. godini izvezeno je 7.539 t, a uvezeno je 8.424 t neprerađenog duhana. Uspoređujući 2018. godinu s prethodnom godinom, količinski gledano, uvoz kategorije neprerađeni duhan; duhanski otpaci povećan je za 38,0% te iznosi 40,8 milijuna eura, dok je izvoz smanjen za 13, 2% i iznosi 25,6 milijuna eura..

Proizvodnja duhana, razdoblje od 2013. do 2018. godine

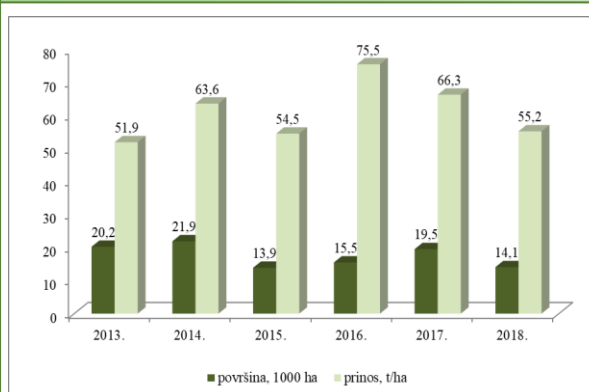
Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Šećerna repa

U 2018. godini na površini od 14.066 ha proizvedeno je 776.491 t šećerne repe, uz prinos od 55,2 t/ha.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine šećernom repom je prosječno bilo zasijano 18.211 ha te je prosječno proizvedeno 1.132.861 t šećerne repe uz prosječni prinos od 62,2 t/ha. U usporedbi s prosjekom navedenog razdoblja, žetvene površine u 2018. godini smanjene su za 22,8%, dok je proizvodnja šećerne repe smanjena za 31,5%, a prinos za 11,3%.

Proizvodnja šećerne repe, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Republika Hrvatska nije samodostatna u proizvodnji šećerne repe. U 2017. godini samodostatnost šećerne repe iznosila je 87,4%, što nije dovoljno za potrebe prerađbenih kapaciteta šećerana za proizvodnju šećera. To potvrđuju i podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni šećerne repe. U razdoblju od 2013. do 2017. godine izvoz šećerne repe zabilježen je u 2015. godini u količini od 23 t, a u 2016. godini u količini od 25 t. U 2018. godini uvezeno je 150.592 t šećerne repe, za 27,2% manje od promatranog petogodišnjeg prosjeka, a deficit je u 2018. godini iznosio 5,9 milijuna eura.

Suhe mahunarke

U 2018. godini na površini od 2.465 ha, koliko je korišteno za proizvodnju suhih mahunarki, proizvedeno je ukupno 4.274 t suhih mahunarki s prosječnim prinosom od 2 t/ha. Najzastupljenije suhe mahunarke su stočni grašak i grah. U 2018. godini, promatrano u odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2018. godine, bilježimo povećanje žetvenih površina za 0,6%, povećanje proizvodnje suhih mahunarki za 15% te ujedno i viši prinos za 13,3%.

U 2018. godini grah čini 40% ukupne proizvodnje suhih mahunarki, dok stočni grašak čini čak 52% ukupne proizvodnje suhih mahunarki. U 2017. godini samodostatnost suhih mahunarki iznosi 54,7% i niža je u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosila 58,5%.

Proizvodnja graha za suho zrno

U 2018. godini ukupna proizvodnja graha za suho zrno na površini od 1.403 ha iznosila je 1.737 t, uz prinos od 1,2 t/ha.

U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2017. godine, u 2018. godini žetvene površine manje su za 2,1%, proizvodnja graha za suho zrno veća je za 28,4%, dok je prinos viši za 33,3%.

Proizvodnja stočnog graška

U 2018. godini ukupna proizvodnja stočnog graška na površini od 915 ha iznosila je 2.223 t, uz prinos od 2,4 t/ha.

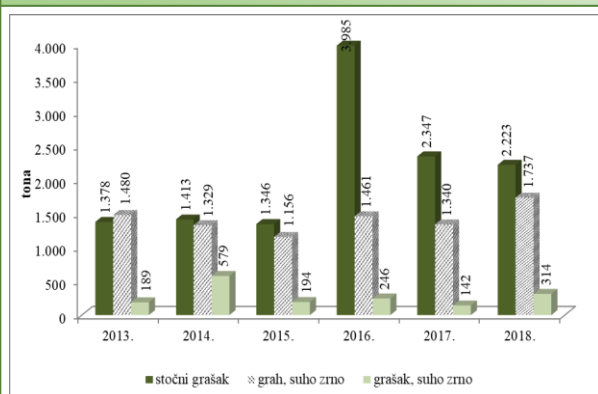
U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2017. godine, u 2018. godini žetvene površine veće su za 2,1%, proizvodnja stočnog graška također je veća za 6,2%, kao i prinos za 4,3%.

Proizvodnja graška za suho zrno

U 2018. godini žetvene površine pod graškom za suho zrno iznosile su 147 ha, a proizvedeno je 314 t graška za suho zrno, dok je prinos iznosio 2,1 t/ha.

U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2017. godine, u 2018. godini žetvene površine veće su za 20,7%, proizvodnja graška za suho zrno veća je za 16,3%, dok je prinos manji za 4,5%.

Proizvodnja suhih mahunarki, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

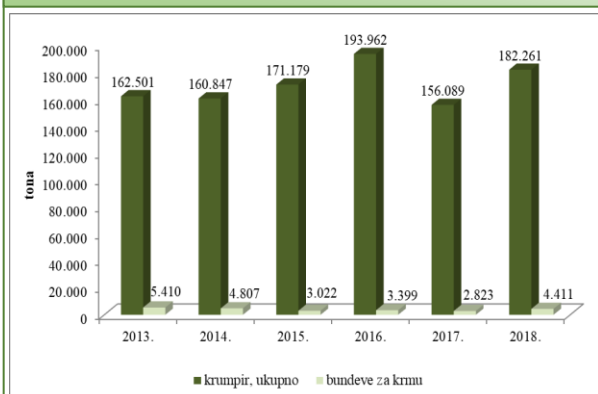
Korjenasti i gomoljasti usjevi

Površine koje se koriste za proizvodnju korjenastih i gomoljastih usjeva (bez šećerne repe) u 2018. godini bilježe smanjenje zasijanih površina u odnosu na godišnji prosjek promatranog petogodišnjeg razdoblja, od 2013. do 2017. godine, za 953 ha ili iskazano relativnim pokazateljima za 9%.

U 2018. godini za proizvodnju korjenastih i gomoljastih usjeva korišteno je 9.679 ha poljoprivrednog zemljišta i ukupno je proizvedeno 187.075 t ovih proizvoda.

Najzastupljeniji gomoljasti usjev je krumpir.

Proizvodnja korjenastih i gomoljastih usjeva, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Proizvodnja krumpira

Ukupna proizvodnja krumpira u 2018. godini odvijala se na 9.272 ha s prosječnim prinosom od 19,7 t/ha i ukupnom proizvodnjom od 182.261 t.

Prosječno na godišnjoj razini u razdoblju od 2013. do 2017. godine površine pod ukupnom proizvodnjom krumpira iznosile su 10.058 ha te je prosječno proizvedeno 168.916 t s prosječnim prinosom od 16,8 t/ha.

U 2018. godini i u usporedbi s prosjecima promatranog petogodišnjeg razdoblja površine su smanjene za 7,8%, a ukupna proizvodnja je povećana za 7,9%.

U 2018. godini proizvedeno je 29.998 t ranog krumpira na površini od 1.989 ha. U odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja, u 2018. godini bilježi se povećanje proizvodnje za 22,4% odnosno za 5.487 t uz povećanje prinosa za 0,7 t/ha.

U 2018. godini proizvedeno je 152.263 t kasnog i sjemenskog krumpira. U ukupnoj proizvodnji krumpira kasni i sjemenski krumpir čine udio od 81,4%. U odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja bilježi se smanjenje proizvodne površine za 918 ha, ili iskazano postotno za 11,2%, dok se kod prinosa bilježi rast od 3,3 t/ha, iskazano postotno za 18,8%.

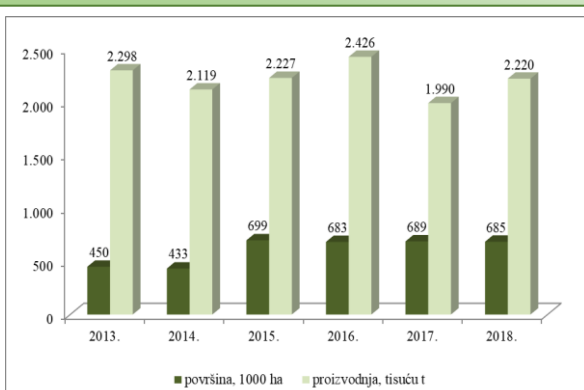
Republika Hrvatska nije samodostatna u proizvodnji krumpira. U 2017. godini samodostatnost krumpira iznosila je 69,0%, što nije dovoljno za potrebe domaćeg tržišta. Vanjskotrgovinskom razmjenom krumpira ostvarujemo deficit. U 2018. godini uvezeno je 38.196 t krumpira u vrijednosti od 13,8 milijuna eura dok je izvezeno 15.310 t krumpira u vrijednosti od 3,2 milijuna eura te je deficit iznosio 13,7 milijuna eura.

U odnosu na 2017. godinu u 2018. godini izvoz krumpira smanjio se za 1.276 t, dok je uvezeno 13.644 t više krumpira.

Krmno bilje

U 2018. godini na površini od 700.115 ha, koliko je korišteno za proizvodnju krmnog bilja, proizvedeno je ukupno 2.330.703 t krmnog bilja s prosječnim prinosom od 3,3 t/ha.

Proizvodnja krmnog bilja, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

U proizvodnji krmnog bilja najzastupljeniji je silažni kukuruz. U 2018. godini u ukupnoj proizvodnji krmnog bilja proizvodnja silažnog kukuruza sudjeluje s 44,6% i s vrlo malim udjelom u žetvenim površinama krmnog bilja od 3,6%.

Proizvodnja silažnog kukuruza

Proizvodnja silažnog kukuruza u 2018. godini odvijala se na 25.354 ha te je ukupno proizvedeno 1.038.705 t. U usporedbi s prosječnom godišnjom proizvodnjom silažnog kukuruza ostvarenom u razdoblju od 2013. do 2017. godine u iznosu od 1.070.943 t, u 2018. godini zabilježen je pad proizvodnje od 3%. Prinos silažnog kukuruza u 2018. godini promatrano u odnosu na prosječan prinos ostvaren u razmatranom petogodišnjem razdoblju bilježi rast od 15,2%.

U ukupnoj proizvodnji silažnog kukuruza u 2018. godini silažni kukuruz kao glavni usjev sudjeluje s čak 96,6%.

Sjeme i sadni materijal

Proizvodnja sjemena

U sjemenskoj proizvodnji odnosno certificiranju sjemena u promatranom šestogodišnjem razdoblju zamjećuju se oscilacije.

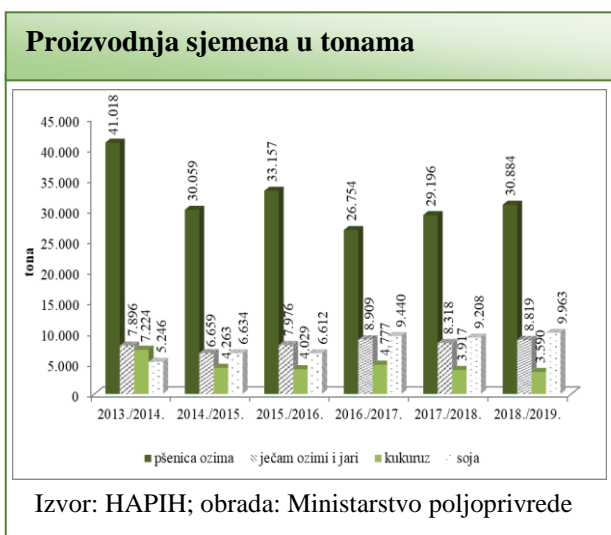
Najzastupljenije sjemenske kulture u proizvodnji su ozima pšenica, ozimi ječam, kukuruz i soja.

Certificirana količina sjemena ozime pšenice u sezoni 2018./2019. iznosila je 30.884 t. Najveća certificirana količina sjemena ozime pšenice u promatranom razdoblju zabilježena je u sezoni 2013./2014. kada je certificirano 41.018 t. U sezoni 2018./2019. certificirana količina bilježi pad od 24,7% u odnosu na najbolju sezonu, sezonu 2013./2014., dok certificirana količina sjemena ozime pšenice u sezoni 2018./2019. promatrana u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje, od 2013./2014. do 2017./2018., kad je prosječno na godišnjoj razini certificirano 32.037 t bilježi pad od 3,6%.

Certificirana količina ozimog ječma u sezoni 2018./2019. iznosila je 7.497 t. Promatrano u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje kada je prosječno na godišnjoj razini certificirana količina ozimog ječma iznosila 6.594 t, u sezoni 2018./2019. uočava se povećanje certificiranih količina sjemena ozimog ječma od 13,7%.

U sezoni 2018./2019. certificirana količina sjemena kukuruza iznosila je 3.590 t. Promatrano u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje kada je prosječno na godišnjoj razini certificirana količina sjemena kukuruza iznosila 4.842 t, u sezoni 2018./2019. uočava se pad certificiranih količina sjemena kukuruza od 25,9%.

Certificirana količina sjemena soje u sezoni 2018./2019. iznosila je 9.963. Certificirana količina sjemena soje u sezoni 2018./2019. promatrana u odnosu na promatrano prethodno petogodišnje razdoblje kad je prosječno na godišnjoj razini certificirano 7.428 t bilježi povećanje od 34%.

Sadni materijal u voćarstvu i vinogradarstvu

Proizvodnja voćnih sadnica u razdoblju od 2013. do 2015. godine bilježi pad, međutim u 2016. godini počinje se bilježiti trend rasta. U promatranom razdoblju od 2013. do 2018. godine najveća proizvodnja voćnih sadnica zabilježena je u proizvodnji 2017. godine i iznosila je 3.459.374 komada, što je u odnosu na prethodnu 2016. godinu kada je proizvedeno 3.061.874 komada sadnica, rast od 11,5%.

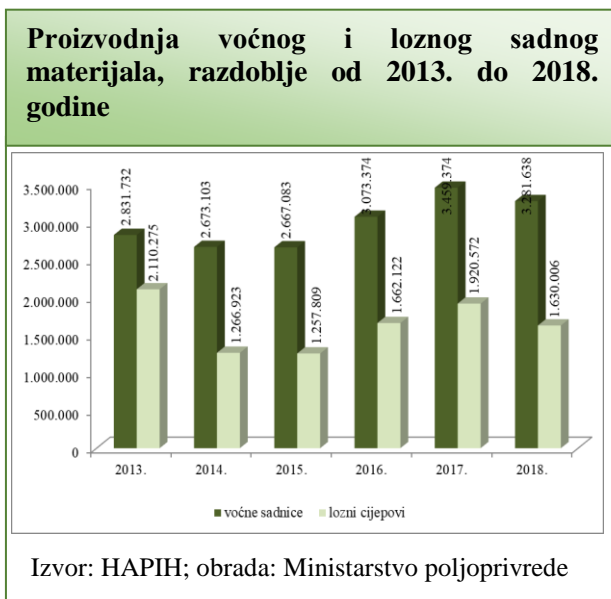
U 2018. godini ponovno se bilježi blagi pad proizvodnje voćnih sadnica i promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, proizvodnja sadnog materijala u voćarstvu u 2018. godini manja je za 5,0% te iznosi 3.281.643 komada sadnica.

U proizvodnji voćnih sadnica u 2018. godini najzastupljenije su sadnice lijeske s udjelom od 38,0% u ukupnom broju proizvedenih voćnih sadnica (proizvedeno je 1.251.350 komada sadnica lijeske), sadnice jabuke s udjelom od 25,5% u ukupnom broju proizvedenih voćnih sadnica (proizvedeno je 838.428 komada sadnica jabuke) i masline s udjelom od 4,5% u ukupnom broju proizvedenih voćnih sadnica (proizvedeno je 146.754 komada sadnica masline). U 2018. godini proizvedeno je 141.029 komada sadnica kruške (sadnice kruške čine 4,3% u ukupnom broju voćnih sadnica), 115.646 komada sadnica šljive (sadnice šljive čine 3,5% u ukupnom broju voćnih sadnica), 103.620 komada sadnica agruma (sadnice agruma čine 3,2% u ukupnom broju voćnih sadnica) 97.285 komada sadnica trešnje (sadnice trešnje čine 3,0% u ukupnom broju voćnih sadnica) i 90.000 sadnica jagode (sadnice jagode čine 2,7% u ukupnom broju voćnih sadnica).

U promatranom razdoblju, od 2013. do 2018. godine, bilježi se pad u proizvodnji cijepova vinove loze, s blagim trendom rasta posljednjih godina. Međutim u 2018. godini ponovno je zabilježen pad proizvedenih količina. Najveću proizvodnju cijepova vinove loze bilježimo 2013. godine, kada je proizvedeno 2.110.275 komada loznih cijepova.

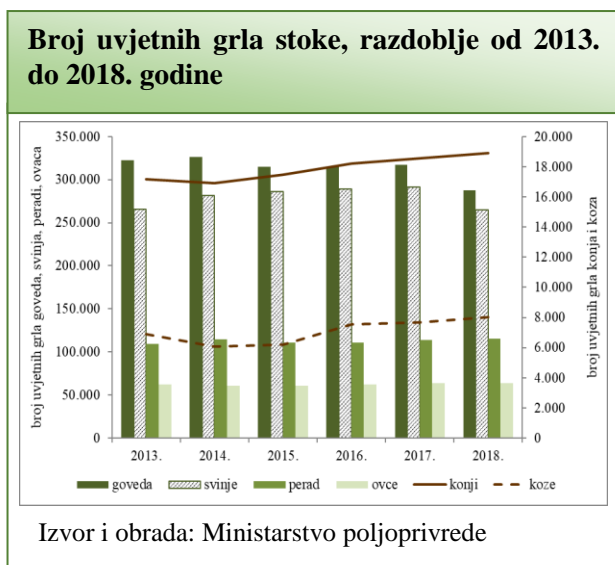
U 2018. godini proizvedeno je 1.630.006 komada cijepova vinove loze, što je u odnosu na proizvodnju iz 2013. godine manje za 23,0%. U odnosu na proizvodnju cijepova vinove loze

u prethodnoj 2017. godini, kad je proizvedeno 1.920.572 komada cijepova vinove loze, proizvodnja cijepova u 2018. godini manja je za 15%.

3.2.1.2. Stočarska proizvodnja

U 2018. godini došlo je do blagog pada udjela stočarstva u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje uz intenzitet stočarske proizvodnje od 0,5 UG/ha. Na dan 31. prosinca 2018. godine u Registru stočarskih farmi bilo je registrirano 135.026 aktivnih gospodarstva na kojima se nalazi 147.283 posjednika.

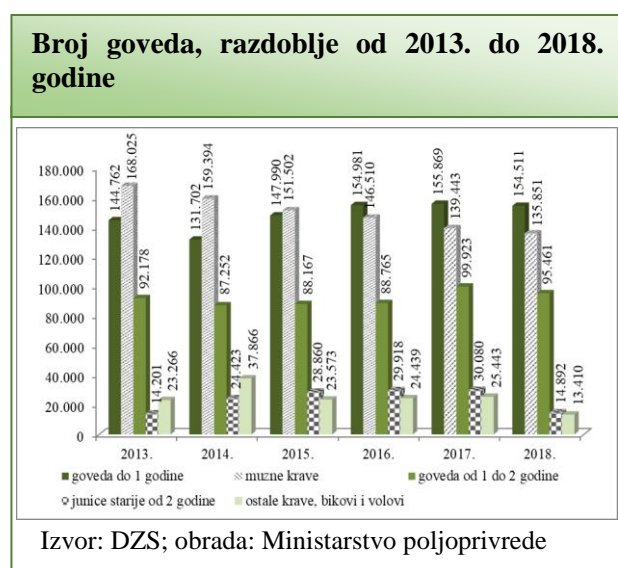
Govedarstvo

Ukupan broj goveda u 2018. godini iznosio je 414.125 i promatrano u odnosu na prethodnu godinu smanjio se za 8,1%, a uspoređujući ga s prosjekom petogodišnjeg razdoblja od 2013.

do 2017. godine broj goveda se smanjio za 7,1%. Udio Republike Hrvatske u brojnom stanju goveda Europske unije iznosi 0,5%.

Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, u 2018. godini u kategoriji goveda mlađih od jedne godine zabilježen je blagi pad broja goveda od 0,8%, pad bilježimo u kategoriji telad za klanje za 4,3%, dok je u kategoriji ostala muška telad došlo do pada za 7,2%, a broj ostale ženske teladi povećan je za 8,4%. Broj krava u 2017. godini smanjen je za 2,6%, tako da stopa smanjenja broja krava je manja nego u prethodnoj godini.

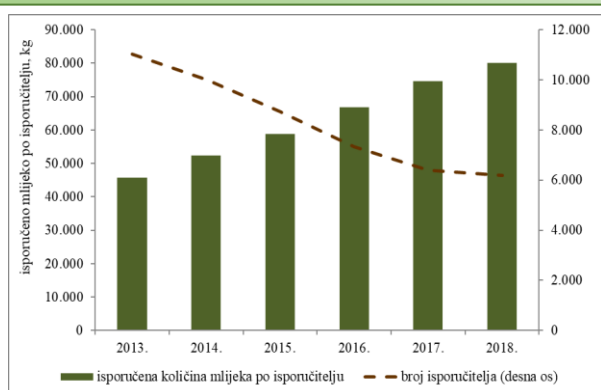
U ukupnom broju krava simentalna pasmina zastupljena je sa 61,5%, holstein pasmina s 23,2%, smeđa s 2,6%, križanci s 6,6%, a ostale s 6,1%. Iz navedenog je vidljivo da je na hrvatskim farmama i dalje najzastupljenija simentalna pasmina dvostrukog smjera korištenja za proizvodnju mlijeka i mesa. Udio ostalih krava se povećava a najvećim dijelom u broju krava mesnih pasmina.

Unatoč padu cijene mlijeka u 2018. godini ukupna isporuka na razini Europske unije nije se značajno mijenjala. Ukupna količina mlijeka u Republici Hrvatskoj isporučena otkupljivačima iznosi 453.458 t, što je u odnosu na 2017. godinu manja količina isporučenog mlijeka za 5,1%.

U razdoblju od 2013. do 2018. godine broj isporučitelja mlijeka se smanjuje no raste prosječna isporučena količina mlijeka po isporučitelju. U 2018. u isporuci mlijeka otkupljivačima sudjelovalo je 6.139 isporučitelja. Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, broj isporučitelja u 2017. godini smanjen je za 11,8%, a u usporedbi s prosječnim brojem isporučitelja u razdoblju od 2013. do 2017. godine smanjen je za 36,9%. Prosječna godišnja isporuka mlijeka po isporučitelju u 2018. godine iznosi 80.107 kg i promatrano u odnosu na prethodnu godinu veća je za 7,3%, a u odnosu na prosječnu količinu mlijeka po isporučitelju u razdoblju od 2013. do 2017. veća je za 34%.

Broj isporučitelja i isporučene količine mlijeka po isporučitelju, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Strukturalna analiza isporučitelja prema količinskim razredima pokazuje kako su proizvođači koji godišnje isporučuju manje od 6.000 kg mlijeka činili 18,8% ukupnog broja isporučitelja, pri čemu su isporučili 0,8% ukupno isporučenog mlijeka. Najveća isporučena količina mlijeka dolazi od 277 isporučitelja koji isporučuju više od 200.000 kg mlijeka godišnje, a čine svega 4,5% isporučitelja te isporučuju čak 56,8% ukupno isporučenog mlijeka, odnosno prosječno 930.057 kg po isporučitelju. Podaci ujedno pokazuju da do smanjenja broja proizvođača dolazi u svim količinskim razredima.

Tijekom 2018. godine mlijeko je otkupljivano od strane 34 mljekara i 10 registriranih malih obiteljskih sirana koje prerađuju mlijeko proizvedeno na vlastitom gospodarstvu, pri čemu su najveća tri otkupljivača mlijeka otkupila 77,2% ukupnih količina od 74,7% isporučitelja.

U Republici Hrvatskoj prisutno je organiziranje proizvođača mlijeka kroz proizvođačke organizacije koje proizvođačima omogućavaju udruživanje i kroz sustav ugovora, pregovaranje o cijeni i uvjetima otkupa mlijeka. Do 2017. godine u okviru „mliječnog paketa“ bile su aktivne četiri proizvođačke organizacije.

Podaci razvrstavanja govedih trupova obuhvaćaju podatke sustava iz svih klaonica u Republici Hrvatskoj te je u 2018. godini ukupno razvrstano 182.552 govedih trupova, ukupne mase 43.707 t. U usporedbi s podacima iz prošle godine isti pokazuju približno jednak broj razvrstanih govedih trupova. U Republici Hrvatskoj razvrstavaju se sva goveda na sljedeće kategorije: A, B, C, D, E, V i Z, od kojih se prema konformaciji i stupnju zamašćenosti razvrstavaju samo goveda starija od osam mjeseci. U ukupnom broju razvrstanih trupova na liniji klanja najviše je razvrstano trupova kategorije mladi bikovi (A), i to 73.209 trupova, u ukupnom broju razvrstanih trupova čine 40,1%, unutar koje je bila najzastupljenija ocjena R3. U kategoriji bikova (B) razvrstano je 3.181 trupova, u ukupnom broju razvrstanih trupova čine 1,4%, unutar koje je bila najzastupljenija ocjena R3. U kategoriji krava (D) razvrstano je 19.683 trupova, u ukupnom broju razvrstanih trupova čine 10,7%, unutar koje je bila najzastupljenija ocjena R3. U kategoriji junica (E) razvrstano je 28.650 trupova, u ukupnom

broju razvrstanih trupova čine 15,7%, unutar koje je bila najzastupljenija ocjena R3. U kategoriji mlađa junad (Z) razvrstano je 2.878 trupova, u ukupnom broju razvrstanih trupova čine 1,0%, unutar koje je bila najzastupljenija ocjena R2.

U 2018. godini razmjenom živih goveda ostvaren je deficit. Uvezeno je 130.636 goveda u vrijednosti od 73,1 milijuna eura, dok je izvezeno 43.824 goveda u vrijednosti od 45,9 milijuna eura. U strukturi uvoza živih goveda najveći udio čine ostala goveda od 80 do 160 kg, a u strukturi izvoza goveda za klanje težine iznad 300 kg. Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, vrijednost uvoza povećala se za 1,3% dok se vrijednost izvoza povećala za 75,8%.

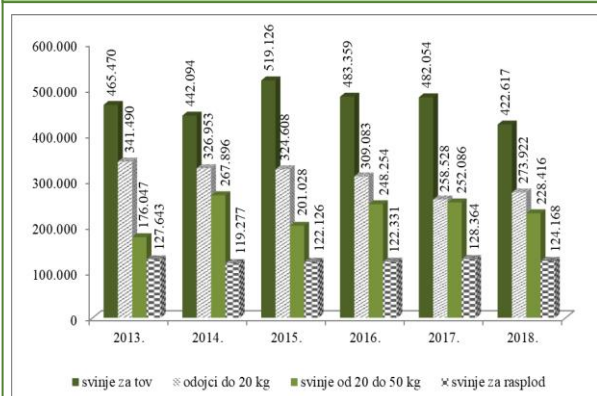
U 2017. godini uvezeno je 18.209 t svježeg ili rashlađenog goveđeg mesa i 4.345 t smrznutog goveđeg mesa u ukupnoj vrijednosti 90,8 milijuna eura, dok je izvezeno 6.522 t svježeg ili rashlađenog goveđeg mesa i 1.057 t smrznutog goveđeg mesa u ukupnoj vrijednosti 32,0 milijuna eura. Razmjenom goveđeg mesa također je ostvaren deficit. Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, vrijednost uvoza je povećana za 10,7% dok je vrijednost izvoza povećana za 30,6 %.

Svinjogojstvo

Ukupan broj svinja u 2018. godini iznosio je 1.049.123 svinja, što predstavlja pad za 6,4% u odnosu na 2017. godinu. U usporedbi s prosječnim brojem svinja u razdoblju od 2013. do 2017. godine broj svinja u 2018. godini smanjen je za 8,3%. Udio Republike Hrvatske u brojnom stanju svinja Europske unije iznosi 0,7%.

U usporedbi s brojem svinja u prethodnoj godini, u 2018. u kategoriji odojci težine do 20 kg zabilježen je rast broja odojaka za 6%, dok je u kategoriji svinja težine od 20 do 50 kg zabilježen pad broja za 9,4%. Promatrano u istom razdoblju u kategoriji svinja za tov zabilježen je pad od 12,3%. Ukupno brojno stanje svinja u kategoriji svinja za rasplod smanjilo se za 3,3%. U istoj kategoriji došlo je do pada brojnog stanja krmača za 4,7%, pri čemu se broj suprasnih krmača u odnosu na prošlu godinu nije značajnije mijenjao, broj nazimica je pao za 1,9%, broja nerasta za 17,4%, dok je broj suprasnih nazimica povećan za 0,5%.

Broj svinja, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prema pasminskoj strukturi ukupnog broja uzgojno valjanih krmača, prevladavaju krmače hibridnih programa PIC sa zastupljenošću od 51% i Topigs sa zastupljenošću od 30%. U ukupnom broju uzgojno valjanih krmača hrvatski uzgojni program zastupljen je s 9,5%, a izvorne pasmine bile su zastupljene s udjelom od 9,7%. U listopadu 2018. godine pasmina banijska šara svinja priznata je kao treća izvorna pasmina svinja u Republici Hrvatskoj.

Razmjenom živih svinja u 2018. godini ostvarili smo suficit. Uvezeno je ukupno 485.759 svinja u vrijednosti od 23 milijuna eura dok je izvezeno 282.065 svinja u vrijednosti od 40,9 milijuna eura. U strukturi uvoza živih svinja najzastupljenija je kategorija domaće svinje (osim čistokrvnih rasplodnih) težine do 50 kg, koja čini 99% u ukupnom broju uvezenih svinja. Od ukupnog broja svinja navedene kategorije 181.078 svinja uvezeno je za potrebe klanja u roku od 72 sata nakon uvoza dok je preostali dio uvezen za punjenje kapaciteta tovnih farmi. Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, vrijednost izvoza povećala se za 1,6% dok se vrijednost uvoza smanjila za 12,2% iako je uvezeno 53.301 svinja više u odnosu na prethodnu godinu. Navedeno se tumači činjenicom da je cijena prasadi u 2018. godini u Europskoj uniji bila niža nego u 2017.

U 2018. godini razvrstano je 711.497 trupova T1 kategorije, utovljene svinje, koje u ukupnom broju razvrstanih trupova čine 68,9%. Unutar T1 kategorije najzastupljenija je bila klasa E prosječne mesnatosti tovljenika 57,8%. Prosječna mesnatost svih trupova T1 kategorije bila 59,0% što je za 0,7% više u odnosu na 2017. godinu.

Prema podacima s linije klanja u 2018. godini, u usporedbi s 2017. godinom, broj razvrstanih trupova svih kategorija svinja veći je za 3,3%. U kategoriji krmača broj je veći za 0,7%, prasadi (PR) za 0,1%, utovljenih svinja (T1) za 3,5%, svinja većih završnih težina (T2) za 13,9%, odojaka (O) za 2,1%, mladih nerasta (N) za 29,4%, dok je broj starijih nerasta i kastrata (NK) pao za 3,5%.

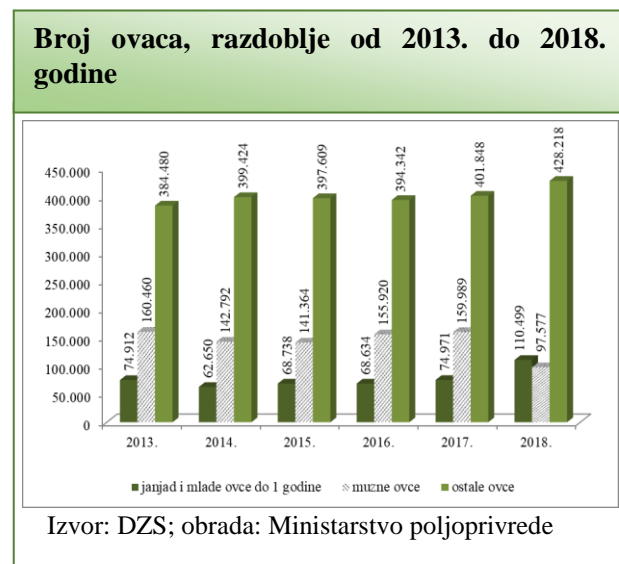
Razmjenom svinjskog mesa ostvaruje se deficit. Tijekom 2018. godine uvezeno je 60.915 t svježeg ili rashlađenog svinjskog mesa i 26.614 t smrznutog svinjskog mesa ukupne vrijednosti 179,9 milijuna eura, dok je izvezeno 6.236 t svježeg ili rashlađenog svinjskog mesa i 1.205 t smrznutog svinjskog mesa ukupne vrijednosti 20,1 milijuna eura. Promatrano u odnosu na 2017. godinu vrijednost uvoza svinjskog mesa smanjena je za 9% dok je vrijednost izvoza povećana za 6,3%.

Struktura proizvodnje, kao i struktura uvoza i izvoza živih svinja i svinjskog mesa ukazuje na to da se zbog nedostatne proizvodnje odojaka namijenjenih tovu, potrebe nadoknađuju uvozom živih životinja mlađih dobnih kategorija namijenjenih tovu. Također, izvoz živih utovljenih svinja i uvoz svinjskog mesa i prerađevina ukazuje na to da mesoprerađivačka industrija za prerađivanje koristi uglavnom sirovinu iz uvoza, kao i na to da primarni proizvođači izvozom postižu relativno bolje cijene utovljenih svinja.

Ovčarstvo i kozarstvo

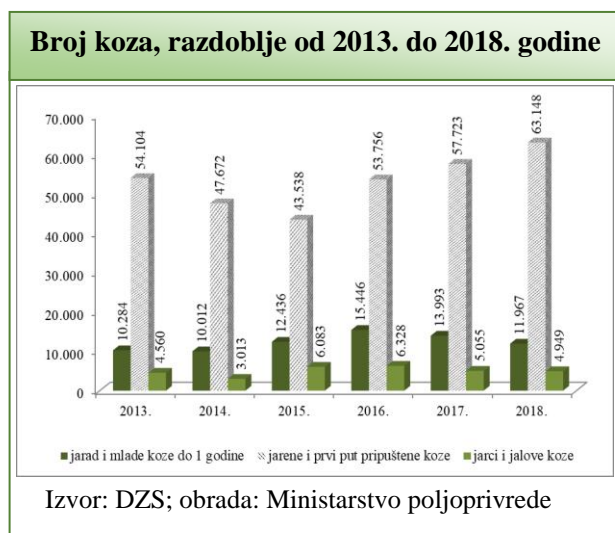
U odnosu na 2017. godinu, ukupan broj ovaca u 2018. godini smanjio se za 0,1% i iznosi 636.294 grla dok se broj koza povećao za 4,3% i iznosi 80.064 grla. U odnosu na prosjek

petogodišnjeg razdoblja, od 2013. do 2017. godine, u 2018. godini ukupan broj ovaca povećao se za 3,0%, a broj koza se povećao za 16,4%. Udio Republike Hrvatske u ukupnom brojnom stanju ovaca Europske unije čini 0,7%, dok u ukupnom brojnom stanju koza čini 0,6%.

U 2018. godini broj janjadi i mladih ovaca do jedne godine starosti iznosio je 110.499 grla. Broj janjenih i prvi put pripuštenih ovaca bio je 465.906 grla, a broj muznih ovaca 97.577. Ukupan broj ovnova i jalovih ovaca u 2018. godini iznosio je 59.889 grla.

Promatrano u istom razdoblju ukupan broj koza, jaradi i jarčeva u 2018. godini iznosio je 80.064, od čega je broj jaradi i mladih koza do jedne godine starosti bio 11.967, a u kategoriji koze pripuštene prvi put evidentirano je 9.715 grla. Broj koza koje su se već jarile u 2018. godini je iznosio 53.433 grla, dok je broj jaraca i jalovih koza iznosio 4.949.

Razmjenom živih ovaca ostvarujemo deficit. Tijekom 2018. godine u Republiku Hrvatsku uvezeno je 124.258 ovaca vrijednosti 6 milijuna eura, a izvezlo se 27.071 ovaca vrijednosti

1,3 milijuna eura. Promatrano u odnosu na 2017. godinu u 2018. vrijednost uvoza povećana je za 38,5% dok je vrijednost izvoza povećana za 3,1%.

U razdoblju 2018. godine uvezene su 143 žive koze u vrijednosti od 4,5 tisuća eura dok izvoza nije bilo.

Procjenjuje se da od ukupnog broja ovaca u Republici Hrvatskoj 80% otpada na izvorne pasmine, koje su vrlo skromne u pogledu ishrane i njege, ali i otporne prema nepovoljnim klimatskim čimbenicima. U priobalnim županijama, Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj, Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj nalazi se preko 50% ukupnog broja evidentiranih ovaca, što potvrđuje kako je na ovim prostorima ovčarstvo glavna stočarska grana. Pasminkim sastavom u ovim županijama dominiraju izvorne pasmine (dalmatinska pramenka, istarska ovca, creska ovca, krčka ovca, paška ovca, rapska ovca, lička pramenka, dubrovačka ovca - ruda). U kontinentalnim dijelovima Republike Hrvatske, ponajprije Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, najviše su zastupljene inozemne pasmine ovaca (istočno frizijska ovca i travnička pramenka). Analiza veličine stada ukazuje na to da se proizvodnja na mnogim ovčarskim farmama zasniva kao dodatan izvor dohotka za članove gospodarstva te da je samo manjem broju gospodarstava ovčarstvo jedini izvor prihoda. Općenito gledano, u Republici Hrvatskoj ovce se najviše uzgajaju radi proizvodnje mesa, osobito proizvodnje lakih do srednje teških janječih trupova poželjnih za pripremu na ražnju. U posljednje vrijeme povećan je interes za uzgoj ovaca za proizvodnju mlijeka te preradu mlijeka na obiteljskom gospodarstvu, ponajprije u sir. Zbog toga se najveći dio proizvedenog ovčjeg mlijeka koristi za othranu janjadi za klanje, a tek dio preostalog mlijeka proizvođači iskorištavaju za proizvodnju mliječnih proizvoda od ovčjeg mlijeka veće dodane vrijednosti.

Tijekom 2018. godine ovčje mlijeko otkupljivano je od 397 proizvođača. Otkupljivači su jedanaest mljekara i sedam registriranih obiteljskih sirana, od čega su dva najveća otkupljivača otkupila 78,8% isporučenih količina. Tijekom 2018. godine ukupno je isporučeno 2.737.711 kg ovčjeg mlijeka, odnosno 3,2% manje u odnosu na prethodnu godinu. Udio ovčjeg mlijeka u ukupnoj količini isporučenog mlijeka u Republici Hrvatskoj je 0,6%.

Proizvodnja i isporuka ovčjeg mlijeka dominira na priobalnom području. U Zadarskoj županiji nalazi se 54,2% isporučitelja ovčjeg mlijeka koji sudjeluju s udjelom od 31,3% u ukupno isporučenim količinama mlijeka. Najveći udio isporučitelja ovčjeg mlijeka, njih 83%, isporučuje manje od 10.000 kg mlijeka godišnje s udjelom od 43,6% ukupno isporučenog mlijeka, 12,3% isporučitelja isporučuje od 10.000 do 20.000 kg ovčjeg mlijeka godišnje s udjelom od 24%. Samo 4,6% isporučitelja isporučuje više od 20.000 kg ovčjeg mlijeka godišnje s udjelom od čak 32,4% ukupno isporučenih količina ovčjeg mlijeka.

Proizvodnja kozjeg mlijeka temelji se na uvezenim pasminama koza, i to na alpini (koja je najzastupljenija) te sanskoj kozi.

Ukupna isporuka kozjeg mlijeka u 2018. godini iznosila je 4.255.775 litara, što čini 0,9% ukupne količine isporučenog mlijeka u Republici Hrvatskoj. Kozje mlijeko otkupljivano je od 156 isporučitelja, a otkupljivalo je 6 mljekara i 6 registriranih obiteljskih sirana. Proizvodnja

kozjeg mlijeka najzastupljenija je u Varaždinskoj i Međimurskoj županiji koje u otkupu sudjeluju sa 58,1% od ukupno isporučene količine kozjeg mlijeka u Hrvatskoj. U navedenim županijama prevladava štalski, intenzivni uzgoj mliječnih pasmina te se nalazi značajan broj gospodarstava specijaliziran za ovu vrstu proizvodnje zbog dobro organiziranog otkupa kozjeg mlijeka. U drugim dijelovima Republike Hrvatske, gdje ne postoji interes mljekara za otkup kozjeg mlijeka, ova proizvodnja uglavnom je vezana uz proizvodnju sireva. Najvećem otkupljivaču kozje mlijeko isporučuje 71,8% isporučitelja, koji otkupljuje čak 80% isporučene količine kozjeg mlijeka.

Manje od 10.000 kg mlijeka godišnje isporučuje 25% proizvođača kozjeg mlijeka (5,4% ukupno proizvedene količine kozjeg mlijeka), 25,6% proizvođača proizvodi 10.000 do 20.000 kg mlijeka (14,5% ukupne proizvodnje kozjeg mlijeka), dok više od 20.000 kg mlijeka isporučuje 49,4% proizvođača, koji isporučuju najveći udio ukupne količine (80,1%), što ukazuje na visoku specijaliziranost ovih gospodarstava za proizvodnju mlijeka. Prosječna godišnja kvaliteta kozjeg mlijeka u 2018. godini iznosila je 3,4% mliječne masti, 3% mliječnih bjelancevina s 910.834 somatskih stanica i 90.534 mikroorganizama.

U proizvodnji kozjeg mesa najviše se koriste naše izvorne pasmine, hrvatska šarena i hrvatska bijela koza, zatim različiti križanci te u posljednje vrijeme burska koza, koja od svih pasmina koza trenutačno uzgajanih u svijetu ima najizraženije genetske osobine za proizvodnju mesa. U pasminskom sastavu na ovim prostorima dominira hrvatska šarena koza.

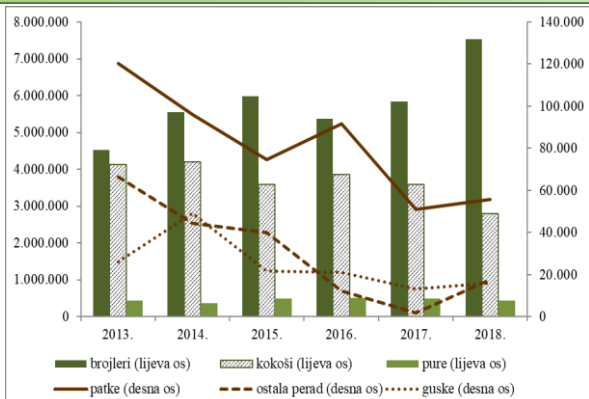
Broj klaonički obrađenih i klasiranih ovčjih trupova u 2018. godini bilježi rast za 6,4% u odnosu na 2017. godinu te iznosi 117.937 komada.

U 2018. godini razmjenom ovčjeg mesa ostvarili smo deficit. U Republiku Hrvatsku uvezeno je 1.591 t svježeg i smrznutog ovčjeg mesa, vrijednosti 9,1 milijuna eura, a izvezeno je 88 t, vrijednosti 597,5 tisuća eura. Promatrano u odnosu na 2017. godinu u 2018. vrijednost uvoza povećana je za 11,8%, a vrijednost izvoza za 2,8%. U 2018. godini uvezeno je 12,5 t svježeg i smrznutog kozjeg mesa, vrijednosti 64.000 eura.

Peradarstvo

Ukupan broj peradi u 2018. godini iznosio je 11.413.000 kljunova, što je u odnosu na 2017. godinu porast od 9,8%. Promatrano u odnosu na 2017. godinu rast broja kljunova zabilježen je kod tovljenih pilića za 28,8%, gusaka za 2,3%, pataka za 9,8% i ostalih kokoši (pilenke i pijetlovi) za 34%, dok je pad broja kljunova zabilježen kod pura za 10,3% i kokoši za 22%. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2017. godine, u 2018. godini broj peradi se povećao za 14%. Prema podacima o populaciji peradi vidljivo je da dominiraju tovljeni pilići (brojleri) za proizvodnju mesa te kokoši nesilice koje se koriste za proizvodnju konzumnih jaja.

Broj peradi, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tijekom 2018. godine uvezeno je 8.998.781 kljun, vrijednosti 5,4 milijuna eura, a izvezeno je 10.087.072 kljunova, vrijednosti 6,7 milijuna eura. Promatrano u odnosu na 2017. godinu u 2018. vrijednost uvoza je smanjena za 5,2% dok je vrijednost izvoza smanjena za 8,2%.

Prema podacima DZS-a, u Republici Hrvatskoj su u 2018. godini registrirana 23 objekata za valenje kokošjih jaja kapaciteta iznad 1.000 jaja u turnusu. Ukupni kapacitet valionica je 6.943.000 jaja. Tijekom 2018. godine ukupno je inkubirano oko 65.000.000 jaja, s time da je 59.798.000 jaja namijenjeno za tov, 1.314.000 za kokoši nesilice i 1.671.000 za kombinirani uzgoj.

U 2018. godini procijenjena proizvodnja kokošjih jaja bila je oko 589 milijuna komada, što je u odnosu na prethodnu godinu pad proizvodnje za 9,9%. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2017. godine, u 2018. godini proizvodnja kokošjih jaja smanjila se za 3,7%. Tijekom 2018. godine uvezeno je 5.692 t svježih jaja u vrijednosti 5,6 milijuna eura, a izvezeno 1.553 t svježih jaja u vrijednosti 2,1 milijuna eura. Uvoz svježih jaja smanjio se za 2,4%, dok se izvoz povećao za 63%.

Proizvodnja kokošjih jaja, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

U 2018. godini uvezeno je 9.915 t svježeg ili rashlađenog peradskog mesa, vrijednosti 24,9 milijuna eura i 10.887 t smrznutog peradskog mesa, vrijednosti 31 milijun eura, dok je izvezeno 3.534 t svježeg ili rashlađenog peradskog mesa, vrijednosti 10,8 milijuna eura i 5.344 t smrznutog peradskog mesa, vrijednosti 8,4 milijuna eura. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu vrijednost uvoza peradskog mesa u 2018. godini je povećana za 32,8% dok je vrijednost izvoza peradskog mesa povećana za 16%.

Konjogojstvo

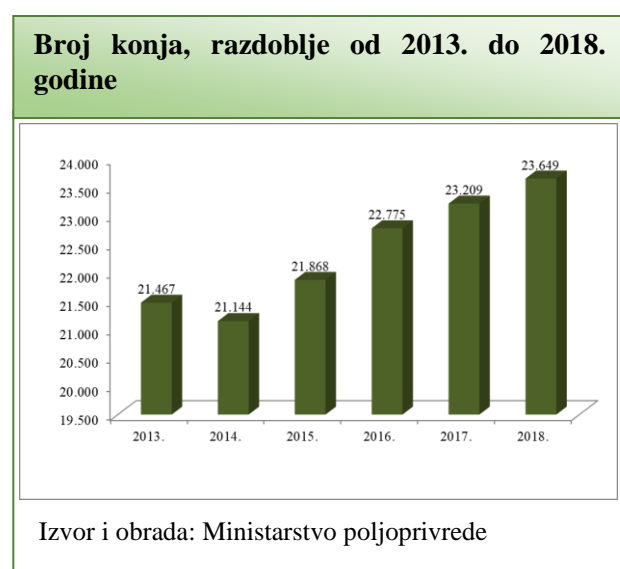
Prema podacima Ministarstva poljoprivrede u 2018. godini zabilježeno je povećanje broja kopitara za 878 grla ili 3,3% u odnosu na 2017. godinu. Broj konja povećan je za 440 grla ili 1,9%, dok se broj magaraca u isto vrijeme povećao za 431 grlo, odnosno 13,3%.

U ukupnom broju konja prevladavaju hrvatske izvorne pasmine: hrvatski hladnokrvnjak s 7.052 grla, hrvatski posavac s 5.085 grla te lipicanac s 2.112 grla. Povećanje broja grla hrvatskog posavca u odnosu na 2017. godinu je 214 grla, broj grla hrvatskog hladnokrvnjaka povećan je za 22 grla, dok je broj lipicanca smanjen za 6 grla.

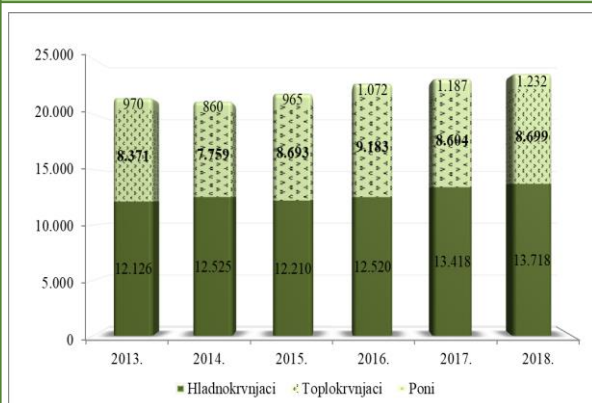
Tijekom protekle godine su povećane populacije hladnokrvnjaka za 300 grla ili 2,2%, ponija za 45 grla ili 3,8% i toplokrvnjaka za 95 grla ili 1,1%.

U Središnjem registru kopitara upisano je više od 90 pasmina i uzgojnih tipova te križanaca konja.

Ukupan broj aktivnih konja u 2018. godini registriranih u Središnjem registru kopitara iznosi 23.649 grla. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja, od 2013. do 2017. godine, u 2018. godini ukupan broj konja povećan je za 7,0%. Najveći broj konja nalazi se na području Sisačko-moslavačke županije, 5.591 grlo, koji u ukupnoj populaciji konja čine 23,6%, a najmanji na području Dubrovačko-neretvanske županije, 136 grla, svega 0,6% ukupne populacije konja.

Broj konja prema skupinama, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Ukupan broj aktivnih magaraca u 2018. godini registriranih u Središnjem registru kopitara iznosi 3.683 grla. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2013. do 2017. godine, u 2018. godini broj magaraca se povećao za 34,5%. Najveći broj magaraca nalazi se na području Istarske županije, 693 grla i u ukupnoj populaciji magaraca čine 18,8%.

Broj magaraca, razdoblje od 2013. do 2018. godine

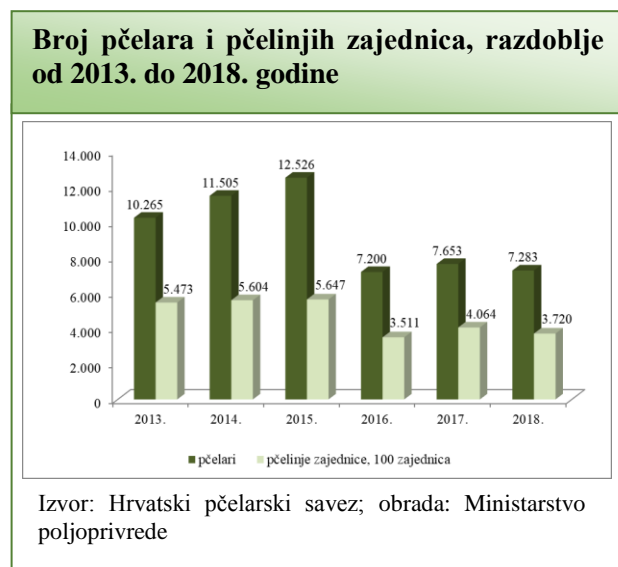

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Pčelarstvo

Pčelari imaju obvezu ažurirati broj pčelinjih zajednica pripremljenih za prezimljavanje u Evidenciji pčelara i pčelinjaka (u daljnjem tekstu: Evidencija) od 1. rujna do 31. prosinca svake godine. Ovi podaci ukazuju na broj pčelara i pčelinjih zajednica od kojih se očekuje proizvodnja u narednoj sezoni. U Republici Hrvatskoj u 2018. godini pčelarenjem se bavilo 7.283 pčelara te je evidentirano 372.002 košnica. Iako je broj pčelara i košnica u Republici Hrvatskoj zadnjih desetljeća bilježio rast, u 2018. godini bilježimo pad i pčelara i košnica upisanih u Evidenciju. Takav se pad pripisuje učestalim nepogodnim vremenskim uvjetima, a

i terminu brojanja košnica (broj košnica varira tijekom godine). U skladu s Pravilnikom o držanju pčela i katastru pčelinje paše, Narodne novine, br. 18/08, 29/13, 42/13 i 65/14, broj košnica je prijavljivan na dan 30. travnja no u svibnju 2015. godine na snagu je stupila Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/1366 od 11. svibnja 2015. o dopuni Uredbe (EZ) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu potpore u pčelarskom sektoru (SL L 211, 8.8.2015.) koja propisuje da se broj košnica spremnih za prezimljavanje određuje u razdoblju od 1. rujna do 31. prosinca.

S malim brojem košnica (do 30) evidentirano je 3.024 pčelara ili 41,5% populacije. Ukupno posjeduju 52.088 ili 14% od ukupnog broja košnica. Preko polovice evidentiranih pčelara (3.992) posjeduje između 31 i 150 zajednica, i čine 54,8% ukupnog broja pčelara, a posjeduju ukupno 255.251 košnica ili 68,6%. Više od 150 pčelinjih zajednica posjeduje 267 evidentiranih pčelara, što čini 3,7% od ukupnog broja, a imaju ukupno 64.663 košnice. Prosječno pčelare s 242 košnice. Zastupljeno je pretežno stacionarno pčelarstvo, a dio pčelara, njih oko 40% seli svoje košnice. Plasman meda na tržište ovisi o veličini pčelarskog gospodarstva. Pčelari s manjim brojem košnica dominantno prodaju med jednim od oblika izravne prodaje na mjestu proizvodnje ili na lokalnim tržnicama. S povećanjem broja košnica raste udio prodaje na veliko. Kroz izravnu prodaju pčelinje proizvode plasira oko 3/4 pčelara, dok u prodaji na veliko sudjeluje 1/4 pčelara. Prodaju u trgovačkim lancima i supermarketima pokrivaju veliki dobavljači i pakireri meda. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, u Republici Hrvatskoj registrirana su 24 otkupljivača/pakirera meda, različitog kapaciteta (obujma) pakiranja, koji u različitim udjelima sudjeluju na tržištu.

Tijekom 2018. godine uvezeno je 1.972 t meda u vrijednosti 4,0 milijuna eura, a izvezeno 453 t meda u vrijednosti 1,9 milijuna eura. Uvoz meda povećao se za 24,1%. Količine izvezenog meda su se smanjile za 3,5%, dok se vrijednost izvezenog meda (u eurima) povećala za 1,9%.

U ovom sektoru provode se tržišne mjere pomoći u skladu s Nacionalnim pčelarskim programom za razdoblje od 2017. do 2019. godine koji ima za cilj stvoriti uvjete za bolji

položaj pčelarstva u Republici Hrvatskoj te stvoriti osnovu za povećanje konkurentnosti u pčelarskom sektoru.

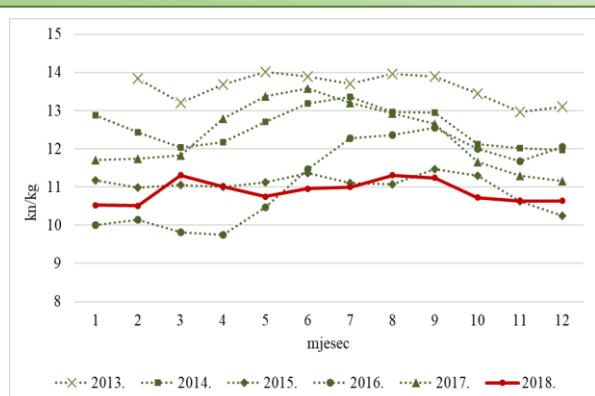
3.2.2. Cijene poljoprivrednih proizvoda i inputa (TISUP)

Žive životinje i meso

Prosječna otkupna cijena **živih svinja**, težine od 80 do 120 kg, na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u Republici Hrvatskoj za 2018. godinu iznosila je 11,31 kuna/kg te je u odnosu na prethodnu 2017. bila niža za 2,8%. Na domaćem tržištu žive stoke kroz 2018. ponuda živih svinja bila je ujednačena sa potražnjom, pri čemu je nešto veća potražnja bila za onima iz domaćeg uzgoja. Cjenovna razina kroz cijelu godinu je bila niža od one za 2017.

Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih svinjskih trupova** T1E klase u Republici Hrvatskoj za 2018. iznosila je 10,88 kn/kg i u odnosu na 2017. zabilježen je njezin pad u iznosu od 11,5%. Otkupne cijene svinjskih hladnih trupova E klase u Republici Hrvatskoj bile su ujednačenije tijekom 2018., nego što je to bilo 2017., ali na općenito nižoj cjenovnoj razini.

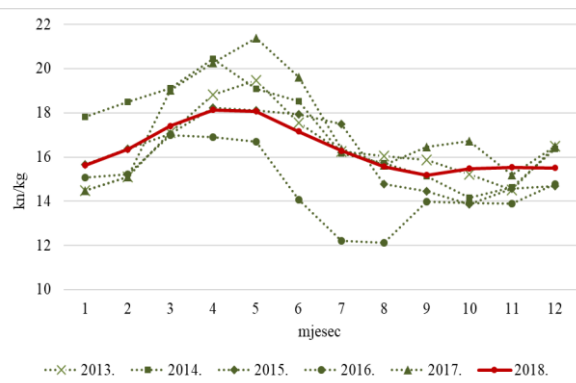
Prosječne cijene svinjskih trupova (težine 50 do 120 kg) T1E klase, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječna otkupna cijena **živih odojaka**, težine od 25 do 35 kg, na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2018. iznosila je 16,40 kuna/kg i u odnosu na 2017. bila je niža za 5,5%. Ponuda i potražnja živih odojaka na domaćem tržištu žive stoke kroz nekoliko zadnjih godina nisu bile ujednačene, odnosno zabilježena je višegodišnja manja ponuda od potražnje. Tako je bilo i u 2018. osobito kod potražnje živih odojaka za tov.

Prosječne cijene živih odojaka (težine 25 do 35 kg), razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

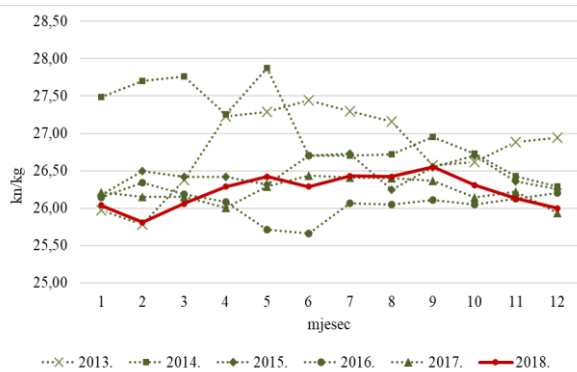
Prosječna otkupna cijena **hladnih trupova odojaka** u Republici Hrvatskoj za 2018. iznosila je 15,91 kuna/kg i u odnosu na 2017. zabilježen je njezin pad u iznosu od 10,4%. Otkupne cijene hladnih trupova odojaka u Republici Hrvatskoj za 2018. kretale su se od 10 pa do 29 kuna/kg, ovisno o kvaliteti.

Zbog nedostatka teladi u uzgoju, u otkupu **žive simentalske teladi**, težine od 80 do 160 kg, u 2018. godini na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima kod ponude u odnosu na potražnju bilježi se i dalje nesrazmjer. Prosječna otkupna cijena simentalske teladi u 2018. iznosila je 25,15 kuna/kg i u odnosu na 2017. zabilježen je blagi rast prosječne cijene u iznosu od 1,4%. Ovisno o kakvoći, simentalska telad tijekom 2018. se otkupljivala po cijenama od 24 do 29 kuna/kg.

Prosječna otkupna cijena **živih bikova simentalske pasmine**, težine veće od 450 kg, na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2018. godini u Republici Hrvatskoj iznosila je 14,32 kuna/kg. Zabilježena je gotovo identična prosječna otkupna cijena u odnosu na 2017. Ponuda i potražnja bikova simentalske pasmine su u 2018. bile uglavnom ujednačene.

Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih trupova goveda**, A mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca R3, u Republici Hrvatskoj za 2018. iznosila je 26,25 kuna/kg te u odnosu na 2017. po pitanju prosječne cijene nije zabilježena značajna promjena. Otkupne cijene su bile dosta ujednačene tijekom godine, no ipak je zabilježeno da su najviše cijene u godini bile na višoj razini nego u prošlim godinama.

Prosječne cijene hladnih trupova goveda (A mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca R3), razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

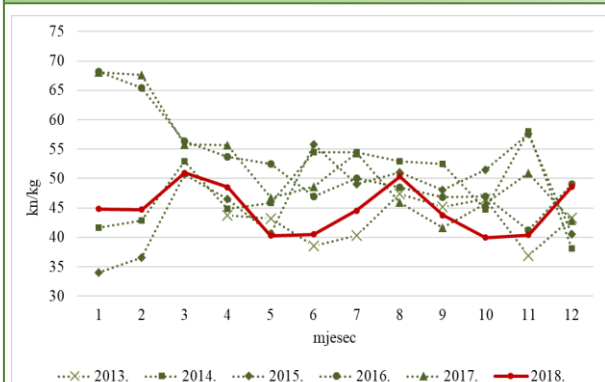
Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih trupova goveda**, D krave O3 u Republici Hrvatskoj za 2018. iznosila je 16,74 kuna/kg i u odnosu na 2017. zabilježen je njezin rast u iznosu od 6,8%. Otkupne cijene D krave O3 u Republici Hrvatskoj za 2018. kretale su se od najnižih 10 kuna/kg do najviših 22 kuna/kg.

Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih trupova goveda**, E junice R3 u Republici Hrvatskoj za 2018. iznosila je 27,92 kuna/kg i u odnosu na 2017. nije zabilježena značajnija promjena.

Prosječna otkupna cijena **žive janjadi** na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u Republici Hrvatskoj za 2018. godinu iznosila je 22,34 kuna/kg te je u odnosu na prethodnu 2017. ostala na gotovo identičnoj cjenovnoj razini. Na domaćem tržištu žive stoke kroz 2018. ponuda žive janjadi bila je ujednačena s potražnjom.

Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih janječih trupova**, laka janjad - LL B1 klase u Republici Hrvatskoj za 2018. iznosila je 45,95 kuna/kg i u odnosu na 2017. zabilježen je njezin pad u iznosu od 9%.

Prosječne cijene janjećih trupova (laka janjad, LL B1 klase), razdoblje od 2013. do 2018. godine

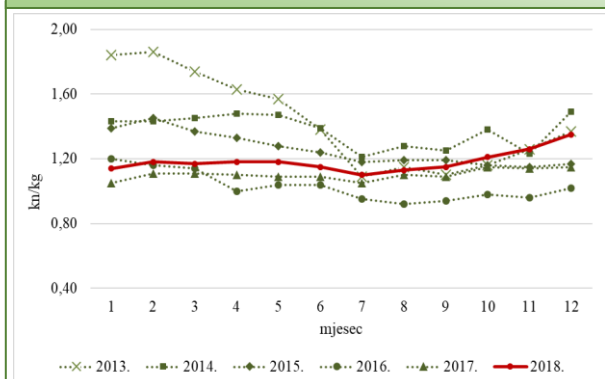
Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječna otkupna cijena **hladnih janjećih trupova**, teška janjad - HL R klase u Republike Hrvatske za 2018. iznosila je 44,65 kuna/kg i u odnosu na 2017. zabilježen je njezin rast u iznosu od 12%.

Žitarice i uljarice s prerađevinama

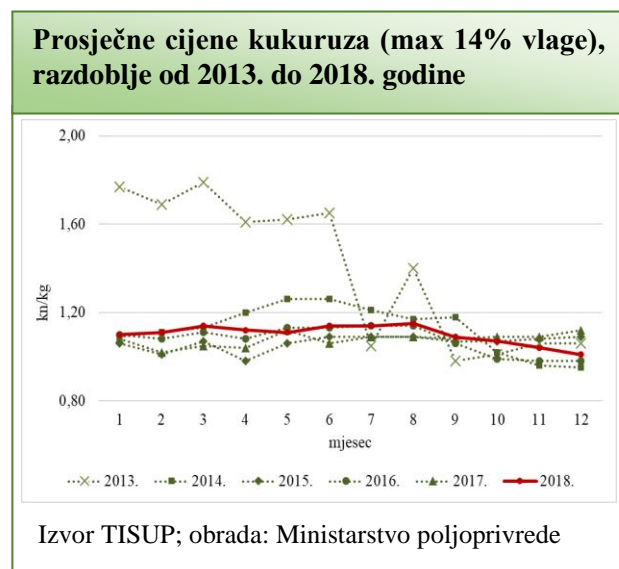
Cijene **pšenice** su od početka 2018. godine sve do početka žetve bile relativno stabilne. Početkom žetve, u srpnju, uslijedio je pad cijena, ali su one već u rujnu dosegle razinu iz prve polovice godine. Do kraja godine cijena pšenice je rasla i bila je na višim cjenovnim razinama od onih iz prve polovice godine. Prosječna godišnja cijena pšenice iznosila je 1,16 kuna/kg što je za 6,4% više u odnosu na prosjek 2017 godine. Najviša prosječna mjesečna cijena pšenice u 2018. godini zabilježena je u prosincu kada je iznosila 1,35 kuna/kg, a najniža u srpnju kada je iznosila 1,10 kuna/kg.

Prosječne cijene pšenice (min. 74 kg/hL), razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječna cijena **kukuruza** u 2018. iznosila je 1,08 kuna/kg. Iako istovjetna onoj iz 2017. godine, kretanje cijena bilo je karakteristično sezonsko. Postepeni rast cijena od početka godine do žetve te pad cijena u žetvi koji je nastavljen do kraja godine. Najniža cijena, 1,01 kuna/kg, zabilježena je u prosincu, a najviša, 1,15 kuna/kg zabilježena je u kolovozu.

Cijene gotovo svih vrsta **brašna** su u 2018. godini bile na nešto višim cjenovnim razinama nego u 2017. pa su takve bile i prosječne godišnje cijene. Jedino su cijene brašna T-550 oštro tijekom gotovo cijele godine bile niže uz prosječne godišnje cijene od 3,72 kuna/kg. Prosječna godišnja cijena pšeničnog krmnog brašna bila je 0,94 kuna/kg, brašna T-850 1,88 kuna/kg, a glatkog T-550 2,08 kuna/kg.

U 2018. cijene **soje** bile su većinom niže nego u 2017. uz godišnji prosjek od 2,35 kuna/kg što je 17,3% niža cijena od one u 2017. godini. Tome je najviše doprinio pad cijena u rujnu kad bilježimo najnižu prosječnu mjesečnu cijenu od 2,25 kuna/kg. Do kraja godine cijene su blago rasle ali su zadržale najnižu cjenovnu razinu od 2015.

Uljana repica u 2018. također bilježi najnižu cijenu od 2015. godine i s prosjekom od 2,39 kuna/kg niža je od prosječne godišnje cijene u 2017. za 2,5%. Najviša cijena, 2,80 kuna/kg, kojoj je prethodio rast od početka godine, zabilježena je u svibnju, a najniža, 2,32 kuna/kg u lipnju.

I cijene **suncokreta** u 2018. bile su niže u odnosu na 2017. pa je i prosječna godišnja cijena od 2,18 kuna/kg bila za 4,8% niža od prosječne cijene za 2017. Najniža prosječna mjesečna cijena od 1,94 kuna/kg zabilježena je u listopadu, a najviša od 2,44 kuna/kg u srpnju.

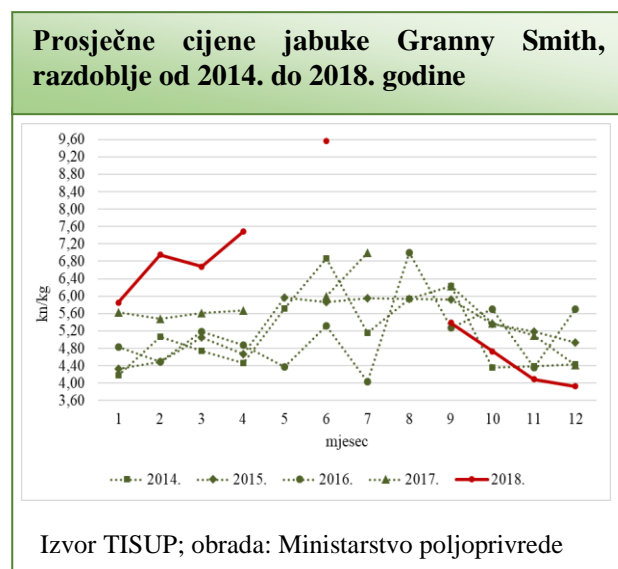
Nakon kontinuiranog četverogodišnjeg pada, cijene **sojine sačme** bilježe rast u 2017. koji je nastavljen i u 2018. godini. Prosječna cijena u 2018. iznosila je 2,93 kuna/kg što je 3,2% više od cijene iz 2017. godine. U prvih pet mjeseci cijene su bile na najnižim cjenovnim razinama, a od lipnja do prosinca na višim.

Voće i povrće

Na tržište voća i povrća u 2018. godini uvelike su utjecali ekstremni vremenski uvjeti tijekom proljeća 2017., osobito pojava kasnog proljetnog mraza što se odrazilo na urod berbe 2017. godini, a time i na stanje na tržištu u prvom dijelu 2018. odnosno sve do pojave novog uroda.

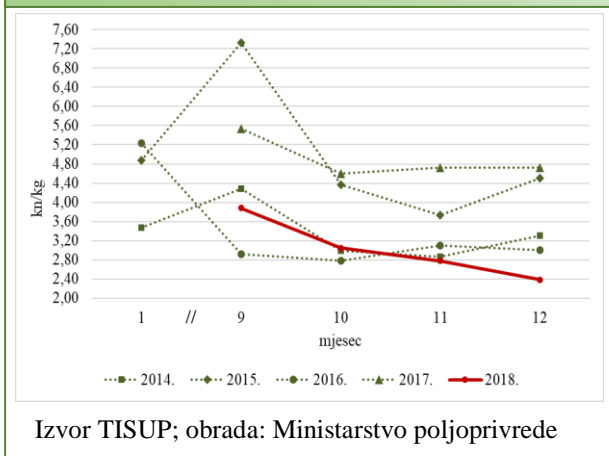
Voće

Na veletržnicama je u 2018. godini vrlo uočljiva bila visoka cijena jabuka zbog smanjenog uroda berbe 2017. kao posljedice kasnog proljetnog mraza. Kod najzastupljenijih sorata jabuka - Idared, Golden delicious i Granny Smith od siječnja do rujna bilježimo cijene na izrazito visokim cjenovnim razinama u odnosu na 2017. godinu. Maksimalne prosječne cijene kod jabuka ovih sorti bilježimo u kolovozu (Golden delicious 7,73kuna/kg, Granny Smith 7,74 kuna/kg, Idared 6,80 kuna/kg), a onda im cijena dolaskom novog roda postepeno pada sve do kraja godine. Prosječna godišnja cijena jabuka sorte Idared bila je 5,67 kuna/kg, Golden delicious 6,01 kuna/kg, Granny Smith 6,48 kuna/kg i Jonagold 5,48 kuna/kg.

Kod mandarina su kao evidentna posljedica loše berbe u 2017. početkom 2018., u siječnju i veljači prosječne mjesečne cijene na veletržnicama bile na znatno višim cjenovnim razinama. Dolaskom novog i vrlo obilnog roda u rujnu mjesecu cijena mandarina bila je na nižim cjenovnim razinama u odnosu na 2017. a na vrhuncu sezone na znatno nižim cjenovnim razinama. Prosječna godišnja veleprodajna cijena mandarina za 2018. bila je 4,60 kuna/kg što je za 15,6% niža cijena od godišnje cijene za 2017.

Prosječne cijene mandarina, razdoblje od 2014. do 2018. godine

Kod veleprodajnih cijena jabuka isključivo nacionalne proizvodnje zbog disbalansa u količinama između „domaće robe“ i „robe iz uvoza“ još je očitiji padajući trend u kretanju cijena. Kod svih praćenih sorti jabuka evidentne su prosječne mjesečne cijene na nižim cjenovnim razinama sve do srpnja kad kod većine bilježimo godišnje maksimume, da bi dolaskom novog roda cijene bile na nižim cjenovnim razinama u odnosu na 2017. godinu. Isto tako i kod veleprodajnih cijena mandarina proizvedenih na području Republike Hrvatske od pojave u rujnu bilježimo postepeni pad cijene te niže cjenovne razine u usporedbi s 2017. godinom. Prosječna godišnja veleprodajna cijena mandarine proizvedene na području Republike Hrvatske bila je 3,05 kuna/kg što je za 36,1% niža cijena od godišnje cijene za 2017.

Povrće

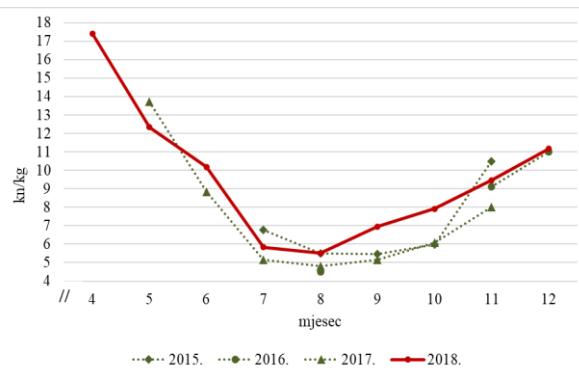
U 2018. godini na veletržnicama izraženi su uobičajeni trendovi kretanja cijena povrća. Ipak, u odnosu na 2017. godinu mjesečne promjene cijena bile su nešto blaže izražene, za razliku od cijena u prethodnoj godini koja je imala nekoliko vremenskih ekstrema i veća mjesečna odstupanja cijena, a posebno ranih povrtnih vrsta.

U 2018. godini blage promjene cijene kao i niže cijene u odnosu na 2017. godinu zabilježene su kod lisnatih vrsta povrća: endivije za 24,7% te zelenih salata kristalke za 12,8% i puterice za 10,5%. Kod kelja, blitve i špinata zabilježene su blage promjene cijena tijekom prva tri zimska mjeseca, slabo izraženog maksimuma cijene i gotovo iste ili slične cjenovne razine kao u prethodnoj godini. Od siječnja do travnja cjenovne razine zelenog i crvenog kupusa bile su niže od istih prosječnih cijena ostvarenih u 2017. godini, dok su u većem dijelu 2018. bile znatno više. Na godišnjoj razini zeleni kupus je bio za 16,6% skuplji, a crveni za 4,7%. Kod cvjetače su uobičajeno zabilježena dva maksimuma cijene (proljetni i jesenski), a prosječna godišnja cijena bila je viša za 11% u odnosu na 2017. godinu. Najviša ostvarena cijena bila je u listopadu 11,4 kuna/kg. Najviši rast cijene u 2018. godini zabilježen je kod mrkve, za 20,1%, uz prosječnu cijenu od 5,5 kuna/kg. Tijekom gotovo cijele 2018. godine više cjenovne razine zabilježene su kod mladog luka, crvenog luka i krumpira, za 12 do 18%. Niže

prosječne cijene u 2018. godini bilježimo kod patlidžana za 3,2% i paprika, babure za 5,2% i roge za 4,5%. Uobičajeni trend cijena s malim odstupanjima u odnosu na 2017. godinu i slične cjenovne razine imale su rajčice i šampinjoni, dok su nešto više cijene zabilježene kod šarenog graha za 4,5%.

Što se tiče povrća nacionalne proizvodnje, dakle proizvedenog isključivo na području Republike Hrvatske, veleprodajne su cijene paprike uglavnom imale uobičajeni trend kroz godinu. Sve su se praćene sorte paprike javile kasnije nego prethodnih godina, u lipnju i srpnju, osim paprike slatke bijele koja se pojavila na tržištu već u travnju. Prosječne veleprodajne cijene svih sorti paprike bile su kroz cijelu godinu na višim cjenovnim razinama u odnosu na 2017. godinu osim kod dugoljaste zelene koja je cijelu svoju kratku sezonu bila na nižim cjenovnim razinama.

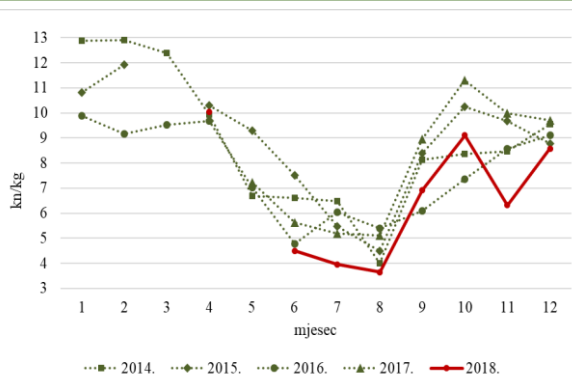
Prosječne cijene paprike, razdoblje od 2015. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Kod svih praćenih sorata rajčice cijene su cijelu sezonu bile na nižim cjenovnim razinama.

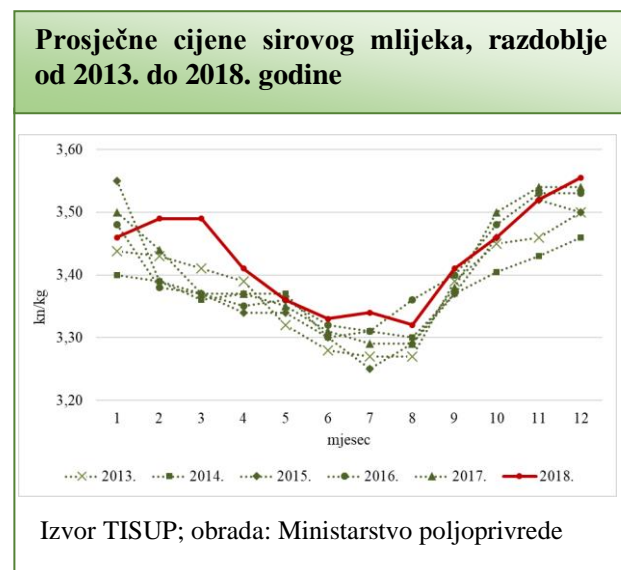
Prosječne cijene rajčice, razdoblje od 2014. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Sirovo mlijeko i mliječni proizvodi

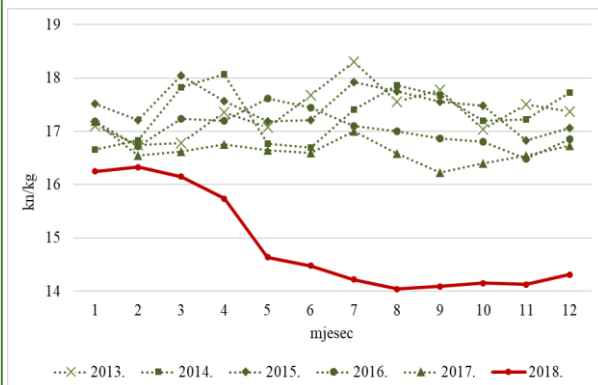
Uobičajeni trend kretanja otkupnih cijena sirovog mlijeka koji pratimo unazad nekoliko godina svojstven je i za 2018. godinu. Sezonski pad cijena mlijeka pratimo od početka godine sve do ljetnih mjeseci kada dosežu najniže vrijednosti. Najniža prosječna otkupna cijena mlijeka u 2018. godini zabilježena je u lipnju, a iznosila je 2,33 kuna/kg što je pad za 6% u odnosu na cijene s početka godine. Nakon ljetne stagnacije cijena uslijedio je blagi rast u rujnu koji je nastavljen do kraja godine. U zadnjem kvartalu prosječna otkupna cijena mlijeka povećana je za 8,19%.

Tijekom 2018. godine otkupne cijene mlijeka bile su na višim cjenovnim razinama u odnosu na protekle dvije godine. Prosječna godišnja otkupna cijena mlijeka realne kvalitete u 2018. godini iznosila je 2,44 kuna/kg i u odnosu na prosječnu cijenu mlijeka u 2016. viša je za 9,3%, a u odnosu na 2017. godinu za 3,4%. Međutim, u odnosu na 2014. godinu, kada su zabilježene rekordno visoke otkupne cijene mlijeka, prosječna godišnja cijena sirovog mlijeka u 2018. bila je niža za 10%.

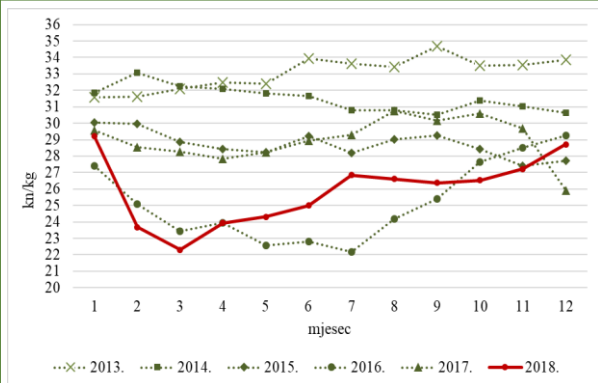
Prosječna razina veleprodajnih cijena polutvrđih sireva (edama i goude) i svježeg sira u 2018. godini bila je najniža unazad nekoliko godina. U odnosu na 2017. godinu prosječna cijena svježeg sira smanjila se za 11,8 %, na 14,64 kuna/kg, sira u tipu goude za 12,4 %, na 25,35 kuna/kg te sira u tipu edama za 13,8 %, na 23,59 kuna/kg.

Prosječne cijene svježag polumasnog sira (10 do 25% mm u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2018. godine

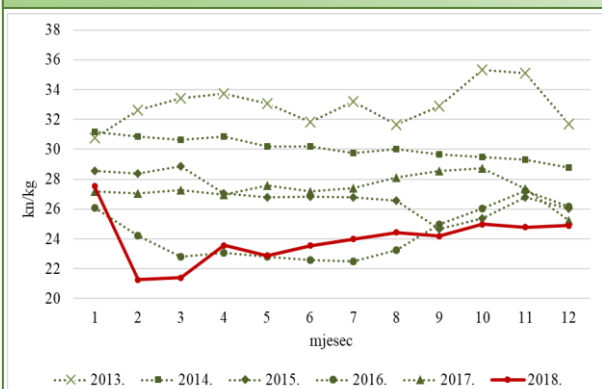
Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječne cijene sira tipa Gouda (45% mm u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječne cijene sira tipa Edam (45% mm u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2018. godine

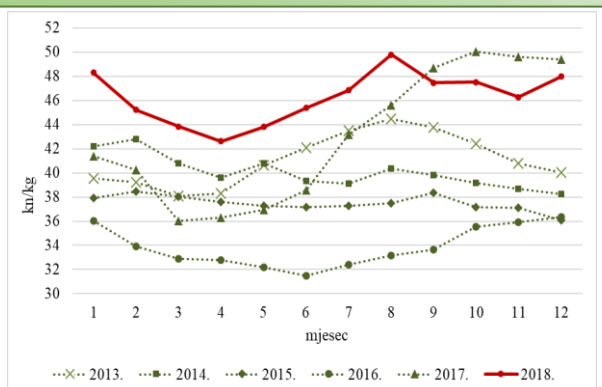

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

U odnosu na rekordno visoke cijene krajem 2017. godine, prosječna razina veleprodajnih cijena maslaca tijekom 2018. godini bila je nešto niža, ali cijene maslaca ostale su znatno iznad dugogodišnjeg prosjeka.

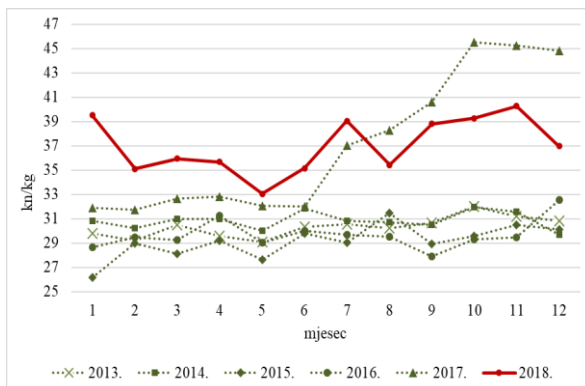
Prosječna godišnja cijena maslaca (250 g) u 2018. godini iznosila je 46,26 kuna/kg i u odnosu na prosječnu cijenu maslaca u 2017. godinu viša je za 6,9%.

Prosječne cijene maslaca težine 250 g (s više od 82% mm i manje od 16% vode u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječne cijene maslaca blok težine 25 kg (s više od 82% mm i manje od 16% vode u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Perad i jaja

U prvoj polovici 2018. godine cijene **pilećih trupova** (pile A klase, 65% pile) bile su relativno stabilne (prosječna cijena 14,32 kuna/kg) i na neznatno višim cjenovnim razinama u odnosu na proteklih nekoliko godina. Padom cijena u rujnu, u zadnjem tromjesečju bilježimo zamjetno niže cijene od onih iz prve polovice godine, za cca 7,8%, te najniže u istom razdoblju proteklih nekoliko godina, a prosječna cijena u zadnjem tromjesečju iznosila je 13,23 kuna/kg. Prosječna veleprodajna cijena pilećih trupova u 2018. godini iznosila je 13,96 kuna/kg i u odnosu na 2017. godinu neznatno je viša, za 3,2%.

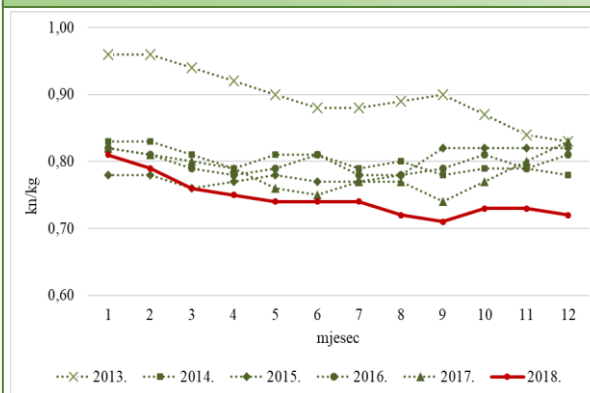
Prosječne cijene pilećih trupova A klase (65 postotno pile), razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

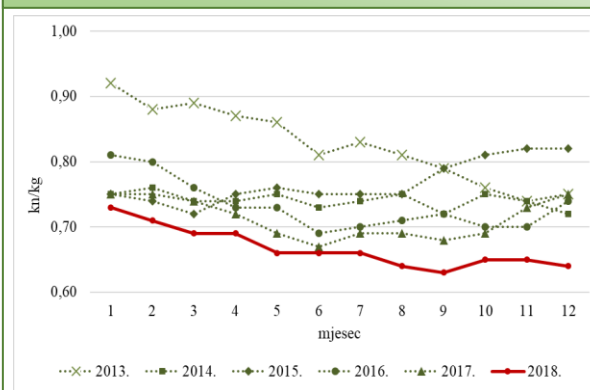
Prosječne cijene **konzumnih jaja** u 2018. godini bile su jednake ili ispod razine cijena prethodnih godina, a unutar pojedinih razreda primjetni su različiti trendovi kretanja cijena, ovisno o sezoni, ponudi i potražnji te načinu uzgoja. Tako je kod najprodavanijih jaja iz kaveznog uzgoja, razred L i M, tijekom 2018. godine zabilježen kontinuirani, blagi silazni trend cijena, dok su cijene L i M razreda iz podnog uzgoja oscilirale tijekom godine, s blagom tendencijom pada. Raspon cijena konzumnih jaja iz kaveznog uzgoja kretao se od 0,71 do 0,81 kuna/kom za L razred, te od 0,63 do 0,73 kuna/kom za M razred. Prosječne cijene u 2018. godine bile su niže i do 14% u odnosu na prethodnu godinu, a godišnja prosječna cijena kod oba razreda bila je niža za 5%.

Prosječne cijene konzumnih jaja, kavezni uzgoj A klase, razred L, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječne cijene konzumnih jaja, kavezni uzgoj A klase, razred M, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Niže u odnosu na 2017. godinu bile su i prosječne cijene jaja iz podnog uzgoja razred L, dok su cijene jaja M razreda bile uglavnom nešto više, osim u travnju i prosincu kada su bile niže za 6,7 odnosno 12,7 %.

Raspon cijena konzumnih jaja iz podnog uzgoja kretao se od 0,84 do 0,94 kuna/kom za L razred, te od 0,75 do 0,84 kuna/kom za M razred. Godišnja prosječna cijena jaja L iznosila je 0,88 kuna/kom i niža je za 3% u odnosu na 2017. godinu, dok je prosječna cijena jaja M ostala gotovo identična, a iznosila je 0,82 kuna/kom.

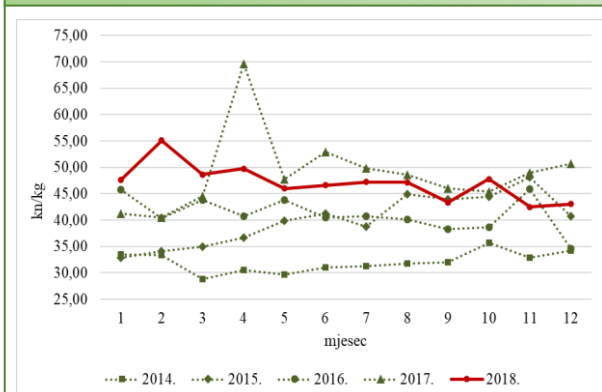
Mjesečne oscilacije cijena zabilježene su i kod jaja razreda S, s najnižim prosječnom cijenom zabilježenom u svibnja i srpnju, 0,57 kuna/kom. Prosječna godišnja cijena iznosila je 0,61 kuna/kom i u odnosu na 2017, godinu niža je za 7,5 %.

Cijene jaja razreda XL, neovisno o uzgoju, bile su relativno stabilne tijekom godine, a prosječna godišnja cijena iznosila je 0,83 kn/kom odnosno 0,89 kn/kom i u odnosu na prethodnu godinu ostale su gotovo identične.

Maslinovo ulje

Veleprodajne cijene ekstra djevičanskog maslinovog ulja tijekom 2018. godine imale su više cjenovne razine u prva tri mjeseca, zatim nešto niže do kolovoza mjeseca u odnosu na prosječne cijene u 2017. godini. Pred novu berbu maslina prosječne veleprodajne cijene maslinovog ulja bile su znatno niže od svih ostvarenih cijena u prvoj polovini 2018. godine. Veleprodajne cijene ekstra djevičanskog maslinovog ulja od rujna do prosinca bile su znatno niže od onih koje su bile ostvarene u istom mjesecu 2017. godine. Ekstra djevičansko ulje od 1 litre i više imalo je 2,9% nižu cijenu od u odnosu na cijenu u 2017. godinu. Prosječna cijena ekstra djevičanskog maslinovog ulja u pakovanju od 0,75 litre bila je 21,1% jeftinija, a prosječna cijena maslinovog ulja u pakovanju od 0,5 litre bila je jeftinija za 13,4% u odnosu na istu kategoriju ulja u 2017. godini.

Prosječne cijene ekstra djevičanskog maslinovog ulja, razdoblje od 2014. do 2018. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Djevičansko maslinovo ulje tijekom 2018. godine imalo je više cjenovne razine u prva četiri mjeseca i u kolovozu promatrano u odnosu na cijene zabilježene u istim mjesecima u prethodnoj godini no prosječna cijena djevičanskog maslinovog ulja bila je niža za 6,1% u odnosu na prosječnu cijenu u 2017. godini.

Poljoprivredni inputi

Cijene poljoprivrednih inputa u 2018. godini bilježe rast i bile su prosječno 2,4% više od prošlogodišnjih.

Niže cijene u odnosu na prethodnu godinu zabilježene su kod sjemena i sadnog materijala, za 3,1%, i gnojiva, za 3,3%. Više cijene u odnosu na prethodnu godinu zabilježene su kod energije i maziva, za 13,6%, i stočne hrane, za 5,1%. Kod ostalih inputa (sredstva za zaštitu bilja, veterinarske usluge, održavanje opreme, održavanje zgrada i ostale usluge) cijene su bile neznatno više ili gotovo iste u odnosu na 2017. godinu.

3.2.3. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Prema podacima DZS-a u 2018. godini uvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 3.094,0 milijuna eura, a izvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 2.082,4 milijuna eura, čime je ostvaren deficit od 1.011,6 milijuna eura.

U ukupnoj bilanci robne razmjene Republike Hrvatske bilanca vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2018. godini činila je 11%.

U 2018. godini zabilježen je pad udjela bilance razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u bilanci ukupne robne razmjene na 11%, odnosno za 2,29 postotna boda u odnosu na 2017. godinu.

Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno prehrambenih proizvoda u 2018. godini iznosila je 67,3% i veća je od pokrivenosti uvoza izvozom ostalih proizvoda vanjskotrgovinske razmjene, za 7,0 postotnih bodova.

U odnosu na prethodnu godinu, u 2018. godini izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, iskazano vrijednosno veći je za 8,6 %.

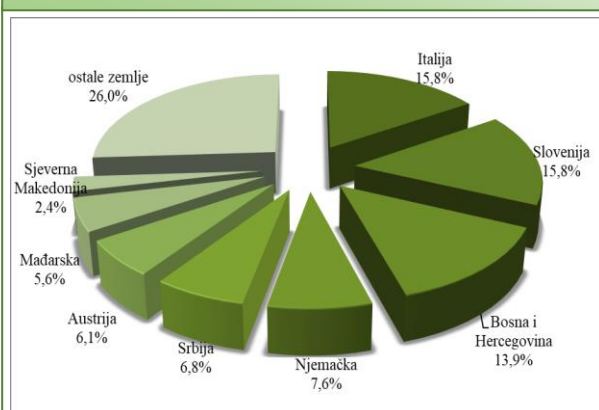
Promatrano u istom razdoblju, uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, iskazano vrijednosno veći je za 4,4%.

Deficit razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u istom je razdoblju manji za 3,3%, dok je pokrivenost uvoza izvozom povećana za 2,6 postotna boda.

U 2018. godini u strukturi ukupne razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda najviše se trgovalo s državama članicama Europske unije i CEFTA-e. S državama članicama Europske unije ostvareno je 78,2% ukupne vrijednosti razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, dok je sa zemljama CEFTA-e ostvareno 15,1%. U razmjeni sa zemljama CEFTA-e ostvaren je suficit od 366,2 milijuna eura, dok je u razmjeni s državama članicama Europske unije ostvaren deficit u iznosu od 1.380,8 milijuna eura.

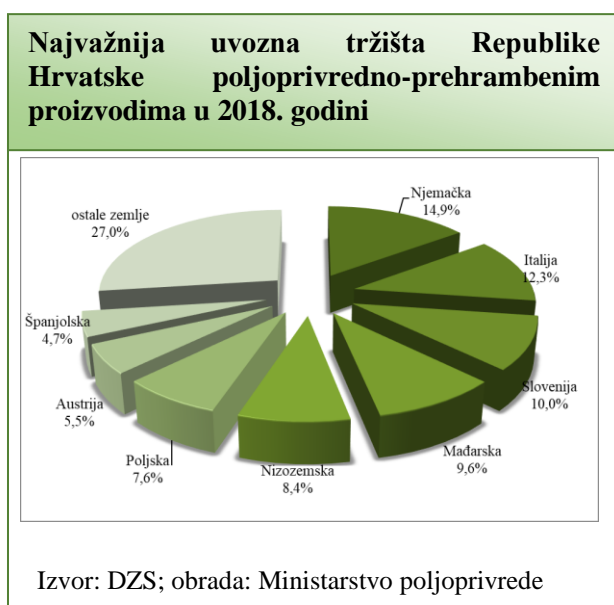
U 2018. godini Republika Hrvatska je izvozila poljoprivredno-prehrambene proizvode u 119 zemalja. Najviše poljoprivredno-prehrambenih proizvoda izvezlo se u Italiju (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Italiju u 2018. godini iznosila je 329,7 milijuna eura što u ukupnom izvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čini udio od 15,8%), Sloveniju (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Sloveniju u 2018. godini iznosila je 328,9 milijuna eura i u ukupnom izvozu čini 15,8%), Bosnu i Hercegovinu (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu tijekom 2018. godine iznosila je 289,9 milijuna eura i u ukupnom izvozu čini 13,9%), Njemačku (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Njemačku u 2018. godini iznosila je 157,7 milijuna eura i u ukupnom izvozu čini 7,6%) i Srbiju (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Srbiju u 2018. godini iznosila je 140,6 milijuna eura i u ukupnom izvozu čini 6,8%). Među deset najvažnijih izvoznih tržišta Republike Hrvatske u 2018. godini bile su još Austrija, Mađarska, Sjeverna Makedonija, Rumunjska i Crna Gora. Vrijednost izvoza Republike Hrvatske u deset najvažnijih izvoznih zemalja čini 78,0% ukupne vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Najvažnija izvozna tržišta Republike Hrvatske poljoprivredno-prehrambenim proizvodima u 2018. godini

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

U 2018. godini u Republiku Hrvatsku uvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz 118 zemalja. Najviše se poljoprivredno-prehrambenih proizvoda uvezilo iz Njemačke (vrijednost uvoza iz Njemačke u Republiku Hrvatsku u 2018. godini iznosila je 462,3 milijuna eura i u ukupnom uvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda sudjeluje s 14,9%), Italije (vrijednost uvoza iz Italije u Republiku Hrvatsku u 2018. godini iznosila je 379,4 milijuna eura i u ukupnom uvozu čini 12,3%), Slovenije (vrijednost uvoza iz Slovenije u Republiku Hrvatsku u 2018. godini iznosila je 308,9 milijuna eura i u ukupnom uvozu čini 10,0%), Mađarske (vrijednost uvoza iz Mađarske u Republiku Hrvatsku u 2018. godini iznosila je 297,6 milijuna eura i u ukupnom uvozu čini 9,6%) i Nizozemske (vrijednost uvoza iz Nizozemske u Republiku Hrvatsku u 2018. godini iznosila je 259,3 milijuna eura i u ukupnom uvozu čini 8,4%). Među deset najvažnijih uvoznih tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Republike Hrvatske bili su i Poljska, Austrija, Španjolska, Srbija i Francuska. Vrijednost uvoza iz navedenih zemalja činila je 79,0% ukupne vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Republiku Hrvatsku.

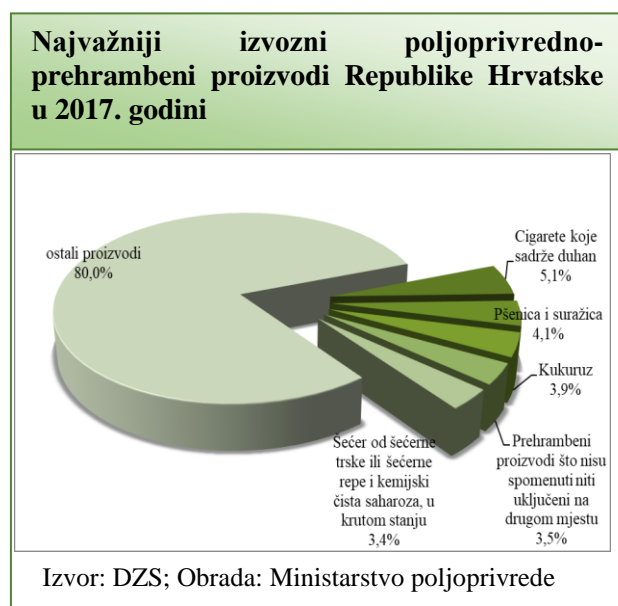

U 2018. godini najvažniji izvozni proizvodi Republike Hrvatske promatrano na razini oznake carinske tarife HS 6 jesu:

1. CN 240220 Cigarete koje sadrže duhan
2. CN 100199 Pšenica i suražica (osim za sjetvu i tvrde pšenice)
3. CN 100590 Kukuruz (osim onoga za sjetvu)
4. CN 210690 Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelančevina i teksturiranih bjelančevinastih tvari)
5. CN 170199 Šećer od šećerne trske ili šećerne repe i kemijski čista saharoza, u krutom stanju (osim šećera od šećerne trske ili šećerne repe, koji sadrži dodane arome ili tvari za bojenje i sirovog šećera)

Navedeni proizvodi čine 20,0% vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Republike Hrvatske. Među deset najvažnijih izvoznih proizvoda ulaze i pripravci za umake i

pripremljeni umaci; miješani začini i začinska sredstva (osim umaka od soje, ketchupa od rajčice i drugih umaka od rajčice, gorušice, brašna od gorušice); čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje (osim punjenih); čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje, punjeni; soja, neovisno je li lomljena ili ne (osim za sjetvu); te živa goveda (osim čistokrvnih za rasplod). Deset najvažnijih izvoznih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čine 32,7% ukupne vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Republike Hrvatske.

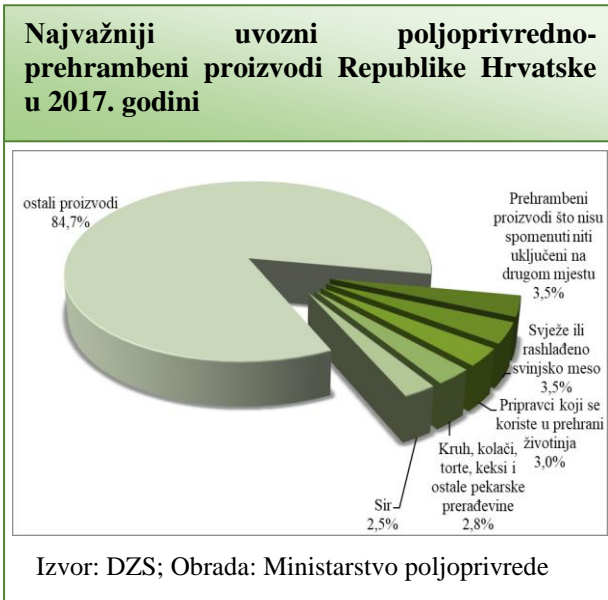

U 2018. godini najvažniji uvozni proizvodi Republike Hrvatske promatrano na razini oznake carinske tarife HS 6 jesu:

1. CN 240220 Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelančevina i teksturiranih bjelančevinastih tvari)
2. CN 100199 Svježe ili rashlađeno svinjsko meso (osim trupova i polovica, šunke, plećki i komada od njih, s kostima)
3. CN 100590 Pripravci koji se koriste u prehrani životinja (osim hrane za pse i mačke, pripremljene u pakiranja za pojedinačnu prodaju)
4. CN 210690 Kruh, kolači, torte, keksi i ostale pekarske prerađevine, sa ili bez kakaa, hostije, prazne kapsule pogodne za farmaceutsku upotrebu, oblate za pečačenje, rižin papir i slični proizvodi (osim hruskavog kruha i medenjaka začinjanih ingverom)
5. CN 170199 Sir, ostali (osim svježeg sira, uključno sir od surutke, nefermentirani, skuta, sir obrađeni, prošaran plavom plijesni, i ribani ili u prahu)

Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda heterogeniji je od izvoza te navedeni proizvodi čine 15,3% vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Među deset najvažnijih uvoznih proizvoda su i mlijeko i vrhnje, s više od 1% masti do uključno 6% masti,

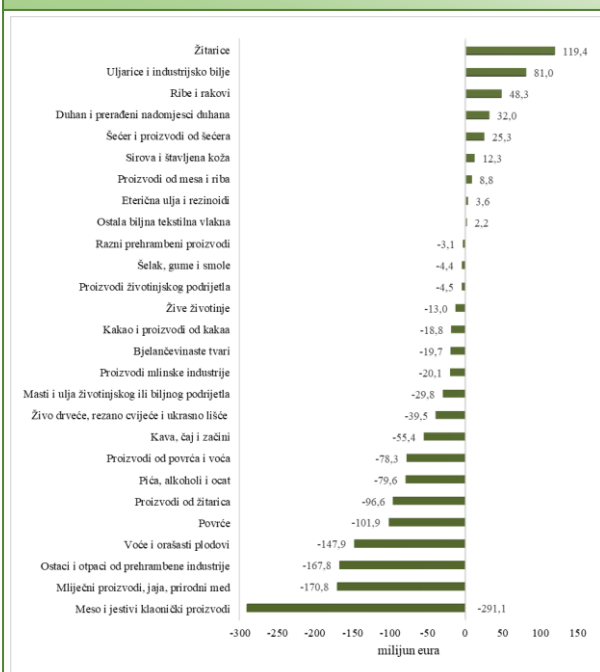
nekoncentrirani, bez dodanog šećera i ostalih sladila; živa goveda (osim čistokrvnih za rasplod); uljane pogače i ostali kruti ostaci dobiveni pri ekstrakciji ulja od soje, nemljeveni, mljeveni ili peletirani; cigarete koje sadrže duhan; te hrana za pse i mačke, pripravljena u pakiranja za pojedinačnu prodaju. Deset najvažnijih uvoznih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čini 25,8% ukupne vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Republiku Hrvatsku.

Gledano po skupinama proizvoda oznake carinske tarife HS 2 najveći je suficit u 2018. godini ostvaren izvozom žitarica (119,4 milijuna eura), uljarica i industrijskog bilja (81,0 milijun eura), riba i rakova (48,3 milijuna eura), duhana i prerađenih nadomjestaka duhana (32,0 milijuna eura) te šećera i proizvoda od šećera (25,3 milijuna eura).

Najveći deficit na razini HS 2 ostvaren je trgovanjem mesom i jestivim klaoničkim proizvodima (deficit od 291,1 milijuna eura), trgovanjem mliječnim proizvodima; jajima peradi i prirodnim medom (deficit od 170,8 milijuna eura), ostacima i otpacima prehrambene industrije (deficit od 167,8 milijuna eura), jestivim voćem i orašastim plodovima (deficit od 148,0 milijuna eura), te jestivim povrćem (deficit od 101,9 milijuna eura).

Trgovinska bilanca razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po najvažnijim skupinama u 2018. godini

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

3.3. Registracija i zaštita naziva hrvatskih autohtonih proizvoda

Zaštita naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda oznakama iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode način je provedbe politike kvalitete koja je sastavni dio zajedničke poljoprivredne politike Europske unije.

Republika Hrvatska postupak zaštite naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda provodi sukladno važećem zakonodavstvu Europske unije i nacionalnom zakonodavstvu, a kako bi se dodatno osnažili lokalni proizvođači tradicionalnih proizvoda ostvarujući kroz zaštitu dodanu vrijednost proizvoda, a time osiguravajući sebi bolji prihod.

Sustavi kvalitete - zaštićene oznake izvornosti, zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalni specijalitet

Tri su oznake iz sustava kvalitete za poljoprivredna i prehrambene proizvode:

Zaštićena oznaka izvornosti (u daljnjem tekstu: ZOI) - oznaka koja označava proizvod kod kojeg se sve faze proizvodnje odvijaju unutar određenog zemljopisnog područja, primjenom priznatih vještina i korištenjem sirovina i sastojaka iz te regije te čije su karakteristike povezane s utjecajem zemljopisnog područja iz kojeg potječe.

Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (u daljnjem tekstu: ZOZP) - oznaka koja označava proizvod koji je svojom kvalitetom i ugledom povezan s regijom u kojoj se odvijala najmanje jedna faza proizvodnje.

Zajamčeno tradicionalni specijalitet (u daljnjem tekstu: ZTS) - oznaka koja označava proizvode proizvedene po tradicionalnoj recepturi, tradicionalnim postupcima i metodama proizvodnje ili korištenjem tradicionalnih sastojaka.

Zaštita i registracija naziva proizvoda jednom od oznaka važna je za:

- proizvođače jer povećava konkurentnost kroz višu cijenu proizvoda, prepoznatljivost i osiguranje tržišta
- potrošače jer oznaka jamči da je riječ o proizvodu posebne kvalitete te da se proizvod nalazi pod dodatnom kontrolom
- lokalno gospodarstvo kroz povećanje prepoznatljivosti zemljopisnog područja u kojem se proizvod proizvodi, obogaćivanje turističke ponude i povećanje prihoda proizvođača, što sve doprinosi održanju vitalnih ruralnih sredina
- očuvanje prirodne i kulturne baštine kroz očuvanje autohtonih pasmina domaćih životinja i sorti poljoprivrednog bilja, čuva se tradicija, a time i lokalni, regionalni i nacionalni identitet.

Zaštita naziva proizvoda na nacionalnoj razini u 2018. godini

Tablica 11. Provedba postupka zaštite naziva proizvoda oznakama iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode u 2018. godini na nacionalnoj razini

Podneseni zahtjevi za zaštitu naziva proizvoda u 2018. godini	Postupci zaštite naziva proizvoda vođeni, a nisu završeni u 2018. godini	Nazivi proizvoda zaštićeni prijelaznom nacionalnom zaštitom u 2018. godini
1. Meso crne slavonske svinje	1. Meso crne slavonske svinje	1. Paški sir ZOI
2. Lumblija	2. Lumblija	2. Slavonska kobasica ZOZP
3. Zagorski bagremov med	3. Zagorski bagremov med	3. Malostonska kamenica ZOI
4. Bračko maslinovo ulje	4. Bračko maslinovo ulje	4. Dalmatinska pečenica ZOZP
5. Zagorski štrukli / Zagorski štruklji	5. Zagorski štrukli / Zagorski štruklji	5. Dalmatinska panceta ZOZP
6. Krčki sir	6. Krčki sir	10. Brački varenik ZOZP
7. Novigradska dagnja	7. Novigradska dagnja	
	8. Goranski medun	
	9. Lički škripavac	
	10. Istarski med / Istrski med	

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 12. Usporedba provedbe postupka zaštite naziva proizvoda oznakama iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode u 2017. i 2018. godini na nacionalnoj razini

Godina	Broj podnesenih zahtjeva za zaštitu naziva proizvoda	Broj postupaka zaštite naziva proizvoda koji su vođeni, a nisu završeni	Broj naziva proizvoda zaštićenih prijelaznom nacionalnom zaštitom
2017.	13	11	5
2018.	7	10	6

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Registracija naziva proizvoda (ZOI, ZOZP, ZTS) na razini Europske unije u 2018. godini

Tablica 13. Provedba postupka registracije zaštićenih naziva proizvoda u 2018. godini na razini Europske unije

Podneseni zahtjevi za registraciju naziva proizvoda u 2018. godini	Postupci registracije naziva proizvoda vođeni, a nisu završeni u 2018. godini	Nazivi proizvoda registrirani na razini EU u 2018. godini
1. Rudarska greblica ZOZP	1. Istra – ZOI	1. Slavonski med ZOI
2. Varaždinski klipč ZOI	2. Paška sol- ZOI	2. Lička janjetina ZOZP
3. Bjelovarski kvargl ZOZP	3. Zagorski mlinci- ZOZP	
4. Paški sir ZOI	4. Rudarska greblica ZOZP	
5. Slavonska kobasica ZOZP	5. Varaždinski klipč ZOI	
6. Malostonska kamenica ZOI	6. Bjelovarski kvargl ZOZP	
	7. Paški sir ZOI	
	8. Slavonska kobasica ZOZP	
	9. Malostonska kamenica ZOI	

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 14. Usporedba provedbe postupka registracije zaštićenih naziva proizvoda u 2017. i 2018. godini na razini Europske unije

Godina	Broj podnesenih zahtjeva za registraciju naziva proizvoda	Broj postupaka registracije naziva proizvoda koji su vođeni, a nisu završeni	Broj naziva proizvoda registriranih na razini Europske unije
2017.	2	5	3
2018.	6	9	2

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

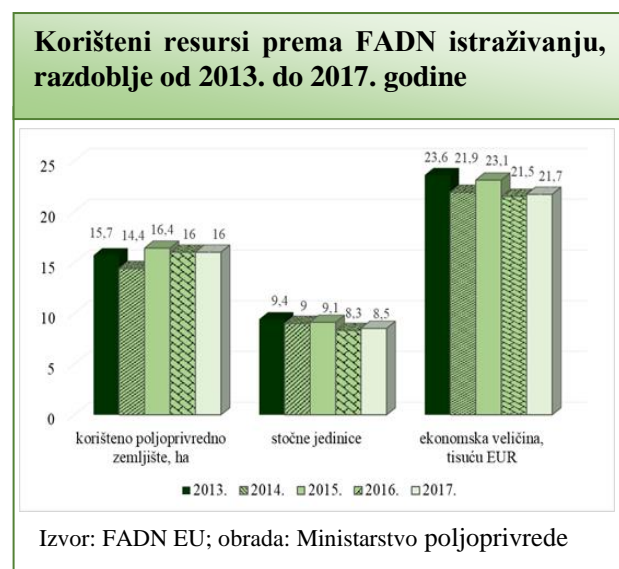
3.4. Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka

Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (engl. Farm Accountancy Data Network, skraćeno FADN) instrument je Europske komisije za vrednovanje dohotka poljoprivrednih gospodarstava i provedbe zajedničke poljoprivredne politike (u daljnjem tekstu: ZPP). U

sklopu sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka provodi se godišnje istraživanje o strukturi, proizvodnji, prihodima i rashodima poljoprivrednika koje je obvezno za sve države članice Europske unije (u daljnjem tekstu: FADN istraživanje).

Područje FADN istraživanja uključuje tržišno orijentirane poljoprivrednike. U Republici Hrvatskoj FADN istraživanje provodi se na uzorku od 1.251 poljoprivrednika čija je ekonomska veličina jednaka ili veća iznosu od 4.000 eura. Reprerentativnost uzorka osigurana je prema tri kriterija: regionalnoj pripadnosti, razredu ekonomske veličine i tipu poljoprivrednika.

U 2017. godini, prema podacima FADN istraživanja, prosječan tržišno orijentirani poljoprivrednik Republike Hrvatske u svojoj proizvodnji koristio je 16 ha poljoprivrednog zemljišta i uzgajao 8,5 stočnih jedinica čime je ostvario prosječnu ekonomsku veličinu od 21.700 eura, a za svoj rad je utrošio 1,64 jedinica godišnjega rada. Promatrano u odnosu na prethodnu 2016. godinu, zadržana je površina korištenog poljoprivrednog zemljišta no povećan je broj stočnih jedinica za 2,4% te je povećana prosječna ekonomska veličina za 0,9 %.

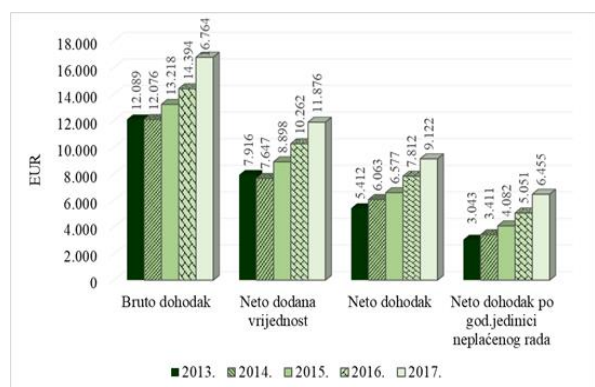

Prosječna vrijednost poljoprivredne proizvodnje u 2017. godini iznosi 25.357 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 1.347 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 5,6%. Troškovi međufazne potrošnje iznose 14.899 eura i u odnosu na prethodnu godinu neznatno su povećani za 79 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 0,5%.

Rast vrijednosti proizvodnje uz zadržavanje troškova na razini vrijednosti iz prethodne godine te veće iznose potpora pozitivno su djelovali na kretanje ostalih ekonomskih pokazatelja. Prosječna vrijednost bruto dohotka poljoprivrednika u 2017. godini iznosi 16.764 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 2.370 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 16,5%. Prosječna neto dodana vrijednost iznosi 11.876 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 1.614 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 15,7% dok prosječan neto

dohodak iznosi 9.122 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 1.310 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 16,8%.

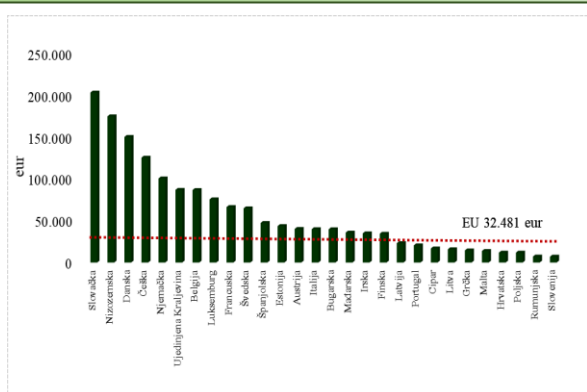
Ekonomski pokazatelji prema FADN istraživanju, razdoblje od 2013. do 2017. godine

Izvor: FADN EU; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Promatrano na razini Europske unije prosječna vrijednost poljoprivredne proizvodnje u 2017. godini iznosi 76.188 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 4.586 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 6,4%. Troškovi međufazne potrošnje iznose 45.741 euro i u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 1.429 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 3,2%. Prosječna vrijednost bruto dohotka tržišno orijentiranog poljoprivrednika Europske unije u 2017. godini iznosi 41.862 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 3.450 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 9%. Prosječna neto dodana vrijednost iznosi 32.481 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 3.341 euro, iskazano relativnim pokazateljem za 11,5%. U usporedbi s ostalim državama članicama, Republika Hrvatska zajedno s Litvom, Grčkom, Maltom, Poljskom, Rumunjskom i Slovenijom spada u grupu država članica koje ostvaruju manje od polovice prosječne neto dodane vrijednosti prosječnog tržišno orijentiranog poljoprivrednika Europske unije.

Neto dodana vrijednost u Europskoj uniji prema FADN istraživanju, 2017. godina

Izvor: FADN EU; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

4. INSPEKCIJE NADLEŽNE ZA PODRUČJE POLJOPRIVREDE

4.1. Sektor inspekcija u poljoprivredi

U okviru poljoprivrede kao vrlo značajnog i složenog dijela hrvatskog gospodarstva Sektor inspekcija u poljoprivredi obavljao je nadzore nad primjenom 22 zakona i vezanih propisa Europske unije kojima je uređeno područje djelokruga rada ovih inspekcija:

- Zakona o poljoprivredi (Narodne novine, broj 30/15) i važećih odredbi Zakona o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (Narodne novine, br. 82/13 i 14/14)
- Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine, br. 39/13 i 48/15)
- Zakona o uskladištenju i skladišnici za žitarice i industrijsko bilje (Narodne novine, br. 79/09 i 124/11)
- Zakona o duhanu (Narodne novine, br. 69/99, 22/02 i 14/14)
- Zakona o gnojivima i poboljšivačima tla (Narodne novine, br. 163/03, 40/07, 81/13 i 14/14)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 2003/2003 o gnojivima (Narodne novine, broj 81/13)
- Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (Narodne novine, br. 140/05, 35/08, 25/09, 124/10, 55/11 i 14/14)
- Zakona o hrani (Narodne novine, br. 81/13, 14/14 i 30/15)
- Zakona o kontaminantima (Narodne novine, br. 39/13 i 114/18)
- Zakona o genetski modificiranim organizmima (Narodne novine, br. 70/05, 137/09, 28/13 i 47/14, 15/18 i 115/18)
- Zakona o održivoj uporabi pesticida (Narodne novine, br. 14/14 i 115/18)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/09 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Narodne novine, broj 80/13)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 396/2005 o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla (Narodne novine, br. 80/13 i 115/2018)
- Zakona o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja (Narodne novine, br. 81/13, 14/14 i 56/15)
- Zakona o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu (Narodne novine, br. 81/13 i 115/18)

- Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (Narodne novine, br. 107/01, 87/02, 163/03, 141/04, 40/07, 149/09, 84/11 i 80/13)
- Zakona o informiranju potrošača o hrani (Narodne novine, br. 56/13, 14/14 i 56/16)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. godine o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje i Uredbe (EZ) br. 1830/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. godine o sljedivosti hrane i hrane za životinje proizvedenih od genetski modificiranih organizama kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2001/18/EZ (Narodne novine, br. 18/13 i 47/14)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 258/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 1997. godine o novoj hrani i sastojcima nove hrane (Narodne novine, br. 18/13 i 47/14)
- Zakona o stočarstvu (Narodne novine, br. 70/97, 36/98, 151/03, 132/06 i 14/14)
- Zakona o zaštiti životinja (Narodne novine, br. 135/06, 37/13 i 125/13)
- Zakona o vinu (Narodne novine, br. 96/03, 25/09, 22/11, 55/11, 82/13 i 14/14)

te propisa donesenih na temelju tih zakona.

Inspeksijskim nadzorima u području poljoprivrede podliježe oko 540.000 pravnih i fizičkih osoba. Aktivnosti inspekcija u području poljoprivrede tijekom 2018. godine bile su sustavne i sveobuhvatne. Izvršeno je 17.915 inspeksijskih nadzora i sastavljeno 19.344 inspeksijskih zapisnika o očevidu. Uzeto je ukupno 1.211 uzoraka.

Sektor inspekcija u poljoprivredi je provodio nadzore i po zaprimljenim prijavama. Ukupno je u sjedištu bilo zaprimljeno 364 prijave.

U slučajevima utvrđenih nepravilnosti inspektori su donosili rješenja kojima su naređivali otklanjanje nedostataka, povrat ostvarenih potpora te su poduzimali mjere odgovornosti.

Doneseno je 1.799 prvostupanjskih rješenja kojima je naređeno otklanjanje raznih nepravilnosti.

Inspektori su podnijeli 817 optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima i donijeli 286 prekršajnih naloga.

4.1.1. Poljoprivredna inspekcija u području poljoprivrede

U skladu s Godišnjim planom za 2018. godinu poljoprivredni inspektori u području poljoprivrede obavili su 25 ciljanih akcija, inspeksijskih nadzora, te su obavili i šest dodatnih ciljanih akcija, inspeksijskih nadzora.

Poljoprivredni inspektori u području poljoprivrede u skladu s Godišnjim planom za 2018. godinu proveli su sljedeće ciljane akcije:

1. Inspeksijski nadzor – utvrđivanje možebitnog sadržaja genetski modificiranih organizama u sjemenu poljoprivrednog bilja stavljenom na tržište 2018. godine uz uzimanje 30 uzoraka

U predmetnom nadzoru uzeto je 30 uzoraka sjemena poljoprivrednog bilja kod deset pravnih osoba u veleprodaji. Svi uzorci su bili sukladni, stoga nije bilo izricanja upravnih mjera niti podnošenja optužnih prijedloga.

2. Inspekcijski nadzor kakvoće sjemena stavljenog na tržište 2018. godine

U navedenom nadzoru uzeto je 211 uzoraka sjemena poljoprivrednog bilja u maloprodaji. Utvrđeno je da su 22 uzorka bila nesukladna zbog neodgovarajuće kakvoće. Inspektori su donijeli 54 rješenja i podnijeli 21 optužni prijedlog.

3. Inspekcijski nadzor kakvoće i označavanja NPK mineralnih gnojiva kod proizvođača, i uvoznika u prometu, proljeće 2018. godine, ciljana kontrola uz uzimanje 30 uzoraka NPK mineralnih gnojiva

U nadzoru je uzeto je 30 uzoraka gnojiva te je utvrđeno da su tri uzorka bila nesukladna zbog neodgovarajuće kakvoće. Inspektori su donijeli tri rješenja za otklanjanje nesukladnosti i podnijeli tri optužna prijedloga.

4. Uzimanje uzoraka prema Programu postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja u 2018. godini

U sklopu programa uzeto je 139 uzoraka sredstava za zaštitu bilja. Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo, Zavod za zaštitu bilja, dostavio je analitička izvješća za 139 uzorka od kojih 51 uzorak nije bio sukladan.

5. Nadzor ispravnosti sredstava za zaštitu bilja u 2018. godini

U navedenom ciljanom nadzoru utvrđeno je ukupno 110 nesukladnosti, doneseno je 49 upravnih mjera i poduzete su 32 mjere odgovornosti kod utvrđenih nepravilnosti te je podnesena jedna kaznena prijava vezana uz stavljanje na tržište neregistriranog sredstva za zaštitu bilja.

6. Nadzor pravilne primjene sredstava za zaštitu bilja kod korisnika sredstava za zaštitu bilja, odnosno proizvođača bilja, uključujući nadzor higijene hrane na razini primarne proizvodnje, uz uzimanje uzoraka bilja radi određivanja prisutnosti pesticida

U okviru nadzora pravilne primjene sredstava za zaštitu bilja uključujući higijenu hrane na razini primarne proizvodnje obavljeno je 837 nadzora, utvrđena je 121 nesukladnost, donijeto je 67 rješenja i podnesen je 71 optužni prijedlog. Uzeto je 50 uzoraka, od kojih je deset uzorka bilo nesukladno.

7. Nadzor udovoljavanja uvjetima pravilne primjene sredstava za zaštitu bilja koje moraju ispunjavati davatelji usluga, dorađivači sjemena, dorađivači voća i povrća, javne ustanove i institucije

Inspekcijskim nadzorima su bili obuhvaćeni davatelji usluga, dorađivači sjemena, dorađivači voća i povrća, javne ustanove i institucije (ukupno 117 subjekata). Utvrđeno je 14 nesukladnosti. U slučajevima kada nadzirani subjekti nisu udovoljavali uvjetima koje moraju ispunjavati poljoprivredna inspekcija je donijela deset rješenja i poduzela

osam mjera odgovornosti kada utvrđene nepravilnosti nisu otklonjene u naređenom roku.

8. Nadzor udovoljavanja uvjetima koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju promet sredstvima za zaštitu bilja (distributeri)

Inspekcijskim nadzorima obuhvaćene su pravne i fizičke osobe koje stavljaju na tržište pesticide. Sveukupno je provedeno 426 nadzora, a utvrđene su 64 nesukladnosti. U slučajevima kada nadzirani distributeri nisu udovoljavali uvjetima koje moraju ispunjavati, poljoprivredna inspekcija donijela je 54 rješenja, kojima je zabranjeno obavljanje prodaje pesticida distributerima dok ne ispune propisane uvjete i poduzela je 30 mjera odgovornosti kada utvrđene nepravilnosti nisu otklonjene u naređenom roku.

9. Uzimanje uzoraka merkantilnog kukuruza u primarnoj proizvodnji radi određivanja prisutnosti mikotoksina

U okviru monitoringa određivanja prisutnosti mikotoksina uzeto je 16 uzoraka merkantilnog kukuruza te je utvrđeno da samo jedan uzorak merkantilnog kukuruza nije udovoljio u pogledu dopuštene količine aflatoksina B1. Poljoprivredni inspektor je po zaprimanju Ispitnog izvještaja, u okviru inspekcijskog nadzora, utvrdio da predmetnog merkantilnog kukuruza nema više na gospodarstvu s obzirom da je u potpunosti iskorišten za ishranu svinja. Slijedom toga doneseno je rješenje o podmirenju troškova analize.

10. Uzimanje uzoraka salate, špinata i rikule u primarnoj proizvodnji radi određivanja nitrata

U okviru monitoringa određivanja nitrata u salati, špinatu i rikuli uzeto je 26 uzoraka, a samo je jedan uzorak rikule ocijenjen kao zdravstveno neispravan. Poljoprivredna inspektorica je po zaprimanju Ispitnog izvještaja, utvrdila da na poljoprivrednom gospodarstvu više nema rikule u proizvodnji, stoga nisu donošene upravne mjere, već je nositelju gospodarstva izdan prekršajni nalog.

11. Uzimanje uzoraka bilja u primarnoj proizvodnji u okviru Nacionalnog praćenja (monitoringa) ostataka pesticida u i na hrani za 2018. godinu

U okviru monitoringa ostataka pesticida uzeto je 96 uzorka te je utvrđeno da su svi uzorci bili sukladni prama Uredbi (EZ) br. 396/2005. Samo u jednom uzorku mrkve iz konvencionalne proizvodnje nađeni su ostaci pesticida koji nema dozvolu primjene na mrkvi. Proizvođaču predmetne mrkve donesena je upravna mjera i poduzeta mjera odgovornosti jer nije primjenjivao sredstava za zaštitu bilja sukladno dozvoli za primjenu, a što je suprotno odredbama Uredbe (EZ) br. 1107/2009. Od ukupnog broja uzoraka uzetih u okviru programa, uzeto je 27 uzoraka proizvoda označenih sa eko znakom od kojih su tri uzorka bila nesukladnih prema propisanim uvjetima za ekološke proizvode iako su svi uzorci bili sukladni prama Uredbi (EZ) br. 396/2005. Nesukladnosti koje su utvrđene kod uzoraka ekoloških proizvoda na tržištu odnosile su se na ekološke proizvodne koji su iz unosa ili uvoza.

Poljoprivredna inspekcija je temeljem analitičkih izvješća uzoraka, koje je sanitarna inspekcija Ministarstva zdravstva uzorkovala na tržištu, obavila nadzor kod deset subjekata, utvrdila pet nesukladnosti, donijela četiri upravne mjere i podnijela pet optužnih prijedloga. Od ukupnog broja nadzora jedan nadzor se odnosio na proizvod označen s eko znakom. U nadzoru je utvrđena nesukladnost te je donijeta upravna mjera.

12. Inspekcijski nadzori ekološke proizvodnje i proizvoda uz uzimanje uzoraka u proizvodnji i maloprodaji (tržnice, specijalizirane trgovine, trgovački lanci)

Inspekcijski nadzori su provedeni kod 209 subjekata u ekološkoj proizvodnji od toga četiri inspekcijska nadzora kod ovlaštenih kontrolnih tijela za stručnu kontrolu u ekološkoj proizvodnji. Uzet je 51 uzorak za analizu na ostatke pesticida. Od navedenih uzoraka tri uzorka nisu bila sukladna propisanim uvjetima. Slijedom obavljenih inspekcijskih nadzora doneseno je 13 rješenja i podneseno osam optužnih prijedloga.

13. Inspekcijski nadzor održavanja poljoprivrednog zemljišta pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju, provođenja Gospodarskih programa, provođenja mjera osiguranja zaštite od požara te udovoljavanja uvjetima za ostvarivanje prava na potpore po površini u 2018. godini

Provedena su 393 inspekcijska nadzora pri čemu je kontrolama obuhvaćen 801 ugovor o dugogodišnjem zakupu.

Poljoprivredni inspektori su u inspekcijskim nadzorima utvrdili 156 nepravilnosti kod 133 pravnih/fizičkih osoba-subjekata i to su sljedećim slučajevima:

U 101 slučaju utvrdili su da se ne obavlja analiza plodnosti tla na česticama u vlasništvu Republike Hrvatske te su u takvim slučajevima donijeli 35 upravnih mjera. U 38 slučajeva poljoprivredni inspektori su utvrdili da se Gospodarski programi ne provode te su donijeli 15 upravnih mjera kojima su naređivali zakupnicima poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države da primjenom agrotehničkih mjera (obradom tla) spriječe zakorovljenost i onečišćenje poljoprivrednog zemljišta. U 17 slučajeva poljoprivredni inspektori su utvrdili da isti djelomično ili u cijelosti ne udovoljavaju uvjetima za ostvarivanje prava za potpore po površini za zakupljeno državno zemljište. Na temelju utvrđenih činjenica tijekom inspekcijskih nadzora provođenja Gospodarskih programa, poljoprivredni inspektori pokrenuli su prekršajne postupke pred nadležnim prekršajnim sudovima u 47 slučajeva, te su donijeli 17 upravnih mjera. Navedena rješenja dostavljali su bez odgode Agenciji za plaćanja.

14. Inspekcijski nadzor kakvoće i označavanja NPK mineralnih gnojiva kod proizvođača, uvoznika i u prometu, u jesen 2018. godine, ciljana kontrola uz uzimanje 20 uzoraka NPK mineralnih gnojiva

U nadzoru su inspektori uzeli 20 uzoraka gnojiva. Na osnovi provedene analize utvrđeno je da svih 20 uzoraka mineralnih gnojiva odgovaraju deklariranoj kakvoći.

15. Inspekcijski nadzor - službena kontrola kukuruza, soje i uljane repice roda 2018. u primarnoj proizvodnji i pripadajućim djelatnostima, uz uzimanje 50 uzoraka radi određivanja možebitnog sadržaja genetski modificiranih organizama.

Uzeto je 50 uzoraka zelene mase poljoprivrednih kultura, kukuruza, soje i uljane repice, kod 50 subjekata. Svi uzorci su bili sukladni, stoga nije bilo izricanja upravnih mjera niti podnošenja optužnih prijedloga.

16. Inspekcijski nadzor udovoljavanja uvjetima za ostvarivanje prava na potpore u stočarstvu prema Zahtjevima za potporu za 2018. godinu.

Nadzorom je obuhvaćeno 220 korisnika izravnih plaćanja, mjera državne potpore i IAKS mjera ruralnog razvoja. Kod 43 poljoprivrednih gospodarstava utvrđene su nepravilnosti. Svih 43 zapisnika o provedenim inspekcijskim nadzorima proslijeđeni su Agenciji za plaćanja. Inspektori su donijeli 42 rješenja, a kod jednog korisnika na gospodarstvu je utvrđeno kršenje pravila višestruke sukladnosti i to za identifikaciju i registraciju svinja, za koju vrstu životinja potpora nije tražena, stoga je u ovom slučaju zapisnik proslijeđen Agenciji za plaćanja.

17. Naknadne kontrole velikih korisnika potpora određenih mjera organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda financiranih iz EFJP, za financijsku godinu 2016.

Naknadne kontrole provelo je 14 timova od dva inspektora u razdoblju od siječnja do svibnja 2018. godine. Kontrole su provedene kod 14 korisnika potpore određenih mjera organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda financiranih iz EFJP za financijsku 2016. godinu (razdoblje od 16. listopada 2015. do 15. listopada 2016.) prema Popisu korisnika potpore koji je dostavio Odjel za financijsko upravljanje i kontrole. Po provedenim kontrolama nisu utvrđene nepravilnosti.

18. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima u 2018. godini, proljetni dio

Ciljanim nadzorom provedeno je 139 inspekcijskih nadzora, pri čemu su u 22 inspekcijska nadzora utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni inspektori su u 18 slučajeva donosili upravne mjere te su pred nadležnim prekršajnim sudovima u 17 slučajeva pokrenuli prekršajne postupke.

19. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima u 2018. godini, jesensko-zimski dio

Provedeno je 167 inspekcijskih nadzora, pri čemu su u 15 inspekcijskih nadzora utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni inspektori su u 15 slučajeva donosili upravne mjere te su pred nadležnim prekršajnim sudovima u 11 slučajeva pokrenuli prekršajne postupke.

20. Inspekcijski nadzor ovlaštenih trgovaca voćem i povrćem u 2018. godini

Nadzor je proveden kod 11 ovlaštenih trgovaca koje je Ministarstvo poljoprivrede ovlastilo rješenjem. Po provedenim nadzorima kod jednog ovlaštenog trgovca je utvrđena nepravilnost te je pokrenut jedan prekršajni postupak.

21. Inspekcijski nadzor uvoza voća i povrća koje uvoze državljani Republike Hrvatske, nositelji pogranične propusnice za 2018. godinu

Ukupno je provedeno 27 nadzora i to kod 18 nositelja pogranične propusnice koji su dobili pravo za uvoz vlastitog voća i povrća proizvedenog u pograničnom području rješenjem Ministarstva poljoprivrede i kod devet otkupljivača s kojima nositelji pogranične propusnice imaju sklopljene ugovore. Po provedenim nadzorima utvrđena je nepravilnost kod troje nositelja pogranične propusnice i jednog otkupljivača zbog ne pridržavanja odredbi u pogledu poštivanja pravila koja se odnose na tržište te su pokrenuta četiri prekršajna postupka.

22. Inspekcijski nadzor nad radom priznatih proizvođačkih organizacija u 2018. godini

Nadzor je proveden kod 14 priznatih proizvođačkih organizacija prema rješenjima Ministarstva poljoprivrede o priznavanju proizvođačkih organizacija. Po provedenim nadzorima nisu utvrđene nepravilnosti.

23. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima u 2018. godini – Zelena tržnica

U navedenom nadzoru poljoprivredni inspektori proveli su ukupno 48 inspekcijskih nadzora, pri čemu su u 12 inspekcijskih nadzora utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni inspektori su u 12 slučajeva donosili upravne mjere te su pred nadležnim prekršajnim sudovima u deset slučajeva pokrenuli prekršajne postupke. U jednom slučaju utvrđeno je obavljanje neregistrirane djelatnosti trgovine. Zapisnici o inspekcijskim nadzorima dostavljeni su nadležnim carinskim službenicima Carinske Uprave, Ministarstva financija na daljnje postupanje.

24. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima u 2018. godini – OPG i štandovi u trgovačkim centrima

U predmetnom nadzoru poljoprivredni inspektori proveli su četiri inspekcijska nadzora nad OPG-ima koji nude na prodaju proizvode u velikim trgovačkim centrima, pri čemu su kod tri trgovaca utvrdili nepravilnosti. U sva tri slučaja radilo se o prodaji proizvoda koji nisu proizvedeni na poljoprivrednom gospodarstvu, odnosno radilo se obavljanu neregistrirane djelatnosti trgovine. Zapisnici o inspekcijskim nadzorima dostavljeni su nadležnim carinskim službenicima Carinske Uprave, Ministarstva financija na daljnje postupanje.

25. Inspekcijski nadzor prometa voćnog i loznog sadnog materijala stavljenog na tržište 2018. godine.

Inspekcijski nadzori su provedeni kod ukupno 20 subjekata i to deset inspekcijskih nadzora kod deset subjekata maloprodaje i 11 inspekcijskih nadzora kod deset rasadnika. Doneseno je jedno rješenje o uništavanju (sasušenih) voćnih sadnica.

Prema ukazanoj potrebi poljoprivredni inspektori u području poljoprivrede u 2018. godini obavili su i dodatne ciljane nadzore:

1. Nadzori ispitnih stanica koje obavljaju pregled strojeva za primjenu pesticida

Inspekcijskim nadzorima poljoprivredna inspekcija provjeravala je uvjete koje moraju ispunjavati ispitne stanice. Inspekcijskim nadzorima bilo je obuhvaćeno pet ispitnih stanica koje obavljaju pregled strojeva za primjenu pesticida. U nadzorima su utvrđene dvije nesukladnosti te je do kraja 2018. godine doneseno jedno rješenje i podnesen jedan optužni prijedlog.

2. Tržnica Rijeka - Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima i inspekcijski nadzor obavljanja poljoprivredne djelatnosti

Provedeno je 18 inspekcijskih nadzora, pri čemu je u osam nadzora utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni inspektori su u pet slučajeva donosili upravne mjere, dok su u tri slučaja utvrđene nepravilnosti (radilo o prodaji proizvoda koji nisu proizvedeni na poljoprivrednom gospodarstvu, odnosno o obavljanu neregistrirane djelatnosti trgovine). Zapisnici o inspekcijskim nadzorima dostavljeni su nadležnim carinskim službenicima Carinske Uprave, Ministarstva financija na daljnje postupanje. Pred nadležnim prekršajnim sudom u jednom slučaju pokrenut je prekršajni postupak.

3. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima na tržnicama u Zagrebu

Provedeno je 79 inspekcijskih nadzora, pri čemu su u 41 inspekcijskom nadzoru utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni inspektori su u 40 slučajeva donosili upravne mjere, a pred nadležnim prekršajnim sudovima u 39 slučajeva pokrenuli prekršajne postupke te su u dva slučaja utvrđene neregistrirane trgovine zapisnike o inspekcijskim nadzorima dostavili nadležnim carinskim službenicima, Carinske Uprave, Ministarstva financija na daljnje postupanje.

4. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća s propisanim tržišnim standardima u regionalnim centrima Zagreb, Varaždin, Rijeka, Osijek i Split u 2018. godini

Provedeno je planiranih 84 inspekcijskih nadzora, pri čemu su u 11 inspekcijskih nadzora utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni inspektori su u 11 slučajeva donosili upravne mjere te su pred nadležnim prekršajnim sudovima u pet slučajeva pokrenuli prekršajne postupke.

5. Inspekcijski nadzor uzgoja maka u 2018. godini

Nadzor je proveden kod 17 uzgajivača maka koji su poljoprivrednoj inspekciji Ministarstva poljoprivrede dostavili prijavu uzgoja maka. U nadzorima je ukupno nadzirana površina pod prijavljenom kulturom mak 24,39 ha. Po provedenim nadzorima utvrđena je nepravilnost kod dva uzgajivača maka, jer nisu prijavu uzgoja maka dostavili poljoprivrednoj inspekciji najkasnije do 1. svibnja tekuće godine te su pokrenuta dva prekršajna postupka.

6. Kontrola ispunjavanja uvjeta iz područja biljnog zdravstva za potrebe natječaja IPARD programa

Temeljem zahtjeva Agencije za plaćanje obavljena su 42 inspeksijskih nadzora i sastavljena 42 zapisnika o ispunjavanju uvjeta iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima koji su usklađeni s EU propisima i koji su dostavljeni Agenciji za plaćanje.

4.1.2. Poljoprivredna inspekcija u području stočarstva

U skladu s Godišnjim planom za 2018. godine poljoprivredni inspektori u području stočarstva obavili su sedam ciljanih akcija, inspeksijskih nadzora i to kako slijedi:

1. Inspeksijski nadzor provedbe uzgojnih programa pasmina konja - Hrvatski posavac i Hrvatski hladnokrvnjak

Tijekom ciljanog nadzora provedeni su inspeksijski nadzori provedbe uzgojnih programa pasmina konja – Hrvatski posavac i Hrvatski hladnokrvnjak u Središnjem savezu uzgajivača konja Hrvatski posavac i u Središnjem savezu udruga uzgajivača Hrvatskog hladnokrvnjaka gdje nisu utvrđene nikakve nepravilnosti.

2. Inspeksijski nadzor korištenja sredstava državnog proračuna za sufinanciranje rada uzgojnih udruženja za 2016. godinu

Inspektori su proveli kod 14 subjekata 14 inspeksijskih nadzora u kojima su utvrđivali jesu li subjekti ispunili sve obveze sukladno odredbama Ugovora o sufinanciranju. U deset slučajeva je utvrđeno da su korisnici sredstava državnog proračuna odobrena sredstva namjenski i na vrijeme utrošili. Kod četiri korisnika su utvrđene nesukladnosti (kod troje korisnika neprihvatljiv trošak, a kod jednog prekoračenje roka za dostavu završnog izvješća).

3. Inspeksijski nadzor korisnika posebnih mjera pomoći za sektor pčelarstva u 2017. godini

Poljoprivredni inspektori proveli su ukupno 110 inspeksijskih nadzora korisnika posebnih mjera pomoći za sektor pčelarstva. Nadzorom su obuhvaćene slijedeće mjere: tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara, suzbijanje štetnika i bolesti pčela, naročito varooze, racionalizacija troškova selećeg pčelarenja, mjere za potporu laboratorija za analizu pčelinjih proizvoda s ciljem potpore pčelarima da svoje proizvode plasiraju na tržište i povećaju njihovu vrijednost i obnavljanje pčelinjeg fonda. Ukupan financijski iznos obuhvaćen nadzorom iznosi 2.852.070,89 kuna. Provedbom nadzora nije utvrđena niti jedna nepravilnost.

4. Inspekcijski nadzor kvalitete i označivanja hrane za životinje, uz uzimanje 60 uzoraka

U ciljanom nadzoru provedeno je ukupno 60 inspekcijskih nadzora uz uzimanje uzoraka i to kod subjekata na razini primarne proizvodnje i pripadajućih djelatnosti te maloprodaje. Osam uzorka hrane za životinje nije udovoljilo propisanim uvjetima i to zbog nepropisnog sadržaja sirovih vlakana, sadržaja masti odnosno sadržaja pepela. Zbog utvrđenih nepravilnosti podneseno je sedam optužnih prijedloga.

5. Provedba službene kontrole uz uzimanje deset uzoraka meda

Poljoprivredni inspektori proveli su službene kontrole uz uzimanje 11 uzoraka meda, kod subjekata na razini primarne proizvodnje i pripadajućih djelatnosti. Rezultati su pokazali da je jedan uzorak meda bio nesukladan.

6. Inspekcijski nadzor tržišnih standarda za proizvode iz sektora mesa peradi

Poljoprivredni inspektori proveli su 12 službenih kontrola uzorkovanja mesa peradi. Svi izuzeti uzorci bili su sukladni propisanim tržišnim standardima.

7. Inspekcijski nadzor uspostave i primjene ljestvice Unije za klasiranje i označavanje trupova u sektoru govedine i teletine, svinjetine, ovčetine i kozletine

U ciljanom nadzoru obavljeno je ukupno 66 inspekcijskih nadzora u klaonicama kojom prilikom nisu utvrdili nikakve nepravilnosti te shodno istome nije bilo ni poduzimanja nikakvih mjera.

4.1.3. Poljoprivredna inspekcija za vinarstvo i jaka alkoholna pića

U skladu s Godišnjim planom za 2018. godine poljoprivredni inspektori za vinarstvo i jaka alkoholna pića obavili su šest ciljanih akcija, inspekcijskih nadzora i to kako slijedi:

1. Inspekcijski nadzor prijave berbe i proizvodnje 2017. godine

U ciljanom nadzoru poljoprivredni inspektora u području vinarstva obavili su 483 inspekcijska nadzora kojima je bilo obuhvaćeno 79 proizvođača grožđa, 80 proizvođača vina, 317 proizvođača grožđa koji su ujedno i proizvođači vina te sedam proizvođača voćnih vina. U 40 nadzora kod 40 subjekata ukupno je utvrđeno 50 nepravilnosti. Neke nepravilnosti su otklonjene u roku kraćem od osam dana te u tom slučaju inspektori nisu donosili rješenja. Slijedom navedenog za utvrđene nepravilnosti prekršajnim sudovima za 23 prekršitelja podnesena su 23 optužna prijedloga te su inspektori za 17 prekršitelja izdali 17 prekršajnih naloga.

2. Inspekcijski nadzor sukladnosti parametara kvalitete vina (HR vina) s parametrima navedenim u izdanim rješenjima za stavljanje u promet, uz uzimanje 80 uzoraka

Poljoprivredni inspektori obavili su sveukupno 366 inspekcijskih nadzora uzorkovanja i označavanja proizvoda iz sektora vina hrvatskih proizvođača. U 80 inspekcijskih nadzora uzeto je 80 uzoraka od kojih je 46 uzoraka uzeto kod proizvođača, dok su 34 uzorka 34 hrvatska proizvođača uzeta u maloprodaji. U 286 inspekcijskih nadzora označavanja pregledane su oznake 474 proizvoda.

Osamdeset uzoraka uzeto je od ukupno 3.527.121 litara proizvedenog vina. Od ukupno uzetih 80 uzoraka, sedam uzoraka nije udovoljavalo fizikalno-kemijskim parametrima u smislu nedozvoljenih odstupanja navedenih u rješenjima za puštanje u promet ili nedopuštenih odstupanja označavanja navoda sadržaja alkohola, a sedam uzoraka nije udovoljavalo senzornoj ocjeni kvalitete vina. Inspektori su donijeli ukupno pet rješenja, podnijeli su jedan optužni prijedlog i donijeli šest prekršajnih naloga.

U 286 nadzora označavanja 476 proizvoda inspektori su utvrdili 18 proizvoda označenih protivno propisu te šest ostalih nepravilnosti (primjerice proizvod stavljen u promet bez rješenja za stavljanje u promet) kod 24 proizvođača. Slijedom navedenog za utvrđene nepravilnosti inspektori su donijeli 22 rješenja kojima su naložili propisane mjere zabrane/uklanjanja utvrđenih nesukladnosti, a podneseno je sedam optužnih prijedloga te izdano 13 prekršajnih naloga.

3. Inspekcijski nadzor označavanja uvoznih vina iz trećih zemalja, uz uzimanje uzoraka

U ciljanom nadzoru obavljeno je 225 inspekcijskih nadzora, od čega 25 kod subjekata direktno odgovornih za uvoz kontroliranih proizvoda iz trećih zemalja na tržište Republike Hrvatske te kod 200 subjekata u maloprodaji pri čemu je kontroliran ukupno 451 proizvod. Što se tiče podrijetla tih vina u odnosu na treće zemlje iz kojih su ista uvezena kontrolirano je najviše vina iz Makedonije, 270 uzoraka, i iz Bosne i Hercegovine, 66 uzoraka. Od ukupnog broja kontroliranih proizvoda uzorkovano je 54 uzoraka vina kako bi se ispitala njihova kvaliteta na fizikalno-kemijske parametre, a rezultati ispitivanja tih uzoraka pokazali su nesukladnost za četiri uzorka i to po pitanju sadržaja alkohola radi čega su se vodili upravni postupci te su pokrenuti i prekršajni postupci. Također, tijekom provedbe inspekcijskih nadzora utvrđene su i ostale nepravilnosti na temelju čega su se vodili upravni postupci, a pokrenuti su i prekršajni postupci i to u slučajevima nedostavljanja tražene dokumentacije, nepropisnog označavanja vina po pitanju sadržaja alkohola, isticanja hrvatskih tradicionalnih izraza i zaštićenih oznaka izvornosti na vinu bez oznaka, neoznačavanja alergena, nepotpunog naziva vina, nepropisne prezentacije obveznih podataka kao i radi veličine slova manjih od propisanih.

4. Inspekcijski nadzor označavanja vina iz država članica Europske unije, uz uzimanje uzoraka

Nadležni inspektori obavili su ukupno 169 inspekcijskih nadzora, od čega devet kod subjekata direktno odgovornih za unos kontroliranih proizvoda na tržište Republike Hrvatske te kod 160 subjekata u maloprodaji. Kontroliran je ukupno 421 proizvod. Od ukupnog broja kontroliranih proizvoda uzorkovano je 17 uzoraka kako bi se ispitala njihova kvaliteta na fizikalno-kemijske parametre, a rezultati ispitivanja tih uzoraka pokazali su da je jedan uzorak nesukladan zato jer njegova stvarna alkoholna jakost istaknuta na etiketi proizvoda odstupa od utvrđene analizom radi čega je doneseno rješenje o otklanjanju nepravilnosti na koje je stranka uložila žalbu i pokrenut je prekršajni postupak. Tijekom provedbe inspekcijskih nadzora utvrđene su i ostale

nepravilnosti na temelju čega su se vodili upravni postupci, a pokrenuti su i prekršajni postupci i to u slučajevima neisticanja oznake punitelja na proizvodu, nepropisnog označavanja predmetnih vina po pitanju kategorije proizvoda, neisticanja podataka na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, utvrđivanja da kontrolirano vino ne sadrži oznaku alkoholna, neoznačavanja vina s podatkom o sadržaju tvari koje uzorkuju alergije ili intolerancije.

5. Inspekcijski nadzor označavanja i kakvoće jakih alkoholnih pića, uz uzimanje uzoraka

Ukupno je obavljeno 207 nadzora i 545 pregleda proizvoda. S tržišta je ukupno izuzeto deset uzoraka jakih alkoholnih pića radi ispitivanja kvalitete. Od tih deset uzoraka jedan uzorak se odnosio na jaka alkoholna pića sa zaštićenim zemljopisnim oznakama hrvatskog proizvođača. Ispitivanja su pokazala da od deset kontroliranih proizvoda jedan nije sukladan s propisima.

Inspekcijskim nadzorima obuhvaćena je kontrola jakih alkoholnih pića iz Republike Hrvatske za 271 proizvod, iz Europske unije za 221 proizvod i iz trećih zemalja za 51 proizvod. U vezi zaštićenih zemljopisnih oznaka kontrolirano je ukupno 44 jakih alkoholnih pića od kojih 28 jakih alkoholnih pića podrijetlom iz Republike Hrvatske. U četiri inspekcijska nadzora su utvrđene nesukladnosti kod četiri subjekta nadzora. Za dva subjekta nadzora su donesena tri rješenja te su za četiri subjekta nadzora pokrenuta četiri prekršajna postupka.

6. Inspekcijski nadzor kontrole prometa svježeg grožđa namijenjenog za proizvodnju vina i drugih alkoholnih proizvoda od vina (berba 2018.)

Tijekom provedbe nadzora inspektori su zatekli i kontrolirali ukupno 150 sorti predmetnog svježeg grožđa (36 različite sorte) podrijetlom iz Republike Hrvatske dok grožđe podrijetlom iz drugih država članica Europske unije i trećih zemalja nije zatečeno. Prekontrolirano je 5.025.975,00 kg grožđa i 534.300,00 l mošta. S obzirom na zatečenu kontroliranu količinu najveća količina se odnosila na sorte grožđa: Graševina, Pošip, Plavac, Merlot. Po provedenim inspekcijskim nadzorima nisu utvrđene nepravilnosti.

4.1.4. Poljoprivredna inspekcija u području kvalitete hrane

U skladu s Godišnjim planom za 2018. godinu poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane obavili su 13 ciljanih akcija, inspekcijskih nadzora te su obavili i jednu dodatnu ciljane akciju, inspekcijski nadzor.

Poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane u skladu s Godišnjim planom za 2018. godinu proveli su sljedeće ciljane akcije - inspekcijske nadzore:

1. Inspekcijski nadzor pekara

Poljoprivredni inspektori predmetnim nadzorom su utvrdili 113 nepravilnost i to 49 vezano za kontrolu evidencije utroška brašna (knjiga KEUB) te 64 vezano za označavanje pekarskih proizvoda.

Inspektori su donijeli 52 rješenja i to 24 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti proizvodnje pekarskih proizvoda, 26 kojim je naređeno otklanjanje nesukladnosti utvrđenih inspekcijskim nadzorom, a u dva inspekcijska nadzora su donesena pisana rješenja o privremenoj zabrani stavljanja na tržište i kojima je naređeno otklanjanje nesukladnosti. Nadalje, zbog utvrđenih nepravilnosti pokrenuta su 65 prekršajna postupka, odnosno podnijeta su 34 optužna prijedloga i izdana su tri prekršajna naloga, a 28 nepravilnosti su bili neprocesuirani prekršaji sukladno Zakonu o informiranju potrošača o hrani, Narodne novine, br. 56/13, 11/14, 56/16 te se stoga nije podnosio optužni prijedlog.

2. Službene kontrole označavanja suhomesnatih proizvoda s naglaskom na pršut

Navedenom ciljanom akcijom ukupno je obavljeno 80 inspekcijskih nadzora (45 u trgovinama, 34 u ugostiteljskim objektima i jedan u proizvodnji), a kod 70 različitih subjekata u poslovanju s hranom. U inspekcijskim nadzorima je pregledano 130 proizvoda (86 u trgovinama, 42 u ugostiteljskim objektima i dva u proizvodnom objektu). U tri nadzora, na ukupno tri proizvoda, su utvrđene nepravilnosti u označavanju proizvoda. U sva tri slučaja se radilo o neprocesuiranim prekršajima i nisu se podnosili optužni prijedlozi. Rješenja se nisu donosila, jer su subjekti odmah krenuli s ispravkom utvrđene nepravilnosti.

3. Inspekcijski nadzor označavanja jaja i šunke

Predmetnim nadzorom inspektori su utvrdili 30 nepravilnosti. Inspektori su donijeli tri rješenja i to dva kojima je privremeno zabranjeno stavljanje na tržište proizvoda dok se nesukladnosti ne isprave i jedno rješenje za otklanjanje nesukladnosti. Zbog utvrđenih nepravilnosti podnijeta su tri optužna prijedloga te su izdana četiri prekršajna naloga, a u 16 inspekcijskih nadzora utvrđeni prekršaji su bili neprocesuirani sukladno čl. 11. Zakona o informiranju potrošača o hrani.

4. Službene kontrole kakvoće i označavanja jestivog ulja i masti s naglaskom na bučino ulje, uz uzimanje deset uzoraka

Ciljanim nadzorom inspektori su utvrdili 11 nepravilnosti. Uzeto je deset uzoraka bučinog ulja te je utvrđeno da je osam uzoraka bilo patvoreno. Inspektori su donijeli devet pisanih rješenja, od kojih šest o otklanjanju nesukladnosti, dvije zabrane stavljanja na tržište i jednu privremenu mjeru zabrane stavljanja na tržište, i podnijeli sedam optužnih prijedloga, a devet prekršaja je neprocesuirano sukladno čl. 11. Zakona o informiranju potrošača o hrani, Narodne novine, br. 56/13, 11/14, 56/16.

5. Službene kontrole meda, uz uzimanje 30 uzoraka,

Inspektori su u navedenom nadzoru utvrdili 95 nepravilnosti. Uzeto je 30 uzoraka meda u maloprodaji. Sedam uzorka je bilo nesukladno zbog neodgovarajuće kakvoće, jedan uzorak je bio patvoren, a kod dva uzorka je utvrđeno da su patvorena i da ne udovoljavaju parametrima kvalitete.

6. Službene kontrole označavanja mineralnih i izvorskih voda

U predmetnom ciljanom nadzoru inspektori su obavljali u maloprodaji pri čemu su pregledali 53 vode. U ciljanjoj akciji utvrđene su ukupno tri nesukladnosti na tri vode, a sve tri nesukladnosti su vezane uz opće označavanje prema Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća, od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011).

Za jednu nesukladnost je podnesen optužni prijedlog, za drugu je utvrđeno da se radi o neprocesuiranom prekršaju prema Zakonu o informiranju potrošača o hrani, Narodne novine, br. 56/13, 11/14 i 56/16, a u oba slučaja stranke su same ispravile nesukladnosti bez donošenja rješenja.

7. Inspekcijski nadzor zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla u 2018. godini, uz uzimanje uzoraka,

U navedenoj ciljanjoj akciji inspektori su provodili nadzore u maloprodaji i proizvodnji, pri čemu su obavljena 104 inspekcijska nadzora, a pregledano je 147 proizvoda. Uzeto je deset uzoraka, od kojih šest u trgovinama i četiri u proizvodnji. Nesukladan je bio jedan uzorak (ekstra djevičansko maslinovo ulje). U još 18 nadzora utvrđene su nepravilnosti: u 11 nadzora se radilo o zlouporabi naziva proizvoda, jedna nepravilnost vezana za neisticanje ispravnog zaštićenog naziva i šest nepravilnosti vezano za označavanje.

U maloprodaji je obavljeno 90 inspekcijskih nadzora, od čega je 67 nadzora bilo u trgovačkim objektima, a 23 u ugostiteljskim objektima. Ukupno su pregledana 133 proizvoda. U 14 nadzora su utvrđene nepravilnosti, ukupno je 15 proizvoda s utvrđenim nesukladnostima, od kojih četiri u trgovinama, a 11 u ugostiteljskim objektima. Utvrđena su dva neprocesuirana prekršaja, podneseno je 11 optužnih prijedloga. Inspektori su donijeli šest rješenja. U proizvodnji je obavljeno ukupno 14 inspekcijskih nadzora i pregledano 14 proizvoda. U pet nadzora su utvrđene nepravilnosti. Utvrđena su dva neprocesuirana prekršaja i podnesen je jedan optužni prijedlog.

8. Inspekcijski nadzor maslinovog ulja, uz uzimanje 25 uzoraka

U sklopu ciljanog nadzora uzeto je 25 uzoraka ekstra djevičanskih maslinovih ulja, od čega osam u proizvodnji i 17 u maloprodaji. Ukupno je 12 nesukladnih uzoraka, i to 11 na senzorsko ispitivanje i jedan na parametar kvalitete (etil estere masnih kiselina) i senzorsko ispitivanje. Osim toga, utvrđene su i tri nepravilnosti u označavanju proizvoda, od čega se u jednom slučaju radi o neprocesuiranom prekršaju. Inspektori su donijeli 14 rješenja: tri rješenja o zabrani stavljanja proizvoda na tržište ili povlačenje s tržišta, jedno rješenje kojim je naređeno otklanjanje nedostataka u označavanju i deset rješenja o naplati troškova. Vezano za nesukladne analize poduzeto je deset prekršajnih mjera, tj. podnijeti su optužni prijedlozi nadležnim prekršajnim sudovima ili donijeti

prekršajni nalozi, a za nepravilnosti u označavanju podnesena su dva optužna prijedloga.

9. Službene kontrole kakvoće mlijeka i mliječnih proizvoda, kravljeg, kozjeg i ovčjeg sira, uz uzimanje 80 uzoraka

Predmetna ciljana akcija je podijeljena prema kategoriji proizvoda i vremenu izvođenja u četiri dijela:

U kontroli mlijeka inspektori su obavili 25 inspekcijskih nadzora i uzeli 25 uzoraka mlijeka od čega su četiri uzorka bila nesukladna, od kojih tri iz Republike Hrvatske i jedan iz trećih zemalja. Inspektori su donijeli tri rješenja o naplati troškova analize, a podnesena su dva optužna prijedloga.

U kontroli mliječnih proizvoda inspektori su uzeli 15 uzoraka maslaca u maloprodaji. Svi uzorci su bili sukladni, a nisu utvrđene niti ostale nesukladnosti. Analizama je utvrđeno da je svih 15 uzoraka bilo sukladno na ispitivane parametre, a nisu utvrđene niti nesukladnosti vezane uz opće označivanje i sljedivost.

U kontroli kozjih i ovčjih sireva inspektori su uzeli 25 uzoraka kozjeg, ovčjeg ili miješanog sira. Od ukupnog broja uzetih uzoraka četiri uzorka, od kojih dva iz Republike Hrvatske i dva iz Europske unije, su bila nesukladna jer je detektirano patvorenje dodatkom kravljeg mlijeka. Kod jednog sira iz Europske unije čiji je uzorak bio sukladan utvrđeno je nepropisno navođenje količine sastojaka.

U kontroli kravljih sireva inspektori su u 15 inspekcijskih nadzora u maloprodaji i proizvodnji uzorkovali 15 uzoraka kravljih sireva, od kojih sedam iz Republike Hrvatske, sedam iz Europske unije i jedan iz trećih zemalja. Utvrđeno je da su dva uzorka bila nesukladna. Donesena su dva rješenja o naplati troškova analize (ostale upravne mjere nisu poduzimale zbog isteka roka trajanja sireva), podnesen je jedan optužni prijedlog i izdan jedan prekršajni nalog.

10. Službene kontrole kakvoće i označavanja tjestenine

U predmetnoj ciljanoj akciji poljoprivredni inspektori obavili su ukupno 47 inspekcijskih nadzora, a pregledano je ukupno 75 različitih tjestenina, od kojih 41 iz Republike Hrvatske, 32 iz Europske unije i dva iz trećih zemalja, te je uzorkovano 15 tjestenina od kojih devet iz Republike Hrvatske i šest iz Europske unije. Svih 15 službenih uzoraka je bilo sukladno na parametre zbog kojih su se analizirali.

U sklopu akcije je utvrđeno ukupno šest nesukladnosti na pet proizvoda, od kojih su tri iz Republike Hrvatske i dva iz Europske unije. Za jednu nesukladnost je subjektu naređeno da ispravi nesukladnost, a u ostalim slučajevima rješenja se nisu donosila jer su stranke same otklonile nesukladnosti ili proizvoda više nije bilo na tržištu. Za tri nesukladnosti je utvrđeno da se radilo o neprocesuiranim prekršajima sukladno Zakonu o informiranju potrošača o hrani, Narodne novine, br. 56/13, 11/14 i 56/16, te je za jednu nesukladnost podnesen optužni prijedlog.

11. Inspekcijski nadzori označavanja i sljedivosti mljevenog mesa, uz uzorkovanje

Provedena su 22 inspekcijska nadzora u maloprodaji pri čemu je uzeto 22 uzoraka mljevenog mesa. Utvrđeno je da sedam uzoraka ne udovoljava propisanim zahtjevima za mljeveno meso, odnosno da nemaju odgovarajuću kakvoću mljevenog mesa. Inspektori su donijeli sedam rješenja o naplati troškova analize uzoraka i za utvrđene nepravilnosti podnijeli četiri optužna prijedloga i izdali jedan prekršajni nalog.

12. Inspekcijski nadzori označavanja hrane

Inspektori su obavili 73 inspekcijska nadzora u kojima su pregledali 363 proizvoda, pri čemu su uzorkovali osam proizvoda radi utvrđivanja veličine slova ili čitljivosti.

Od uzetih osam uzoraka u maloprodaji utvrđeno je da su tri uzorka sukladna, a da je pet uzorka bilo nesukladno, od čega su kod četiri uzorka nesukladnosti bile vezane za čitljivost, a kod jednog uzorka na čitljivost i veličinu slova. Vezano za naplatu troškova analize uzoraka doneseno je jedno rješenje o naplati troškova.

U provedenim inspekcijskim nadzorima bez uzorkovanja utvrđene su nepravilnosti kod pet proizvoda. Kod dva proizvoda (isti nisu imali naziv proizvoda) nadležna inspektorica nije poduzimala upravne mjere, budući je odgovorni subjekt u poslovanju s hranom po obavijesti o utvrđenim nepravilnostima odmah otklonio nepravilnosti, kao niti mjere odgovornosti jer se radilo o neprocesuiranim prekršajima.

13. Inspekcijski nadzori konditorskih i njima sličnih proizvoda

Ukupno su u trgovinama obavljena 24 inspekcijska nadzora kod 15 različitih subjekata u poslovanju s hranom. Uzeta su 24 uzorka konditorskih i njima sličnih proizvoda, a analizirani su parametri nutritivne deklaracije. Utvrđeno je da je bio jedan nesukladan uzorak, a nesukladni su bili podaci za masti, zasićene masne kiseline, bjelančevine i šećere. Podnesen je optužni prijedlog i donijeto je rješenje o naplati troškova analize. Subjekt je izradio nove oznake i odmah pokrenuo lijepljenje nove oznake na proizvode u prometu.

Prema ukazanoj potrebi poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane u 2018. godini obavili su i jednu dodatnu ciljanu akciju, inspekcijski nadzor:

1. Inspekcijski nadzori pekarskih proizvoda uz uzorkovanje

Predmet tih nadzora bilo je uzorkovanje kruha proizvedenog u Republici Hrvatskoj na udio soli, te označivanje i sljedivost kruha.

Poljoprivredni inspektori obavili su deset inspekcijskih nadzora i uzorkovali deset kruhova u maloprodaji. Od deset uzoraka, dva uzorka su bila nesukladna, odnosno sadržavala su više soli nego što je propisano. Kod drugog uzorka su evidentirane još dvije nesukladnosti: neispravno navođenje nutritivne deklaracije i izostanak informacije na vidljivom mjestu koja upućuje potrošača na mjesto gdje se nalazi popis sastojaka.

Donesena su dva rješenja o naplati troškova analize, a druge mjere se nisu donosile jer se radilo o dnevnim proizvodima. Podnesen je jedan optužni prijedlog i izdan jedan

prekršajni nalog za nesukladnost vezanu za uzorkovanje i popis sastojaka, dok je nesukladnost vezana za nutritivnu deklaraciju neprocesuirani prekršaj sukladno Zakonu o informiranju potrošača o hrani.

4.2. Veterinarska inspekcija

U sklopu svojih nadležnosti tijekom 2018. godine, veterinarski inspektori provodili su nadzor nad primjenom sljedećih zakona:

- Zakon o veterinarstvu (Narodne novine, br. 82/13, 148/13 i 115/18)
- Zakon o provedbi uredbi Europske unije o zaštiti životinja (Narodne novine, br. 125/13, 14/14, 92/14 i 32/19)
- Zakon o zaštiti životinja (Narodne novine, br. 102/17 i 32/19)
- Zakon o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu (Narodne novine, br. 81/13 i 115/18)
- Zakon o hrani (Narodne novine, br. 81/13, 14/14, 30/15 i 115/18)
- Zakon o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja (Narodne novine, br. 81/13, 14/14, 56/15 i 32/19)
- Zakon o provedbi uredbe (EZ) br. 396/2005 o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla (Narodne novine, br. 80/13 i 115/18)
- Zakon o uvozu hrane i hrane za životinje iz trećih zemalja (Narodne novine, br. 39/13 i 114/18)
- Zakon o veterinarsko-medicinskim proizvodima (Narodne novine, br. 84/08, 56/13, 94/13, 15/15 i 32/19)
- Zakon o prehranbenim aditivima, aromama i prehranbenim enzimima (Narodne novine, br. 39/13 i 114/18)
- Zakon o informiranju potrošača o hrani (Narodne novine, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19)
- Zakon o kontaminantima (Narodne novine, br. 39/13 i 114/18)
- Zakon o prehranbenim aditivima, aromama i prehranbenim enzimima (Narodne novine, br. 39/13 i 114/18)
- Zakon o zabrani i sprječavanju obavljanja neregistrirane djelatnosti (Narodne novine, broj 61/11).

4.2.1. Služba veterinarske inspekcije

Tijekom 2018. godine veterinarski inspektori su na području nadležnosti 12 veterinarskih ureda izvršili 15.530 inspekcijskih nadzora, a zbog utvrđenih nepravilnosti izdali 4.468 rješenja te podnijeli 665 optužnih prijedloga i 14 kaznenih prijave.

Tablica 15. Opći podaci nadzora i rada veterinarske inspekcije od 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine

Dosje / vrsta posla	Inspekcijskih predmeta	Rješenja	Optužnih prijedloga	Kaznenih prijave	Službenih zabilješki	Certifikata
Certificirani veterinarski pregledi	785	0	0	0	327	2.466
Držanje i uzgoj životinja	3.261	1.188	374	6	1.262	0
Hrana životinjskog podrijetla	3.187	1.354	48	1	834	0
Nusproizvodi	196	17	0	0	22	0
Promet VMP i hrana životinja	983	180	2	0	154	0
Promet životinjama	559	55	25	0	86	0
Provedba veterinarske djelatnosti	1.289	58	16	0	83	0
Reprodukcija	55	2	3	0	1	0
Veterinarska inspekcija - općenito, godišnji planovi rada, izvješća	4.505	459	176	7	3.429	0
Zarazne i nametničke bolesti	710	1.155	21	0	210	0
Ukupno	15.530	4.468	665	14	6.408	2.466

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

4.2.2. Granična veterinarska inspekcija

Tijekom 2018. godine granični veterinarski inspektori su na sedam graničnih veterinarskih postaja obavili:

- 396 službenih kontrola nad živim životinjama namijenjenim unosu na područje Europske unije;
- 6.297 službenih kontrola nad pošiljkama proizvoda životinjskog podrijetla i
- 5.443 službenih kontrola nad pošiljkama hrane za životinje neživotinjskog podrijetla.

Također je obavljena 1.661 službena kontrola u svrhu provjere zaštite dobrobiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanim postupcima pri izlazu iz Europske unije. Odbijen

je unos za 34 pošiljke proizvoda životinjskog podrijetla te osam pošiljaka živih životinja. U svrhu laboratorijskih ispitivanja službeno je uzorkovana 201 pošiljka proizvoda životinjskog podrijetla i 53 pošiljaka hrane za životinje neživotinjskog podrijetla.

U skladu s odredbama članka 69. Zakona o veterinarstvu, Narodne novine, br. 82/13, 148/13 i 115/18, u Republici Hrvatskoj nadzor nad nekomercijalnim premještanjem kućnih ljubimaca iz trećih zemalja u Europsku uniju kao i nadzor nad unosom proizvoda životinjskog podrijetla u osobnoj prtljazi putnika obavljaju carinski službenici u skladu s propisima kojima su uređeni djelokrug rada i ovlasti carinskih službenika, a na graničnim prijelazima na kojima nisu prisutni službenici Carinske uprave, policijski službenici u skladu s propisima kojima su uređeni djelokrug rada i ovlasti policijskih službenika.

U 2018. godini, carinski službenici su obavili 870 pregleda pošiljaka hrane za životinje neživotinjskog podrijetla.

4.3. Fitosanitarna inspekcija

U dijelu svoga djelokruga koji se odnosi na područje poljoprivrede fitosanitarna je inspekcija u 2018. obavljala nadzor nad primjenom odredaba ovih zakona:

- Zakona o biljnom zdravlju (Narodne novine, br. 75/05, 25/09, 55/11 i 115/18)
- Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (Narodne novine, br. 140/05, 35/08, 25/09, 55/11, 14/14 i 115/18)
- Zakona o poljoprivredi (Narodne novine, broj 30/15)
- Zakona o genetski modificiranim organizmima (Narodne novine, br. 70/05, 137/09, 28/13, 47/14, 15/18 i 115/18)

Uz poslove koje su obavljali na temelju navedenih zakona i provedbenih propisa donijetih na temelju tih zakona, fitosanitarni su inspektori obavljali i poslove propisane provedbenim propisima Europske unije koji se izravno primjenjuju u svim državama članicama.

Na temelju Zakona o biljnom zdravlju fitosanitarna inspekcija obavlja više od deset različitih vrsta inspeksijskog nadzora. Podaci navedeni u sljedećih 11 odlomaka odnose se na inspeksijske nadzore koji se obavljaju na temelju toga zakona.

Tijekom 2018. godine obavljena su ukupno 1.792 fitosanitarna pregleda pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta pri unošenju u Republiku Hrvatsku.

Istodobno s drugim pregledima uvoznih pošiljaka te u pošiljkama koje inače ne podliježu nadzoru fitosanitarne inspekcije tijekom uvoza obavljena su i 2.634 pregleda drvenoga materijala za pakiranje radi provjere udovoljavanja Međunarodnoj normi za fitosanitarne mjere broj 15 „Smjernice za reguliranje drvenoga materijala za pakiranje u međunarodnom prometu“.

Pregledana je i 6.651 pošiljka bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta namijenjena izvozu te 821 reeksportna pošiljka. Za sve pregledane pošiljke u izvozu i

reeksportu izdani su fitosanitarni certifikati za izvoz ili reeksport, i to ukupno 7.472 certifikata.

U unutrašnjosti Republike Hrvatske obavljeno 165 fitosanitarnih pregleda u vezi s premještanjem, i to na 55 mjesta proizvodnje, kod 37 posjednika bilja upisanih u Fitosanitarni upisnik, od toga pregled standardnoga sadnog materijala voćaka i vinove loze na 40 mjesta proizvodnje kod 22 posjednika, a pregled sadnog materijala povrća i cvijeća na 15 mjesta proizvodnje kod 15 posjednika.

U 2018. u Republici Hrvatskoj provodila su se 42 programa posebnog nadzora nad štetnim organizmima. Fitosanitarna inspekcija sudjelovala je u provedbi 12 programa i pritom obavila 1.076 pregleda.

Obavljeno je i 135 inspekcijskih nadzora radi utvrđivanja pojave ili suzbijanja nekarantenskih štetnih organizama, od čega se 80 nadzora odnosilo na korovsku vrstu pelinolisnu ambroziju (*Ambrosia artemisiifolia*), 13 na smrdljivu snijet žitarica (*Tilletia* sp.), a 42 na mediteransku voćnu muhu (*Ceratitis capitata*).

U okviru praćenja zdravstvenoga stanja (monitoringa) bilja i biljnih proizvoda obavljeno je devet pregleda.

U 2018. obavljena su i 484 fitosanitarna pregleda bilja tijekom premještanja („pregleda bilja na tržištu“).

Inspekcijski nadzor kod pravnih ili fizičkih osoba koje primjenjuju postupke tretiranja i/ili označavanja drvenog materijala za pakiranje u međunarodnom prometu obavljen je kod 49 registriranih subjekata.

Na temelju Zakona o biljnom zdravstvu, Narodne novine, br. 75/05, 25/09, 55/11 i 115/18, fitosanitarni inspektori obavili su i 515 ostalih pregleda.

Ukupno je na temelju Zakona o biljnom zdravstvu, Narodne novine, br. 75/05, 25/09, 55/11 i 115/18, obavljen 14.331 pregled.

Na temelju Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja, Narodne novine, br. 140/05, 35/08, 25/09, 55/11, 14/14 i 115/18, tijekom 2018. fitosanitarna inspekcija je obavila 418 pregleda reprodukcijaskog materijala poljoprivrednog bilja pri uvozu u Republiku Hrvatsku.

Na temelju Zakona o poljoprivredi, Narodne novine, broj 30/15, u 2018. godini fitosanitarna inspekcija obavila je ukupno 1.723 inspekcijska nadzora i kontrole usklađenosti svježeg voća i povrća s tržišnim standardima pri uvozu u Republiku Hrvatsku te izdala 1.658 certifikata o usklađenosti s tržišnim standardima. U 65 uvoznih pošiljaka voća i povrća utvrđena je neusklađenost s tržišnim standardima za voće i povrće te su naređene inspekcijske mjere.

U 2018. nije bilo uvoza genetski modificiranoga poljoprivrednog reprodukcijaskog materijala ili poljoprivrednoga reprodukcijaskog materijala koji bi potjecao od genetski modificiranih organizama, za čiji je nadzor nadležna fitosanitarna inspekcija.

5. EUROPSKA UNIJA I MEĐUNARODNA SURADNJA

5.1. Republika Hrvatska i zajednička poljoprivredna politika

Sredinom 2018. godine Europska komisija objavila je prijedlog proračuna Europske unije i prijedlog reformirane ZPP za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Ovi su prijedlozi dominirali raspravama na sjednicama Vijeća Europske unije u drugoj polovici 2018. godine te je prioritet Ministarstva poljoprivrede bio definirati i obrazložiti svoja stajališta o odredbama reformirane ZPP, uključujući one o financiranju, uz aktivno sudjelovanje na odgovarajućim radnim tijelima.

U području veterinarstva i fitosanitarne politike započet je rad na izradi provedbenih akata vezanih uz novu Uredbu o službenim kontrolama, koja stupa na snagu u prosincu 2019. Glavna veterinarska tema bila je kontrola i iskorjenjivanje bolesti životinja, posebno afričke svinjske kuge koja se proširila u nekoliko država članica Europske unije. Za Republiku Hrvatsku je posebno važno pitanje bilo osigurati nesmetanu trgovinu govedima i proizvodima od goveda nakon što je provedenim sustavnim cijepljenjem životinja uspješno zaustavila daljnje širenje bolesti kvrgave kože.

U studenom 2018. godine održana je dvodnevna međuparlamentarna konferencija „Uloga parlamenata u oblikovanju budućnosti hrane i poljoprivrede“, koju su zajedno organizirali Ministarstvo poljoprivrede i Hrvatski sabor. Na konferenciji je između ostalih sudjelovao i povjerenik Europske komisije za poljoprivredu i ruralni razvoj g. Phil Hogan.

5.2. Republika Hrvatska i zajednička trgovinska politika u poljoprivredi

Republika Hrvatska kao članica Europske unije primjenjuje trgovinske sporazume koje je Europska unija sklopila s trećim zemljama i kojima je omogućena liberalizacija trgovine robama i uslugama uz odredbe za veći pristup navedenim tržištima. Radi se o sporazumima sa zemljama CEFTA-e (Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom, Kosovom, Sjevernom Makedonijom, Srbijom), zemljama Mediterana (Alžir, Egipat, Izrael, Jordan, Libanon, Maroko, Tunis), Čileom, Republikom Korejom, Južnom Afrikom, zemljama Istočnog partnerstva (Gruzija, Republika Moldova, Ukrajina) i Peruom.

Europska unija ima sklopljene trgovinske sporazume i s Meksikom i sa zemljama Srednje Amerike te Kolumbijom, ali hrvatski proizvodi još uvijek nemaju mogućnost primjene preferencijalnih uvjeta trgovine propisane sporazumima. Stoga se očekuje sklapanje dodatnih protokola navedenim sporazumima kako bi se uzelo u obzir pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji. Protokol s Meksikom je potpisan 27. studenog 2018. i u tijeku su unutarnje procedure kod ugovornih strana kako bi se mogao početi primjenjivati. Protokol sa zemljama Srednje Amerike je usuglašen i očekuje se njegovo potpisivanje. U odnosu na Kolumbiju, Protokol je potpisan te se očekuje završetak unutarnjih procedura kako bi se mogao primjenjivati.

Posebno je važno naglasiti da je Europska unija s državama članicama CEFTA-e, koje su drugi najznačajniji hrvatski trgovinski partneri, sklopila Protokole o tehničkim prilagodbama

Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju radi članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji i time omogućila zadržavanje preferencijalnih uvjeta trgovine koji su bili dogovoreni prije hrvatskog članstva u Europskoj uniji.

Dana 19. listopada 2018. potpisan je Sporazum o slobodnoj trgovini između Europske unije i Republike Singapur i njegova primjena se očekuje nakon završetka unutarnjih procedura u ugovornim stranama. Završeni su pregovori i za sklapanje Sporazuma o slobodnoj trgovini između Europske unije i Socijalističke Republike Vijetnam, te se potpisivanje očekuje nakon završetka unutarnjih procedura u ugovornim stranama.

Republika Hrvatska aktivno prati pregovore za sklapanje trgovinskih sporazuma sa zemljama Mercosura (Argentina, Brazil, Paragvaj, Urugvaj), Filipinima, Indonezijom, Novim Zelandom, Australijom i Čileom te modernizaciju postojećih sporazuma s pojedinim euromediterranskim zemljama (Tunis).

Načela koja Republika Hrvatska zastupa kod pregovora između Europske unije i trećih zemalja vezano uz liberalizaciju trgovine poljoprivrednim proizvodima su sljedeća:

- usklađenost trgovinske i poljoprivredne politike tijekom pokretanja i trajanja pregovora s trećim zemljama kako bi se izbjegli poremećaji u osjetljivom poljoprivrednom sektoru;
- ravnoteža interesa pregovaračkih strana (reciprocitet koncesija i trajanja prijelaznih razdoblja);
- uklanjanje nekarinskih barijera koje se prije svega odnose na sanitarne i fitosanitarne uvjete;
- zaštita intelektualnog vlasništva i pitanje zemljopisnih oznaka moraju biti sastavni dio sporazuma pri čemu treba biti uključeno što više hrvatskih proizvoda na listu priznatih oznaka proizvoda i lista mora biti otvorena radi mogućnosti naknadnog dodavanja novih proizvoda;
- ravnopravan položaj izvoznika u pogledu standarda sigurnosti hrane, standarda za ekološke proizvode te standarda zdravlja životinja i biljaka.

Republika Hrvatska je sudjelovala u formuliranju zajedničke trgovinske politike Europske unije u području poljoprivrede, a to se odnosilo na pripremu stajališta i materijala u vezi sklapanja bilateralnih ugovora o slobodnoj trgovini između Europske unije i trećih zemalja u području poljoprivrede, pripremu očitovanja o notifikacijama i stajalištima Europske unije za Svjetsku trgovinsku organizaciju (engl. World Trade Organisation) (u daljnjem tekstu:WTO) kao i pripremu očitovanja o pojedinim trgovinskim pitanjima iz područja poljoprivrede za potrebe sastanaka radnih tijela Vijeća Europske unije.

Aktivnosti u okviru trgovinske politike u odnosu na poljoprivredni i ribarski sektor bile su vezane i uz praćenje tijeka multilateralnih pregovora unutar WTO-a i pregovora o pristupanju novih zemalja u članstvo WTO-a.

5.3. Bilateralna suradnja

U 2018. godini ostvareni su brojni bilateralni susreti na ministarskoj razini u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Među važnijima izdvajamo susrete hrvatskog ministra poljoprivrede s ministrima poljoprivrede država članica Europske unije u sklopu redovnih sastanaka Vijeća ministara Europske unije, ali i neformalnim sastancima ministara poljoprivrede država članica Europske unije održanima u Austriji i Bugarskoj. Izdvojili bismo sastanke s ministrom poljoprivrede i ruralnog razvoja Izraela i ministrom poljoprivrede i ruralnog razvoja Rumunjske, a obojica su uzvratno posjetila Republiku Hrvatsku.

Potpisano je nekoliko međunarodnih dokumenata od kojih treba izdvojiti Akcijski plan Hrvatsko-francuskog strateškog partnerstva, Zajedničku deklaraciju Koordinacijskog odbora ministara Republike Hrvatske i Republike Italije, Memorandum o suglasnosti u području poljoprivrede s Državom Katarom te Sporazum o suradnji u području poljoprivrede s Republikom Azerbajdžanom.

U svibnju 2018. hrvatski ministar je ugostio povjerenika Europske komisije za zdravlje i sigurnost hrane, g. Vytenisa Andriukaitisa.

Održan je značajan broj sastanaka s veleposlancima drugih država u Republici Hrvatskoj, od kojih izdvajamo Brazil, Finsku, Francusku, Indiju, Kinu, Novi Zeland, Rumunjsku, Rusku Federaciju, Španjolsku i Tursku, kao i s budućim veleposlancima Republike Hrvatske u Alžiru, Italiji, Kazahstanu, Turskoj i Ruskoj Federaciji.

Predstavnici Republike Hrvatske su sudjelovali na više konferencija, stručnih seminara i kongresa u inozemstvu. Suradnja se odvija i putem mješovitih odbora i povjerenstava za gospodarsku suradnju, od kojih treba izdvojiti Albaniju, Rusku Federaciju i Turkmenistan. Ministarstvo poljoprivrede je sudjelovalo na sastancima Višegradske skupine u proširenom formatu (V4+) te je potpisana Zajednička izjava ministara o budućnosti hrane i poljoprivrede.

Organizirani su studijski posjeti Republici Hrvatskoj delegacija Francuske, Kosova, Srbije i Turske.

5.4. Multilateralna i regionalna suradnja

Ministarstvo poljoprivrede je u 2018. godini koordiniralo aktivnosti i organiziralo sudjelovanje hrvatskih predstavnika u Međunarodnom vijeću za masline, Međunarodnoj organizaciji za šećer te Zajedničkoj skupini za zdravlje, poljoprivredu i hranu u sustavu Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (engl. North Atlantic Treaty Organisation).

U okviru Međunarodne organizacije za vinogradarstvo i vinarstvo (engl. International Organisation of Vine and Wine) (u daljnjem tekstu: OIV) hrvatski predstavnici su sudjelovali na stručnim komisijama te sjednicama Generalne skupštine i Izvršnog odbora OIV-a u Parizu na kojima se raspravljalo o smjeru rada i modernizaciji ove organizacije, o definiranju budućih rezolucija te su održani i izbori za novog generalnog direktora i predsjednike radnih tijela.

Hrvatska također sudjeluje u radu regionalnih organizacija kao što su Stalna radna skupina za ruralni razvoj, Jadransko-jonska inicijativa, Dunavska strategija i Srednjoeuropska inicijativa u kojima je u 2018. godini najveće težište bilo u jačanju regionalne suradnje i ostvarivanju zajedničkih ciljeva. U suradnji sa Stalnom radnom skupinom za ruralni razvoj u svibnju 2018. godine je u Zagrebu održana konferencija ministara. U okviru Inicijative Kina + 16 održana su dva sastanka Savjetodavnog odbora Centra za poticanje suradnje u poljoprivredi između Kine i 16 zemalja srednje i istočne Europe u 2018. godini te je nastavljen rad na unapređenju suradnje i olakšavanju trgovinske razmjene poljoprivrednim proizvodima između država članica ove inicijative. Nastavljen je rad u okviru Centra za suradnju u području šumarstva između Kine i 16 zemalja srednje i istočne Europe.

Treba izdvojiti i rad hrvatskih predstavnika na sastancima Radne skupine Vijeća Europske unije za robe (PROBA), na kojoj se prati rad međunarodnih trgovinskih organizacija.

Hrvatski predstavnici u 2018. sudjelovali su u nizu aktivnosti Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (engl. Food and Agriculture Organization of the United Nations) (u daljnjem tekstu: FAO). U svibnju 2018. godine održana je FAO regionalna ministarska konferencija za Europu i Centralnu Aziju u Voronježu u Ruskoj Federaciji. Republika Hrvatska je sudjelovala na sjednicama radnih tijela FAO-a kao što su Međuvladina radna skupina za očuvanje biljnih genetskih resursa, Međuvladina radna skupina za očuvanje životinjskih genetskih resursa, Međuvladina radna skupina za očuvanje šumskih genetskih resursa, Komisija za fitosanitarne mjere i Opća komisija za ribarstvo na Mediteranu.

U listopadu 2018. je u Osijeku pod simboličnim geslom „Spasimo hranu“, održan međunarodni skup povodom obilježavanja Svjetskog dana hrane. Misao vodilja Svjetskog dana hrane je bila „Naša djela su naša budućnost“, a povezana je s jednim od glavnih strateških ciljeva FAO-a – smanjenjem gladi na globalnoj razini. Stoga je za temu obilježavanja izabrano doniranje hrane, koje je prepoznato kao jedno od važnih pitanja u našoj zemlji.

U području poljoprivrede, Republika Hrvatska surađuje s Organizacijom za ekonomsku suradnju i razvoj (engl. Organisation for Economic Cooperation and Development) (u daljnjem tekstu: OECD) u okviru Programa certifikacije varijetetnog sjemenskog materijala i Programa certifikacije šumskog reprodukcijuskog materijala. Ministarstvo poljoprivrede sudjelovalo je u projektima OECD-a „Pregled investicijske politike“ i „Pregled regulatorne politike“.

6. PLAN MJERA POLJOPRIVREDNE POLITIKE

Uvod

Temeljem dokumenta Europske komisije „ZPP ususret 2020. godini: Suočavanje s budućim izazovima hrane, prirodnih resursa i teritorija“ u kojem se iznose potencijalni izazovi, ciljevi i smjernice Zajedničke poljoprivredne politike nakon 2013. godine, započela je 2011. godine u Europskoj uniji rasprava o reformi ZPP-a u novom financijskom razdoblju 2014. – 2020. koja je trajala dvije i pol godine.

Tri su osnovna cilja na koja je usmjerena reforma ZPP-a od 2014. godine:

- zajamčiti održivu proizvodnju hrane
- osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima
- poticati uravnoteženi razvoj svih ruralnih područja Europske unije.

Reforma ZPP-a Europske unije za programsko-finanjsko razdoblje 2014. - 2020. koja je bila prihvaćena u lipnju 2013. godine uređuje izravna plaćanja, mjere uređenja tržišta i mjere potpore ruralnom razvoju kroz četiri glavne uredbe objavljene u prosincu 2013. godine:

- Uredba (EU) br. 1306/2013
- Uredba (EU) br. 1307/2013
- Uredba (EU) br. 1308/2013
- Uredba (EU) br. 1305/2013.

6.1. Izravna potpora

U 2019. godini nastavit će se provedba Programa izravnih plaćanja u okviru ZPP-a u skladu sa Zakonom o poljoprivredi, Narodne novine, broj 30/15, te Uredbom (EU) br. 1306/2013 i Uredbom (EU) br. 1307/2013.

Nastavlja se primjenjivati unaprijeđen sustav administrativnih kazni za utvrđene nesukladnosti u prijavi poljoprivredne površine i broja grla za potporu, uveden Delegiranom Uredbom komisije (EU) 2016/1393 o izmjeni Delegirane uredbe (EU) br. 640/2014 o dopuni Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu integriranog administrativnog i kontrolnog sustava te uvjeta za odbijanje ili obustavu plaćanja i administrativne kazne koje se primjenjuju za izravna plaćanja, potporu ruralnom razvoju i višestruku sukladnost (SL L255/41, 19.8.2016.) od kampanje 2016. godine. Sustav omogućava dodjelu „žutog kartona“ umjesto financijske kazne kod prvog manjeg „prijestupa“ u prijavi površine te uvodi blaže kazne, ovisno o stupnju utvrđene nesukladnosti. Nastavit će se i kontrola pridržavanja uvjeta višestruke sukladnosti korisnika mjera izravnih plaćanja i IAKS mjera ruralnog razvoja, uključujući kontrolu novih obaveznih zahtjeva za upravljanjem.

Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/746 od 18. svibnja 2018. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 809/2014 u pogledu izmjene jedinstvenih zahtjeva i zahtjeva za plaćanje te provjera (SL L 125/1, 22.5.2018.) omogućuje upotrebu novih tehnologija u IAKS-u i dozvoljava zamjenu kontrola na terenu s ‘kontrolama monitoringom’.

Agencija za plaćanja će 2019. godine provoditi pilot projekt implementacije „kontrola monitoringom“ uz djelomičnu upotrebu Sentinel podataka tijekom kampanje podnošenja zahtjeva za 2019. godinu.

6.2. Mjere ruralnog razvoja

U okviru implementacije Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., zaključno s 2018. godinom 93% dostupne alokacije sredstava stavljeno je na raspolaganje korisnicima te je planirano tijekom 2019. staviti i preostalih 7% dostupnih sredstava Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske na raspolaganje potencijalnim korisnicima i to kroz natječaje za mjere: M4, M6, M8, M10, M11, M13, M14, M16 i M17. Dodatno, u okviru doprinosa ostvarenju ciljeva mjera M4, M6 i M8, tijekom 2018. započela je provedba financijskih instrumenata (zajmovi/kredit i jamstva), što se nastavlja i u 2019. godini, uz mogućnost osiguravanja dodatnih sredstava za njihovu provedbu, prvenstveno za provedbu Malih zajmova za ruralni razvoj, za kojima krajnji primatelji iskazuju najveći interes te postoji mogućnost brzog iskorištenja inicijalno alociranih sredstava za tu namjenu.

Tijekom 2019. planirana je priprema Jedinstvenog pravilnika za provedbu svih mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske, kao sveobuhvatnog temeljnog dokumenta za daljnju provedbu Programa.

Tijekom 2019. planirane su izmjene Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske, prvenstveno u pogledu uvođenja novih tipova operacija za mjere: Dobrobit životinja – za sektor ovčarstva i kozarstva te za Izgradnju i korištenje obnovljivih izvora energije za javnu infrastrukturu namijenjenu za skladištenje voća i povrća.

Tijekom 2019. nastaviti će se (kontinuirane) aktivnosti informiranja potencijalnih korisnika/krajnjih primatelja o mogućnostima Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske, uključujući promotivne aktivnosti putem različitih medijskih alata, uz prikaz postignutih općih i specifičnih rezultata provedbe Programa/projekata (Dobre priče).

Tijekom izvještajnog razdoblja, uz planirano intenziviranje procesa u 2019. godini, vrše se pripreme za slijedeće programsko razdoblje 2021. – 2027. Strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike za Republiku Hrvatsku za razdoblje 2021. – 2027. (dalje u tekstu: ZPP SP) temeljni je dokument koji države članice Europske unije moraju pripremiti kako bi mogle provoditi ZPP u nadolazećem programskom razdoblju. Osim doprinosa Republike Hrvatske usuglašavanju prijedloga regulative Europske komisije kojom će biti definirana priprema, sadržaj i provedba ZPP SP-a, angažirana je Svjetska banka s ciljem analize stanja i pripreme za izradu Strategije razvoja poljoprivrede i ribarstva Republike Hrvatske 2020. kroz istoimenu projekt. ZPP SP će se financirati iz EPFRR-a i EFJP-a te po prvi puta objedinjuje gotovo sve intervencije ZPP-a financirane u pojedinoj državi članici (izravna plaćanja, program ruralnog razvoja te tzv. sektorske intervencije kao što su vinska omotnica, pčelarski program ili posebne omotnice za sektor voćarstva, maslinarstva ili drugi specifični sektor). To znači da od 2021. godine više neće postojati Program ruralnog razvoja, izravna plaćanja („poticaji“) i odvojene sektorske intervencije, već će sve biti sadržano u jednom dokumentu s ujednačenim

pristupom programiranju, upravljanju, provedbi, financiranju, definicijama te sustavu praćenja i vrednovanja. Novi pristup znači i smanjenje administrativnog opterećenja za korisnika, ali i za sustav u cjelini.

TABLIČNI DIO

1. EKONOMSKI POKAZATELJI-POLJOPRIVREDA U NACIONALNOM GOSPODARSTVU

Tablica 1.

Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske i ekonomski računi u poljoprivredi, razdoblje od 2013. do 2018. godine

milijun kuna	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD	331.785	331.570	339.616	351.349	365.643	381.799
Udio BDV poljoprivrede u BDP, % *	2,30	1,81	1,99	2,08	1,99	1,98
EKONOMSKI RAČUNI ZA POLJOPRIVREDU						
Poljoprivredna proizvodnja	18.300	15.584	15.915	16.450	16.449	17.308
Međufazna potrošnja	10.672	9.580	9.173	9.158	9.172	9.273
Bruto dodana vrijednost	7.627	6.004	6.742	7.292	7.277	8.034
Potrošnja fiksnog kapitala	2.402	2.383	2.347	2.321	2.309	2.392
Neto dodana vrijednost	5.225	3.621	4.394	4.971	4.968	5.643
Naknada za zaposlene	887	847	871	854	886	998
Ostale subvencije na proizvodnju	1.392	2.023	2.993	2.880	2.983	3.021
Faktorski dohodak	6.617	5.644	7.388	7.850	7.951	8.664
Poslovni višak/mješoviti dohodak	5.731	4.797	6.516	6.996	7.065	7.666
Plaćene rente	312	316	314	282	288	294
Plaćene kamate	217	196	190	185	191	196
Primljene kamate	95	90	89	79	78	78
Poduzetnički dohodak	5.296	4.376	6.102	6.608	6.665	7.254
Uloženi rad (000 jedinica godišnjeg rada)	191	188	182	174	174	175
* Izvedeni podatak						
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede						

Tablica 2.

Usporedba bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske i država članica Europske unije te udio u BDP-u Europske unije, razdoblje od 2013. do 2018. godine

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
bruto domaći proizvod, milijun eura						
Europska unija	13.596.778	14.072.021	14.828.642	14.958.293	15.382.591	15.877.040
Hrvatska	43.779	43.431	44.606	46.640	48.990	51.468
udio u bruto domaćem proizvodu Europske unije, %						
Njemačka	20,8	20,9	20,6	21,1	21,3	21,3
Ujedinjena Kraljevina	15,3	16,3	17,6	16,1	15,2	15,1
Francuska	15,6	15,3	14,8	14,9	14,9	14,8
Italija	11,8	11,5	11,1	11,3	11,2	11,1
Španjolska	7,5	7,4	7,3	7,5	7,6	7,6
Nizozemska	4,9	4,8	4,7	4,7	4,8	4,9
Poljska	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,1
Švedska	3,2	3,1	3,0	3,1	3,1	2,9
Belgija	2,9	2,8	2,8	2,8	2,9	2,8
Austrija	2,4	2,4	2,3	2,4	2,4	2,4
Irska	1,3	1,4	1,8	1,8	1,9	2,0
Danska	1,9	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9
Finska	1,5	1,5	1,4	1,4	1,5	1,5
Češka	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3
Portugal	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3
Rumunjska	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3
Grčka	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2
Mađarska	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8
Slovačka	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
Luksemburg	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4
Bugarska	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Hrvatska	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Litva	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Slovenija	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Letonija	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Cipar	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Malta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Estonija	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	:
Izvor: Eurostat (30.05.2019.); Obrada: Ministarstvo poljoprivrede						

Tablica 3.

Stope rasta bruto domaćeg proizvoda u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, razdoblje od 2013. do 2018. godine

%	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Europska unija	0,3	1,8	2,3	2,0	2,4	2,0
Irska	1,3	8,8	25,1	5,0	7,2	6,7
Malta	4,5	8,5	10,7	5,7	6,7	6,6
Poljska	1,4	3,3	3,8	3,1	4,8	5,1
Mađarska	2,1	4,2	3,5	2,3	4,1	4,9
Letonija	2,4	1,9	3,0	2,1	4,6	4,8
Slovenija	-1,1	3,0	2,3	3,1	4,9	4,5
Rumunjska	3,5	3,4	3,9	4,8	7,0	4,1
Slovačka	1,5	2,8	4,2	3,1	3,2	4,1
Estonija	1,9	2,9	1,9	3,5	4,9	3,9
Cipar	-5,8	-1,3	2,0	4,8	4,5	3,9
Litva	3,5	3,5	2,0	2,4	4,1	3,5
Bugarska	0,5	1,8	3,5	3,9	3,8	3,1
Češka	-0,5	2,7	5,3	2,5	4,4	2,9
Nizozemska	-0,1	1,4	2,0	2,2	2,9	2,7
Austrija	0,0	0,7	1,1	2,0	2,6	2,7
Španjolska	-1,7	1,4	3,6	3,2	3,0	2,6
Hrvatska	-0,5	-0,1	2,4	3,5	2,9	2,6
Luksemburg	3,7	4,3	3,9	2,4	1,5	2,6
Švedska	1,2	2,6	4,5	2,7	2,1	2,4
Finska	-0,8	-0,6	0,5	2,8	2,7	2,3
Portugal	-1,1	0,9	1,8	1,9	2,8	2,1
Grčka	-3,2	0,7	-0,4	-0,2	1,5	1,9
Francuska	0,6	1,0	1,1	1,2	2,2	1,5
Belgija	0,2	1,3	1,7	1,5	1,7	1,4
Danska	0,9	1,6	2,3	2,4	2,3	1,4
Njemačka	0,5	2,2	1,7	2,2	2,2	1,4
Ujedinjena Kraljevina	2,0	2,9	2,3	1,8	1,8	1,4
Italija	-1,7	0,1	0,9	1,1	1,7	0,9

Izvor: Eurostat (30.05.2019.); Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 4.

Struktura zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i industriji duhana, 2013. - 2018. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Ukupan broj zaposlenih		1.364.298	1.342.149	1.391.002	1.390.419	1.407.198	1.426.933
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	ukupno	57.709	54.692	51.969	50.282	50.227	50.680
	Pravne osobe	23.163	22.954	22.026	21.701	21.989	22.435
	Obrtnici i slobodne profesije	9.152	9.007	8.739	8.690	8.660	8.769
	Zaposlenici osiguranici poljoprivrede	25.394	22.731	21.204	19.891	19.578	19.476
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	ukupno	43.870	40.807	38.485	36.990	36.661	36.651
	Pravne osobe	13.001	12.746	12.049	11.865	11.799	11.676
	Obrtnici i slobodne profesije	5.475	5.330	5.232	5.234	5.284	5.499
	Zaposlenici osiguranici poljoprivrede	25.394	22.731	21.204	19.891	19.578	19.476
Šumarstvo i sječa drva	ukupno	9.101	8.972	8.915	8.701	8.907	9.376
	Pravne osobe	8.172	7.983	7.995	7.749	7.983	8.401
	Obrtnici i slobodne profesije	929	989	920	952	924	975
Ribarstvo	ukupno	4.738	4.937	4.569	4.591	4.659	4.653
	Pravne osobe	1.990	2.249	1.982	2.087	2.207	2.358
	Obrtnici i slobodne profesije	2.748	2.688	2.587	2.504	2.452	2.295
Prerađivačka industrija	ukupno	233.333	228.072	238.783	236.722	240.830	240.571
	Pravne osobe	201.950	198.069	210.072	208.375	213.019	213.286
	Obrtnici i slobodne profesije	31.383	30.003	28.711	28.347	27.811	27.285
Proizvodnja hrane i pića	ukupno	51.160	48.383	55.086	53.580	53.088	47.482
	Pravne osobe	40.757	38.463	45.166	44.569	44.391	39.436
	Obrtnici i slobodne profesije	10.403	9.920	9.920	9.011	8.697	8.046
Proizvodnja duhanskih proizvoda	ukupno	706	656	749	792	867	1.021
	Pravne osobe	706	656	749	792	867	1.021
	Obrtnici i slobodne profesije						
* Podaci za 2015. i kasnije godine dobiveni su prema JOPPD obrascu (podaci za prethodne godine prema statističkom istraživanju)							
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 5.

Stope anketne nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, razdoblje od 2013. do 2018. godine

	%	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Europska unija		10,9	10,2	9,4	8,6	7,6	6,8
Grčka		27,5	26,5	24,9	23,6	21,5	19,3
Španjolska		26,1	24,5	22,1	19,6	17,2	15,3
Italija		12,1	12,7	11,9	11,7	11,2	10,6
Francuska		10,3	10,3	10,4	10,1	9,4	9,1
Hrvatska		17,4	17,2	16,1	13,4	11,0	8,5
Cipar		15,9	16,1	15,0	13,0	11,1	8,4
Letonija		11,9	10,8	9,9	9,6	8,7	7,4
Finska		8,2	8,7	9,4	8,8	8,6	7,4
Portugal		16,4	14,1	12,6	11,2	9,0	7,0
Slovačka		14,2	13,2	11,5	9,7	8,1	6,5
Švedska		8,0	7,9	7,4	6,9	6,7	6,3
Litva		11,8	10,7	9,1	7,9	7,1	6,2
Belgija		8,4	8,5	8,5	7,8	7,1	6,0
Irska		13,8	11,9	10,0	8,4	6,7	5,8
Estonija		8,6	7,4	6,2	6,8	5,8	5,4
Luksemburg		5,9	6,0	6,5	6,3	5,6	5,4
Bugarska		13,0	11,4	9,2	7,6	6,2	5,2
Slovenija		10,1	9,7	9,0	8,0	6,6	5,1
Danska		7,0	6,6	6,2	6,2	5,7	5,0
Austrija		5,4	5,6	5,7	6,0	5,5	4,9
Rumunjska		7,1	6,8	6,8	5,9	4,9	4,2
Ujedinjena Kraljevina		7,5	6,1	5,3	4,8	4,4	4,0
Poljska		10,3	9,0	7,5	6,2	4,9	3,9
Nizozemska		7,3	7,4	6,9	6,0	4,9	3,8
Mađarska		10,2	7,7	6,8	5,1	4,2	3,7
Malta		6,1	5,7	5,4	4,7	4,0	3,7
Njemačka		5,2	5,0	4,6	4,1	3,8	3,4
Češka		7,0	6,1	5,1	4,0	2,9	2,2

Izvor: Eurostat (30.05.2019.); Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 6.

Prosječne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama, Republika Hrvatska, razdoblje od 2013. do 2018. godine

kuna	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
PROSJEČNA NETO PLAĆA	5.515	5.533	5.594	5.685	5.985	6.242
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5.050	4.963	5.069	5.170	5.327	5.674
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	4.274	4.260	4.435	4.521	4.737	5.056
Šumarstvo i sječa drva	5.960	5.764	6.042	6.216	6.255	6.532
Ribarstvo	4.834	4.876	4.723	4.825	5.085	5.459
Preađivačka industrija	4.899	4.956	5.038	5.159	5.447	5.708
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	4.710	4.703	4.696	4.809	5.043	5.334
Proizvodnja pića	6.355	6.369	6.527	6.632	6.993	7.358
Proizvodnja duhanskih proizvoda	6.832	6.920	7.118	7.548	7.967	7.861
Za razdoblje od 2005. do 2014. godine podaci prema istraživanju RAD -1, a od 2015. do 2018. godini podaci prema JOPPD obrascu.						
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede						

Tablica 7.

Indeksi potrošačkih cijena, Republika Hrvatska razdoblje od 2013. do 2018. godine

n-1=100	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA UKUPNO	102,2	99,8	99,5	98,9	101,1	101,5
Hrana i bezalkoholna pića	103,7	97,8	100,4	99,5	102,9	101,0
Hrana	104,0	97,7	100,3	99,3	103,0	101,0
Kruh i žitarice	103,4	98,6	100,0	100,6	99,8	101,3
Meso	102,3	98,2	98,6	98,2	103,5	100,6
Riba i plodovi mora	104,1	101,0	101,4	103,0	99,2	101,6
Mlijeko, sir i jaja	108,3	100,1	98,2	96,6	106,0	101,3
Ulja i masti	100,1	87,9	101,3	101,4	103,8	103,7
Voće	105,2	95,3	106,6	100,2	102,2	101,3
Povrće	107,7	93,6	105,2	98,1	105,9	100,5
Šećer, džem, med, čokolada i slatkiši	100,4	98,6	100,9	101,1	101,6	98,8
Prehrambeni proizvodi, d. n.	102,1	99,5	100,5	101,7	102,3	101,9
Bezalkoholna pića	100,2	99,0	100,9	102,2	102,2	100,9
Kava, čaj i kakao	99,8	98,2	100,8	100,0	103,4	101,2
Mineralna voda, osvježavajuća pića, sokovi od voća i povrća	100,5	99,7	101,1	103,9	101,1	100,7
Alkoholna pića i duhan	109,6	106,2	102,0	100,4	102,4	102,8
Alkoholna pića	104,1	102,3	101,7	101,3	101,1	100,9
Jaka alkoholna pića	103,2	103,3	102,5	100,1	100,3	101,1
Vino	101,0	100,2	100,4	101,9	100,8	100,2
Pivo	106,3	103,4	102,5	101,0	101,4	101,3
Duhan	111,7	107,6	102,0	100,1	102,9	103,5
Odjeća i obuća	96,1	95,8	99,8	100,2	100,8	98,7
Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	104,8	101,7	99,9	97,5	97,3	102,7
Održavanje i popravci stambenog objekta	101,8	100,8	100,7	100,5	101,5	101,6
Opskrba vodom i različite komunalne usluge za stambeni objekt	102,8	105,7	102,8	102,3	99,3	103,0
Opskrba vodom	105,2	107,9	102,5	100,5	100,0	102,8
Električna energija, plin i ostala goriva	106,2	100,4	98,7	95,2	95,9	102,7
Električna energija	105,5	99,7	99,6	99,6	92,3	104,1
Plin	106,8	100,6	94,2	83,7	99,1	101,7
Pokućstvo, kućanska oprema i redovito održavanje kućanstva	100,5	99,2	99,7	100,2	100,1	100,4
Zdravlje	101,1	100,8	101,7	101,8	101,1	101,4
Prijevoz	99,1	100,1	93,3	95,8	103,2	103,5
Motorna vozila	95,2	95,5	98,4	98,0	99,6	96,1
Rezervni dijelovi i pribor za osobna prijevozna sredstva	100,2	97,8	99,2	95,0	100,6	101,2
Goriva i maziva za osobna prijevozna vozila	98,8	101,7	89,4	100,2	106,8	107,1
Održavanje i popravci osobnih prijevoznih sredstava	101,8	99,8	99,2	93,0	99,9	101,4
Usluge prijevoza	104,9	99,9	96,2	99,9	99,0	100,8
Komunikacije	98,4	99,5	101,1	97,7	98,4	99,8
Rekreacija i kultura	100,7	100,8	102,1	99,4	100,8	100,9
Obrazovanje	100,2	100,1	99,6	100,0	100,8	100,4
Restorani i hoteli	102,0	101,7	101,1	101,3	105,1	103,0
Razna dobra i usluge	101,7	99,6	100,0	100,4	100,3	100,7

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 8.

Intenzivnost poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2013. do 2018. godine

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
INTENZIVNOST, UG/ha	0,50	0,53	0,52	0,52	0,54	0,51
Korištena poljoprivredna površina, ha *	1.568.881	1.508.885	1.537.629	1.546.019	1.496.663	1.485.645
Površine pod krmnim biljem, ha **	735.176	734.738	731.744	707.444	708.483	702.419
Uvjetna grla, ukupno	783.070	805.796	796.553	802.246	811.931	758.850
Goveda, ukupno	322.389	326.378	315.276	314.947	316.934	287.901
Mlada goveda do 1 godine	57.905	52.681	59.196	61.992	62.348	61.804
Goveda od 1 do 2 godine	64.525	61.076	61.717	62.136	69.946	66.823
Goveda starija od 2 godine	199.960	212.621	194.363	190.819	184.640	159.274
Svinje, ukupno	265.497	281.463	285.874	288.995	291.404	264.790
Odojci težine do 20 kg	9.220	8.828	8.764	8.345	6.980	7.396
Svinje težine od 20 do 50 kg	52.814	80.369	60.308	74.476	75.626	68.525
Svinje za tov	139.641	132.628	155.738	145.008	144.616	126.785
Svinje za rasplod	63.822	59.639	61.063	61.166	64.182	62.084
Ovce, ukupno	61.985	60.487	60.771	61.890	63.681	63.629
Janjad i mlade ovce starosti do 1 godine	7.491	6.265	6.874	6.863	7.497	11.050
Janjene i prvi put pripuštene ovce	50.140	49.804	48.790	49.567	51.764	46.591
Ostale ovce (ovnovi, jalove ovce)	4.354	4.418	5.107	5.459	4.419	5.989
Koze, jarad i jarci, ukupno	6.895	6.070	6.206	7.553	7.677	8.006
Jarad i mlade koze starosti do 1 godine	1.028	1.001	1.244	1.545	1.399	1.197
Koze	5.410	4.767	4.354	5.376	5.772	6.315
Ostale koze (jarci, jalove koze)	456	301	608	633	506	495
Perad, ukupno	109.131	114.483	110.932	110.642	113.668	115.604
Tovljeni pilići (brojleri)	31.672	38.899	41.823	37.535	40.867	52.676
Kokoši	57.753	58.817	50.176	54.005	56.033	46.990
Pure	13.323	11.083	14.851	15.355	14.792	13.261
Guske	786	1.470	650	630	399	483
Patke	3.606	2.881	2.234	2.745	1.525	1.668
Ostala perad	1.989	1.333	1.198	371	52	526
Konji, ukupno	17.174	16.915	17.494	18.220	18.567	18.919

Izvor: Državni zavod za statistiku i Ministarstvo poljoprivrede; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 9.

Samodostatnost odabranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda Republike Hrvatske, razdoblje od 2012. do 2017. godine, u %

%	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Žitarice, ukupno	118,39	111,97	110,80	125,08	129,32	117,82
Pšenica, obična	170,24	150,75	113,36	120,44	152,71	119,75
Pšenica, durum	15,90	12,87	13,89	24,83	7,30	7,71
Pšenica ukupno	160,78	143,38	104,73	114,62	145,20	111,97
Kukuruz	103,51	103,53	115,54	136,01	128,22	121,69
Ječam	98,14	89,74	95,97	105,77	113,52	119,81
Raž i suražica	45,66	52,29	31,73	47,08	61,20	42,58
Zob	105,33	102,69	101,18	103,54	102,42	112,99
Ostala žita	86,57	87,57	142,26	155,05	126,97	22,16
Tritikale	98,28	98,66	98,80	100,50	100,41	108,19
Uljarice, ukupno	195,25	215,06	186,37	355,80	222,50	276,45
Soja	231,41	181,17	237,64	591,32	304,26	596,97
Suncokret	190,81	287,96	180,26	185,46	166,70	143,15
Uljana repica	147,84	179,08	140,47	541,72	186,80	292,50
Ostale uljarice	52,69	95,45	92,44	63,92	78,77	65,37
Ulje, ukupno	25,15	28,31	36,97	29,51	67,11	61,69
Sojino ulje	40,70	41,64	50,95	23,93	91,33	18,15
Suncokretovo ulje	36,52	30,53	41,67	36,40	48,56	59,32
Ulje uljane repice	16,23	26,45	40,45	32,77	290,43	481,80
Maslinovo ulje	69,98	62,11	24,50	48,34	54,27	49,66
Ostala ulja	4,19	4,84	3,72	7,33	10,11	8,28
Stolne masline	95,66	95,34	67,63	95,47	93,30	98,13
Voće, ukupno	58,99	63,05	65,91	58,83	49,89	40,20
Šljiva	74,08	92,29	73,97	81,34	73,53	77,45
Trešnja i višnja	187,82	121,50	120,96	161,99	152,96	233,81
Jabuka	78,99	86,88	117,57	107,33	77,98	91,98
Kruška	37,55	50,96	34,45	46,18	40,16	33,97
Breskva i nektarina	31,82	35,59	28,93	32,75	33,66	34,67
Orašasto voće	51,02	54,54	56,94	48,45	27,81	29,75
Stolno grožđe	27,42	29,75	25,65	27,27	22,86	23,65
Jagode	48,43	72,92	65,54	54,56	58,01	59,22
Naranče	0,71	0,30	0,23	0,45	0,70	0,25
Limuni	1,61	2,06	2,03	2,24	5,16	0,40
Mandarine	255,08	167,56	310,99	159,19	464,67	95,74
Citrusi ukupno	64,03	44,60	77,03	38,12	57,39	17,47
Povrće, ukupno	61,83	64,78	58,25	60,86	64,96	61,85
Rajčica, ukupno	36,92	42,09	26,55	42,61	40,94	48,98
Rajčica svježa	71,67	72,44	30,55	27,40	81,73	84,80
Rajčica prerađena	17,32	17,53	13,49	18,82	21,40	23,94
Cvjetača i brokula	54,03	57,11	47,48	38,88	47,81	30,24
Mahunarke svježe	30,45	44,64	43,77	46,32	88,14	50,80
Mahunarke suhe	34,05	33,40	36,10	33,43	58,50	54,73
Krumpir	69,24	71,45	70,36	69,12	70,56	69,03
Luk i češnjak	59,95	57,09	58,17	60,34	52,29	42,72
Kupus	83,96	88,73	77,69	86,39	99,19	85,96
Krastavci	67,16	74,44	68,08	53,74	66,63	78,37
Lubenice i dinje	68,03	73,47	71,12	49,25	62,83	63,42
Paprika	66,70	65,11	53,01	60,48	61,29	60,63
Mrkva	50,59	29,03	31,76	38,89	54,02	42,73
Salata	60,63	58,95	35,50	47,59	48,42	48,62
Poriluk	65,68	71,69	43,69	40,80	68,01	31,95
Ostalo povrće	73,39	78,31	63,89	70,86	71,66	71,66
Meso, ukupno	73,89	71,63	65,67	62,92	70,88	67,74
Peradsko	82,84	84,33	84,89	85,68	101,18	94,68
Goveđe	81,52	86,72	70,03	62,34	72,36	57,78
Svinjsko	64,88	59,05	54,37	49,64	54,73	57,47
Ovčje i kozje	81,76	80,24	80,69	75,35	72,18	69,57
Konjetina	4.028,12	10.140,00	:	:	:	:
Iznutrice	97,89	93,68	97,45	115,87	121,14	92,01
Ostalo meso	102,38	90,80	82,55	72,29	84,61	82,09
Jaja	94,40	94,60	90,18	80,81	87,02	86,24
Mliječni proizvodi	92,00	78,36	78,12	74,83	68,82	72,40
Vrhnje	98,38	97,34	98,15	98,21	97,34	100,02
Koncentrirano mlijeko	7,97	5,53	11,12	2,68	1,43	1,54
Punomasno mlijeko u prahu	10,14	17,05	12,64	9,31	:	:
Obrano mlijeko u prahu	11,94	18,26	16,49	14,44	:	:
Maslac i mliječni namazi	99,15	100,82	90,17	79,64	92,98	59,44
Sir	79,20	76,35	70,95	70,31	:	:
Prerađeni sir	100,37	106,56	98,14	76,86	:	:
Sir i prerađeni sir	80,10	77,45	71,96	70,62	70,62	69,39
Mlijeko u prahu	11,34	17,84	15,16	13,18	15,38	17,86
Šećerna repa	88,39	85,53	81,21	87,95	82,75	87,42
Šećer	79,60	96,25	156,11	125,50	204,71	236,89
Med	107,34	99,23	97,64	96,81	90,06	89,15
Vino *	93,48	73,71	93,55	72,66	82,19	75,79

* Bilanca za vino odnosi se na razdoblje od 1. kolovoza godine n-1 do 31. srpnja godine n.

Izvor: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 10.

Otkup i prodaja poljoprivrednih proizvoda u Republici Hrvatskoj, razdoblje od 2013. do 2018. godine

milijun kuna	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Stopa promjene 2018./2017., %
POLJOPRIVREDNI PROIZVODI, UKUPNO	7.553,7	7.138,5	6.732,2	7.057,4	7.370,4	7.349,4	-0,28
Žitarice	1.488,7	1.322,2	1.297,4	1.266,1	1.156,7	1.404,9	21,46
Suho mahunasto povrće	2,8	0,2	0,6	0,2	0,1	0,4	158,97
Krumpir	73,7	73,2	67,2	77,3	85,2	121,6	42,68
Uljano sjemenje	708,3	608,1	608,2	758,4	894,4	820,9	-8,22
Šećerna repa i sjemenje šećerne repe	279,3	268,7	121,9	278,7	343,1	137,9	-59,80
Nepreradeni duhan	80,7	81,0	71,6	81,5	105,8	97,6	-7,77
Krmni usjevi	62,5	50,3	46,3	53,4	45,5	53,1	16,64
Rezano cvijeće i cvjetni pupovi	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	-7,02
Bilje ponajprije za uporabu u parfimeriji, farmaciji i slične svrhe	22,3	25,0	30,3	36,4	33,5	39,1	16,59
Povrće, svježe, dinje i lubenice	208,3	238,9	264,7	265,1	246,8	217,0	-12,09
Sadni materijal	24,3	23,4	23,9	27,3	32,3	43,7	35,43
Grožđe	75,7	31,3	43,3	48,6	50,0	80,4	60,89
Voće, osim grožđa	98,7	136,3	135,6	121,4	116,5	113,3	-2,76
Vino	483,5	393,0	371,5	434,4	471,6	484,9	2,83
Maslinovo ulje	9,3	15,3	19,4	17,2	20,0	28,8	44,19
Goveda, živa	817,5	778,7	755,6	834,1	851,6	935,4	9,84
Sirovo kravlje mlijeko	1.186,5	1.367,9	1.210,9	1.037,8	1.106,7	1.065,9	-3,68
Konji, magarci, mule i mazge, živi	4,2	6,6	6,2	8,8	12,4	10,6	-14,63
Ovce i koze, žive	6,1	8,8	9,3	7,1	7,8	9,0	14,67
Sirovo ovčje i kozje mlijeko	35,1	40,3	36,8	40,4	37,8	35,4	-6,59
Svinje, žive	1.094,1	964,6	841,1	893,8	947,0	858,3	-9,37
Perad, živa	473,4	452,0	477,6	477,5	497,1	474,6	-4,52
Kokošja jaja	304,1	240,3	277,2	282,8	293,7	301,4	2,61
Ostale uzgojene životinje, žive	0,1			0,1	0,1	0,1	84,73
Proizvodi od uzgojenih životinja	11,2	7,3	13,9	6,7	12,5	13,2	6,28
Sirove kože s dlakom ili vunom, osim janjeće kože	2,8	4,6	1,5	1,8	1,7	1,5	-9,37

Izvor: Državni zavod za statistiku, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 11.

Otkupne cijene žive stoke i mesa u RH u kn/kg, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	INDEKS 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2016.
tele simental (80 -160 kg)	24,48	24,36	24,64	24,33	24,80	25,15	101	1,41	3,37
junica simental (za klanje)	12,23	12,06	12,18	11,87	12,67	12,95	102	2,21	9,10
bik simental (>450kg)	13,71	13,76	13,93	13,70	14,26	14,32	100	0,42	4,53
krava simental (za klanje)	7,96	7,70	7,64	7,88	7,81	7,67	98	-1,79	-2,66
odojak (25 -35 kg)	16,48	17,08	16,04	14,64	17,35	16,40	95	-5,48	12,02
svinja (80 -120 kg)	11,97	11,78	10,34	10,31	11,63	11,31	97	-2,75	9,70
krmača (za klanje)	9,32	9,30	9,30	8,52	8,80	8,97	102	1,93	5,28
janjad	22,15	22,47	22,24	22,46	22,73	22,34	98	-1,72	-0,53
kn/kg hladnog trupa									
Govedi trup A mladi bikovi U2	26,76	26,95	26,46	26,06	26,02	26,35	101	1,27	1,11
Govedi trup A mladi bikovi U3	27,30	27,06	26,27	26,18	26,15	26,59	102	1,68	1,57
Govedi trup A mladi bikovi R2	26,31	26,79	26,33	25,90	25,94	26,37	102	1,66	1,81
Govedi trup A mladi bikovi R3	26,83	27,03	26,47	26,06	26,24	26,25	100	0,04	0,73
Govedi trup A mladi bikovi O2	25,53	26,72	26,06	25,95	26,31	25,44	97	-3,31	-1,97
Govedi trup A mladi bikovi O3	25,11	26,03	26,32	25,94	26,08	25,47	98	-2,34	-1,81
Govedi trup B bikovi R3	26,47	27,01	25,91	25,23	24,83	24,93	100	0,40	-1,19
Govedi trup D krave R3	18,82	16,84	17,36	17,72	17,70	18,61	105	5,14	5,02
Govedi trup D krave R4	18,59	16,84	17,48	17,79	17,63	18,44	105	4,59	3,65
Govedi trup D krave O2	17,23	14,85	16,42	16,23	15,55	16,56	106	6,50	2,03
Govedi trup D krave O3	16,25	14,50	16,03	16,11	15,67	16,74	107	6,83	3,91
Govedi trup D krave O4	16,45	14,50	16,15	14,96	15,82	15,97	101	0,95	6,75
Govedi trup D krave P2	16,82	13,30	14,51	14,72	13,48	14,60	108	8,31	-0,82
Govedi trup D krave P3	16,66	14,62	14,83	15,01	14,37	13,77	96	-4,18	-8,26
Govedi trup E junice U2	27,72	28,87	27,29	27,39	27,96	28,21	101	0,89	2,99
Govedi trup E junice U3	27,88	29,01	27,81	27,89	28,13	28,28	101	0,53	1,40
Govedi trup E junice R2	27,28	28,15	26,67	26,06	26,76	27,47	103	2,65	5,41
Govedi trup E junice R3	27,73	28,47	27,78	27,69	28,06	27,92	100	-0,50	0,83
Govedi trup E junice R4	27,72	28,93	28,05	27,75	28,14	28,09	100	-0,18	1,23
Govedi trup E junice O2	24,60	25,35	26,01	25,05	25,58	24,87	97	-2,78	-0,72
Govedi trup E junice O3	26,61	26,37	27,38	26,51	26,60	26,05	98	-2,07	-1,74
Govedi trup E junice O4	24,79	26,87	27,83	27,35	26,54	26,32	99	-0,83	-3,77
Govedi trup Z starija telad U2		27,28	26,10	25,21	26,59	34,80	131	30,88	38,04
Govedi trup Z starija telad U3		25,81	25,40	25,89	27,67	27,83	101	0,58	7,49
Govedi trup Z starija telad R2		27,62	30,12	28,96	28,22	30,15	107	6,84	4,11
Govedi trup Z starija telad R3		25,57	26,41	26,91	25,29	26,68	105	5,50	-0,85
Govedi trup Z starija telad O2		19,87	25,63	23,88	27,41	27,91	102	1,82	16,88
Govedi trup Z starija telad O3		18,84	27,09	25,35	26,54	27,60	104	3,99	8,88
Govedi trup V telad		34,77	39,36	38,27	37,60	41,48	110	10,32	8,39
Svinjski trup 50-120 kg T1- S	14,06	12,86	11,27	11,47	12,52	11,00	88	-12,14	-4,10
Svinjski trup 50-120 kg T1- E	13,45	12,60	11,02	11,23	12,29	10,88	89	-11,47	-3,12
Svinjski trup 50-120 kg T1- U	13,05	12,48	10,92	11,06	12,24	10,84	89	-11,44	-1,99
Svinjski trup 50-120 kg T1- R	11,82	11,33	9,93	10,09	11,41	10,17	89	-10,87	0,79
Svinjski trup 50-120 kg T1- O	11,87	11,54	11,01	9,94	14,80	13,36	90	-9,73	34,41
Svinjski trup 50-120 kg T1- P	12,76	13,12		9,96	12,73	15,89	125	24,82	59,54
Svinjski trup 120-180 kg T2		13,99	11,74	11,37	12,34	11,11	90	-9,97	-2,29
Svinjski trup Krmače (K)		11,83	10,57	10,92	10,23	10,16	99	-0,68	-6,96
Svinjski trup Mladi nerastovi (N)		12,86				10,90	-	-	-
Svinjski trup Stariji nerastovi i ka		11,75	9,83	8,32	7,47	11,09	148	48,46	33,29
Svinjski trup Odojci (O)		15,54	14,31	18,25	17,75	15,91	90	-10,37	-12,82
Svinjski trup Prasad (PR)		12,71	12,34	11,99	11,92	11,71	98	-1,76	-2,34
Janjeći trup teška janjad - HL S						37,46	-	-	-
Janjeći trup teška janjad - HL E	42,85				44,15	33,27	75	-24,64	-
Janjeći trup teška janjad - HL U	45,21	39,90	35,23	40,76	41,40	32,19	78	-22,25	-21,03
Janjeći trup teška janjad - HL R	43,77	41,38	35,75	39,11	39,73	44,65	112	12,38	14,17
Janjeći trup teška janjad - HL O	41,80	39,05	36,58	38,19	40,43	37,85	94	-6,38	-0,89
Janjeći trup teška janjad - HL P		38,77	35,95	36,52	44,07	43,08	98	-2,25	17,96
Janjeći trup laka janjad LL A1	58,45	56,39	58,87	69,50	65,17	55,28	85	-15,18	-20,46
Janjeći trup laka janjad LL A2	42,14	52,66	39,12	63,01	45,03	44,29	98	-1,64	-29,71
Janjeći trup laka janjad LL B1	42,26	46,87	46,21	53,90	50,49	45,95	91	-8,99	-14,75
Janjeći trup laka janjad LL B2	39,03	43,52	36,70	38,95	39,45	42,42	108	7,53	8,91
Janjeći trup laka janjad LL C1	44,35	42,32	40,41	43,03	45,20	44,04	97	-2,57	2,35
Janjeći trup laka janjad LL C2	37,96	38,31	35,49	36,24	38,70	40,76	105	5,32	12,47

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 12.

Veleprodajne cijene mesnih prerađevina, kuna/kg, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	INDEKS 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2016.
Teleća polovica	47,44	45,90	45,79	45,13	44,66	42,90	96	-3,94	-4,94
Teleći milanski rez	-	-	-	54,05	53,34	50,08	94	-6,11	-7,35
Juneća polovica (kompenzirana)	34,71	34,17	34,31	33,73	33,00	32,00	97	-3,03	-5,13
Juneći milanski rez	38,27	37,80	38,10	38,10	37,69	37,06	98	-1,67	-2,73
Goveđa polovica	23,77	23,74	23,63	24,73	25,12	25,99	103	3,46	5,10
Goveđi milanski rez	29,78	29,12	28,74	29,05	29,46	31,32	106	6,31	7,81
Svinjski milanski rez	29,05	27,81	27,37	25,96	25,50	24,31	95	-4,67	-6,36
Svinjska polovica (komplet)	20,14	19,49	18,56	18,13	18,00	16,82	93	-6,56	-7,23
Janjac	53,54	53,43	54,01	53,29	53,54	50,36	94	-5,94	-5,50
Svinjski kare	28,17	27,70	27,29	26,16	28,60	27,21	95	-4,86	4,01
Svinjski but bez kostiju	32,44	31,55	30,41	29,24	29,31	26,83	92	-8,46	-8,24
Svinjska vratina s kostima	28,43	26,93	25,80	25,30	26,02	26,04	100	0,08	2,92
Hrenovke	37,65	37,77	38,74	37,09	35,32	31,41	89	-11,07	-15,31
Pršut	99,58	105,98	116,95	133,41	133,95	105,43	79	-21,29	-20,97
Šunka	47,83	49,17	54,15	58,71	58,46	52,11	89	-10,86	-11,24
Panceta	69,80	69,71	69,92	64,23	63,32	55,76	88	-11,94	-13,19
Hamburger slanina	48,60	48,61	50,91	48,92	51,32	43,99	86	-14,28	-10,08

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 13.

Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina u kunama/kg na tržištu Republike Hrvatske, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	INDEKS 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2016.
Pšenica (min. 74 -hL)	1,24	1,32	1,22	0,98	1,09	1,16	106	6,42	18,37
Kukuruz (max. 14 % vlage)	1,15	1,02	1,06	1,03	1,08	1,08	100	0,00	4,85
Ječam stočni	1,26	1,19	1,17	0,96	0,94	1,11	118	18,09	15,63
Zob	-	1,20	1,16	1,07	0,95	1,01	106	6,32	-5,61
Suncokret zno (min. 40 % ulja)	1,97	1,91	2,54	2,31	2,29	2,18	95	-4,80	-5,63
Uljana repica	2,70	2,30	2,57	2,42	2,45	2,39	98	-2,45	-1,24
Soja	3,04	2,54	2,53	2,47	2,84	2,35	83	-17,25	-4,86
Brašno T-550 oštro	3,30	2,68	2,66	3,83	3,88	3,72	96	-4,12	-2,87
Brašno T-550 glatko	2,24	2,05	2,05	1,95	1,91	2,08	109	8,90	6,67
Sirovo ulje-suncokretovo	7,86	4,89	4,82	5,39	5,15	-	-	-	-
Sirovo ulje-sojino	7,63	6,40	5,75	-	-	-	-	-	-
Sojina sačma (44 % SB)	3,77	3,61	3,03	2,67	2,84	2,93	103	3,17	9,74
Sirovo ulje uljane repice	5,60	5,27	5,57	6,20	5,67	-	-	-	-
Pšenično krmno brašno	1,13	0,95	0,98	0,97	0,81	0,94	116	16,05	-3,09

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 14.

Veleprodajne cijene voća u kunama/kg na tržištu Republike Hrvatske, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	INDEKS 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2016.
Jabuka idared	5,73	4,12	4,78	4,31	4,93	5,67	115	15,01	31,55
Jabuka jonagold	5,95	4,82	4,92	4,79	4,95	5,48	111	10,71	14,41
Jabuka zlatni delišes	6,55	4,98	5,06	4,92	5,41	6,01	111	11,09	22,15
Kruške	11,82	10,12	10,25	10,02	10,71	10,49	98	-2,05	4,69
Breskva	9,08	8,47	7,88	7,81	7,42	9,00	121	21,29	15,24
Marelica	13,18	12,42	12,33	12,02	8,99	11,86	132	31,92	-1,33
Trešnja	15,38	18,48	18,67	22,53	15,67	15,79	101	0,77	-29,92
Lubenica	3,11	3,53	4,25	3,25	3,23	3,65	113	13,00	12,31
Mandarina	5,00	3,74	5,03	4,16	5,45	4,60	84	-15,60	10,58
Naranča	7,37	7,16	7,62	7,79	8,14	8,18	100	0,49	5,01
Limun	9,72	10,49	10,62	13,85	11,34	11,53	102	1,68	-16,75
Jagoda	18,96	14,85	18,97	19,86	20,89	19,20	92	-8,09	-3,32
Šljiva	5,07	5,96	6,63	5,86	5,81	5,41	93	-6,88	-7,68

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 15.

Veleprodajne cijene povrća u kunama/kg na tržištu Republike Hrvatske, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	INDEKS 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2016.
Rajčica	10,04	10,47	9,79	8,61	8,99	9,07	101	0,89	5,34
Paprika rog	12,77	11,15	12,28	11,80	12,60	12,03	95	-4,52	1,95
Paprika babura	14,32	12,77	12,00	11,84	12,25	11,61	95	-5,22	-1,94
Patlidžan	11,66	8,95	9,48	9,01	9,03	8,74	97	-3,21	-3,00
Krastavci kornišon	8,70	7,70	8,20	7,03	8,04	8,55	106	6,34	21,62
Luk (crveni)	4,24	3,92	3,74	3,72	3,38	3,82	113	13,02	2,69
Kupus zeleni	3,33	2,59	3,08	2,87	3,01	3,51	117	16,61	22,30
Kelj	5,70	4,80	5,65	4,83	5,18	5,22	101	0,77	8,07
Mrkva	5,64	4,58	5,01	4,88	4,62	5,55	120	20,13	13,73
Zelena salata kristalka	9,00	7,52	8,37	6,94	9,91	8,64	87	-12,82	24,50
Zelena salata puterica	9,64	8,41	9,23	8,15	10,72	9,60	90	-10,45	17,79
Cvjetača	7,87	7,17	7,31	7,37	7,70	8,55	111	11,04	16,01
Grah šareni	20,52	18,55	16,10	15,33	17,13	17,90	104	4,50	16,76
Krumpir	3,28	2,41	2,26	2,56	2,31	2,60	113	12,55	1,56
Mladi krumpir	5,61	4,88	5,04	5,41	5,28	5,39	102	2,08	-0,37
Šampinjoni	20,40	21,03	20,23	20,30	20,19	20,58	102	1,93	1,38
Blitva	8,56	7,46	8,74	7,97	9,08	9,10	100	0,22	14,18
Špinat	10,41	9,96	11,26	10,57	11,43	11,53	101	0,87	9,08

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 16.

Otkupne cijene sirovog mlijeka realne kvalitete i veleprodajne cijene mliječnih proizvoda, peradi (65%-tno pile) i jaja u kn/kg na tržištu Republike Hrvatske, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	INDEKS 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2016.
Otkupna cijena sirovog mlijeka realne kvalitete	2,63159	2,71679	2,47972	2,22825	2,35423	2,43509	103	3,43	9,28
Veleprodajne cijene mliječnih proizvoda									
Svježi sir polumasn (10-25 % m.m.u ST); 500	17,34	17,24	17,43	17,06	16,64	14,67	88	-11,84	-14,01
sir Edam tipa (45% m.m. u ST); 2-5 kg	32,54	30,04	26,68	24,21	27,38	23,59	86	-13,84	-2,56
sir Trapist tipa (45% m.m. u ST); 2-5 kg	49,60	50,20	48,14	44,93	45,43	46,02	101	1,30	2,43
sir Gouda tipa (45% m.m. u ST); 2-5 kg	32,99	31,44	28,68	24,94	28,96	25,35	88	-12,47	1,64
Maslac (>82% m.m.i <16% vode); 250 g	41,04	39,98	37,40	33,83	43,26	46,26	107	6,93	36,74
Maslac I klasa (>82% m.m.i <16% vode); blo	30,23	30,67	28,93	29,53	36,27	36,51	101	0,66	23,64
Veleprodajne cijene pilećig trupova									
Pile A klase (65%-tno pile)	15,20	14,18	13,92	13,53	13,77	13,96	101	1,38	3,18
Veleprodajne cijene jaja A klase									
Jaja kavezno A klase, razred XL	0,96	0,88	0,87	0,88	0,84	0,83	99	-1,19	-5,68
Jaja kavezno A klase, razred L	0,90	0,80	0,79	0,80	0,78	0,74	95	-5,13	-7,50
Jaja kavezno A klase, razred M	0,82	0,74	0,77	0,73	0,71	0,67	94	-5,63	-8,22
Jaja kavezno A klase, razred S	0,73	0,66	0,67	0,65	0,66	0,61	92	-7,58	-6,15
Jaja podno A klase, razred XL		1,04			0,81	0,89	110	9,88	-
Jaja podno A klase, razred L		0,90	0,92	0,90	0,91	0,88	97	-3,30	-2,22
Jaja podno A klase, razred M		0,92	0,83	0,81	0,83	0,82	99	-1,20	1,23
Jaja podno A klase, razred S		0,58	0,65	0,59	0,72	0,63	88	-12,50	6,78

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 17.

Veleprodajne cijene maslinovog ulja u kn/kg na tržištu Republike Hrvatske, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	INDEKS 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2017.	Promjena (%) 2018. / 2016.
Veleprodajne cijene maslinovog ulja									
1 Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 1l i više		31,85	39,97	39,76	47,92	46,53	97	-2,90	17,03
2 Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 0,75l		42,30	49,99	58,96	82,13	64,76	79	-21,15	9,84
3 Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 0,5l		51,49	57,64	68,99	69,87	60,51	87	-13,40	-12,29
7 Maslinovo ulje Djevičansko		50,30	57,00	58,48	61,41	57,69	94	-6,06	-1,35

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Robna razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Republike Hrvatske s inozemstvom

Tablica 18.

Pregled ukupne i poljoprivredne vanjskotrgovinske razmjene, razdoblje od 2002. do 2018. godine i petogodišnji prosjeci od 2008. do 2012. i od 2013. do 2017. godine

Godina	Ukupna robna razmjena				Poljoprivredna razmjena				Nepoljoprivredna razmjena				Udio u ukupnoj razmjeni, (%)				Stopa promjene u odnosu na prethodno razdoblje, (%)			
	(000. €)			Pokrivenost uvoza izvozom	(000. €)			Pokrivenost uvoza izvozom	(000. €)			Pokrivenost uvoza izvozom	Poljoprivredna razmjena		Nepoljoprivredna razmjena		Poljoprivredna razmjena		Nepoljoprivredna razmjena	
	Izvoz	Uvoz	Bilanca		Izvoz	Uvoz	Bilanca		Izvoz	Uvoz	Bilanca		Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz
Ø 2008.-2012.	9.043.586	16.733.643	-7.690.057	54,04	1.082.840	1.789.703	-706.863	60,50	7.960.746	14.943.940	-6.983.194	53,27	11,97	10,70	88,03	89,30				
Ø 2013.-2017.	11.563.919	18.748.811	-7.184.892	61,68	1.563.777	2.524.108	-960.331	61,95	10.000.142	16.224.703	-6.224.561	61,64	13,52	13,46	86,48	86,54	44,41	41,04	25,62	8,57
Indeks Ø2013.-2017./Ø2008.-2012.	127,87	112,04	93,43	114,13	144,41	141,04	135,86	102,40	125,62	108,57	89,14	115,70								
2002.	5.188.154	11.327.014	-6.138.860	45,80	581.433	1.034.997	-453.564	56,18	4.606.721	10.292.017	-5.685.296	44,76	11,21	9,14	88,79	90,86				
2003.	5.464.362	12.537.963	-7.073.600	43,58	696.416	1.139.010	-442.594	61,14	4.767.947	11.398.953	-6.631.006	41,83	12,74	9,08	87,26	90,92	19,78	10,05	3,50	10,76
2004.	6.453.822	13.354.370	-6.900.548	48,33	612.918	1.202.430	-589.512	50,97	5.840.904	12.151.940	-6.311.037	48,07	9,50	9,00	90,50	91,00	-11,99	5,57	22,50	6,61
2005.	7.069.419	14.949.531	-7.880.112	47,29	769.854	1.333.224	-563.371	57,74	6.299.565	13.616.307	-7.316.742	46,26	10,89	8,92	89,11	91,08	25,60	10,88	7,85	12,05
2006.	8.251.588	17.104.667	-8.853.080	48,24	969.171	1.504.496	-535.326	64,42	7.282.417	15.600.171	-8.317.754	46,68	11,75	8,80	88,25	91,20	25,89	12,85	15,60	14,57
2007.	9.004.144	18.832.981	-9.828.837	47,81	974.507	1.589.677	-615.170	61,30	8.029.636	17.243.304	-9.213.667	46,57	10,82	8,44	89,18	91,56	0,55	5,66	10,26	10,53
2008.	9.585.134	20.817.147	-11.232.013	46,04	979.976	1.798.463	-818.487	54,49	8.605.157	19.018.683	-10.413.526	45,25	10,22	8,64	89,78	91,36	0,56	13,13	7,17	10,30
2009.	7.516.744	15.218.514	-7.701.770	49,39	984.520	1.618.233	-633.713	60,84	6.532.223	13.600.281	-7.068.058	48,03	13,10	10,63	86,90	89,37	0,46	-10,02	-24,09	-28,49
2010.	8.905.242	15.137.011	-6.231.769	58,83	1.039.238	1.655.759	-616.521	62,77	7.866.004	13.481.252	-5.615.248	58,35	11,67	10,94	88,33	89,06	5,56	2,32	20,42	-0,88
2011.	9.582.161	16.281.147	-6.698.986	58,85	1.147.560	1.876.865	-729.305	61,14	8.434.601	14.404.281	-5.969.680	58,56	11,98	11,53	88,02	88,47	10,42	13,35	7,23	6,85
2012.	9.628.650	16.214.395	-6.585.745	59,38	1.262.907	1.999.194	-736.287	63,17	8.365.743	14.215.201	-5.849.458	58,85	13,12	12,33	86,88	87,67	10,05	6,52	-0,82	-1,31
2013.	9.589.448	16.528.274	-6.938.825	58,02	1.205.127	2.127.801	-922.674	56,64	8.384.322	14.400.473	-6.016.151	58,22	12,57	12,87	87,43	87,13	-4,58	6,43	0,22	1,30
2014.	10.368.782	17.129.405	-6.760.623	60,53	1.336.197	2.324.728	-988.531	57,48	9.032.584	14.804.676	-5.772.092	61,01	12,89	13,57	87,11	86,43	10,88	9,25	7,73	2,81
2015.	11.527.852	18.482.861	-6.955.009	62,37	1.575.938	2.547.429	-971.491	61,86	9.951.914	15.935.432	-5.983.518	62,45	13,67	13,78	86,33	86,22	17,94	9,58	10,18	7,64
2016.	12.316.569	19.711.866	-7.395.297	62,48	1.784.166	2.657.254	-873.088	67,14	10.532.403	17.054.612	-6.522.209	61,76	14,49	13,48	85,51	86,52	13,21	4,31	5,83	7,02
2017.	14.016.945	21.891.649	-7.874.704	64,03	1.917.459	2.963.329	-1.045.870	64,71	12.099.486	18.928.319	-6.828.834	63,92	13,68	13,54	86,32	86,46	7,47	11,52	14,88	10,99
2018.	14.543.427	23.747.557	-9.204.130	61,24	2.082.372	3.094.027	-1.011.655	67,30	12.461.055	20.653.530	-8.192.475	60,33	14,32	13,03	85,68	86,97	8,60	4,41	2,99	9,11
indeks 2018./2017.	103,76	108,48	116,88	95,65	108,60	104,41	96,73	104,01	102,99	109,11	119,97	94,39								

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 19.

Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, razdoblje od 2013. do 2018. godine

GLCT	Naziv skupine	2013.			2014.			2015.			2016.			2017.			2018.			Udio u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji	
		Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz
01	Žive životinje	46,8	82,3	-35,4	50,9	80,4	-29,5	41,3	90,1	-48,8	61,7	88,6	-26,9	77,6	112,1	-34,5	97,5	110,5	-13,0	4,7	3,6
02	Meso i jestivi kloanički proizvodi	30,9	238,6	-207,8	40,4	294,6	-254,2	55,8	308,6	-252,8	74,1	324,3	-250,2	70,3	371,6	-301,2	84,6	375,7	-291,1	4,1	12,1
03	Ribe i raci (rakovi), mekušci i ostali vodeni beskralješnjaci	106,4	65,7	40,7	114,8	73,2	41,7	150,3	90,4	59,9	149,5	100,8	48,7	156,9	113,1	43,8	170,5	122,1	48,3	8,2	3,9
04	Mliječni proizvodi; ptičja jaja; prirodni med; jestivi proizvodi životinjskog podrijetla što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	43,6	169,2	-125,7	36,4	166,1	-129,7	46,7	173,6	-127,0	57,8	190,1	-132,3	65,8	240,5	-174,7	75,1	245,9	-170,8	3,6	7,9
05	Proizvodi životinjskog podrijetla drugdje nespomenuti i neuključeni na drugom mjestu	5,1	9,3	-4,2	4,5	7,4	-2,9	5,3	8,3	-3,1	4,9	8,8	-3,9	6,5	10,2	-3,6	6,1	10,6	-4,5	0,3	0,3
06	Živo drveće i druge biljke, lukovice, gomolji i tome nalik; rezano cvijeće i ukrasno lišće	1,5	28,7	-27,2	3,2	32,4	-29,2	3,6	32,3	-28,7	5,0	34,8	-29,8	4,4	39,6	-35,2	5,6	45,0	-39,5	0,3	1,5
07	Jestivo povrće i određene vrste korjenja i gomolja	8,9	92,5	-83,5	15,5	96,7	-81,1	17,1	111,7	-94,5	22,4	116,3	-93,7	29,4	116,3	-86,9	29,4	131,3	-101,9	1,4	4,2
08	Jestivo voće i orašasti plodovi; kore agruma; dinja i lubenica	19,0	140,9	-121,9	37,8	146,5	-108,7	31,7	169,1	-137,3	37,7	172,9	-135,2	34,5	180,3	-145,8	39,9	187,9	-147,9	1,9	6,1
09	Kava, čaj, mate čaj i začini	7,6	63,4	-55,8	10,9	63,8	-52,9	13,8	73,0	-59,2	21,1	79,4	-58,4	18,9	78,4	-59,6	20,1	75,5	-55,4	1,0	2,4
10	Žitarice	111,0	40,7	70,3	97,0	56,5	40,5	140,0	62,4	77,6	150,3	45,2	105,1	154,9	58,9	96,0	190,5	71,1	119,4	9,1	2,3
11	Proizvodi mlianske industrije; škrob, inulin i pšenični gluten	16,1	25,9	-9,7	16,9	26,1	-9,1	22,5	33,8	-11,3	23,6	37,9	-14,3	25,7	43,5	-17,8	21,5	41,6	-20,1	1,0	1,3
12	Uljano sjeme i plodovi; razno zrnje, sjeme i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana	74,7	41,7	33,0	63,0	42,5	20,6	110,2	35,0	75,3	112,2	42,0	70,2	158,8	49,9	108,9	132,6	51,6	81,0	6,4	1,7
13	Šelak, gume, smole i ostali biljni sokovi i ekstrakti	0,1	4,6	-4,6	0,9	5,4	-4,6	1,4	5,7	-4,4	1,4	6,0	-4,6	1,6	6,9	-5,2	2,4	6,8	-4,4	0,1	0,2
14	Biljni materijali za pletarstvo, biljni proizvodi drugdje nespomenuti i neuključeni	0,0	0,5	-0,5	0,9	1,1	-0,2	0,3	0,8	-0,4	0,1	0,4	-0,3	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,0
15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla i proizvodi njihove razgradnje; prerađene jestive masti; životinjski i biljni voskovi	27,5	115,7	-88,2	34,0	105,2	-71,3	34,9	102,7	-67,8	56,0	105,0	-48,9	66,3	103,4	-37,2	70,6	100,3	-29,8	3,4	3,2
16	Preradevine od mesa, riba, rakova, mekušaca ili drugih vodenih beskralješnjaka	77,9	44,4	33,5	72,2	54,5	17,7	81,2	66,8	14,4	83,5	70,8	12,6	89,0	78,9	10,1	98,5	89,6	8,8	4,7	2,9
17	Šećer i proizvodi od šećera	77,9	83,1	-5,2	101,8	88,0	13,8	97,9	108,0	-10,1	161,5	116,5	45,0	111,6	117,7	-6,1	87,7	62,4	25,3	4,2	2,0
18	Kakao i proizvodi od kakaa	44,6	103,9	-59,4	65,5	133,3	-67,7	91,3	152,1	-60,8	101,3	152,0	-50,7	115,5	153,0	-37,4	135,6	154,3	-18,8	6,5	5,0
19	Proizvodi na osnovi žitarica, škroba, brašna ili mlijeka; slastičarski proizvodi	88,8	171,1	-82,3	101,0	183,0	-82,1	121,4	199,1	-77,6	126,0	204,9	-78,9	144,2	218,2	-74,0	149,0	245,6	-96,6	7,2	7,9
20	Proizvodi od povrća, voća, orašastih plodova i ostalih dijelova biljaka	24,1	83,4	-59,3	26,4	93,3	-66,9	33,9	103,0	-69,1	41,4	108,5	-67,1	40,1	118,0	-77,9	42,9	121,2	-78,3	2,1	3,9
21	Razni prehrambeni proizvodi	146,9	152,4	-5,4	160,5	158,9	1,5	169,1	168,1	1,1	177,7	175,6	2,1	184,3	187,3	-3,0	201,6	204,7	-3,1	9,7	6,6
22	Pića, alkoholi i ocat	108,9	112,9	-4,0	116,8	139,8	-22,9	128,5	156,0	-27,4	136,4	174,4	-38,0	140,2	201,7	-61,6	152,1	231,7	-79,6	7,3	7,5
23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije, pripremljena životinjska hrana	44,4	173,3	-128,9	73,2	185,6	-112,4	93,0	192,6	-99,5	80,1	199,6	-119,5	71,3	213,4	-142,1	67,1	234,9	-167,8	3,2	7,6
24	Duhan i prerađeni nadomjesci duhana	64,4	58,1	6,4	56,8	60,3	-3,5	49,0	68,5	-19,4	59,0	66,1	-7,1	112,0	105,5	6,5	148,4	116,4	32,0	7,1	3,8
UKUPNO (1-24)		1.177,4	2.102,3	-924,9	1.301,3	2.294,5	-993,2	1.540,4	2.511,5	-971,1	1.744,6	2.620,5	-875,9	1.879,8	2.918,8	-1.038,9	2.029,2	3.037,0	-1.007,8	97,4	98,2
29	Organski kemijski proizvodi	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,5	-0,5	0,1	0,5	-0,4	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,4	-0,4	0,1	0,5	-0,4	0,0	0,0
33	Eterična ulja i rezinoidi	1,5	1,8	-0,3	8,7	2,3	6,4	6,9	2,1	4,8	10,4	3,8	6,7	8,4	8,0	0,3	16,4	12,8	3,6	0,8	0,4
35	Bjelančevinaste tvari, modificirani škrobovi; ljepila, enzimi	0,7	10,7	-10,0	1,0	11,3	-10,3	1,5	13,5	-12,0	1,5	14,6	-13,1	1,8	18,3	-16,4	2,0	21,7	-19,7	0,1	0,7
38	Razni proizvodi kemijske industrije	0,0	0,3	-0,3	0,0	1,0	-1,0	0,0	1,0	-1,0	0,0	1,1	-1,1	0,0	0,5	-0,5	0,0	0,6	-0,6	0,0	0,0
41	Sirova koža s dlakom ili bez dlake (osim krzna) i štavljena koža	25,4	11,7	13,7	25,0	14,2	10,8	26,7	18,3	8,4	27,3	16,5	10,8	26,4	16,5	9,8	32,2	19,9	12,3	1,5	0,6
43	Prirodno i umjetno krzno i proizvodi od krzna	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,2	-0,1	0,1	0,5	-0,4	0,1	1,0	-0,9	0,0	0,0
50	Svila	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
51	Vuna, fina ili gruba životinjska dlaka, pređa	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
52	Pamuk	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,5	-0,5	0,1	0,4	-0,3	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,0
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,8	0,0	0,7	2,3	0,1	2,2	0,1	0,0
UKUPNO (29-53)		27,7	25,5	2,2	34,9	30,2	4,7	35,5	35,9	-0,4	39,5	36,7	2,8	37,6	44,6	-7,0	53,1	57,0	-3,9	2,6	1,8
UKUPNO		1.205,1	2.127,8	-922,7	1.336,2	2.324,7	-988,5	1.575,9	2.547,4	-971,5	1.784,2	2.657,3	-873,1	1.917,5	2.963,3	-1.045,9	2.082,4	3.094,0	-1.011,7	100,0	100,0

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 20.

Pregled najznačajnijih izvoznih proizvoda na razini HS 6, prosjek razdoblja od 2013.do 2017. godine, 2017. i 2018. godine

CT	Naziv	Ø 2013.-2017.				2017.				2018.			
		RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %	RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %	RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %
170199	Šećer od šećerne trske ili šećerne repe, u krutom stanju (osim šećera od šećerne trske ili šećerne repe, koji sadrži dodane arome ili tvari za bojenje i sirovog šećera)	1.	97.748.849,60	189.921,15	6,25	1.	98.250.009,00	191.735,91	5,12	5.	70.963.782,00	213.674,78	3,41
100590	Kukuruz (osim onoga za sjetvu)	2.	59.040.069,40	382.125,73	3,78	3.	71.860.451,00	445.884,72	3,75	3.	82.060.694,00	513.952,38	3,94
210390	Pripravci za umake i pripremljeni umaci; miješani začini i začinska sredstva (osim umaka od soje, ketchupa od rajčice i drugih umaka od rajčice, gorušice, brašna od gorušice)	3.	58.084.955,60	25.644,36	3,71	6.	59.933.419,00	28.754,74	3,13	6.	60.608.704,00	29.379,50	2,91
210690	Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelančevina i teksturiranih bjelančevinskih tvari)	4.	54.311.493,80	21.919,60	3,47	5.	60.924.644,00	24.654,35	3,18	4.	72.330.700,00	27.375,85	3,47
100199	Pšenica i suražica (osim za sjetvu i tvrde pšenice)	5.	52.093.502,80	306.144,76	3,33	7.	56.503.486,00	343.590,54	2,95	2.	85.929.475,00	487.578,45	4,13
120190	Soja, neovisno je li lomljena ili ne (osim za sjetvu)	6.	51.638.176,20	138.254,56	3,30	2.	88.819.080,00	231.174,47	4,63	9.	49.220.724,00	140.472,98	2,36
240220	Cigarete koje sadrže duhan	7.	43.157.661,60	5.554,20	2,76	4.	64.613.731,00	5.779,95	3,37	1.	106.219.645,00	9.433,74	5,10
230990	Pripravci koji se koriste u prehrani životinja (osim hrane za pse i mačke, pripremljene u pakiranju za pojedinačnu prodaju)	8.	42.441.519,80	63.874,81	2,71	11.	41.335.450,00	68.008,53	2,16	13.	40.304.633,00	65.474,67	1,94
220300	Pivo dobiveno od slada	9.	39.952.486,40	66.152,85	2,55	12.	40.374.407,00	68.610,35	2,11	12.	40.680.036,00	66.719,61	1,95
180632	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje (osim punjenih)	10.	38.820.737,40	8.919,04	2,48	8.	48.575.841,00	10.957,35	2,53	7.	55.238.171,00	11.999,67	2,65
190110	Proizvodi za prehranu dojenčadi i male djece, u pakiranjima za pojedinačnu prodaju, od brašna, prekrupe, krupice, škroba ili sladnog ekstrakta, bez kakaa ili s masenim udjelom kakaa manjim od 40% računano s potpuno odmašćenom osnovom, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu; prehrambeni proizvodi od robe iz tarifnih brojeva 0401 do 0404, bez kakaa ili s masenim udjelom kakaa manjim od 5% računano s potpuno odmašćenom osnovom, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu	11.	37.044.911,40	9.282,92	2,37	9.	45.435.472,00	10.853,21	2,37	14.	39.835.527,00	9.113,35	1,91
030235	Svježa ili rashlađena atlantska i pacifička plavoperajna tuna (Thunnus thynnus, Thunnus orientalis):	12.	32.542.824,20	2.519,09	2,08	15.	31.070.182,00	2.852,03	1,62	16.	34.056.054,00	3.008,07	1,64
220210	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane, za direktnu potrošnju kao pića	13.	32.019.586,00	95.380,99	2,05	14.	38.158.971,00	104.086,03	1,99	11.	42.718.987,00	106.470,59	2,05
010392	Žive čistokrvne svinje, mase veće od uključivo 50 kg (osim čistokrvnih rasplodnih životinja)	14.	24.885.729,80	19.723,30	1,59	13.	39.674.000,00	31.076,80	2,07	15.	39.105.044,00	33.621,03	1,88
180631	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje, punjeni	15.	24.196.244,80	5.061,98	1,55	10.	41.976.902,00	7.313,31	2,19	8.	52.047.621,00	8.818,21	2,50
190532	Vafli i oblate	16.	22.439.647,20	9.214,16	1,43	22.	22.402.462,00	9.072,37	1,17	25.	22.462.251,00	9.451,10	1,08
010229	Živa goveda (osim čistokrvnih za rasplod)	17.	22.344.929,40	12.575,01	1,43	17.	26.193.423,00	14.544,62	1,37	10.	45.673.015,00	23.984,04	2,19
210410	Juhe, uključujući mesne i pripravke za njih	18.	20.247.443,40	5.896,25	1,29	26.	21.726.845,00	6.907,04	1,13	22.	25.299.625,00	8.721,27	1,21
410150	Cijele sirove govede kože (uključujući bivolje) i kože kopitara, s dlakom ii bez nje, težine veće od 16 kg kad su svježe ili soljene, suhe, lužene, piklane ili drukčije konzervirane (neštavljene, niti pergamentno ili drugačije obrađene)	19.	19.947.419,00	9.185,34	1,28	28.	21.286.095,00	10.545,86	1,11	18.	27.601.780,00	16.045,34	1,33
160232	Meso i iznutrice, od kokoši vrste "Gallus domesticus", pripremljeni ili konzervirani (osim purećeg mesa i iznutrica Gallus domesticus ili gvinejske kokoši, kobasica i sličnih proizvoda, koji su obrađeni finalnim homogeniziranjem, pripravaka od jetre i mesnih ekstrakata i sokova)	20.	19.178.388,80	5.660,38	1,23	27.	21.529.028,00	6.495,49	1,12	24.	22.856.690,00	6.635,31	1,10
Ostali proizvodi			771.640.867,40	1.748.110,26	49,34		976.815.396,00	2.028.507,44	50,94		1.067.159.034,00	1.704.440,89	51,25
UKUPNO			1.563.777.444,00	3.131.120,74	100,00		1.917.459.294,00	3.651.405,12	100,00		2.082.372.192,00	3.496.370,83	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 21.

Pregled najznačajnijih uvoznih proizvoda na razini HS 6, prosjek razdoblja od 2013. do 2017. godine, 2017. i 2018. godine

CT	Naziv	Ø 2013.-2017.				2017.				2018.			
		RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %	RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %	RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %
210690	Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelanjčevina i teksturiranih bjelanjčevina tvari)	1.	89.196.420,20	28.995,08	3,53	2.	98.789.894,00	29.683,81	3,33	1.	108.918.396,00	30.680,07	3,52
020319	Svježe ili rashlađeno svinjsko meso (osim trupova i polovica, šunke, plečki i komada od njih, s kostima)	2.	79.856.744,80	37.117,94	3,16	1.	113.367.373,00	48.339,57	3,83	2.	108.536.451,00	51.272,59	3,51
230400	Uljane pogače i ostali kruti ostaci dobiveni pri ekstrakciji ulja od soje, nemljeveni, mljeveni ili peletirani	3.	65.606.325,20	163.946,49	2,60	7.	67.472.719,00	186.745,21	2,28	8.	69.230.831,00	193.994,25	2,24
230990	Pripravci koji se koriste u prehrani životinja (osim hrane za pse i mačke, pripremljene u pakiranju za pojedinačnu prodaju)	4.	62.073.042,80	68.593,11	2,46	3.	79.093.892,00	92.972,70	2,67	3.	94.262.596,00	107.384,59	3,05
020329	Smrznuto svinjsko meso (osim trupova i polovica, šunke, plečki i komada od njih, bez kostiju)	5.	61.062.295,60	28.593,04	2,42	9.	62.153.360,00	26.546,77	2,10	11.	52.193.922,00	25.755,95	1,69
190590	Kruh, kolači, torte, keksi i ostale pekarske preradevine, sa ili bez kakaa, hostije, prazne kapsule pogodne za farmaceutsku upotrebu, oblate za pečenje, rižin papir i slični proizvodi (osim hruskavog kruha i medenjaka začinjanih ingverom)	6.	60.092.187,00	31.134,86	2,38	5.	73.987.770,00	38.197,13	2,50	4.	85.653.687,00	41.124,47	2,77
040120	Mlijeko i vrhnje, s više od 1% masti do uključno 6% masti, nekonzentrirani, bez dodanog šećera i ostalih sladila	7.	58.464.365,40	159.096,18	2,32	4.	74.106.135,00	195.961,85	2,50	6.	73.902.590,00	201.729,26	2,39
010229	Živa goveda (osim čistokrvnih za rasplod)	8.	55.512.652,80	20.978,41	2,20	8.	65.418.133,00	23.414,99	2,21	7.	70.061.078,00	24.956,00	2,26
040690	Sir, ostali (osim svježeg sira, uključno sir od surutke, nefermentirani, skuta, sir obrađeni, prošaran plavom plijesni, i ribani ili u prahu)	9.	53.558.371,00	15.920,21	2,12	6.	73.540.438,00	20.899,73	2,48	5.	76.120.724,00	22.328,29	2,46
240220	Cigarete koje sadrže duhan	10.	53.346.580,40	3.600,48	2,11	10.	61.382.844,00	3.999,70	2,07	9.	59.481.491,00	4.288,57	1,92
230910	Hrana za pse i mačke, pripremljena u pakiranju za pojedinačnu prodaju	11.	44.497.808,80	49.764,98	1,76	12.	49.036.288,00	58.169,22	1,65	10.	52.211.169,00	58.921,59	1,69
180690	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u pakiranju 2 kg ili manje (osim u blokovima, pločama ili rebrima i kakao prahu)	12.	43.986.923,20	10.915,77	1,74	13.	46.554.895,00	10.769,35	1,57	12.	49.810.941,00	11.454,75	1,61
170114	Ostali sirovi šećer od šećerne trske, bez dodanih aroma ili tvari za bojenje, u krutom stanju (osim šećera od šećerne trske iz tarifnog broja 1701.13)	13.	42.567.483,40	118.353,91	1,69	11.	49.231.945,00	112.168,29	1,66	324.	981.364,00	1.180,04	0,03
080390	Banane, svježe ili suhe (osim banana za kuhanje)	14.	40.257.877,20	57.002,71	1,59	14.	44.571.955,00	61.455,79	1,50	14.	46.637.394,00	65.921,44	1,51
180632	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje (osim punjenih)	15.	36.149.810,20	8.984,06	1,43	16.	42.120.487,00	10.523,13	1,42	17.	37.952.450,00	10.467,06	1,23
090111	Kava, nepržena, s kofeinom	16.	33.363.465,60	16.365,91	1,32	20.	34.395.641,00	15.777,72	1,16	23.	29.556.854,00	15.594,96	0,96
020120	Svježi ili rashlađeni komadi govedine, s kostima (osim trupova i polovica)	17.	30.402.126,60	10.616,64	1,20	17.	37.538.131,00	12.782,75	1,27	16.	40.715.371,00	13.140,26	1,32
220300	Pivo dobiveno od slada	18.	29.449.389,40	64.639,15	1,17	18.	36.853.073,00	79.487,91	1,24	15.	43.627.766,00	92.277,18	1,41
190531	Slatki keksi	19.	29.028.297,40	13.986,27	1,15	22.	30.498.021,00	15.442,24	1,03	20.	33.100.092,00	16.676,67	1,07
220210	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane, za direktnu potrošnju kao pića	20.	27.016.869,60	73.325,28	1,07	15.	42.232.346,00	107.882,02	1,43	13.	49.151.720,00	121.473,73	1,59
	Ostali proizvodi		1.528.618.125,60	1.583.193,17	60,56		1.780.984.070,00	1.733.601,01	60,10		1.911.919.918,00	1.834.338,63	61,79
	UKUPNO		2.524.107.162,20	2.565.123,66	100,00		2.963.329.410,00	2.884.820,89	100,00		3.094.026.805,00	2.944.960,34	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 22.

Pregled vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po zemljama, prosjek razdoblja od 2013. do 2017. godine, 2017. i 2018. godine

IZVOZ									
zemlja	Ø 2013.-2017.			2017.			2018.		
	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)
Bosna i Hercegovina	1.	276.900.360	17,71	3.	274.762.608	14,33	3.	289.878.455	13,92
Slovenija	2.	226.574.628	14,49	1.	302.011.606	15,75	2.	328.865.071	15,79
Italija	3.	213.089.291	13,63	2.	278.975.400	14,55	1.	329.744.954	15,84
Srbija	4.	126.447.942	8,09	5.	152.354.709	7,95	5.	140.625.179	6,75
Njemačka	5.	93.342.992	5,97	4.	161.766.045	8,44	4.	157.682.397	7,57
Mađarska	6.	90.973.837	5,82	6.	106.978.311	5,58	7.	116.374.474	5,59
Austrija	7.	69.690.949	4,46	7.	91.973.985	4,80	6.	127.627.446	6,13
Sjeverna Makedonija	8.	40.267.382	2,58	8.	45.122.029	2,35	8.	50.848.287	2,44
Crna Gora	9.	35.129.448	2,25	10.	36.500.171	1,90	10.	41.012.371	1,97
Japan	10.	32.790.805	2,10	11.	31.955.889	1,67	11.	34.930.715	1,68
Kosovo	11.	25.749.208	1,65	15.	25.867.621	1,35	13.	32.123.767	1,54
Poljska	12.	24.049.928	1,54	12.	30.310.980	1,58	14.	27.969.241	1,34
Sjedinjene Američke Države	13.	23.962.114	1,53	17.	21.733.861	1,13	19.	20.798.318	1,00
Češka	14.	23.436.477	1,50	9.	37.737.489	1,97	12.	34.034.560	1,63
Slovačka	15.	20.233.791	1,29	14.	26.089.900	1,36	17.	24.264.427	1,17
Rusija	16.	18.340.941	1,17	13.	26.510.136	1,38	29.	6.870.233	0,33
Saudijska Arabija	17.	17.868.998	1,14	19.	20.188.106	1,05	21.	17.120.900	0,82
Rumunjska	18.	17.427.562	1,11	16.	24.463.534	1,28	9.	42.048.656	2,02
Bugarska	19.	15.951.461	1,02	18.	21.500.913	1,12	15.	25.229.935	1,21
Albanija	20.	15.548.691	0,99	21.	15.797.297	0,82	20.	17.911.172	0,86
Ostale zemlje		156.000.639	9,98		184.858.704	9,64		216.411.634	10,39
UKUPNO		1.563.777.444	100,00		1.917.459.294	100,00		2.082.372.192	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 23.

Pregled vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po zemljama, prosjek razdoblja od 2013. do 2017. godine, 2017. i 2018. godine

UVOZ									
zemlja	Ø 2013.-2017.			2017.			2018.		
	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)
Njemačka	1.	385.566.778	15,28	1.	440.556.357	14,87	1.	462.347.073	14,94
Italija	2.	290.775.686	11,52	2.	334.899.203	11,30	2.	379.355.490	12,26
Mađarska	3.	234.905.144	9,31	3.	283.639.596	9,57	4.	297.605.812	9,62
Nizozemska	4.	202.392.735	8,02	5.	243.189.193	8,21	5.	259.341.325	8,38
Slovenija	5.	198.763.994	7,87	4.	270.948.488	9,14	3.	308.890.597	9,98
Poljska	6.	168.008.697	6,66	6.	213.099.377	7,19	6.	236.033.354	7,63
Austrija	7.	145.512.881	5,76	7.	165.328.783	5,58	7.	169.103.159	5,47
Španjolska	8.	104.461.402	4,14	8.	140.828.545	4,75	8.	145.070.129	4,69
Srbija	9.	95.540.755	3,79	9.	102.259.728	3,45	9.	104.465.765	3,38
Francuska	10.	71.646.443	2,84	10.	86.694.261	2,93	10.	81.081.720	2,62
Bosna I Hercegovina	11.	59.847.323	2,37	13.	55.958.921	1,89	13.	60.854.314	1,97
Češka	12.	58.138.368	2,30	11.	75.308.449	2,54	11.	75.055.974	2,43
Rumunjska	13.	48.969.179	1,94	12.	60.835.291	2,05	12.	69.427.868	2,24
Belgija	14.	48.387.916	1,92	14.	52.971.978	1,79	14.	52.330.018	1,69
Brazil	15.	47.239.573	1,87	17.	34.156.737	1,15	20.	26.366.611	0,85
Sjeverna Makedonija	16.	38.465.290	1,52	16.	35.265.945	1,19	15.	35.570.403	1,15
Slovačka	17.	29.652.409	1,17	15.	36.961.101	1,25	18.	30.403.973	0,98
Ujedinjena Kraljevina	18.	26.696.142	1,06	19.	30.704.304	1,04	16.	32.365.227	1,05
Bugarska	19.	24.308.546	0,96	18.	31.495.388	1,06	19.	28.258.302	0,91
Danska	20.	23.908.695	0,95	20.	29.757.335	1,00	17.	31.975.819	1,03
Ostale zemlje		220.920.281	8,75		238.470.430	8,05		208.123.872	6,73
UKUPNO		2.524.108.237	100,00		2.963.329.410	100,00		3.094.026.805	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 24.

Pregled vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenim proizvodima po tržištima, prosjek razdoblja od 2013. do 2017.godine i 2017. i 2018. godine

	Ø 2013.-2017.						2017.					2018.				
	Vrijednost, EUR			Udio u ukupnoj			Vrijednost, EUR			Udio u ukupnoj		Vrijednost, EUR			Udio u ukupnoj	
	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz		Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz
Austrija	69.690.949	145.512.881	-75.821.932	4,46	5,76		91.973.985	165.328.783	-73.354.798	4,80	5,58	127.627.446	169.103.159	-41.475.713	6,13	5,47
Belgija	8.453.834	48.387.916	-39.934.081	0,54	1,92		10.197.477	52.971.978	-42.774.501	0,53	1,79	14.397.155	52.330.018	-37.932.863	0,69	1,69
Danska	793.925	23.908.695	-23.114.770	0,05	0,95		1.070.979	29.757.335	-28.686.356	0,06	1,00	2.308.015	31.975.819	-29.667.804	0,11	1,03
Finska	53.149	248.697	-195.547	0,00	0,01		162.550	358.707	-196.157	0,01	0,01	107.031	157.961	-50.930	0,01	0,01
Francuska	11.029.008	71.646.443	-60.617.435	0,71	2,84		11.189.552	86.694.261	-75.504.709	0,58	2,93	15.824.261	81.081.720	-65.257.459	0,76	2,62
Grčka	11.319.813	12.413.912	-1.094.099	0,72	0,49		10.306.945	11.928.966	-1.622.021	0,54	0,40	9.670.516	14.747.655	-5.077.139	0,46	0,48
Irska	522.285	4.745.800	-4.223.515	0,03	0,19		1.738.808	10.892.575	-9.153.767	0,09	0,37	2.340.231	7.438.867	-5.098.636	0,11	0,24
Italija	213.089.291	290.775.686	-77.686.395	13,63	11,52		278.975.400	334.899.203	-55.923.803	14,55	11,30	329.744.954	379.355.490	-49.610.536	15,84	12,26
Luksemburg	102.933	673.520	-570.587	0,01	0,03		483.660	1.411.911	-928.251	0,03	0,05	999.726	1.854.380	-854.654	0,05	0,06
Nizozemska	7.791.019	202.392.735	-194.601.716	0,50	8,02		10.990.396	243.189.193	-232.198.797	0,57	8,21	10.673.218	259.341.325	-248.668.107	0,51	8,38
Njemačka	93.342.992	385.566.778	-292.223.786	5,97	15,28		161.766.045	440.556.357	-278.790.312	8,44	14,87	157.682.397	462.347.073	-304.664.676	7,57	14,94
Portugal	785.554	2.479.113	-1.693.559	0,05	0,10		1.076.184	3.657.059	-2.580.875	0,06	0,12	1.180.016	5.432.979	-4.252.963	0,06	0,18
Španjolska	11.819.373	104.461.402	-92.642.029	0,76	4,14		16.490.594	140.828.545	-124.337.951	0,86	4,75	24.658.979	145.070.129	-120.411.150	1,18	4,69
Švedska	8.635.768	10.885.434	-2.249.666	0,55	0,43		11.502.043	13.646.854	-2.144.811	0,60	0,46	13.241.543	14.907.619	-1.666.076	0,64	0,48
Ujedinjena Kraljevina	11.182.182	26.696.142	-15.513.959	0,72	1,06		14.864.314	30.704.304	-15.839.990	0,78	1,04	16.606.845	32.365.227	-15.758.382	0,80	1,05
EU 15	448.612.077	1.330.795.153	-882.183.077	28,69	52,72		622.788.932	1.566.826.031	-944.037.099	32,48	52,87	727.062.333	1.657.509.421	-930.447.088	34,92	53,57
Bugarska	15.951.461	24.308.546	-8.357.084	1,02	0,96		21.500.913	31.495.388	-9.994.475	1,12	1,06	25.229.935	28.258.302	-3.028.367	1,21	0,91
Cipar	613.767	1.703.717	-1.089.950	0,04	0,07		453.836	2.675.849	-2.222.013	0,02	0,09	305.291	2.322.181	-2.016.890	0,01	0,08
Češka	23.436.477	58.138.368	-34.701.891	1,50	2,30		37.737.489	75.308.449	-37.570.960	1,97	2,54	34.034.560	75.055.974	-41.021.414	1,63	2,43
Estonija	251.217	742.105	-490.889	0,02	0,03		316.223	1.416.938	-1.100.715	0,02	0,05	356.849	1.080.083	-723.234	0,02	0,03
Latvija	681.635	640.065	41.570	0,04	0,03		674.833	1.120.913	-446.080	0,04	0,04	1.011.940	976.421	35.519	0,05	0,03
Litva	1.035.886	5.984.301	-4.948.415	0,07	0,24		648.525	7.734.864	-7.086.339	0,03	0,26	2.667.958	7.640.622	-4.972.664	0,13	0,25
Mađarska	90.973.837	234.905.144	-143.931.307	5,82	9,31		106.978.311	283.639.596	-176.661.285	5,58	9,57	116.374.474	297.605.812	-181.231.338	5,59	9,62
Malta	2.322.547	2.865	2.319.682	0,15	0,00		2.277.070	0	2.277.070	0,12	0,00	4.179.666	0	4.179.666	0,20	0,00
Poljska	24.049.928	168.008.697	-143.958.769	1,54	6,66		30.310.980	213.099.377	-182.788.397	1,58	7,19	27.969.241	236.033.354	-208.064.113	1,34	7,63
Rumunjska	17.427.562	48.969.179	-31.541.616	1,11	1,94		24.463.534	60.835.291	-36.371.757	1,28	2,05	42.048.656	69.427.868	-27.379.212	2,02	2,24
Slovačka	20.233.791	29.652.409	-9.418.619	1,29	1,17		26.089.900	36.961.101	-10.871.201	1,36	1,25	24.264.427	30.403.973	-6.139.546	1,17	0,98
Slovenija	226.574.628	198.763.994	27.810.633	14,49	7,87		302.011.606	270.948.488	31.063.118	15,75	9,14	328.865.071	308.890.597	19.974.474	15,79	9,98

EU 12	423.552.735	771.819.390	-348.266.655	27,09	30,58	553.463.220	985.236.254	-431.773.034	28,86	33,25	607.308.068	1.057.695.187	-450.387.119	29,16	34,19
EU 27	872.164.812	2.102.614.544	-1.230.449.732	55,77	83,30	1.176.252.152	2.552.062.285	-1.375.810.133	61,34	86,12	1.334.370.401	2.715.204.608	-1.380.834.207	64,08	87,76
Albanija	15.548.691	2.181.174	13.367.516	0,99	0,09	15.797.297	3.314.838	12.482.459	0,82	0,11	17.911.172	3.123.170	14.788.002	0,86	0,10
Bosna i Hercegovina	276.900.360	59.847.323	217.053.037	17,71	2,37	274.762.608	55.958.921	218.803.687	14,33	1,89	289.878.455	60.854.314	229.024.141	13,92	1,97
Crna Gora	35.129.448	1.024.279	34.105.169	2,25	0,04	36.500.171	645.592	35.854.579	1,90	0,02	41.012.371	552.192	40.460.179	1,97	0,02
Kosovo	25.749.208	1.934.951	23.814.257	1,65	0,08	25.867.621	1.111.202	24.756.419	1,35	0,04	32.123.767	1.413.086	30.710.681	1,54	0,05
Sjeverna Makedonija	40.267.382	38.465.290	1.802.092	2,58	1,52	45.122.029	35.265.945	9.856.084	2,35	1,19	50.848.287	35.570.403	15.277.884	2,44	1,15
Moldavija, Republika	117.260	241.803	-124.543	0,01	0,01	169.107	441.103	-271.996	0,01	0,01	293.176	511.702	-218.526	0,01	0,02
Srbija	126.447.942	95.540.755	30.907.186	8,09	3,79	152.354.709	102.259.728	50.094.981	7,95	3,45	140.625.179	104.465.765	36.159.414	6,75	3,38
CEFTA	520.160.291	199.235.575	320.924.715	33,26	7,89	550.573.542	198.997.329	351.576.213	28,71	6,72	572.692.407	206.490.632	366.201.775	27,50	6,67
EFTA	5.506.726	8.525.699	-3.018.972	0,35	0,34	3.925.150	6.092.613	-2.167.463	0,20	0,21	5.134.453	6.988.220	-1.853.767	0,25	0,23
a Brazil	38.795	47.239.573	-47.200.779	0,00	1,87	8.953	34.156.737	-34.147.784	0,00	1,15	83.243	26.366.611	-26.283.368	0,00	0,85
b Japan	32.790.805	126.086	32.664.719	2,10	0,00	31.955.889	17.330	31.938.559	1,67	0,00	34.930.715	40.155	34.890.560	1,68	0,00
c Kina	3.108.111	12.848.130	-9.740.018	0,20	0,51	21.733.861	16.541.508	5.192.353	1,13	0,56	20.798.318	18.636.027	2.162.291	1,00	0,60
d SAD	23.962.114	17.477.133	6.484.981	1,53	0,69	6.957.954	18.177.917	-11.219.963	0,36	0,61	5.867.173	20.088.372	-14.221.199	0,28	0,65
e Turska	6.251.030	18.864.131	-12.613.101	0,40	0,75	6.863.703	10.523.545	-3.659.842	0,36	0,36	3.852.567	11.070.387	-7.217.820	0,19	0,36
UKUPNO a,b,c,d,e	66.150.855	96.555.053	-30.404.198	4,23	3,83	67.520.360	79.417.037	-11.896.677	3,52	2,68	65.532.016	76.201.552	-10.669.536	3,15	2,46
OSTALA TRŽIŠTA	99.794.760	117.177.366	-17.382.606	6,38	4,64	119.188.090	126.729.541	-7.541.451	6,22	4,28	104.642.915	89.141.793	15.501.122	5,03	2,88
POLJOPRIVREDNO PREHRAMBENA RAZMJENA, UKUPNA	1.563.777.444	2.524.108.237	-960.330.793	100,00	100,00	1.917.459.294	2.963.329.410	-1.045.870.116	100,00	100,00	2.082.372.192	3.094.026.805	-1.011.654.613	100,00	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 25.

Pregled izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u države članice Europske unije, 2018. godina

	Europska unija vrijednost, EUR	Europska unija (15 zemalja)	Austrija	Belgija	Danska	Finska	Francuska	Grčka	Irska	Italija	Luksemburg	Nizozemska	Njemačka	Portugal	Španjolska	Švedska	Ujedinjena Kraljevina	Europska unija (12 zemalja)	Bugarska	Cipar	Česka	Estonija	Latvija	Litva	Mađarska	Malta	Poljska	Rumunjska	Slovačka	Slovenija
01 Žve životinje	50.995.151	25.644.206	3.942.562	0	0	0	0	0	0	21.360.945	0	291.504	0	0	0	0	49.195	25.350.945	35.303	0	0	0	0	0	21.538.523	0	248.905	57.020	0	3.471.194
02 Meso i jestivi klančički proizvodi	61.580.503	25.962.789	5.636.999	0	215.353	0	88.590	0	0	18.528.727	296	167.362	689.721	0	63.758	522.525	49.458	35.617.714	214.490	16.382	67.057	0	0	118.463	3.852.248	0	411.251	144.610	390.920	30.402.193
03 Riba i rakovi	119.206.002	92.066.511	4.056.185	584	0	0	5.500.178	346.108	3.100	64.652.309	58.898	212.118	5.348.117	651.773	11.123.815	112.399	927	27.139.491	724.993	0	1.128.222	0	0	1.936	1.995.729	29.946	1.427.339	579.262	663.913	20.588.151
04 Mliječni proizvodi: pijeća jaja, prirodni med	41.447.515	11.565.625	2.104.869	1.663	456.757	884	703.806	126.267	174	2.487.782	718.328	766.837	1.669.820	35.512	269.853	2.198.405	24.668	29.881.890	135.208	0	385.072	6.408	46	3.264	2.880.391	0	15.900	153.201	382.682	25.919.718
05 Proizvodi životinjskog podrijetla	5.703.319	3.869.137	381.326	0	0	0	37	141.110	0	2.062.922	0	24.451	1.194.477	0	42.017	0	22.797	1.834.182	44	0	26.393	0	0	0	415.953	0	370.934	34.412	175.573	810.873
06 Živo drveće, rezano cvijeće i ukrasno lišće	2.863.023	517.691	85.951	1.227	0	0	61	40	0	376.785	0	50.281	2.686	0	476	0	184	2.345.332	26.609	0	171	0	10	559	521.756	0	18.565	416.043	383	1.361.236
07 Jestivo povrće	23.859.685	10.356.584	2.022.023	2.009.593	72.914	586	599.392	35.973	983	1.685.122	1.536	290.772	3.303.408	1	9.142	31.129	294.010	13.303.101	883.565	78	2.574.166	0	0	0	1.367.673	0	214.186	476.896	164.160	7.822.377
08 Jestivo voće i orašasti plodovi	28.697.667	10.841.530	777.278	165.010	287.271	0	1.271.553	11.016	0	3.394.336	1.650	549.031	3.440.717	0	175.541	163	767.954	17.856.137	214.897	44.424	4.441.668	28.932	733	9.372	316.700	0	309.511	833.249	3.117.982	8.538.669
09 Kava, čaj i začini	12.555.845	4.580.661	1.328.244	476	70	0	678	0	16.665	2.774.478	748	27.184	359.416	19	7.053	22.909	42.721	7.975.184	149.849	128	520.350	0	0	0	45.303	0	31.277	12.806	184.230	7.051.241
10 Žitarice	166.633.017	140.079.145	25.727.407	19.602	0	0	1.246.252	63.620	0	112.095.651	72	3.384	788.675	133.479	810	13	780	26.553.872	69.554	0	1	0	1.120	36.348	1.536.767	3.884.098	1.548	1.475.113	37.209	19.512.114
11 Proizvodi mlijske industrije	9.392.032	1.610.705	20.434	0	452	0	573.549	1.645	884.898	20	3.018	60.753	0	0	28.500	37.436	7.781.327	2.966	0	11.520	25	106	2.213	1.237.917	0	264	28.863	15.455	6.481.998	
12 Ujarije i industrijsko biće	110.403.141	78.230.039	12.905.895	19.477	274	0	360.358	1.065.519	769	30.496.596	0	109.059	28.331.392	0	4.759.444	27.271	155.985	32.173.102	4.868	54	7.832.320	476	14.519	17.304	11.608.545	0	314.323	1.683.053	2.157.285	8.540.375
13 Šelak, gume, smole	1.707.708	651.732	257.790	0	0	0	13.693	136.623	0	120.022	0	0	2.188	11.938	16.151	0	93.327	1.055.976	116.428	0	359	0	0	0	106	0	66.872	43.329	15.618	813.264
14 Blijni materijal za pletarstvo	7.334	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	7.330	322	0	0	0	0	0	0	0	982	0	0	6.026
15 Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla	61.269.048	17.522.314	6.469.013	5.987	57	0	80.003	190.304	1.800	8.844.999	634	100.985	1.542.514	80	38.277	112.403	135.258	43.746.734	30.651	112	4.492.144	45	3.409	47.149	19.244.141	0	2.238.196	654.014	2.618.008	14.418.865
16 Preradevine od mesa i riba	63.637.082	35.619.589	13.122.297	9.797	5.387	0	2.541.580	39.694	1.151	4.949.509	2.277	69.019	2.496.790	0	6.473.585	1.285.151	4.623.352	28.017.493	578.505	0	455.673	0	0	4.910	2.933.240	2.703	87.094	1.373.020	710.224	21.872.124
17 Šećer i proizvodi od šećera	53.559.924	12.772.277	783.194	106.072	1.972	0	1.711.763	2.225.960	584	6.948.750	8.023	35.473	168.577	122	11.136	26.703	743.948	40.787.647	11.971.229	74.345	3.868.001	2.774	298	2.932	10.255.925	29.306	132.366	4.077.318	3.514.546	6.858.607
18 Kakao i proizvodi od kaka	57.461.475	32.006.025	2.729.040	984.309	262	0	25.289	0	1.812.941	40.119	62	452.179	22.382.249	243	149	2.522.232	1.056.951	25.455.450	505.880	0	650.853	9.901	0	175	754.845	51.199	295.181	299.131	756.515	22.131.770
19 Proizvodi od žitarica ili mlijeka	80.407.530	40.781.437	3.909.858	30.863	153.905	7.293	607.432	240.862	52.478	6.846.844	2.556	3.206.440	21.338.739	14.062	138.072	1.461.624	2.770.409	39.626.093	98.968	969	604.671	9.557	62	23.259	3.436.092	38.704	4.397.093	2.512.545	249.344	28.254.829
20 Proizvodi od povrća i voća	24.707.231	5.908.845	966.052	89.518	985	43.923	31.095	0	25.165	587.780	3.661	727.976	2.301.723	734	6.068	1.051.285	72.878	18.798.388	411.717	0	531.901	3.604	0	7.839	3.942.256	0	1.508.580	1.272.545	447.762	10.672.184
21 Razni prehrambeni proizvodi	98.770.924	31.785.899	10.195.705	225.836	219.449	8.835	336.031	240.496	28.465	5.142.300	747	1.928.380	9.149.371	250.534	265.995	2.821.356	972.399	66.985.025	775.729	9.682	2.351.956	197.413	814.219	849.730	6.348.948	9.943	11.394.282	6.521.068	2.889.336	34.822.719
22 Pica, alkoholi i ocat	63.369.989	17.649.806	3.617.700	935.269	188.700	20.188	521.696	69.091	66.853	1.417.359	11.449	1.131.986	8.458.473	10.174	6.327	940.909	253.632	45.720.183	807.989	159.056	960.326	3.400	148	57.795	8.793.204	49.917	421.018	218.311	1.625.511	32.623.508
23 Ostaci i otpaci prehrambene industrije	31.844.022	9.910.628	2.844.241	151.562	0	0	20.535	281.760	0	3.791.800	0	190.509	2.510.391	0	19.046	48.427	52.357	21.933.394	660.280	0	89.888	86.965	0	7.128	10.878.252	0	98.372	706.575	2.284.892	7.121.032
24 Duhan i preradevine	122.056.046	88.095.192	315.602	8.549.826	635.927	25.282	14.365	3.846.731	327.220	27.841.531	188.769	168.964	41.627.648	71.345	600.681	28.139	3.853.162	33.960.854	6.766.586	0	2.646.313	0	14.708	0	2.272.869	83.850	3.173.655	16.317.615	1.152.551	1.532.707
UKUPNO (1-24)	1.292.135.213	698.028.369	104.197.665	13.306.671	2.239.735	106.991	15.674.387	9.634.723	2.339.993	327.330.964	999.726	10.506.912	157.167.849	1.180.016	24.027.396	13.241.543	16.073.798	594.106.844	25.186.640	305.230	33.638.666	349.839	849.378	1.190.376	116.177.383	4.179.666	27.177.794	39.889.979	23.554.099	321.607.774

29	Organski kemijski proizvodi	45.559	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45.559	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45.559
33	Eterična ulja i reznodi	13.947.318	9.066.036	7.285.292	767.426	0	40	98.193	35.793	0	107.169	0	164.048	150.205	0	10.893	0	446.977	4.881.282	19.685	61	382.132	6.990	162.562	1.201.118	156.707	0	447.149	2.134.811	276.211	93.856		
35	Bjelčevinske tvari	891.494	290.695	141.782	0	68.280	0	0	0	0	57.066	0	7	23.560	0	0	0	600.799	0	0	0	0	0	40.328	0	110.194	8.490	0	441.787	0	0		
38	Razni proizvodi kemijske industrije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
41	Sirova i stavljena koža	26.220.113	18.822.212	15.539.434	323.040	0	0	26.926	0	0	2.229.762	0	0	82.360	0	620.690	0	7.397.901	23.610	0	0	0	0	276.464	0	0	127.897	0	433.859	6.536.071	0	0	
43	Krmo i proizvodi od krma	73.104	46.686	0	0	0	0	24.755	0	0	14.997	0	0	0	0	0	0	6.934	26.418	0	0	3.386	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23.052	
50	Svila	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
51	Vuna	4.418	4.418	0	0	0	0	0	0	0	4.418	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
52	Pamuk	4.693	4.314	0	0	0	0	0	0	238	0	0	0	4.076	0	0	0	0	379	0	0	0	0	0	0	56	0	0	6	0	317		
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	1.048.489	799.603	463.273	18	0	0	0	0	0	578	0	2.251	254.347	0	0	0	79.136	248.886	0	0	10.376	0	0	0	0	0	106.207	15.370	258	116.675		
	UKUPNO (29-53)	42.235.188	29.033.964	23.429.781	1.090.484	68.280	40	149.874	35.793	238	2.413.990	0	166.306	514.548	0	631.583	0	533.047	13.201.224	43.295	61	395.894	6.990	162.562	1.477.582	197.091	0	791.447	2.158.677	710.328	7.257.297		
	UKUPNO	1.334.370.401	727.062.333	127.627.446	14.397.155	2.308.015	107.031	15.824.261	9.670.516	2.340.231	329.744.954	999.726	10.673.218	157.682.397	1.180.016	24.658.979	13.241.543	16.606.845	607.308.068	25.229.935	305.291	34.034.560	356.849	1.011.940	2.667.958	116.374.474	4.179.666	27.969.241	42.048.656	24.264.427	328.865.071		
Napomena: * Potpuni nazivi poglavlja i proizvoda Carinske tarife za 2018. određeni su sukladno odredbama Uredbe (EU) br. 1925/2017.																																	
Izvor: Državni zavod za statistiku; Ožrada: Ministarstvo poljoprivrede																																	

Tablica 27.

Pregled izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u zemlje članice CEFTA-e, 2018. godine

vrijednost, EUR		CEFTA	Bosna i Hercegovina	Crna Gora	Kosovo	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Moldavija
01	Žive životinje	24.334.704	3.339.495	3.918.960	3.429.502	13.578.684	0	68.063	0
02	Meso i jestivi klaonički proizvodi	20.748.266	10.030.557	1.419.888	1.195.859	4.641.637	3.460.325	0	0
03	Ribe i rakovi, mekušci i ostali vodeni beskralježnjaci	16.183.316	1.276.361	1.558.715	0	3.952.503	0	9.395.737	0
04	Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja, med	32.832.728	16.250.917	3.602.189	388.222	9.104.458	2.952.314	534.628	0
05	Proizvodi životinjskog podrijetla	339.009	161.213	43.781	22.232	99.200	802	11.781	0
06	Živo drveće, lukovice, rezano cvijeće	2.545.476	269.922	151.434	52.106	2.050.754	21.260	0	0
07	Povrće	5.176.599	2.818.228	404.070	610.600	1.207.811	114.098	21.792	0
08	Voće	8.590.912	3.197.722	298.187	161.877	4.537.308	373.047	22.771	0
09	Kava, čaj i začini	6.553.109	2.742.981	237.430	337.071	1.452.850	1.076.421	706.356	0
10	Žitarice	19.823.495	16.091.707	16.139	1.877.300	732.718	909.185	190.876	5.570
11	Proizvodi mliinske industrije	10.423.922	5.546.820	136.036	1.867.361	415.668	1.076.097	1.381.940	0
12	Uljano sjemenje i plodovi, industrijsko bilje	18.090.506	10.792.020	147.503	296.627	6.368.945	294.304	97.647	93.460
13	Šelak, gume i smole	703.094	622.954	3.693	9.253	17.981	12.371	36.842	0
14	Biljni materijali za pletarstvo	4.930	3.956	61	0	845	68	0	0
15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla	8.247.078	6.918.345	296.517	298.684	583.756	138.773	2.734	8.269
16	Prerađevine od mesa i riba	31.459.011	9.558.663	4.220.138	2.968.645	11.094.501	3.376.941	240.123	0
17	Šećeri i proizvodi od šećera	26.606.114	13.278.841	1.040.232	332.564	2.074.941	9.804.145	75.391	0
18	Kakao i proizvodi od kakaa	72.860.432	28.425.929	8.197.424	1.787.501	22.773.623	9.450.261	2.225.694	0
19	Proizvodi na osnovi žitarica, brašna ili mlijeka	46.063.185	22.609.349	5.036.660	2.118.040	11.404.987	3.757.870	1.136.279	0
20	Proizvodi od povrća i voća	10.514.276	6.009.532	1.042.265	235.024	2.795.016	397.072	35.367	0
21	Razni prehrambeni proizvodi	87.059.459	40.082.104	5.675.804	7.617.893	24.257.263	8.511.044	906.555	8.796
22	Pića, alkoholi, ocat	80.151.146	62.277.075	3.251.344	930.258	9.447.749	4.059.397	8.242	177.081
23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije, životinjska hrana	18.815.708	14.454.448	68.761	947.816	2.388.959	589.698	366.026	0
24	Duhan i prerađevine duhana	17.252.506	8.568.424	206.587	4.638.902	2.970.128	422.302	446.163	0
UKUPNO (1-24)		565.378.981	285.327.563	40.973.818	32.123.337	137.952.285	50.797.795	17.911.007	293.176
29	Organski kemijski proizvodi	31.569	29.725	0	0	0	1.844	0	0
33	Eterična ulja i rezinoidi	194.355	94.309	9.723	430	64.103	25.704	86	0
35	Bjelančevinaste tvari	900.642	528.761	28.830	0	322.608	20.443	0	0
38	Proizvodi kemijske industrije	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Sirova i štavljena koža	4.855.691	3.896.748	0	0	958.943	0	0	0
43	Krznno i proizvodi od krzna	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Svila	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Vuna	46.173	698	0	0	45.475	0	0	0
52	Pamuk	0	0	0	0	0	0	0	0
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	1.284.996	651	0	0	1.281.765	2.501	79	0
UKUPNO (29-53)		7.313.426	4.550.892	38.553	430	2.672.894	50.492	165	0
UKUPNO		572.692.407	289.878.455	41.012.371	32.123.767	140.625.179	50.848.287	17.911.172	293.176
Napomena:									
* Potpuni nazivi poglavlja i proizvoda Carinske tarife za 2018. određeni su sukladno odredbama Uredbe (EU) br. 1925/2017.									
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede									

Tablica 28.

Pregled uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz zemalja članica CEFTA-e, 2018. godine

vrijednost, EUR	CEFTA	Bosna i Hercegovina	Crna Gora	Kosovo	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Moldavija	
01	Žive životinje	5.134	0	0	3.535	1.599	0	0	
02	Meso i jestivi klaonički proizvodi	2.194.856	0	0	0	2.194.856	0	0	
03	Ribe i rakovi, mekušci i ostali vodeni beskralježnjaci	2.408.363	847.962	0	693.077	0	867.324	0	
04	Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja, med	8.763.673	4.950.710	0	3.685.319	73.077	54.567	0	
05	Proizvodi životinjskog podrijetla	1.080.319	0	0	1.076.975	0	3.344	0	
06	Živo drveće, lukovice, rezano cvijeće	974.214	728.087	0	182.098	64.029	0	0	
07	Povrće	13.986.347	1.852.427	0	8.101.780	2.908.390	1.123.750	0	
08	Voće	8.994.848	2.161.353	59.142	5.298	5.396.635	724.801	389.816	257.803
09	Kava, čaj i začini	667.368	236.786	0	384.877	14.642	31.063	0	
10	Žitarice	17.087.732	9.838.778	0	7.242.159	6.795	0	0	
11	Proizvodi mlinске industrije	6.046.732	14.962	0	6.031.474	296	0	0	
12	Uljano sjemenje i plodovi, industrijsko bilje	3.315.543	211.138	2.799	2.552.209	82.914	466.483	0	
13	Šelak, gume i smole	35.323	0	0	35.323	0	0	0	
14	Biljni materijali za pletarstvo	22.242	0	0	22.242	0	0	0	
15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla	14.507.455	1.173.221	0	13.325.714	8.520	0	0	
16	Prerađevine od mesa i riba	1.225.628	71.997	0	1.051.168	0	102.463	0	
17	Šećeri i proizvodi od šećera	2.560.746	122.752	1.090	14.757	1.337.434	1.018.437	0	66.276
18	Kakao i proizvodi od kakaa	4.164.433	875.117	121.036	81.423	1.334.458	1.749.120	0	3.279
19	Proizvodi na osnovi žitarica, brašna ili mliječka	32.698.531	12.648.766	0	33.840	12.122.733	7.843.095	50.097	0
20	Proizvodi od povrća i voća	12.681.737	1.258.197	0	82.436	4.496.034	6.821.852	0	23.218
21	Razni prehrambeni proizvodi	15.716.284	3.080.641	0	5.044	11.130.460	1.500.139	0	0
22	Pića, alkoholi, ocat	43.802.762	17.106.515	249.619	1.190.288	15.145.617	9.956.465	14.886	139.372
23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije, životinjska hrana	8.093.796	320.944	0	0	7.772.852	0	0	0
24	Duhan i prerađevine duhana	777.814	61.857	0	0	303.065	412.892	0	0
UKUPNO (1-24)		201.811.880	57.562.210	433.686	1.413.086	103.427.238	35.381.919	3.103.793	489.948
29	Organski kemijski proizvodi	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Eterična ulja i rezinoidi	842.618	634.941	118.506	0	24.505	45.289	19.377	0
35	Bjelančevinaste tvari	164.363	2.163	0	0	162.200	0	0	0
38	Proizvodi kemijske industrije	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Sirova i štavljena koža	2.815.179	2.405.169	0	0	266.815	143.195	0	0
43	Krznо i proizvodi od krznа	758.468	249.831	0	0	486.883	0	0	21.754
50	Svila	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Vuna	26.002	0	0	0	26.002	0	0	0
52	Pamuk	72.013	0	0	0	72.013	0	0	0
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	109	0	0	0	109	0	0	0
UKUPNO (29-53)		4.678.752	3.292.104	118.506	0	1.038.527	188.484	19.377	21.754
UKUPNO		206.490.632	60.854.314	552.192	1.413.086	104.465.765	35.570.403	3.123.170	511.702

Napomena:
* Potpuni nazivi poglavlja i proizvoda Carinske tarife za 2018. određeni su sukladno odredbama Uredbe (EU) br. 1925/2017.

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 29.

Resursi FADN istraživanja u Republici Hrvatskoj

	jedinica mjere	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2017./2016.	
							Δ	%
Populacija	broj	80.940	81.430	81.460	80.770	81.210	440	0,5
Standardna ekonomska veličina	tis.eura	23,6	21,9	23,1	21,5	21,7	0,2	0,9
Korišteno poljoprivredno zemljište	ha	15,7	14,4	16,4	16,0	16,0	0,0	0,0
Stočne jedinice	broj	9,4	9,0	9,1	8,3	8,5	0,2	2,4
Intenzivnost	SJ/ha krm.bilja	1,1	1,2	1,0	0,9	0,9	0,01	1,1
Prinos pšenice	t/ha	4,8	4,4	5,0	5,6	5,7	0,0	0,8
Prinos kukuruza	t/ha	6,8	8,0	7,0	8,5	7,3	-1,2	-14,2
Proizvodnja mlijeka po kravi	kg	-	3.869	3.933	3.926	4.285	359	9,1

Izvor: FADN EU; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 30.

Standardni rezultati FADN istraživanja u Republici Hrvatskoj prema tipu proizvodnje, 2017. godina

	Vrijednost poljoprivredne proizvodnje	Vrijednost međufazne potrošnje	Bruto dohodak	Neto dodana vrijednost	Neto dohodak
eur					
Hrvatska	25.357	14.899	16.764	11.876	9.122
Europska unija (28 zemalja)	76.188	45.741	41.862	32.481	21.049
Austrija	97.316	58.829	60.760	40.211	30.643
Belgija	261.784	163.763	117.277	86.857	62.308
Danska	448.212	287.400	194.710	150.494	49.646
Finska	107.665	97.380	59.552	34.507	18.728
Francuska	193.276	121.486	98.349	66.511	36.229
Grčka	23.705	11.808	17.817	14.511	11.760
Irska	75.820	51.219	40.859	34.935	31.012
Italija	68.589	30.530	45.237	39.994	32.355
Luksemburg	207.743	137.946	134.204	75.656	58.481
Nizozemska	523.548	308.181	227.681	175.177	90.170
Njemačka	260.932	164.987	133.673	100.749	48.900
Portugal	35.191	18.707	24.251	20.576	17.190
Španjolska	80.769	41.248	52.548	47.416	35.063
Švedska	231.192	175.800	95.617	64.893	26.784
Ujedinjena Kraljevina	262.597	183.968	117.443	87.058	44.085
Bugarska	68.093	38.066	49.090	39.852	19.447
Cipar	40.648	25.198	19.797	16.784	11.673
Češka	323.144	245.632	166.705	125.688	41.845
Estonija	127.538	94.612	61.402	43.698	20.508
Latvija	60.308	42.314	33.139	23.223	15.789
Litva	39.479	25.093	24.758	15.834	13.769
Mađarska	79.138	52.521	42.573	35.833	22.055
Malta	42.421	28.563	16.544	13.748	11.223
Poľjska	29.094	17.746	16.863	11.813	9.629
Rumunjska	13.088	6.596	8.533	7.109	6.014
Slovačka	625.834	470.942	300.190	203.696	7.196
Slovenija	24.586	16.964	14.778	7.009	6.213

Izvor: FADN EU; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

2. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE

2.1. Izravna plaćanja

Tablica 31.

Odobreni iznosi izravnih plaćanja u 2018. godini, po vrstama izravnih plaćanja

Podskupina potpora	Naziv potpore	Broj korisnika	Utvrđene količine	Konačno odobreno pravo, kn
Proizvodno nevezane potpore	Osnovno plaćanje	100.479	1.067.063,67	1.132.043.929,44
	Zeleno plaćanje	101.086	1.063.072,05	788.916.093,19
	Preraspodijeljeno plaćanje	100.796	590.301,67	263.799.141,33
	Plaćanje za mlade poljoprivrednike	10.661	120.507,13	51.791.103,76
Ukupno:		101.086	2.840.944,52	2.236.550.267,72
Proizvodno vezane potpore	Proizvodno vezana plaćanja za krave u proizvodnji mlijeka	5.762	56.062,00	38.390.556,71
	Proizvodno vezana plaćanja za tov junadi	6.879	129.401,00	100.018.808,00
	Proizvodno vezana plaćanja za krave dojlje	12.731	39.022,00	32.632.786,09
	Proizvodno vezana plaćanja za ovce i koze	11.780	369.688,00	20.277.785,12
	Proizvodno vezana plaćanja za povrće	1.965	4.899,62	14.785.890,47
	Proizvodno vezana plaćanja za voće	1.932	7.614,72	15.908.622,84
	Proizvodno vezana plaćanja za šećernu repu	653	14.039,91	37.850.277,06
	Proizvodno vezana plaćanja za proteinske usjeve	8.040	36.465,02	52.284.018,10
Ukupno:		34.853	657.192,27	312.148.744,39
Osjetljivi sektori	Maslinovo ulje	1.340	1.046.466,61	8.363.561,66
	Duhan	438	6.915.623,00	16.364.988,31
	Mliječne krave	7.931	84.967,00	57.270.555,40
	Rasplodne krmače	2.926	56.544,00	18.068.895,22
Ukupno:		12.364	8.103.600,61	100.068.000,59
UKUPNO:		102.711	11.601.737,40	2.648.767.012,70

Izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

2.2. Mjere ruralnog razvoja

Tablica 32.

Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po mjerama Programa ruralnog razvoja, eur

Mjere	Alocirano	Ugovoreno u 2018.	Ugovoreno ukupno	Ugovoreno /alocirano	Plaćeno u 2018.	Plaćeno ukupno	Plaćeno /alocirano
M01	13.333.333	1.272.283	1.620.502	12%	622.838	971.057	7%
M02	21.176.471	3.435.151	4.490.559	21%	1.376.973	2.432.381	11%
M03	7.058.824	37.954	77.151	1%	2.226	2.226	0%
M04	684.058.824	149.675.714	461.632.769	67%	88.611.104	148.765.648	22%
M05	94.117.647	16.552.083	67.205.791	71%	4.822.909	50.812.929	54%
M06	262.928.105	53.132.009	82.176.386	31%	24.832.904	46.767.805	18%
M07	265.882.353	236.795.586	279.226.783	105%	46.739.705	49.207.041	19%
M08	92.941.176	4.642.497	20.226.484	22%	3.121.745	3.150.098	3%
M09	8.888.889	5.066	2.604.929	29%	344.148	344.148	4%
M10	138.830.280	5.973.390	12.150.643	9%	4.855.899	11.033.152	8%
M11	128.309.624	28.282.474	78.816.354	61%	28.282.474	78.816.354	61%
M13	321.600.000	51.199.812	145.742.205	45%	51.199.812	145.742.205	45%
M14	20.000.000		0			0	
M16	8.333.333	100.000	100.000			0	
M17	43.673.374	7.503.481	11.181.375	26%	7.575.444	11.253.338	26%
M18	139.875.000	-831.942	134.734.365	96%	-262.888	134.734.365	96%
M19	67.540.725	70.621	63.642.389	94%	2.807.097	6.724.967	10%
M20	64.746.544	31.537.584	37.057.098	57%	5.469.545	10.989.060	17%
Ukupno:	2.383.294.500	589.313.142	1.402.685.783	59%	270.401.937	701.746.773	29%

Izvor: APPRRR, Obrada Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 33.

Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnim područjima, eur

Žarišno područje	Alocirano	Ugovoreno u 2018.	Ugovoreno ukupno	Ugovoreno /alocirano %	Plaćeno u 2018.	Plaćeno ukupno	Plaćeno /alocirano %
2A	590.135.000	93.812.766	455.079.546	77	72.579.922	247.496.524	42
2B	54.339.869	18.592.308	32.739.545	1	12.197.817	23.582.574	43
2C	64.528.336	10.787.337	23.813.154	0	2.894.695	3.090.518	5
3A	149.165.359	11.745.496	78.544.205	1	7.555.330	30.550.453	20
3B	137.791.021	24.055.564	78.387.166	1	12.398.353	62.066.267	45
P4	659.748.724	86.656.894	241.786.296	0	85.207.181	236.987.781	36
5C	94.055.294	18.160.317	19.424.134	0	164.997	164.997	0
5D	83.310.000	42.142.437	77.911.225	1	22.374.510	30.864.311	37
5E	17.232.600	12.784	22.282	0	12.784	22.282	0
6A	134.818.674	15.014.069	15.051.961	0	0	0	0
6B	333.423.078	236.795.586	342.869.172	103	49.546.802	55.932.008	17
TA	64.746.544	31.537.584	37.057.098	57	5.469.545	10.989.060	17
Ukupno:	2.383.294.500	589.313.142	1.402.685.783	59	270.401.936	701.746.773	29

Izvor: APPRRR, Obrada Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 34.

Ostvarenje ciljeva Programa ruralnog razvoja po prioritetima

Prioritet	Žarišno područje/mjere vezane uz pokazatelj	Pokazatelj	Konačni cilj (2023.)	Ključna etapa 2018. %	Vrijednost ključne etape 2018.	Vrijednost pokazatelja 31. 12. 2018.	Vrijednost pokazatelja/ ključna etapa 2018. %
P2 - Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	ŽP2A M04	Broj poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za ulaganja u restrukturiranje ili modernizaciju (1.823)	2.827	22	622	1.001	35
	ŽP2B M06	Broj gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za plan razvoja poslovanja / ulaganja za mlade poljoprivrednike (1.004)					
	Alternativni pokazatelj	Broj korisnika (gospodarstava) koji dobivaju potporu za pokretanje poduzeća za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	5.318	15	798	2.310	43
	Financijski pokazatelj	Ukupni javni rashodi (eur)	569.128.205,42	20	113.825.641,08	139.388.156,73	24
P3 - Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi	ŽP3A M03 M09 M16	Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima / kratkim lancima opskrbe te proizvođačkim skupinama	1.462	22	322	252	17
	ŽP3B M17	Broj poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u programima upravljanja rizicima	8.267	40	3.307	4.525	55
	Alternativni pokazatelj	Površina (ha) razminiranog poljoprivrednog zemljišta	5.000	85	4.250	6.012	120
	Alternativni pokazatelj	Broj operacija potpore investicijama u preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda	148	22	33	44	30
	Financijski pokazatelj	Ukupni javni rashodi (eur)	286.956.380,04	34	97.622.560,49	92.616.719,25	32
P4 - Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom	ŽP 4A M10 M11	Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se pridonosi bioraznolikosti (ha)					
	ŽP 4B M10 M11	Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se poboljšava gospodarenje vodama (ha)					
	ŽP 4C M10 M11	Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se poboljšava gospodarenje tlom i/ili sprečava erozija tla (ha)	98.644	75	73.983	88.701	90
	Alternativni pokazatelj	Broj plaćanja (ha) za područja s ograničenjima	422.484	90%	380.235	458.279	108
	Financijski pokazatelj	Ukupni javni rashodi (eur)	659.748.724,27	32	211.119.591,77	236.987.780,56	36
P5 - Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru	ŽP 5C M4	Broj operacija ulaganja u proizvodnju obnovljive energije	796	20	159	6	1
	ŽP 5E M10	Poljoprivredno i šumsko zemljište kojim se upravlja radi poticanja sekvestracije/ pohrane ugljika (ha) (7.460)					
	ŽP 5D M10	Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju čiji je cilj smanjenje emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (ha) (5.000)	12.460	23	2.866	399	3
	Financijski pokazatelj	Ukupni javni rashodi (eur)	194.597.894,12	20%	38.919.579	31.051.589	16
P6 - Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima	ŽP 6B M07	Broj operacija za koje je dodijeljena potpora radi poboljšanja temeljnih usluga i infrastruktura u ruralnim područjima	1.387	12	166	463	33
	ŽP 6B M19	Stanovništvo obuhvaćeno LAGovima	1.427.724	60	856.634	2.371.614	166
	Financijski pokazatelj	Ukupni javni rashodi (eur)	468.241.752	12	56.189.010	55.932.008	12

Izvor: APPRRR, Obrada Ministarstvo poljoprivrede

2.3. Posebna potpora poljoprivredi

Tablica 35.

Izračun proračunskih subvencija (umanjenja poreznih prihoda) za potrošnju plavog dizela u poljoprivredi u razdoblju 2013.-2018. godine

Sektor	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje
	l	kn	l	kn	l	kn	l	kn	l	kn	l	kn
Poljoprivreda	124.065.461	384.789.026	127.942.415	446.732.181	135.217.667	505.943.944	139.502.484	533.597.001	137.712.657	526.750.913	144.214.484	551.620.401
Podaci o stvarno utrošenim količinama goriva u poljoprivredi												
Izvor: FINA, APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede												

2.4. Mjere zemljišne poljoprivredne politike

Tablica 36.

Izvještaj o uplati i rasporedu zajedničkih prihoda proračuna, određenih ustanova i trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske te prihoda za druge javne potrebe, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine

Šifra vrste	Zajednički prihodi							
	Bruto naplata	Raspoređeno	Državi	Županiji	Općini/Gradu	Mjestu	Ostalim korisnicima	Neraspoređeno
Zajednički prihod državnoga, gradskih i općinskih proračuna (u kunama)								
2902 Naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u građevinsko	9.318.165,08	9.313.445,56	6.519.428,50	0,00	2.794.017,06	0,00	0,00	4.719,52
UKUPNO:	9.318.165,08	9.313.445,56	6.519.428,50	0,00	2.794.017,06	0,00	0,00	4.719,52
Izvor: FINA, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 37.

Prihod od različitih oblika raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem ostvaren u 2018. godini

Županija	Zakup i privremeno korištenje zemljišta te zakup ribnjaka, kn	Dugogodišnji zakup polj. Zemljišta, kn	Prodaja i prodaja izravnom pogodbom, kn	Koncesija, kn	Davanje u zakup bez javnog poziva, kn	Dugogodišnji zakup ribnjaka, kn
Bjelovarsko-bilogorska	7.649.240,23	778.534,71	2.522.397,70	190.212,14	0,00	0,00
Brodsko-posavska	10.964.424,54	2.166.860,08	7.149.050,66	667.698,86	0,00	0,00
Dubrovačko-neretvanska	3.160.684,52	0,00	84.411,92	0,00	0,00	0,00
Grad Zagreb	661.904,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Istarska	5.987.052,23	453.586,55	2.024.701,90	0,00	0,00	0,00
Karlovačka	526.226,97	0,00	95.961,22	0,00	0,00	0,00
Koprivničko-križevačka	3.469.784,00	558.891,78	585.017,91	0,00	0,00	0,00
Krapinsko-zagorska	6.322,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ličko-senjska	4.055.916,03	190.116,42	5.372,13	0,00	0,00	0,00
Međimurska	3.226.301,37	1.048.273,62	590.511,07	30.847,23	0,00	0,00
Osječko-baranjska	29.148.332,56	9.505.633,64	21.328.750,09	12.909.818,55	40.205,76	0,00
Požeško-slavonska	4.585.010,14	660.451,04	1.683.442,28	1.259.767,28	0,00	0,00
Primorsko-goranska	272.105,96	17.600,00	31.373,90	0,00	0,00	0,00
Sisačko-moslavačka	6.551.712,57	636.039,57	1.645.244,14	252.736,00	5.091,57	0,00
Splitsko-dalmatinska	415.958,81	0,00	0,00	7.585,82	0,00	0,00
Šibensko-kninska	230.713,66	46.085,94	0,00	0,00	0,00	0,00
Varaždinska	1.258.403,02	79.671,60	65.194,62	15.920,14	0,00	0,00
Virovitičko-podravska	15.073.999,24	2.838.472,66	2.771.598,85	3.834.534,52	0,00	0,00
Vukovarsko-srijemska	20.230.035,31	12.379.083,53	14.610.043,75	3.368.986,97	0,00	0,00
Zadarska	1.036.601,94	0,00	165.045,90	445.000,00	0,00	0,00
Zagrebačka	4.756.986,30	299.283,04	2.541.220,15	989.219,72	0,00	0,00
UKUPNO	123.267.716,08	31.658.584,18	57.899.338,19	23.972.327,23	45.297,33	0,00

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

3. POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA

Tablica 38.

Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta, razdoblje od 2013. do 2018. godine

ha	2013.*	2014.*	2015.*	2016.*	2017.*	2018.*
Korištena poljoprivredna površina	1.568.881	1.508.885	1.537.629	1.546.019	1.496.663	1.485.645
Oranice i vrtovi	874.863	811.067	841.939	872.406	815.323	803.902
Žitarice	589.290	513.537	490.811	529.388	461.483	459.703
Mahunarke za suho zrno	2.427	2.626	2.254	3.273	2.575	2.542
Korjenasti i gomoljasti usjevi	31.011	33.030	24.802	26.563	29.949	23.810
Industrijsko bilje	120.532	129.757	167.140	178.974	187.826	187.033
Svježe povrće i jagode	8.426	8.765	8.837	10.180	9.791	10.027
Zelena krma s oranica i vrtova	117.106	116.668	113.674	107.444	100.928	94.864
Ostali usjevi na oranicama i vrtovima	289	:	:	:	:	:
Ugari	5.443	5.900	33.725	15.924	22.060	25.218
Cvijeće i ukrasno bilje	300	300	300	300	315	300
Sjemenski usjevi i presadnice	328	484	396	360	396	405
Povrtnjaci	2.250	2.150	2.150	1.885	1.848	1.848
Trajni travnjaci	618.070	618.070	618.070	600.000	607.555	607.555
Voćnjaci, vinogradi i maslinici	73.082	76.970	74.799	71.060	71.217	71.645
Voćnjaci	28.392	31.724	30.112	29.476	30.634	32.436
Vinogradi	26.100	26.164	25.587	23.400	21.900	20.512
Maslinici	18.590	19.082	19.100	18.184	18.683	18.697
Rasadnici	212	221	310	342	382	357
Košaračka vrba	404	407	361	326	338	338
: podaci nisu dostupni						
*Od 2013. godine ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta obuhvaća i zajedničko zemljište.						
Zajedničko zemljište može biti pašnjak ili ostalo korišteno poljoprivredno zemljište na kojem se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke.						
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede						

Tablica 39.

Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu na dan 31. prosinca 2018.

Županija	Vrsta podatka	razredi (ha)								Ukupno
		Bez zemlje	do 1	1 do 3	3 do 10	10 do 20	20 do 50	50 do 100	više od 100	
Bjelovarsko-bilogorska	Površina (ha)		639,51	5.653,11	25.640,71	15.594,15	18.450,54	10.868,10	13.784,89	90.631,00
	Broj PG	334	1.543	2.867	4.641,00	1.129	608	160	72,00	11.354
Brodsko-posavska	Površina (ha)		495,51	4.340,87	12.656,08	5.345,36	10.623,22	11.689,17	19.923,87	65.074,08
	Broj PG	211	1.362	2.251	2.465,00	387	330	166	105,00	7.277
Dubrovačko-neretvanska	Površina (ha)		1.746,73	4.918,12	1.341,49	322,60	468,23	297,84	302,43	9.397,42
	Broj PG	455	4.358	3.062	302,00	23	16	4	2,00	8.222
Grad Zagreb	Površina (ha)		687,45	2.943,78	5.681,34	1.976,62	2.112,21	1.599,08	7.402,17	22.402,65
	Broj PG	1.253	1.848	1.602	1.129,00	147	68	22	25,00	4.841
Istarska	Površina (ha)		869,35	3.822,41	7.584,91	3.385,54	3.605,57	1.741,11	3.663,23	24.672,13
	Broj PG	331	1.901	2.094	1.453,00	248	119	26	15,00	5.856
Karlovačka	Površina (ha)		404,20	4.080,92	11.265,80	5.181,08	4.633,08	2.142,49	2.008,43	29.716,01
	Broj PG	349	976	2.112	2.139,00	375	160	33	10,00	5.805
Koprivničko-križevačka	Površina (ha)		582,04	5.019,13	23.684,09	12.134,12	13.216,34	7.746,60	10.540,43	72.922,75
	Broj PG	184	1.567	2.516	4.339,00	895	436	114	49,00	9.916
Krapinsko-zagorska	Površina (ha)		655,78	9.794,85	7.142,66	1.358,73	1.406,52	437,26	552,27	21.348,07
	Broj PG	151	1.390	5.362	1.611,00	101	49	6	4,00	8.523
Ličko-senjska	Površina (ha)		203,70	2.928,33	11.231,42	5.259,23	6.449,82	4.603,14	15.046,45	45.722,08
	Broj PG	246	452	1.466	2.081,00	388	214	66	59,00	4.726
Medimunska	Površina (ha)		436,25	3.433,04	6.821,30	3.502,79	5.992,02	4.515,76	5.444,07	30.145,23
	Broj PG	141	1.060	1.836	1.327,00	248	188	67	25,00	4.751
Osječko-baranjska	Površina (ha)		1.060,22	4.749,85	17.347,25	12.957,32	27.557,73	33.153,24	115.788,20	212.613,80
	Broj PG	799	3.635	2.563	3.072,00	933	849	477	343,00	11.872
Požeško-slavonska	Površina (ha)		373,98	3.128,40	9.177,70	4.781,33	7.600,34	4.938,41	13.509,45	43.509,61
	Broj PG	143	942	1.678	1.736,00	344	248	70	40,00	5.058
Primorsko-goranska	Površina (ha)		596,24	1.378,94	1.904,41	1.675,44	3.210,72	1.819,85	4.124,81	14.710,41
	Broj PG	707	1.732	791	356,00	118	99	28	14,00	3.138
Sisačko-moslavačka	Površina (ha)		662,61	5.075,28	16.255,80	8.053,18	10.597,77	9.501,80	13.339,22	63.485,67
	Broj PG	707	1.503	2.614	3.073,00	579	346	133	73,00	8.321
Splitsko-dalmatinska	Površina (ha)		2.681,17	5.626,62	3.305,19	1.185,65	1.202,20	1.607,27	4.943,98	20.552,08
	Broj PG	1.845	6.938	3.437	703,00	84	40	25	19,00	11.246
Šibensko-kninska	Površina (ha)		884,64	3.441,97	3.077,84	1.549,49	2.791,24	1.958,82	7.151,78	20.855,78
	Broj PG	483	2.039	2.146	619,00	113	92	28	27,00	5.064
Varaždinska	Površina (ha)		778,97	7.065,70	10.086,58	3.422,23	4.755,56	2.007,90	2.900,62	31.017,55
	Broj PG	181	1.875	3.761	2.086,00	242	156	30	14,00	8.164
Virovitičko-podravska	Površina (ha)		436,89	3.134,34	11.344,25	7.966,98	16.945,23	15.373,30	28.564,62	83.765,61
	Broj PG	237	1.175	1.659	2.058,00	566	530	222	114,00	6.324
Vukovarsko-srijemska	Površina (ha)		415,97	2.489,88	12.733,71	11.791,79	27.234,46	26.823,08	48.371,58	129.860,46
	Broj PG	497	1.164	1.323	2.185,00	843	845	386	183,00	6.929
Zadarska	Površina (ha)		1.168,55	4.925,42	6.731,68	3.887,04	5.288,17	2.715,96	10.322,99	35.039,82
	Broj PG	295	2.708	2.874	1.328,00	275	171	38	40,00	7.434
Zagrebacka	Površina (ha)		1.217,56	9.430,85	24.508,37	8.854,95	7.722,63	6.371,44	8.303,74	66.409,53
	Broj PG	694	2.894	4.895	4.766,00	662	253	93	38,00	13.601
Ukupno RH	Površina (ha)		16.997,35	97.381,80	229.522,58	120.185,62	181.863,59	151.911,61	335.989,21	1.133.851,76
	Broj PG	0	43.062	52.909	43.469	8.700	5.817	2.194	1.271,00	157.422

Izvor: APPRRR, ARKOD na dan 31.12.2018., Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 40.

Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava (s posjedom) u Upisniku prema organizacijskom obliku na dan 31. prosinca 2018. godine

Organizacijski oblik	Broj PG-a		Udio u ukupnom broju PG-a, %	
	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2017.	31.12.2018.
OPG	159.192	162.248	96,8	96,8
Obrt	2.174	2.187	1,3	1,3
Zadruga	347	355	0,2	0,2
Trgovačko društvo	2.554	2.690	1,6	1,6
Ostali	192	196	0,1	0,1
UKUPNO	164.459	167.676	100,0	100,0

Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 41.

Zemljište u posjedu prema vrsti posjeda i prema katastarskoj kulturi ukupno za Republiku Hrvatsku na dan 31. prosinca 2018. godine

Katastarska kultura	Površina, ha									
	Koncesija	Korištenje bez naknade	Ostalo	Plodouživanje	Potvrda JLS	Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	Vlasništvo	Zakup	Zakup državnog zemljišta	Ukupno
Oranica	54.915,31	5.695,28	2.281,64	4.306,16	131,58	46.182,44	379.858,55	198.371,64	63.533,17	755.275,77
Livade	632,09	1.062,49	1.141,46	1.343,67	810,16	4.384,77	76.700,85	18.756,35	2.969,68	107.801,52
Pašnjaci	1.300,92	1.156,33	8.464,78	2.432,03	695,86	10.428,90	40.976,85	8.128,90	16.728,05	90.312,62
Šuma	812,53	292,12	1.020,50	573,13	0,17	150,97	28.332,54	2.454,42	2.765,37	36.401,75
Vinograd	1.400,83	367,61	122,26	209,74	0,13	590,99	14.022,05	2.370,93	1.848,77	20.933,31
Voćnjak	846,85	205,95	55,70	157,10	0,19	662,00	15.178,83	3.536,77	860,99	21.504,38
Ostalo zemljište	10,92	63,22	35,71	66,15	0,00	247,77	6.289,66	1.083,38	398,53	8.195,34
Maslinik	0,20	58,22	47,54	91,94	0,38	40,55	1.967,21	156,65	303,59	2.666,28
Trstik	166,16	1,21	17,80	1,04	0,00	64,00	455,25	141,15	169,48	1.016,09
Neploдно	6,74	4,50	69,83	22,98	0,00	16,37	461,12	156,02	157,45	895,01
Vrt	0,00	4,12	0,21	4,14	0,00	10,33	126,73	12,45	5,86	163,84
Ukupno (ha)	60.093	8.911	13.257	9.208	1.638	62.779	564.370	235.169	89.741	1.045.166

Izvor: APPRRR, ARKOD na dan 31.12.2018.

Tablica 42.

Broj goveda

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	
Goveda, ukupno		442.432	440.637	440.092	444.613	450.757	414.125	
Mlada goveda do 1 godine, ukupno		144.762	131.702	147.990	154.981	155.869	154.511	
Mlada goveda do 1 godine	Telad za klanje	19.267	13.126	19.964	20.147	20.263	19.412	
	Ostala ženska	51.689	52.998	47.067	53.623	57.082	61.890	
	Ostala muška	73.806	65.578	80.959	81.211	78.524	73.209	
Goveda od 1 do 2 godine, ukupno		92.178	87.252	88.167	88.765	99.923	95.461	
Goveda od 1 do 2 godine	Junice ostale	37.771	36.750	38.101	38.847	40.319	42.061	
	Junice za klanje	7.450	8.917	7.296	6.855	7.115	7.711	
	Muška goveda	46.957	41.585	42.770	43.063	52.489	45.689	
Goveda starija od 2 godine, ukupno		205.492	221.683	203.935	200.867	194.966	164.153	
Goveda starija od 2 godine	Junice	Junice ostale	12.197	23.246	27.215	28.123	28.275	13.907
		Junice za klanje	2.004	1.177	1.645	1.795	1.805	985
	Krave	Krave muzne	168.025	159.394	151.502	146.510	139.443	135.851
		Ostale krave	13.460	20.886	18.999	20.320	21.550	9.503
	Ostalo (bikovi, volovi)	9.806	16.980	4.574	4.119	3.893	3.907	

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 43.

Obrt goveda

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj grla početkom godine	451.517	442.432	440.637	454.272	444.613	450.757
Oteljeno tijekom godine	147.179	131.423	121.002	133.000	106.306	123.261
Uvoz	96.969	94.087	114.100	115.000	130.000	130.000
Izvoz	29.311	16.981	15.100	26.000	24.200	44.000
Zaklano	206.919	194.632	183.038	190.000	182.462	182.555
Uginulo	17.003	15.692	23.329	24.000	23.500	25.647
Broj grla na kraju godine	442.432	440.637	454.272	444.613	450.757	414.125

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 44.

Broj svinja

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	
Svinje, ukupno	1.110.650	1.156.220	1.166.888	1.163.027	1.121.032	1.049.123	
Odojci do 20 kg	341.490	326.953	324.608	309.083	258.528	273.922	
Svinje od 20 do 50 kg	176.047	267.896	201.028	248.254	252.086	228.416	
Svinje za tov, ukupno	465.470	442.094	519.126	483.359	482.054	422.617	
Svinje za tov	50 do 80 kg	195.765	151.518	206.232	157.083	144.788	150.130
	80 do 110 kg	130.661	155.359	126.313	148.681	153.163	113.636
	preko 110 kg	139.044	135.217	186.581	177.595	184.103	158.851
Svinje za rasplod, ukupno	127.643	119.277	122.126	122.331	128.364	124.168	
Svinje za rasplod	Nazimice	11.938	10.012	11.649	10.523	15.072	14.790
	Suprasne nazimice	5.859	6.760	10.081	8.581	7.559	7.599
	Krmače	76.714	70.387	68.457	69.798	71.101	67.728
	Suprasne krmače	30.343	29.215	28.251	30.262	31.397	31.379
	Nerasti	2.789	2.903	3.688	3.167	3.235	2.672
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 45.

Obrt svinja

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj grla početkom godine	1.182.347	1.110.650	1.156.220	1.166.888	1.163.027	1.121.032
Oprašeno tijekom godine	1.267.677	1.321.533	1.237.707	1.398.000	1.439.770	1.487.796
Uvoz	370.478	433.499	508.000	438.000	431.000	485.200
Izvoz	72.804	197.009	148.100	154.000	221.700	278.900
Zaklano	1.476.971	1.362.811	1.400.113	1.458.000	1.466.887	1.567.093
Uginulo	160.077	149.642	186.826	227.000	224.178	198.912
Broj grla na kraju godine	1.110.650	1.156.220	1.166.888	1.163.027	1.121.032	1.049.123
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede						

Tablica 46.

Broj ovaca

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Ovce, ukupno	619.852	604.866	607.711	618.896	636.808	636.294
Janjad i mlade ovce do 1 godine	74.912	62.650	68.738	68.634	74.971	110.499
Janjene i prvi put pripuštene ovce, ukupno	501.399	498.039	487.902	495.671	517.643	465.906
Janjene i prvi put pripuštene ovce						
Muzne	160.460	142.792	141.364	155.920	159.989	97.577
Ostale	340.939	355.247	346.538	339.751	357.654	368.329
Ostale ovce (ovnovi, jalove ovce)	43.541	44.177	51.071	54.591	44.194	59.889

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 47.

Obrt ovaca

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj grla početkom godine	679.313	619.852	604.866	607.711	618.896	636.808
Ojanjeno tijekom godine	456.796	470.948	403.292	437.000	427.608	414.483
Uvoz	12.567	4.933	27.000	54.000	76.700	119.900
Izvoz	2.667	565	2.000	5.000	23.700	27.100
Zaklano	489.378	457.820	374.073	427.000	403.953	454.316
Uginulo	36.779	32.482	51.374	47.000	57.743	53.481
Broj grla na kraju godine	619.852	604.866	607.711	618.896	636.808	636.294

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 48.

Broj koza

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	
Koze, jarad i jarci, ukupno	68.948	60.697	62.057	75.530	76.771	80.064	
Jarad i mlade koze do 1 godine	10.284	10.012	12.436	15.446	13.993	11.967	
Koze, ukupno	54.104	47.672	43.538	53.756	57.723	63.148	
Koze	već jarene	45.085	41.435	33.645	42.520	48.987	53.433
	pripuštene prvi put	9.019	6.237	9.893	11.236	8.736	9.715
Ostale koze (jarci, jalove koze)	4.560	3.013	6.083	6.328	5.055	4.949	
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 49.

Obrt koza

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj grla početkom godine	71.978	68.948	60.697	62.057	75.530	76.771
Ojareno tijekom godine	64.925	51.979	48.924	64.000	60.150	54.913
Uvoz						
Izvoz	z	z	z			
Zaklano	63.256	56.184	41.333	43.000	51.799	43.073
Uginulo	4.607	3.788	6.181	7.000	7.110	8.547
Broj grla na kraju godine	68.948	60.697	62.057	75.530	76.771	80.064
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede						

Tablica 50.

Broj peradi

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Perad, ukupno	9.306.690	10.317.108	10.189.784	9.856.347	10.399.400	11.412.805
Tovljeni pilici (brojleri)	4.524.637	5.556.971	5.974.693	5.362.104	5.838.080	7.525.122
Kokoši	4.125.215	4.201.214	3.583.967	3.857.519	3.587.198	2.796.254
Pure	444.116	369.446	495.034	511.844	493.072	442.028
Guske	26.213	49.011	21.675	21.009	13.284	16.089
Patke	120.215	96.024	74.476	91.514	50.848	55.603
Ostala perad	66.294	44.442	39.939	12.357	1.729	17.545

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 51.

Obrt peradi

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj kljunova početkom godine	10.160.379	9.306.689	10.317.108	10.189.784	9.856.347	10.399.400
Izvaljeno tijekom godine	45.342.470	45.487.132	45.949.085	49.998.000	50.379.072	49.959.445
Uvoz	2.423.669	6.376.968	7.588.700	7.535.000	8.880.393	8.999.100
Izvoz	6.005.442	7.697.538	8.183.500	8.206.000	9.527.242	10.087.000
Zaklano	41.188.604	41.171.069	43.971.228	48.437.000	47.576.972	46.739.236
Uginulo	1.425.783	1.985.074	1.510.381	1.225.000	1.612.198	1.118.904
Broj kljunova na kraju godine	9.306.689	10.317.108	10.189.784	9.856.347	10.399.400	11.412.805

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 52.

Broj stoke u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, 2018. godina

.000 grla	Goveda	Svinje	Ovce	Koze
Hrvatska	414	1.049	636	80
Udio Hrvatske u EU 28, %	0,47	0,71	0,75	0,68
Europska unija (28 zemalja) *	87.407	148.223	84.294	11.851
Europska unija (15 zemalja) *	73.731	124.703	70.410	9.825
Francuska	18.563	13.713	7.166	1.252
Njemačka	11.949	26.445	1.570	146
Ujedinjena Kraljevina	9.610	4.648	22.506	108
Irska	6.593	1.572	3.743	:
Italija	6.311	8.492	7.179	986
Španjolska	6.511	30.804	15.853	2.765
Nizozemska	3.690	11.934	743	518
Belgija	2.398	6.209	:	:
Austrija	1.913	2.777	406	92
Portugal	1.632	2.205	2.208	333
Danska	1.530	12.642	:	:
Švedska	1.436	1.417	606	:
Finska	859	1.041	:	:
Grčka	542	721	8.430	3.625
Luksemburg	194	83	:	:
Europska unija (12 zemalja) *	13.260	22.470	13.248	1.946
Poljska	6.183	11.028	:	:
Rumunjska	1.984	3.957	10.154	1.539
Češka	1.365	1.508	:	:
Mađarska	885	2.872	1.109	65
Litva	653	572	164	14
Bugarska	542	654	1.350	272
Slovenija	477	259	:	:
Slovačka	439	627	351	37
Letonija	395	305	107	12
Estonija	252	290	:	:
Cipar	71	362	:	:
Malta	14	36	13	6
* izvedeni podatak				
: podaci nisu dostupni				
Izvor: Eurostat (17.8.2018.) i Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede				

Tablica 53.

Prirast stoke

.000 t	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Ukupan prirast	321	314	318	335	345	347
Goveda	78	72	62	69	67	61
Svinje	138	131	131	137	150	159
Ovce	9	11	11	9	10	9
Koze	1	1	1	2	1	1
Perad	94	99	107	117	117	117
Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede						

Tablica 54.

Proizvodnja mesa

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Goveda	Ukupno klanje, (t)	47.443	44.336	42.036	44.709	42.562	43.708
	Domaća proizvodnja mesa	45.742	38.234	34.941	40.482	36.496	42.598
Svinje	Ukupno klanje, (t)	106.460	95.657	94.012	98.018	104.505	113.491
	Domaća proizvodnja mesa	105.080	102.872	97.042	104.937	118.266	129.697
Ovce i koze	Ukupno klanje, (t)	6.482	6.072	5.565	5.523	5.364	5.814
	Domaća proizvodnja mesa	6.417	6.029	5.304	5.084	4.835	4.847
Perad	Ukupno klanje, (t)	67.045	59.214	74.927	82.536	81.071	78.165
	Domaća proizvodnja mesa	67.685	61.065	76.024	83.682	82.959	80.648
Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 55.

Proizvodnja mlijeka

mio. l	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Mlijeko, ukupno	718	708	690	669	649	616
Kravlje mlijeko	696	691	674	651	630	600
Ovčje mlijeko	9	7	6	8	9	7
Kozje mlijeko	13	10	6	10	10	9

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 56.

Proizvodnja mlijeka

.000 t	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Mlijeko, ukupno	739	729	711	689	668	539,03
Kravlje mlijeko	717	711	694	671	648	521,03
Ovčje mlijeko	9	7	6	8	9	9,03
Kozje mlijeko	13	10	6	10	11	11,03

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 57.

Proizvodnja i otkup kravljeg mlijeka u Republici Hrvatskoj

Godina	Broj muznih krava	Ukupna proizvodnja (.000 l)	Ukupna proizvodnja (.000 kg)	Prosječna proizvodnja po kravi (kg)	Otkupljene količine mlijeka		
					Ukupno otkupljeno (.000 kg)	Po kravi kg	Tržnost (%)
2013.	168.025	696.101	716.984	4.267	503.852	2.999	70,3
2014.	159.394	690.643	711.362	4.463	522.694	3.279	73,5
2015.	151.502	674.205	694.431	4.584	513.406	3.389	73,9
2016.	146.510	651.125	670.659	4.578	489.646	3.342	73,0
2017.	139.443	629.528	648.414	4.650	476.773	3.419	73,5
2018.	135.851	519.949	535.547	3.942	453.458	3.338	84,7

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 58.

Broj isporučitelja mlijeka i udjela mlijeka EU kvalitete

Godina	Otkupljene količine mlijeka (kg)	Broj isporučitelja	Isporučka po isporučitelju, kg	Udio EU mlijeka (%)
2013.	503.851.844	11.018	45.732	95,1
2014.	522.694.451	10.003	52.256	96,1
2015.	513.406.175	8.746	58.703	95,9
2016.	489.645.699	7.329	66.813	96,0
2017.	476.773.218	6.389	74.629	96,3
2018.	453.458.230	6.193	80.107	96,3
Izvor: Ministarstvo poljoprivrede; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede				

Tablica 59.

Proizvodnja vune i jaja

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Vuna, t	1.026	941	1.038	1.070	1.084	1.119
Jaja **, .000 kom	605.553	572.003	564.305	662.472	653.901	589.029
** Kokošja jaja						
Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede						

Tablica 60.

Klanje stoke i peradi u klaonicama, razdoblje od 2013. do 2018. godine

	GOVEDA		SVINJE		OVCE		PERAD	
	broj grla	težina, t	broj grla	težina, t	broj grla	težina, t	broj grla	težina, t
2013.	206.919	47.443	1.102.963	79.501	59.567	697	35.376.991	57.587
2014.	194.632	44.335	976.719	68.557	70.125	835	35.732.332	59.214
2015.	183.038	42.036	1.088.640	73.098	84.998	1.000	37.969.971	63.389
2016.	190.423	44.709	1.127.056	75.085	95.240	1.109	38.206.661	63.944
2017.	182.462	42.563	1.000.463	71.275	110.802	1.289	38.448.593	64.425
2018.	182.555	43.708	1.033.337	74.836	117.933	1.365	39.190.611	66.126
z podatak zaštićen								
Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 61.

Površine, prirodi i proizvodnja žitarica, razdoblje od 2013. do 2018. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Pšenica	Žetvena površina, ha	204.506	156.139	140.986	168.029	116.150	135.708
	Prirod po ha, t	4,9	4,2	5,4	5,7	5,9	5,40
	Proizvodnja, t	998.940	648.917	758.638	960.081	682.322	738.363
Kukuruz	Žetvena površina, ha	288.365	252.567	263.970	252.072	247.119	235.352
	Prirod po ha, t	6,5	8,1	6,5	8,5	6,3	9,1
	Proizvodnja, t	1.874.372	2.046.966	1.709.152	2.154.470	1.559.638	2.147.275
Ječam	Žetvena površina, ha	53.796	46.160	43.700	56.483	53.950	50.988
	Prirod po ha, t	3,7	3,8	4,4	4,7	4,8	4,5
	Proizvodnja, t	201.339	175.592	193.451	263.165	260.426	227.520
Raž	Žetvena površina, ha	1.019	1.373	1.093	1.285	774	1.292
	Prirod po ha, t	2,9	2,0	3,1	3,6	3,3	3,2
	Proizvodnja, t	2.955	2.800	3.356	4.646	2.566	4.100
Zob	Žetvena površina, ha	21.656	21.146	23.462	26.572	23.139	15.885
	Prirod po ha, t	2,8	2,7	3,1	3,0	3,0	2,8
	Proizvodnja, t	60.178	56.555	71.743	80.414	68.333	44.827
Pšenoraž	Žetvena površina, ha	14.087	16.855	13.972	19.764	17.291	17.027
	Prirod po ha, t	3,4	3,6	3,9	4,1	4,0	3,6
	Proizvodnja, t	47.855	61.316	54.595	81.393	68.648	62.010
Ostale žitarice	Žetvena površina, ha	694	1.133	2.467	4.278	3.060	3.451
	Prirod po ha, t	3,2	2,3	2,4	2,4	2,0	2,0
	Proizvodnja, t	2.238	2.656	5.860	10.264	6.068	6.830

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 62.

Površine, prirodi i proizvodnja suhих mahunarki i korjenastih usjeva, razdoblje od 2013. do 2018. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Suhe mahunarke							
Grašak, suho zrno	Žetvena površina, ha	154	219	94	71	71	147
	Prirod po ha, t	1,2	2,6	2,1	3,5	2,0	2,1
	Proizvodnja, t	189	579	194	246	142	314
Stočni grašak	Žetvena površina, ha	721	678	600	1.543	938	915
	Prirod po ha, t	1,9	2,1	2,2	2,6	2,5	2,4
	Proizvodnja, t	1.378	1.413	1.346	3.985	2.347	2.223
Grah, suho zrno	Žetvena površina, ha	1.097	1.483	1.475	1.574	1.539	1.403
	Prirod po ha, t	1,3	0,9	0,8	0,9	0,9	1,2
	Proizvodnja, t	1.480	1.329	1.156	1.461	1.340	1.737
Korjenasti usjevi							
Krumpir, rani	Žetvena površina, ha	1.960	1.758	1.760	1.614	2.191	1.989
	Prirod po ha, t	10,3	13,7	14,4	14,4	13,6	15,1
	Proizvodnja, t	20.188	24.015	25.356	23.256	29.741	29.998
Krumpir, kasni i sjemenski	Žetvena površina, ha	8.274	8.552	8.287	8.252	7.642	7.283
	Prirod po ha, t	17,2	16,0	17,6	20,7	16,5	20,9
	Proizvodnja, t	142.313	136.832	145.823	170.706	126.348	152.263
<i>Krumpir, ukupno</i>	Žetvena površina, ha	10.234	10.310	10.047	9.866	9.833	9.272
	Prirod po ha, t	15,9	15,6	17,0	19,7	15,9	19,7
	Proizvodnja, t	162.501	160.847	171.179	193.962	156.089	182.261
Šećerna repa	Žetvena površina, ha	20.245	21.900	13.883	15.493	19.533	14.066
	Prirod po ha, t	51,9	63,6	54,5	75,5	66,3	55,2
	Proizvodnja, t	1.050.715	1.392.000	756.509	1.169.622	1.295.459	776.491
Stočna repa	Žetvena površina, ha	212	172	258	131	49	36
	Prirod po ha, t	11,9	20,2	21,3	14,6	15,7	11,2
	Proizvodnja, t	2.514	3.481	5.499	1.908	771	403
Stočni kelj	Žetvena površina, ha	:	:	:	:	:	:
	Prirod po ha, t	:	:	:	:	:	:
	Proizvodnja, t	:	:	:	:	:	:
Bundeve za krmu	Žetvena površina, ha	374	439	431	400	402	371
	Prirod po ha, t	14,5	10,9	7,0	8,5	7,0	11,9
	Proizvodnja, t	5.410	4.807	3.022	3.399	2.823	4.411
: podaci nisu dostupni							
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 63.

Površine, prirodi i proizvodnja industrijskog bilja, razdoblje od 2013. do 2018. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Soja	Žetvena površina,	47.156	47.104	88.867	78.614	85.133	77.087
	Prirod po ha, t	2,4	2,8	2,2	3,1	2,4	3,2
	Proizvodnja, t	111.316	131.424	196.431	244.075	207.765	245.188
Suncokret	Žetvena površina,	40.805	34.869	34.494	40.254	37.152	37.128
	Prirod po ha, t	3,2	2,9	2,7	2,7	3,1	3,0
	Proizvodnja, t	130.576	99.489	94.075	110.566	115.880	110.790
Uljana repica	Žetvena površina,	17.972	23.122	21.977	36.778	48.616	55.032
	Prirod po ha, t	2,7	3,1	2,6	3,1	2,8	2,8
	Proizvodnja, t	47.827	71.228	56.783	112.990	135.810	155.842
Ostale uljarice	Žetvena površina,	3.198	3.360	4.767	5.210	3.994	4.719
	Prirod po ha, t	0,7	0,5	0,5	0,7	0,9	1,0
	Proizvodnja, t	2.090	1.685	2.481	3.825	3.441	4.650
Duhan	Žetvena površina,	5.172	5.196	4.752	4.413	4.563	3.834
	Prirod po ha, t	1,9	1,8	2,1	2,0	2,1	2,0
	Proizvodnja, t	9.834	9.164	10.132	8.977	9.413	7.561
Aromatsko, začinsko i ljekovito bilje	Žetvena površina,	3.218	4.122	5.259	6.620	8.368	9.233
	Prirod po ha, t	0,5	0,5	0,5	0,8	0,9	0,7
	Proizvodnja, t	1.583	1.976	2.800	5.181	7.450	6.323
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 64.

Površine, prirodi i proizvodnja krmnog bilja, razdoblje od 2013. do 2018. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Silazni kukuruz, glavni usjev	Žetvena površina, ha	29.461	28.662	32.198	29.913	26.022	23.951
	Prirod po ha, t	35,1	35,3	35,7	42,1	32,4	41,9
	Proizvodnja, t	1.034.886	1.011.502	1.150.555	1.259.560	841.934	1.003.135
Silazni kukuruz, naknadni usjev	Žetvena površina, ha	218	132	403	1.064	2.266	1.403
	Prirod po ha, t	17,3	31,2	21,7	22,1	7,1	25,4
	Proizvodnja, t	3.780	4.112	8.752	23.508	16.124	35.570
<i>Silazni kukuruz, ukupno</i>	Žetvena površina, ha	29.679	28.794	32.601	30.977	28.288	25.354
	Prirod po ha, t	35,0	35,3	35,6	41,4	30,3	41,0
	Proizvodnja, t	1.038.666	1.015.614	1.159.307	1.283.068	858.058	1.038.705
Ostala jednogodišnja zelena krma	Žetvena površina, ha	9.901	8.121	7.439	9.661	4.433	4.733
	Prirod po ha, t	16,7	20,1	18,5	11,6	14,2	12
	Proizvodnja, t	165.294	163.364	137.537	111.886	63.133	56.419
Djetelina	Žetvena površina, ha	16.783	10.497	9.549	9.920	5.326	10.223
	Prirod po ha, t	4,9	6,8	8,7	6,8	4,7	6,6
	Proizvodnja, t	82.844	70.873	82.992	67.853	24.861	67.946
Lucerna	Žetvena površina, ha	25.694	22.116	18.386	23.559	26.057	24.248
	Prirod po ha, t	6,9	5,8	6,1	8,1	7,2	7,7
	Proizvodnja, t	177.857	128.702	112.876	191.540	187.917	186.490
Ostale mahunarke požnjevne u zelenom stanju	Žetvena površina, ha	1.021	21.134	16.419	11.051	15.110	10.112
	Prirod po ha, t	17,1	5,4	5,9	6,4	5,1	5,3
	Proizvodnja, t	17.425	113.581	97.326	70.971	76.672	53.923
Privremene trave i ispaša	Žetvena površina, ha	27.433	21.230	20.080	18.660	23.980	20.194
	Prirod po ha, t	5,8	4,6	5,5	4,9	4,4	4,2
	Proizvodnja, t	159.111	98.360	109.537	91.810	104.546	85.309
Trajni travnjaci	Žetvena površina, ha	618.070	618.070	618.070	600.000	605.253	605.253
	Prirod po ha, t	1,4	1,4	1,2	1,3	1,3	1,4
	Proizvodnja, t	893.614	858.719	762.757	791.800	815.060	841.911
Livade	Žetvena površina, ha	121.048	121.048	121.048	117.168	124.726	124.726
	Prirod po ha, t	5,1	4,9	3,8	3,9	3,0	3,9
	Proizvodnja, t	612.807	589.752	459.983	454.740	374.178	486.431
Pašnjaci *	Žetvena površina, ha	497.022	497.022	497.022	482.832	480.527	480.527
	Prirod po ha, t	1,3	1,1	0,6	0,7	0,9	0,7
	Proizvodnja, t	280.807	268.967	302.774	337.060	440.882	355.480
Podaci za 2013., 2014. i 2015. godinu obuhvaćaju i zajedničko zemljište na kojem se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke.							
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 65.

Površine, prirodi i proizvodnja povrća, razdoblje od 2013. do 2018. godine

			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Cvjetača i brokula	za tržište	Površina, ha	205	94	178	173	137	160
		Prirod po ha, t	8,5	21,7	9,9	13,8	10,9	12,5
		Proizvodnja, t	1.741	2.037	1.756	2.388	1.494	2.003
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	613	323	153	390	242	218
		Ukupna proizvodnja, t	2.354	2.360	1.909	2.778	1.736	2.221
Kupus bijeli *	za tržište	Površina, ha	1.402	719	1.304	1.235	1.867	1.667
		Prirod po ha, t	21,1	29,1	26,5	25,0	17,0	22,1
		Proizvodnja, t	30.286	20.998	34.711	33.654	32.481	36.825
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	4.256	2.401	1.702	4.068	2.837	2.746
		Ukupna proizvodnja, t	34.542	23.399	36.413	37.722	35.318	39.571
Salata	za tržište	Površina, ha	199	95	204	283	199	249
		Prirod po ha, t	20,0	18,7	21,8	16,2	19,6	19,6
		Proizvodnja, t	3.973	1.773	4.457	4.573	3.906	4.892
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	2.001	1.527	863	1.029	2.005	2.012
		Ukupna proizvodnja, t	5.974	3.300	5.320	5.602	5.911	6.904
Rajčica	za tržište	Površina, ha	583	319	423	370	451	491
		Prirod po ha, t	44,6	60,7	85,8	66,4	72,0	46,1
		Proizvodnja, t	26.026	19.374	36.273	24.571	32.456	22.642
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	7.761	3.444	3.393	6.136	8.767	8.308
		Ukupna proizvodnja, t	33.787	22.818	39.666	30.707	41.223	30.950
Krastavci i kornišoni	za tržište	Površina, ha	204	142	127	160	108	90
		Prirod po ha, t	43,9	46,3	51,8	51,2	78,1	49,1
		Proizvodnja, t	8.959	6.572	6.583	6.593	8.440	4.420
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	3.117	1.719	1.030	1.254	2.182	2.022
		Ukupna proizvodnja, t	12.076	8.291	7.613	7.847	10.622	6.442
Dinje i lubenice	za tržište	Površina, ha	818	791	722	849	830	1.189
		Prirod po ha, t	37,1	35,0	24,4	26,8	26,2	48
		Proizvodnja, t	30.327	27.710	17.640	22.714	23.143	31.999
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	628	223	134	172	256	325
		Ukupna proizvodnja, t	30.955	27.933	17.774	22.886	23.399	32.324
Paprika	za tržište	Površina, ha	771	621	1.111	1.351	1.023	1.024
		Prirod po ha, t	17,9	17,5	12,9	13,2	15,2	14,0
		Proizvodnja, t	13.783	10.894	14.357	17.785	15.547	14.338
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	3.594	2.309	1.491	1.472	3.756	3.768
		Ukupna proizvodnja, t	17.377	13.203	15.848	19.257	19.303	18.106
Mrkva	za tržište	Površina, ha	297	246	347	696	600	300
		Prirod po ha, t	15,6	29,3	31,3	24,7	20,5	33,5
		Proizvodnja, t	4.624	7.200	10.862	17.207	12.270	10.060
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.261	1.077	727	1.018	1.406	1.534
		Ukupna proizvodnja, t	5.885	8.277	11.589	18.225	13.676	11.594
Luk i češnjak	za tržište	Površina, ha	1.380	984	1.174	1.151	1.035	1.205
		Prirod po ha, t	17,5	28,9	26,3	22,9	15,7	18,9
		Proizvodnja, t	24.099	28.432	30.838	26.390	16.220	22.831
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	4.177	3.891	2.099	1.911	4.550	4.276
		Ukupna proizvodnja, t	28.276	32.323	32.937	28.301	20.770	27.321
Cikla	za tržište	Površina, ha	97	112	135	143	142	175
		Prirod po ha, t	22,6	21,9	23,7	20,7	13,2	11,5
		Proizvodnja, t	2.192	2.453	3.199	2.964	1.868	2.019
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.496	991	622	1.090	1.260	1.350
		Ukupna proizvodnja, t	3.688	3.444	3.821	4.054	3.128	3.369
Grašak	za tržište	Površina, ha	491	570	616	459	598	533
		Prirod po ha, t	5,0	6,1	5,8	6,2	6,3	5,2
		Proizvodnja, t	2.432	3.462	3.578	2.833	3.753	2.754
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.163	803	287	669	585	542
		Ukupna proizvodnja, t	3.595	4.265	3.865	3.502	4.342	3.296
Grah	za tržište	Površina, ha	333	185	367	616	362	446
		Prirod po ha, t	4,2	5,8	2,9	3,3	2,7	4,8
		Proizvodnja, t	1.386	1.082	1.056	2.037	960	2.143
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	2.030	1.586	719	894	1.575	1.725
		Ukupna proizvodnja, t	3.416	2.668	1.775	2.931	2.535	3.868
Poriluk	za tržište	Površina, ha	40	27	66	99	99	84
		Prirod po ha, t	18,8	18,2	12,9	11,6	10,0	15,6
		Proizvodnja, t	751	491	849	1.153	993	1.309
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	328	162	104	73	128	100
		Ukupna proizvodnja, t	1.079	653	953	1.226	1.121	1.409
Ostalo lisnato povrće	za tržište	Površina, ha	143	199	254	284	312	401
		Prirod po ha, t	8,6	9,6	16,4	14,0	14,8	8,9
		Proizvodnja, t	1.234	1.917	4.158	3.966	4.627	3.564
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	967	873	286	620	1.049	1.111
		Ukupna proizvodnja, t	2.201	2.790	4.444	4.586	5.676	4.675
Ostalo plodovito povrće	za tržište	Površina, ha	508	234	555	557	1.456	94
		Prirod po ha, t	18,2	19,4	10,3	15,5	11,9	22,0
		Proizvodnja, t	9.235	4.528	5.744	8.641	3.607	2.069
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.257	1.457	648	178	161	139
		Ukupna proizvodnja, t	10.492	5.985	6.392	8.819	3.768	2.208
Ostalo korjenasto povrće	za tržište	Površina, ha	47	43	58	127	74	274
		Prirod po ha, t	9,0	12,8	15,0	6,7	12,7	8,6
		Proizvodnja, t	421	551	871	1.460	937	2.347
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	484	296	87	147	223	286
		Ukupna proizvodnja, t	905	847	958	1.607	1.160	2.633
Ostale kupusnjače	za tržište	Površina, ha	321	131	180	257	127	149
		Prirod po ha, t	14,8	28,3	20,6	14,2	18,8	13,0
		Proizvodnja, t	4.747	3.705	3.702	3.661	2.391	1.941
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.026	968	477	225	504	552
		Ukupna proizvodnja, t	5.773	4.673	4.179	3.886	2.895	2.493
Ostalo povrće**	za tržište	Površina, ha	266	521	724	808	896	874
		Prirod po ha, t	4,8	12,1	11,9	10,8	8,9	13
		Proizvodnja, t	1.281	6.311	8.620	8.733	8.018	11.351
		Proizvodnja s povrtnjaka, t	12.170	8.860	4.323	2.991	74	51
		Ukupna proizvodnja, t	13.451	15.171	12.943	11.724	8.092	11.402

* Podaci za kupus odnose se na kupus bijeli

** Podaci za ostalo povrće od 2017. odnose se na kukuruz šećerac

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 66.

Površine, prirodi i proizvodnja voća, razdoblje od 2013. do 2018. godine

			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Jabuke	intenzivni nasad	Površina, ha	5.377	5.944	5.756	5.890	4.838	4.728
		Prirod po ha, t	22,6	16,3	16,7	7,5	11,5	19,1
		Proizvodnja, t	121.738	96.703	96.182	44.176	55.790	90.254
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	6.473	5.632	5.570	605	780	3.213	
	Ukupna proizvodnja, t	128.211	102.335	101.752	44.781	56.570	93.467	
Kruške	intenzivni nasad	Površina, ha	769	1.043	895	933	714	797
		Prirod po ha, t	5,4	2,8	4,2	4,1	3,3	3,8
		Proizvodnja, t	4.124	2.909	3.782	3.812	2.381	3.062
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	2.169	1.394	1.532	150	415	609	
	Ukupna proizvodnja, t	6.293	4.303	5.314	3.962	2.796	3.671	
Breskve i nektarine	intenzivni nasad	Površina, ha	1.238	1.231	1.267	1.003	959	864
		Prirod po ha, t	4,0	3,6	4,2	4,6	6,5	3,9
		Proizvodnja, t	4.998	4.403	5.261	4.619	7.265	3.345
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	946	820	712	182	122	200	
	Ukupna proizvodnja, t	5.944	5.223	5.973	4.801	7.387	3.545	
Marelice	intenzivni nasad	Površina, ha	289	302	337	278	279	267
		Prirod po ha, t	2,2	1,2	1,0	1,8	2,5	0,4
		Proizvodnja, t	629	364	337	510	686	109
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	461	268	196	93	40	23	
	Ukupna proizvodnja, t	1.090	632	533	603	726	132	
Višnje	intenzivni nasad	Površina, ha	2.300	2.762	2.488	2.461	2.578	2.220
		Prirod po ha, t	3,6	3,6	2,2	3,0	3,4	3,7
		Proizvodnja, t	8.300	9.893	5.372	7.467	8.716	8.213
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	1.418	1.023	629	360	54	88	
	Ukupna proizvodnja, t	9.718	10.916	6.001	7.827	8.770	8.301	
Trešnje	intenzivni nasad	Površina, ha	884	790	860	972	948	724
		Prirod po ha, t	4,4	1,0	1,6	0,9	1,4	1,7
		Proizvodnja, t	3.927	795	1.405	872	1.366	1.196
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	2.119	757	502	610	70	164	
	Ukupna proizvodnja, t	6.046	1.552	1.907	1.482	1.436	1.360	
Šljive	intenzivni nasad	Površina, ha	4.403	4.848	5.117	4.830	4.364	4.283
		Prirod po ha, t	6,7	1,2	1,8	1,8	1,8	2,9
		Proizvodnja, t	29.349	5.649	9.069	8.841	7.835	12.537
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	9.913	2.439	3.817	579	374	1.950	
	Ukupna proizvodnja, t	39.262	8.088	12.886	9.420	8.209	14.487	
Orasi	intenzivni nasad	Površina, ha	2.978	4.364	4.507	5.400	5.554	6.697
		Prirod po ha, t	0,3	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1
		Proizvodnja, t	902	2.848	635	241	294	401
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	1.672	1.167	1.368	38	190	221	
	Ukupna proizvodnja, t	2.574	4.015	2.003	279	484	622	
Lješnjaci	intenzivni nasad	Površina, ha	2.649	2.888	3.015	3.304	3.840	4.810
		Prirod po ha, t	0,6	0,3	0,5	0,4	0,4	0,4
		Proizvodnja, t	1.561	908	1.462	1.254	1.525	1.738
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	121	82	43	5	9	15	
	Ukupna proizvodnja, t	1.682	990	1.505	1.259	1.534	1.753	
Bademi	intenzivni nasad	Površina, ha	220	282	315	460	459	416
		Prirod po ha, t	0,3	0,2	0,2	0,4	0,1	0,1
		Proizvodnja, t	74	69	54	155	37	58
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	137	174	218			30	
	Ukupna proizvodnja, t	211	243	272			88	
Smokve	intenzivni nasad	Površina, ha	237	277	307	350	273	274
		Prirod po ha, t	3,8	2,6	2,3	1,7	2,5	2,9
		Proizvodnja, t	908	725	699	611	692	802
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	695	262	576	554	231	417	
	Ukupna proizvodnja, t	1.603	987	1.275	1.165	923	1.219	
Jagode	intenzivni nasad	Površina, ha	289	307	291	367	371	254
		Prirod po ha, t	13,5	10,3	8,1	9,0	8,6	10,5
		Proizvodnja, t	3.914	3.167	2.367	3.316	3.194	2.665
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	886	172	88	67	15	9	
	Ukupna proizvodnja, t	4.800	3.339	2.455	3.383	3.209	2.674	
Naranče	intenzivni nasad	Površina, ha	59	31	32	29	24	31
		Prirod po ha, t	2,5	3,4	4,9	9,8	5,7	11,9
		Proizvodnja, t	145	106	158	284	136	368
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	10	10	97	183	37	106	
	Ukupna proizvodnja, t	155	116	255	467	173	474	
Mandarine	intenzivni nasad	Površina, ha	2.104	2.150	2.150	2.100	2.017	1.910
		Prirod po ha, t	19,0	29,9	16,6	24,8	9,4	24,8
		Proizvodnja, t	40.024	64.378	35.722	52.050	18.929	47.440
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	293	622	214	352	82	236	
	Ukupna proizvodnja, t	40.317	65.000	35.936	52.402	19.011	47.676	
Limuni	intenzivni nasad	Površina, ha	11	20	30	63	22	33
		Prirod po ha, t	21,8	9,1	6,1	5,3	1,1	6,9
		Proizvodnja, t	240	181	183	334	24	229
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	5	15	71	237	25	68	
	Ukupna proizvodnja, t	245	196	254	571	49	297	

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 67.

Površine, prirodi i proizvodnja grožđa te proizvodnja vina, razdoblje od 2013. do 2018. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Grožđe	Površina, tis. ha	26	26	26	23	22	21
	Prirod po ha, t	6,9	5,2	5,9	5,3	5,3	7,1
	Proizvodnja, t	181.096	134.941	154.227	123.651	116.307	146.242
	Broj rodnih trseva, mil.	118	116	:	:	:	:
	Prirod po trsu, kg	1,5	1,2	1,7	1,3	1,3	1,6
Vino	Proizvodnja, tis.hl ¹⁾	1.249	842	992	760	726	952
: podaci nisu dostupni							
¹⁾ Podaci obuhvaćaju industrijsku proizvodnju i proizvodnju na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima							
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 68.

Površine, prirodi i proizvodnja maslina te proizvodnja maslinovog ulja, razdoblje od 2013. do 2018. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Masline	Površina, ha	18.590	19.082	19.100	18.184	18.683	18.697
	Prirod po ha, t	1,8	0,5	1,5	1,7	1,5	1,5
	Proizvodnja, t	34.269	8.840	28.267	31.183	28.947	28.418
Maslinovo ulje	Proizvodnja, hl ¹⁾	50.000	10.640	35.352	34.538	37.463	36.573
¹⁾ Podaci obuhvaćaju industrijsku proizvodnju i proizvodnju na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.							
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 69.

Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2018. godina

.000 t	Žitarice ukupno	Pšenica	Raž	Ječam	Kukuruz	Krumpir	Šećerna repa	Soja	Uljana repica
Hrvatska	3.247,1	739,5	3,9	225,6	2.146,0	182,1	771,2	245,9	155,8
Udio Hrvatske u EU 28, % *	1,1	0,6	0,10	0,4	3,1	0,4	0,6	8,5	0,8
Europska unija (28 zemalja)	292.223,0	124.386,1	4.033,7	56.615,5	68.970,5	51.846,3	119.689,9	2.905,8	19.957,9
Europska unija (15 zemalja) *	187.593,8	81.495,3	1.453,2	46.460,7	30.355,8	39.303,1	96.812,2	1.839,1	11.947,9
Francuska	61.719,1	35.378,2	108,9	11.062,1	12.515,1	7.871,0	39.579,9	400,3	4.945,6
Njemačka	37.974,8	20.263,5	:	9.583,6	3.344,3	8.920,8	26.191,4	58,7	3.677,2
Španjolska	24.068,2	8.376,1	400,0	9.412,2	3.541,8	2.002,9	3.064,4	4,4	197,0
Ujedinjena Kraljevina	21.359,2	:	99,3	6.543,7	32,4	5.028,0	7.620,0	0,0	2.074,0
Italija	15.224,5	7.104,7	11,0	1.084,8	6.226,3	1.307,6	1.941,5	1.186,4	39,7
Danska	6.923,9	2.623,9	476,6	3.445,2	35,5	1.806,8	2.107,6	0,0	489,1
Austrija	4.785,6	1.367,1	176,4	691,0	2.130,3	697,9	2.150,2	186,5	120,7
Švedska	3.254,4	1.614,5	88,6	1.093,1	4,9	720,2	1.698,4	0,0	217,8
Finska	2.768,2	501,6	43,0	1.353,2	0,0	600,3	355,4	0,0	70,9
Grčka	2.866,1	1.011,6	21,6	357,8	1.312,5	543,0	396,6	2,9	11,4
Belgija	2.432,8	1.661,9	2,4	324,2	377,7	3.045,4	5.192,1	0,0	43,3
Irska	1.776,5	484,9	0,0	1.173,4	0,0	279,7	0,0	0,0	42,1
Nizozemska	1.315,8	962,3	4,3	247,5	89,4	6.029,7	6.508,1	0,0	7,9
Portugal	966,9	65,5	14,9	53,5	745,1	433,5	6,6	0,0	0,0
Luksemburg	157,9	79,7	6,3	35,5	0,5	16,2	0,0	0,0	11,2
Europska unija (12 zemalja) *	101.382,2	42.151,3	2.576,6	9.929,2	36.468,7	12.361,2	22.106,5	820,8	7.854,1
Poljska	26.281,6	9.637,6	2.126,6	2.991,6	3.792,1	7.312,0	14.302,9	10,4	2.087,4
Rumunjska	31.640,7	10.138,6	32,2	1.884,5	18.812,0	2.971,4	937,0	486,4	1.610,1
Mađarska	14.834,1	5.245,9	84,1	1.141,0	7.916,9	330,6	941,7	178,2	999,7
Bugarska	10.049,1	5.954,5	14,1	448,7	3.522,5	261,7	0,0	4,7	472,6
Češka	6.970,9	4.417,8	120,2	1.606,0	489,2	583,6	3.724,3	25,3	1.410,8
Litva	3.999,5	2.838,9	44,0	619,5	87,6	289,8	888,6	3,5	435,9
Slovačka	3.996,6	1.895,5	39,9	476,8	1.501,3	170,0	1.312,0	107,0	485,3
Letonija	2.057,3	1.431,6	81,6	306,3	0,0	196,2	0,0	0,0	231,1
Estonija	919,8	450,3	29,5	347,5	0,0	58,3	0,0	0,0	113,6
Slovenija	594,5	122,0	4,6	88,1	347,2	72,9	0,0	5,3	7,7
Cipar	38,0	18,6	0,0	19,2	0,0	106,5	0,0	0,0	0,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,4	0,0	0,0	0,0
* izvedeni podatak									
: podaci nisu dostupni									
Izvor: Eurostat (na dan 12.07.2019.); Obrada: Ministarstvo poljoprivrede									

Tablica 70.

Udio površina pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu

Godina	Korišteno poljoprivredno zemljište	Površine pod ekološkom proizvodnjom	udio površina pod ekološkom proizvodnjom u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama, %
	ha	ha	
2011.	1.326.083	32.036	2,42
2012.	1.330.973	31.904	2,40
2013.*	1.568.881	40.648	2,59
2014.*	1.508.885	50.054	3,32
2015.*	1.537.629	75.883	4,94
2016.*	1.546.019	93.594	6,09
2017.*	1.496.663	96.618	6,46
2018.*	1.485.645	103.166	6,94

* U 2013., 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018. godini u ukupnoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta obuhvaćeno je i zajedničko zemljište.
Zajedničko zemljište može biti pašnjak ili ostalo korišteno poljoprivredno zemljište na kojem se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke.

Izvor: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo poljoprivrede; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 71.

Površine oraničnih usjeva i ekoloških trajnih nasada

ha	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Oranice	19.183	23.802	30.444	44.147	44.083	50.281
Voćnjaci	3.239	3.790	5.638	7.814	8.962	10.390
Vinogradi	791	931	913	1.119	1.010	1.002
Maslinici	1.330	1.472	1.334	1.536	1.750	1.872
Livade i pašnjaci	14.279	16.403	33.612	39.089	40.745	39.575
Ugar	293	477	-	1.868	1.294	1.234
Povrće	165	304	343	323	359	422
Ljekovito bilje	1.368	2.876	3.494	4.226	5.100	5.274
Rasadnici i ostali trajni nasadi	-	-	103	41	54	30
Ukupne površine	40.648	50.054	75.883	93.594	96.618	110.080

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 72.

Broj uzgojene stoke na ekološki način, razdoblje od 2013. do 2018. godine

komada	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Goveda	6.540	7.308	7.002	14.442	17.226	19.613
Kopitari	874	291	265	1.753	1.929	2.388
Ovce	19.411	21.690	23.774	50.135	54.583	62.315
Koze	1.769	1.552	2.163	3.080	3.381	4.199
Svinje	1.122	961	1.114	1.083	1.468	1.887
Perad	2.036	2.540	2.093	3.388	2.174	1.870
Pčele, broj košnica	2.678	3.649	3.418	2.065	1.721	2.022
Kunići	47	5	-	5	5	
Proizvodi akvakulture, t	810	340	300	100		

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 73.

Količina deklariranog sjemena po vrstama

Sezona	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Biljna vrsta	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)
Pšenica ozima	41.018	30.059	33.157	26.754	29.196	30.884
Ječam ozimi	6.734	5.518	6.404	7.447	6.866	7.497
Raž ozima	42	85	33	29	37	46
Tritikale	1.184	1.108	1.571	1.985	2.406	2.859
Ječam jari	1.162	1.141	1.572	1.462	1.452	1.322
Zob jara	540	514	723	788	812	830
Uljana repica	16	11	23	16	22	9
Kukuruz	7.224	4.263	4.029	4.777	3.917	3.590
Soja	5.246	6.634	6.612	9.440	9.208	9.963
Suncokret	1.135	48	55	36	33	27
Šećerna repa	0	0	0	0	0	0
Krumpir	693	515	523	405	385	505
Lučica luka	0	0	0	0	0	1
Ostalo povrće	20	25	7	5	2	5

Izvor: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 74.

Broj proizvedenih voćnih sadnica i loznih cijepova

Godina proizvodnje	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Voćne sadnice	2.673.103	2.667.083	3.073.374	3.459.374	3.281.638
Vinova loza	1.266.923	1.257.809	1.662.122	1.920.572	1.630.006

Izvor: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 75.

Pregled deklariranih količina sadnog materijala

Sezona	2013/2014	2014/2015	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Biljna vrsta	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)
Voćne sadnice	1.491.834	1.753.952	2.059.982	1.515.059	987.915
Vinova loza	1.951.112	999.100	1.357.567	1.604.196	1.320.555

Izvor: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

POPIS PROPISA I DRUGIH AKATA DONESENIH U 2018. GODINI (poljoprivreda)

Broj izdanja Narodnih novina	Propisi i drugi akti
NN 1/18	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o provedbi tipa operacije 6.2.1. »Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 1/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama
NN 6/18	Pravilnik o uvjetima i načinu provedbe mjera Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine u 2017., 2018., 2019. i 2020. godini
NN 6/18	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o provedbi sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka
NN 6/18	Obavijest o podnesenom Zahtjevu za zaštitu naziva »Slavonska kobasica« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
NN 8/18	Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o kazeinima i kazeinatima namijenjenim prehrani ljudi
NN 9/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere 4 »Ulaganja u fizičku imovinu« podmjere 4.1 »Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020.
NN 10/18	Naredba o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2018. godini
NN 13/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi školske sheme
NN 14/18	Zakon o Hrvatskoj poljoprivredno-šumarskoj savjetodavnoj službi
NN 14/18	Zakon o drvenastim kulturama kratkih ophodnji
NN 17/18	Pravilnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta
NN 17/18	Pravilnik o provedbi podmjere 10.2 »Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 17/18	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Malostonska kamenica« zaštićena oznaka izvornosti
NN 17/18	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Creska janjetina« – zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
NN 17/18	Uredba o financijskoj strukturi omotnice za program izravnih plaćanja u 2017. godini
NN 19/18	Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2018. godinu
NN 19/18	Popis prirodnih mineralnih voda i prirodnih izvorskih voda priznatih u Republici Hrvatskoj
NN 20/18	Zakon o poljoprivrednom zemljištu
NN 21/18	Pravilnik o provedbi tipa operacije 6.1.1. »Potpora mladim poljoprivrednicima«, i tipa operacije 6.3.1. »Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020.
NN 24/18	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o dodjeli potpore za »Razmiranje poljoprivrednog zemljišta« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 26/18	Pravilnik o izmjenama i dopuni pravilnika o višestrukoj sukladnosti
NN 28/18	Pravilnik o službenim kontrolama grožđa, mošta, vina, voćnih vina i aromatiziranih proizvoda od vina
NN 29/18	Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu
NN 29/18	Pravilnik o provedbi mjere 17 Upravljanje rizicima, podmjere 17.1 Osiguranje usjeva, životinja i biljaka iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 29/18	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o utvrđivanju sastava sirovog mlijeka
NN 31/18	Pravilnik o provedbi mjere 8, podmjere 8.5 Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 39/18	Pravilnik o provedbi mjere Informiranje u državama članicama iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina 2014. – 2018.
NN 39/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere Restrukturiranje i konverzija vinograda iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina 2014. – 2018.
NN 39/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere Investicija u vinarije i marketing vina iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina 2014. – 2018.
NN 39/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere Promidžba na tržištima trećih zemalja iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina 2014. – 2018.
NN 42/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2018. godinu
NN 45/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2018. godinu
NN 46/18	Zakon o izmjenama Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga
NN 46/18	Pravilnik o parametrima kvalitete i kvalitativnim klasama pšenice u otkupu pšenice roda 2018. godine
NN 46/18	Pravilnik o provedbi mjere 8, podmjere 8.6 Potpora za ulaganja u šumarske tehnologije i preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 47/18	Naredba o izmjenama i dopunama Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2018. godini
NN 48/18	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede
NN 48/18	Pravilnik o provedbi mjere 7 »Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 48/18	Naredba o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze
NN 49/18	Pravilnik o provedbi tipa operacije 6.4.1. »Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 53/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere 5, tipa operacije 5.2.1. Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 53/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi podmjere 19.2. »Provedba operacija unutar CLLD strategije« podmjere 19.3. »Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a« i podmjere 19.4. »Tekući troškovi i animacija« unutar mjere 19 »Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

NN 55/18	Odluka o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze
NN 55/18	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Dalmatinska panceta« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
NN 56/18	Obavijest o podnesenom Zahtjevu za zaštitu naziva »Dalmatinska pečenica« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
NN 57/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja
NN 61/18	Zakon o Hrvatskoj poljoprivrednoj komori
NN 61/18	Pravilnik o provedbi mjere 3 »Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode«, podmjere 3.1. »Potpora za novo sudjelovanje u sustavima kvalitete« i podmjere 3.2. »Potpora za aktivnosti informiranja i promoviranja koje provode skupine proizvođača na unutarnjem tržištu« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 61/18	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o parametrima kvalitete i kvalitativnim klasama pšenice u otkupu pšenice roda 2018. godine
NN 64/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere 4 »Ulaganja u fizičku imovinu«, podmjere 4.1 »Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 67/18	Pravilnik o Mreži za ruralni razvoj
NN 68/18	Pravilnik o provedbi mjere 9 »Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 69/18	Pravilnik o Školskoj shemi voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda
NN 70/18	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o upisu sorti u sortnu listu
NN 71/18	Pravilnik o razvrstavanju i označavanju govedih, svinjskih i ovčjih trupova te označivanju mesa koje potječe od goveda starih manje od 12 mjeseci
NN 72/18	Pravilnik o provođenju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta i zakup za ribnjake u vlasništvu Republike Hrvatske
NN 72/18	Pravilnik o provedbi Programa potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine
NN 72/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama kontrole newcastleske bolesti
NN 72/18	Popis sorti upisanih u Sortnu listu Republike Hrvatske
NN 72/18	Popis sorti brisanih iz Sortne liste Republike Hrvatske
NN 77/18	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Brački varenik« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
NN 82/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o stavljanju na tržište poljoprivrednog reprodukcijanskog materijala ukrasnog bilja
NN 82/18	Pravilnik o prestanku važenja Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja crvene palmine pipe – <i>Rhynchophorus ferrugineus</i> (Olivier)
NN 84/18	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o višestrukoj sukladnosti
NN 84/18	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o provedbi mjere 4 »Ulaganja u fizičku imovinu«, podmjere 4.3. »Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva«, tipa operacije 4.3.3. »Ulaganje u šumsku infrastrukturu« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 89/18	Uredba o načinu izračuna početne zakupnine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske te naknade za korištenje voda radi obavljanja djelatnosti akvakulture
NN 90/18	Pravilnik o Gospodarskom programu korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske
NN 91/18	Pravilnik o izmjeni i dopunama Pravilnika o provedbi mjere 7 »Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 92/18	Pravilnik o provođenju javnog natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske
NN 92/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere 8, podmjere 8.5 Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 93/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o Školskoj shemi voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda
NN 94/18	Pravilnik o postupku javnog nadmetanja kod prodaje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske izravnom pogodbom
NN 94/18	Pravilnik o načinu vođenja registra zajedničkih pašnjaka u vlasništvu Republike Hrvatske
NN 94/18	Pravilnik o načinu vođenja registra ribnjaka u vlasništvu Republike Hrvatske
NN 98/18	Pravilnik o dopuni Pravilnika o visini pristojbi i naknada za službene kontrole
NN 101/18	Pravilnik o veterinarskim pregledima određenih živih životinja i proizvoda u prometu s državama članicama Europske unije
NN 101/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu registracije farmi
NN 101/18	Dopuna Popisa izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinja te njihov potreban broj
NN 109/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjera Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje od 2017. do 2019. godine
NN 111/18	Zakon o Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu
NN 111/18	Zakon o prestanku važenja Zakona o Hrvatskoj poljoprivredno-šumarskoj savjetodavnoj službi
NN 111/18	Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti biljnih sorti
NN 111/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere M04 »Ulaganja u fizičku imovinu«, podmjere 4.3. »Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva«, tip operacije 4.3.1. »Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja« iz programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
NN 111/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica
NN 111/18	Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i ranog otkrivanja unosa virusa afričke svinjske kuge na području Republike Hrvatske
NN 112/18	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja
NN 115/18	Zakon o uzgoju domaćih životinja
NN 115/18	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o održivoj uporabi pesticida
NN 115/18	Zakon o izmjenama Zakona o biljnom zdravlju
NN 115/18	Zakon o izmjenama Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 396/2005 o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla
NN 115/18	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja
NN 115/18	Zakon o izmjenama Zakona o hrani
NN 115/18	Zakon o izmjenama Zakona o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu
NN 115/18	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o veterinarstvu
NN 115/18	Zakon o izmjenama Zakona o poljoprivrednom zemljištu
NN 118/18	Zakon o poljoprivredi
NN 118/18	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o naknadama za poslove zdravstvene zaštite bilja
NN 119/18	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o provedbi mjera Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje od 2017. do 2019. godine

POPIS KRATICA S OBJAŠNJENJIMA

ARKOD	ARKOD je nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj
BDP	Bruto domaći proizvod Bruto domaći proizvod je makroekonomski indikator koji pokazuje vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih u zemlji tijekom dane godine, izraženo u novčanim jedinicama.
BDV	Bruto dodana vrijednost Bruto dodana vrijednost, kao povećanje vrijednosti proizvodnje, jednaka je razlici između bruto vrijednosti proizvodnje i međufazne potrošnje.
CEFTA	Central European Free Trade Agreement Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini
CLLD	Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice Community Led Local Development
DZS	Državni zavod za statistiku
EK	Europska komisija
FADN	Farm Accountancy Data Network Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka
FAO	Food and Agriculture Organization Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda
FSS	Farm Structure Survey Struktura poljoprivrednih gospodarstava
GMO	Genetski modificirani organizmi
ha	Hektar – mjerna jedinica za površinu
HPA	Hrvatska poljoprivredna agencija
HRK	Hrvatska kuna – hrvatska novčana valuta
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Point HACCP je sustavni preventivni pristup kojim se osigurava sigurnost hrane
HAMAG	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
HABOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HS	Harmonized System Harmonizirani sustav: skraćeni naziv za „Međunarodnu konvenciju o Harmoniziranom sustavu nazivlja i brojčanog označavanja roba“,
IAEA	International Atomic Energy Agency Međunarodna agencija za atomsku energiju
IAKS	Integrirani administrativni i kontrolni sustav - sustav pomoću kojeg se odobravaju, prate i kontroliraju plaćanja poljoprivrednicima.
IPA	Instrument for Pre Accession Assistance Program IPA je integrirani prepristupni fond Europske unije za Hrvatsku za razdoblje 2007-2013. godine. Utemeljen je Uredbom Vijeća Europe br. 1085/2006, a predstavlja svojevrsan nastavak prve generacije EU fondova: CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD. Osnovni su ciljevi programa IPA pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU-a te priprema za korištenje Kohezijskog fonda i strukturnih fondova.
IPARD	Instrument for Pre-Accession Assistance IPARD je prepristupni program Europske unije za razdoblje 2007. – 2013. godine. Sastavni je dio IPA-e (Instrument prepristupne pomoći, eng. Instrument for Pre-Accession Assistance), čiji su osnovni ciljevi pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU-a te priprema za

	korištenje budućih EU fondova.
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KEUB	Knjiga evidencije utroška brašna
Kom.	Komada
LAG	Lokalna akcijska grupa.
LEADER	Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja
LRS	Lokalna razvojna strategija
m.b.	Mliječne bjelančevine
MDK	Maksimalna razina ostataka pesticida
m.m.	Mliječna mast
m	Metar – mjerna jedinica za duljinu
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
	Organizacija Sjevernoatlantskog saveza
OIV	International Organisation for Vine and Wine Međunarodna organizacija za vino
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PG	Poljoprivredno gospodarstvo
RH	Republika Hrvatska
SP	Strateški plan
SSP	Stabilisation and Association Agreement Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju predstavlja novu generaciju sporazuma o pridruženom članstvu za države obuhvaćene Procesom stabilizacije i pridruživanja (Hrvatska, Makedonija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Srbija i Kosovo).
ŠGO	Šumskogospodarska osnova
TAIEX	Technical Assistance and Information Exchange Tehnička pomoć i razmjena informacija
TTIP	Trade and Investment Partnership Transatlantsko trgovinsko i investicijsko partnerstvo je predloženi sporazum o slobodnoj trgovini između Europske unije i SAD-a u užem smislu, a uključuje i države kao što su: Kanada, Meksiko te zemlje kandidatkinje za ulazak u EU te članice EFTE.
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije
UG	Uvjetno grlo Uvjetno grlo stoke je životinja ili skupina istovrsnih životinja težine 500 kg.
VMP	Vetarinarsko medicinski proizvodi
WTO	World Trade Organisation Svjetska trgovinska organizacija
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika

